ممالك عثمانيه جغرافياسى

مكتب ملكيهٔ شاهانه ومكتب اعداديهٔ ملكى اوچ
سنه‌لرى شاگردانه مخصوصدر

اثر

مكتب اعدادى تاريخ عمومى ومكتب ملكيهٔ شا
جغرافيا معلمى قائممقام

على توفيق

جغرافياى عمومينك اوچنجى جلديدر .

معارف عموميه نظارت جليله‌سنك رخصتى اوزرينه
ايكنجى دفعه اوله‌رق طبع اولنمشدر

استانبول

(قصبار) مطبعه‌سى — باب عالى جاده‌سنده

ناشرى : كتابجى قصبار

١٣١٥

بسم الله الرحمن الرحيم

خالق کائنات و محدث موجودات تعالی و تقدس حضرتلرینه حمد و ثنا و نور نبوتی باعث ایجاد عالم صلی الله علیه وسلم افندیمز حضرتلرینه صلوات بی انتها ایفا و اصحاب کرامی حضراتنه دخی ترضیات وافره و فریضهٔ ذمت عبودیت اولان دعای تمادیٔ عافیت حضرت خلافتپناهی ادا اولنور. السلطان ظل الله فی الارض سر جلیلنك مظهری اولان پیرایهٔ اورنك خلافت و سلطنت وواضع مبانیٔ عمران و معرفت شوکتلو قدرتلو پادشاهمز السلطان الغازی (عبدالحمید خان ثانی) افندیمز حضرتلرینك تشویقات و ترغیبات قدر شناسانه لری کالای هنر و عرفانك رواجنی آرتدیرمقده و آثار موفقیات همایونلری کل یوم عیون آرای ابتهاج اولمقده در. عهد مسعدتوفد شهنشاهیلرنده ساحه زیب بروز اولان تأسیسات خیریه میاننده برموقع مهم اشغال ایدن مکتب ملکیهٔ شاهانه نك جغرافیای عثمانی معلملکی اوته دنبرو عهدهٔ عاجزانه مه محول اولوب اثنای تدریسده مخاطبینه تقریر ایدیلان

درسلرك جمع وتدوين اولنمسی اليوم مكتب سلطانی مديريتنه شرفبخش عطوفتلو عبدالرحمن افندی حضرتلری ايكی جلد اوله‌رق تأليف بيوردقاری جغرافيای عمومی نامنده‌كی اثر عاليلرينك اوچنجی جلدی اولمق اوزره آثار عليه‌لری صره‌سنه ادخال صورتيله مكتب ملكيهٔ شاهانه مديرلكی هنكامنده تشويق وتنسيب بيوردقلرندن (ممالك عثمانيه جغرافياسی) ناميله اشبو اثر ناچيزانه حصوله كلمش وبعناية الله تعالی طبع وتمثيلنه موفق اولنمشدر .

قلت بضاعه وندرت مآخذ درون كتابده كوريله‌جك سهو وخطالرك طالب عفوی اوله‌جغمی كبی مقصد اصلی اولان تزييد استفادهٔ طلاب ايچون برده خريطه مجموعه‌سی ترتيب ايدلمكده اولديغنی عرض وبيان ايدرم . همان جناب رب ذوالجلال مجمع كمالات ومنبع ترقيات اولان پادشاه مكارم‌سمات افنديمز حضرتلرينی دنيالر طوردقجه باكمال عافيت سرير آرای شان وشوكت بيورسون آمين

ممالك عثمانيه جغرافياسى

دولت عليۀ عثمانيه‌نك زير اداره‌سنده بولنان ممالك وبلدان (اوروپا) قطعه‌سنك جنوب شرقيسنده و (آسيا) قطعه‌سنك جانب غربى و (آفريقا) قطعه‌سنك سمت شمال شرقيسنده آيروجه اوچ پارچه‌دن عبارت ايسه‌ده حقيقت حالده قطعۀ واحده شكل وهيئتنده اوله‌رق شمالاً (بحر سياه) و (رومانيا) ، (صرب) ، (اوستريا) مملكتلرى ايله محاط وغرباً اوستريانك (دالماجيا) ايالتى و (آدرياتيق) و (يونان) دكزلرى و (بحر سفيد) و (جزاير) مملكتى وجنوباً (صحراى كبير) ، (سودان) ، (حبش) ، (صومال) مملكتلرى و (عدن) آراضيسى و (بحر عمان) و (مسقط) امامتلغى وشرقاً (بصره كورفزى) و (ايران) مملكتى و (قافقاسيه) قطعه‌سيله محدوددر . قطعۀ وسيعۀ مذكوره بروجه مشروح قطعات ثلثه‌ده بولنديغى جهتله (اوروپاى عثمانى) ويا (روم ايلئ شاهانه) ، (آسياى عثمانى) ، (آفريقاى عثمانى) ناملريله اوچه منقسمدر .

اوروپای عثمانی

— حدود ، مساحه ، ونفوس ، اجناس —

حدود — اوروپای عثمانی شمالاً (رومانیا) ، (صرب)، (اوستریا ، مجارستان) حکومتلری ایله محاط اوله‌رق شرقی (بحر سیاه) ایله (استانبول) بوغازینه وجنوبی (مرمره دکزی) ایله (قلعهٔ سلطانیه بوغازی) و (آطه‌لر) دکزینه ساحل ومنتهای جنوب غربیسی (یونانستان) ه متصلدر .

اوروپای عثمانینک غرباً اولان حدودینی (یونان دکزی)، (ونديك كورفزی = آدریاتیق دکزی) ، (قره طاغ) مملکتی (اوستریا) نك (دالماچیا) ایالتی تشکیل ایدر . [*]

---

[*] اوروپای عثمانینک (رومانیا) حدودی — دولت علیهٔ عثمانیه‌نك (رومانیا) ایله اولان حدودی « بحرسیاه » ساحلنده واقع (مانغالیا Mangalia) اسکله‌سنك جنوبنده کائن (ییلانلق) قریه‌سنك براز جنوبندن بدأ ایدرك (سلستره) قصبه‌سنك شرق جهتی یقیننده (طونه) نهری ساحلنه قدر بر خط مشروط ایله واریر و اورادن (تیموق Timok) صوینك (طونه) نهرینه منصب اولدیغی محله قدر نهر مذکور حدودك برقسمنی تشکیل و (رومانیا) یی ایالات عثمانیه‌دن اولان (بلغارستان) ایالتندن تفریق ایدر .

اوروپای عثمانینک صرب حدودی — صربستان حدودی (تیموق) نهری منصبندن باشلایه‌رق (درین) صوینك (صاوه) نهرینه منصب اولدیغی محله قدر امتداد ایدر .

مذکورالاسم (تیموق) نهری (ایزوور Ysvor) موقعی یقیننه‌قدر حدودك برقسمنی تعیین ایتدیکی کبی آندن صکره برخط مشروط (عدلیه)

مساحه ونفوس — اوروپای عثمانینك مسافهٔ طولی (آستانهٔ علیه) دن (بوسنه) نك منتهای شمالیسنه قدر ۱۲۵۰ وعرضی (بلغارستان) ك شمالندن (یونان دکزی) ساحلنده كائن (پروزه Prévésa) قصبه‌سنه دكین (۹۲۰) كیلومترودر . مساحهٔ سطحیه‌سی دخی ۳۲۶,۰۰۰ كیلومترو مربعی اولوب مقدار سكنه‌سی تقریباً (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) نفوسه بالغدر .

(سواحل)

اوروپای عثمانی حدود بحثنده ذكر اولندیغی مثللو (بحر سیاه) ، (مرمره دكزی) ، (اطه‌لر دكزی) ایله (یونان) و (آدریاتیق) دكزلرینه ساحل بولندیغندن سواحل مذكوره‌یه دائر ایضاحات بروجه آتی بیان اولنور .

ایله (زایچار) بیننده (استارا Stara) پلانینا دینلری (قوجه بالقان) نام سلسلهٔ جبالك خط تقسیم میاهندن مرور ایدرك سمت جنوبه متوجه اولور بعده خط مذكور (قوجه بالقان) ی ترك و (صوفیه) دن (صربستان) ده كائن (شاركوی) یعنی (پیروت Pirot) ه كیدن طریقی قطع ایدوب بر خط منكسر ایله (استول Istol) ، (پاتاریچه Pataritza) تپه‌لرینه واصل اولورکه بو خط (صربستان) حكومتی ایله (بلغارستان) ایالتی بیننده‌كی حدودی تشكیل ایدر .

(پاتاریچه) تپه‌سندن صكره حدود غربه دونه‌رك (ایسوتی ایلیا = سن ایلیا) مناسترینه اوغرادقدن و (ایورانیه) نك ایكی ساعت قدر طرف جنوبیسنده (موراوا) نهرینی قطع ایلدكدن صكره (قوپه‌نیك Kopannik) طاغی خط تقسیم میاهندن بالمرور (یكی پازار) ك جهت شرقیه‌سنده (موراوا) نهری توابعندن (ابره) دنیلان (ایبار Ibar) صوینی قطع ایدر . بعده (یكی پازار) ك طرف شمالیسی یقینلرندن و (غولیا Galia) ، (یاوور Yavor) طاغلری ذروه‌سندن كچه‌رك (اوواج Ovag)

بحر سیاه ساحلی — اوروپای عثمانینك (بحر سیاه ساحلی) (رومانیا) ایله حد فاصل اولان (مانغالیه) قریه‌سنك جنوبندن بدأ ایله (کلیوس) طابیه‌سنه دکین امتداد ایدر .

مذکور ساحل (مانغالیه) دن جنوبه طوغری طولاشلدیغی حالده (چلغره Tchelgra) ویا (کاغراد Cylgrad) برونه‌قدر بر محدبلك و آندن صکره بر مقعرلك مشاهده اولنورکه ساحلنده (قوارنه Kavarna) ، (بالچیق Baltchik) لیمانلری واردر . [بولیمانلر هرنقدر مهم دکل ایسه‌ده کوزل هوالرده کمیلر اوغرایوب اشیا اخذ واخراج ایدرلر]

(بالچیق) لیماندن صکره (غورغوس Gorgos) برونی

صوینه و (درین) نهرینه منتهی اولور . (صاوه) نهرینه منصب اولان مذکور (درینا Drina) نهری دخی صربستانك (بوسنه) قطعه‌سیله حدودینی تشکیل ایدر .

اوروپای عثمانینك اوستریا حدودی — اوستریا ایله اولان حدودی (درین) صوینك (صاوا) نهرینه قارشدیغی محلدن بدأ ایدرك (قطارو) کورفزینه قدر وارر . مذکورالاسم (صاوا) نهری ایلا (نووی Novi) موقعی جنوب غربیسنده کائن (توپولا Topola قریه‌سنه‌قدر نهر مذکوره منصب اولان (اونا Una) صوبی اوستر حدودینك بر قسمنی حاصل ایتدیکی کبی مذکور قریه‌دن اعتباراً حدو قره‌غول خطلری و حدود قله‌لری واسطه‌سیله غرب شمالیه طوغری (دالماچیا) طاغلرینه واصل اوله‌جق صورتده بر دیرسك پیدا وکن (اونا) نهرینی قطع و (دالماچیا) جبال متسلسله‌سنك باشلوجه تپه‌لرن تعقیب ایدرك (نرتوا Nérètva) ویا (نارانتا Narenta) صو

طولاشـيله‌رق (وارنه) ليمانه تصـادف اولنوركه بلغارستانك ادخالات و اخراجات مركزى اولان (وارنه) شهرى ساحلنده كائندر. (پراوادى) نهرى دخى (وارنه) ده (دونو Dévno) كولنك صوينى دكزه آقيدر . [اشبو وارنه ليمانى سـفائنك بارنمـنه اولقدر مسـاعد دكل ايسه‌ده حسـب الموقع تجـارته الويرشليدر .]

(وارنه) ليماندن چيقيلور ايكن (غلطه) موقعى و(ييلانجق Ylandjyk) قريه‌سى و برونى طولاشـيله‌رق (قامچى) ويا (قامجيق Kamdjyk) نهرى محل الصبابنه‌و (آق برون) ، (قره برون) كچيله‌رك (قزاق Kazak) دره‌سى منصبنده بولنان (قزاق) كوينه واريلور .

(متقويج Metkovich) موقعى يقيننده قطع ايتدكدن و (قليق) ليمانى دولت عليه‌يه براقدقدن صكره ساحله موازى برطاقم تپه‌لردن بالمرور (قطارو) كورفزنده كائن (استورينا Storina) ليمانى تعقيب ايدرك قره‌طاغك شمال غربى حدودى ايله حدود مشروحه برلشوركه بو حدود (اوستريا) مملكتى ايله (بوسنه ، هرسك) قطعه‌سى بينلرينى تفريق ايدر.

اوروپاى عثمانينك قره طاغ حدودى — دولت‌عليهٔ عثمانيه‌نك (قره طاغ) ايله اولان حدودى (دالماچيا) قطعه‌سنك (قطارو) كورفزى شمالنده و قره طاغ اداره‌سـنده بولنان (غره‌حوه Grehova) ويا (قريووس) ناحيـه‌سى غربندن حدود مشروطه ايله شمـاله طوغرى امتداد و (درينا) نهرينك قوللرندن اولان (پيوه Piva) و(تارا) صولرينى قطع و هرسـك قطعه‌سـنك (تره بين) (بيله‌كه) (غاجقه) قضالرينى قره‌طاغ اراضيسندن تفريق ودولت عليه‌نك قره‌طاغ ايله اولان حدودينك برقسمنى بو خط تشكيل ايدر .

مذکور کویدن صکره روم ایلی شاهانه ساحلی جنوبه طوغری تعقیب اولندیغی حالده قره دکز ساحلنده باشلوجه چیقندی حاصل ایدن (امینه Emine) بورنیه تصادف اولنور ه (آجی صو) دنیلان دره الت طرفنده دکزه منصب اولور . بونك جنوبنده (میسوری Missivri) قصبه‌سی وکمی تعمیری ایچون دستکاهی حاوی (راواده Ravada) کوچك لیمانی ودها جنوبنده بر برون اوزرنده (آخیولی Ahiolou) قصبه‌سی کائن وحرب کیلرینك دخولنه مساعد اولان وعرضاً ٤ و طولاً ٥ ساعت امتداد ایدن (برغوس Bourgas) لیمانی دخی مذکور قصبه‌نك جنوبنده واقعدر [١] .

آمدن صکره اوروپای عثمانینك حدود غربیه‌سندن برقسمی دخی (تارا) نهری و (لیم) صویی توابعی حصوله کتیردکدن صکره حدود دولت علیه اداره‌سنده بولنان (پلاوه Plava) ناحیه‌سی و (غوسینه Gosinya) قضاسی شمالنده وقره‌طاغ اداره‌سنده بولنان (پودغوریچه Podgoritza) موقعی جنوبندن و (اشقودره) کولنك نصفنه قریب برمحلدن بالمرور (اولکون) نام دیکرله (دولسینیو Dulcignio) شهری جنوبنده آدریاتیق دکزینه واصل اولور .

اوروپای عثمانینك یونان حدودی — اوروپای عثمانینك یونانستان ایله اولان حدودی مذکورالاسم (پلاتامونا) قلعه‌سی جنوبندن بدأ ایله (سالاموریاس) دیدکلری (سالامبریا Salambria) ونام دیکرله (کوستم) نهرینك شمال وادیسنی تعقیب ایدرك (پرستری Pristéri) تپه‌سی طرف جنوبیسندن بعدالمرور (نارده) نهرینه ملاقی اولور ، بعده حدود نهر مذکوری تعقیب ایدرك (نارده) لیماننه واصل اولور .

[١] مذکور لیمان شمال روزکارلرندن امین اوله‌مدیغی جهتله سفائن تجاریه فورطنه زماننده کیلرك بارینه‌بیلمسنه مساعد و (چنکانه) اسکله‌سی دنیلان کوچك لیمانه چکلمکه مجبور اولورلر .

روم ایلیٔ شرقی ولایتنك اهمیتلی تجارت اسکله‌سی اولان و(آخیولی برغوسی) دخی دنیلان (برغوس = بورغاز) قصبه‌سی مذکور لیمانك ساحلنده کائندر . قصبه‌نك جنوبنده (آقریانو Acriano) کولی واردر . (برغوس) لیماننك منتهای جوبیسنی تشکیل ایدن (باغلر آلتی) برونی یقیننده شمال روزکارلرینك تحت تأثیرنده اولوب کوچك برلیمانی مشتمل اولان (سیزه بولی Sizéboli) قصبه‌سی موجوددر . آندن صکره (زیتون) برونی دخی طولاشیله‌رق (کوپری التی)، (آت لیمانی At liman) موقعلرینه کلینور والت طرفنده (آهلی دره Ahly déré) منصبی واردر .

(آت لیمانی) موقعندن صکره جنوبه طوغری ساحل طولاشیلورایکن (وارداویچه Vardavitza) . (رسوه Résova) دره‌لری منصبلری و آره‌لرنده (واسیلیقو) دره‌سی منصبی ایله (واسیلیقو Vasilico) . (اختـه بولی Ahteboli) قصبه‌لری کورینور، (قوری Kory) برونی دخی طولاشیله‌رق (اینادهـ= ایکنه آطه) لیمانه کیریلور. منتهاسنده (اینادهـ) موقعی واردر. [بولیمان قابل تطهیردر] آندن صکره (سروی Servi) برونی طولاشیله‌رق تطهیره محتاج اولان (میدیا) لیماننه کیریلورکه ساحلنده (میدیا) قصبه‌سی واردر. بعده (قره برون) کچیله‌رك کار قدیم کارکیر برقلعه ایله چند قطعه اسکی طوپلری حاوی (کلیوس) طابیه‌سنه و (استانبول بوغازی) نه دخول اولنور .

استانبول بوغازی — مذکور بوغاز آشاغیده مفصلاً بیان اولنه‌جغی وجهله شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری ممتد اوله‌رق روم ایلی جهتی (کلیوس) طابیه‌سندن بدا ایله (غلطه) موقعنه و (استانبول) شهر لطیفنه قدر وارر. استانبولك صیفه‌لرینی حاوی اولان (بیوك دره) ، (طرابیه) ، (ینیکوی) (روم ایلی حصاری) کبی لطیف قریه‌لر ساحلنی تزیین ایتمشدر. قره‌دکز جهتی دخی استحکامات مهمه ایله محفوظدر .

مرمره دکزی ساحلی — اوروپای عثمانینك مرمره دکزی ساحلی کینشلی و چیقنتیلی اولوب درعلیه‌دن وسرای بروننده حرکت اولندیغی حالده (استانبول) شهرینه بر تیمور یول خطی واسطه‌سیله اتصال کسب ایدن وواسع بر لیمانی حاوی اولان (کوچك چکمجه) قصبه‌سی کورینورکه آره‌لرنده (مقری کوی) (آیاستفانوس) قریه‌لری واردر بعده (بیوك چکمجه) قصبه و لیماننه وارلور . بونك ایلروسنده (سلوری) قصبه‌سی و لیمانی واردر . بعده (ارکلی) قصبه‌سی و لیمانی مشاهده اولنور. دها ایلرو کیدلدکده لیمانی خیلو جه واسع اولان (تکفور طاغی Rodosto) اسکله‌سنه کلینور . [بورایه قدر ساحل دوز وقومسالدر) دها ایلروده (مرفته Myrafta) (شارکوی Charkoï) نام قصبه‌لره و (کلیبولی) شبه جزیره‌سنك دیلی اوزرنده بولنان (بولایر) قریه‌سنی اوزاقدن بالمشاهده (قلعهٔ سلطانیه) بوغازندن مرور ایدن سفائنك ممری اولان (کلیبولی) اسکله‌سنه مواصلت اولندقدن صکره اوروپای

عثمانینك مرمره دکزی ساحلنه نهایت ویریلەرك (قلعه بوغازینه کیریلور .

قلعهٔ سلطانیه بوغازی — بو بوغاز دخی آشاغیده مفصلا بیان اولنەجغی وجهله شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری (کلیبولی) اسکله‌سندن (سدالجر) نام قلعه‌یه دکین متین واستوار قلعه وطابیەلر ایله محافظه واحکام قلنمشدر .

آطەلر دکزی ساحلی — اوروپای عثمانینك آطەلر دکزی ساحلی (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینك منتهای جنوبیسنده کائن (اللس Ellès) نام دیکرله (الینور) بروندن بدأ ایدرك (پلاتامونا) قلعه‌سی جنوبنه قدر امتداد ایدر . [مذکور (اللس) بروننده دقیقه‌ده بر کره شعله ویرر بر عدد فنار واردر] .

مذکور ساحلده (اللس) برونی طولاشیلەرق (کلیبولی) شبه جزیره‌سی ساحلی تعقیب اولنور ایکن (سوفله Sufla) برونه بالتصادف (ساروس Saros) نام دیکرله (معارض) کورفزینه واریلورکه داخلنده (بنایا) ویا (ساروس) کوچك آطه‌سی کائندر .

(ساروس) کورفزی طولاشلدقدن و (یاقوی) دخی دنیلان کره‌میا Grémia) برونی کچلدکدن صکره (انز = اینوز Enos لمانینه کیریلور، ایچروسنده (اینوز) قصبه‌سی و (مریچ) نهرینك آغزی کورینور . [انز لیماننه قوم طولمشدر] (اینوز

کورفز[illegible]کره (مریچ) نهرینك دیکر منصبنه و (دده آغاج) لیماننه (مقر[illegible]) Mekri قصبه‌سی و برونه واریلور .

(مقری) لیماننده‌ن صکره (مارونیا Maronia) قریه‌سی و (یاردملی‌دره) منصبی کورینه‌رك و (قنار برونی) طولاشیله‌رق (لاغوس) دخی دینلان (قره آغاج) لیماننه کیریلور . (قره آغاج) موقعی دخی ساحلنده کورینور . (بورو Buru) کولیده مذکور لیمانك منتهای شمالیسیدر .

(قره آغاج) لیماننده‌ن صکره ساحل تعقیب اولندیغی صورتده (یکیجه‌قره‌صو = مستا Mesta) نهری منصبی اولان (صاری‌شعبان) برونی ایله (طاشوس) آطه‌سی بیننده‌ن یعنی (طاشوس بوغازی) دینلان محلده‌ن کچیله‌رك جنوب روزکارلرنده‌ن محفوظ وسفائن متنوعه‌نك دخولنه مساعد اولان (قواله) لیماننه کیریلورکه (قواله) قصبه‌سی مذکور لیمان ساحلنده وقیالق بر برون اوزرنده مبنیدر . بعده (اورفانو Orphano) نام دیکرله (چای آغزی) کورفزینه تصادف اولنه‌رق شمال شرقیسی ساحلنده (اورفانو) قصبه‌سی کورینور . (سیروز قره صویی) دینلان (استروما Strouma) نهری دخی (تاکینوس Takinos) کولی واسطه‌سیله مذکور کورفزه دوکیلور .

(اورفانو) کورفزینك غربنده و (سلانیك) کورفزی ایله آره‌لرنده (خالکیدیکیا Khalcidique) شبه جزیره‌سی واقع

اولوب اشبو نیم جزیره (ایا یرکی St . George) ، (دره پانو Drépano) ، (پالیوری Paliuri) برونلریله نهایت بولان (آینوروز Aïnoros) نام دیکرله (آتوس Mt Athos) و (لونغوز Longos) ؛ (کسندره Cassandra) اسملرنده اوچ عدد کوچك شبه جزیره تشکیل ایلمشدرکه بینلرنده (آینوروز) ، (کسندره) کورفزلری حاصل اولمشدر .

شبه جزیرهٔ مذکوره‌نك شرقنده (استلاریه Stellaria) کورفزی وغربنده (قره برون) واردر .

(سلانیك) کورفزی ایسه اوروپای عثمانینك (آطه‌لر دکزی) ساحلنده اك مشهور وجسیم برلیمان اولوب اوچیوز قدر سفینه‌نك بارینه بیلمسنه مساعددر . منتهای شمالیسنده بغایت تجارتکاه اولان (سلانیك) شهر مشهوری واقعدر .

مذکور کورفزك غرب ساحلی تعقیب اولندیغی حالده (واردار) نهری و (اینجه قره صو) مصبلرینه ودها ایلروده (کیتروس Kitros) ، (قاترینه) قصبه‌لرینه وبعده (اولیمپ) نام جبلك صرپ بر بایری اوزرنده بولنان (پلاتامونه) قلعه‌سنه تصادف اولنور . بعده (ترحاله) اراضیسنه کیریلور .

یونانه دکزی ساحلی — اوروپای عثمانینك یونان دکزی ساحلی صرپ وقیالق اولوب (نارده Arta) کورفزی مدخلنده بولنان (پروزه) برونی وقصبه‌سندن باشلایه‌رق (اوطرانته Otrante) بوغازی ساحلنده کائن (غلوسا Glossa) برونته

دکزین امتداد ایدر. (پروزه) قصبه‌سی طولی ۱۲ وعرضی ٤ الی ٥ ساعت چکن وشمال وشرق روزکارلرندن امین اولان (نارده) لیماننك آغزنده وبر دیل اوزرنده در . (نارده) نهری و (لوروش Loros) صویی اشبو کورفزه منصب اولور .
مذکور قصبه‌دن اعتباراً شماله طوغری ساحل تعقیب اولندیغی صورتده (پارغه Parga) اسکله‌سنه تصادف اولنورکه ساحلده برقیا اتکنده مبنی واطرافی سور ایله چورلمش اولان (پارغه) موقعی وقارشوسنده (پاقسو Paxo) اطه‌سی واردر. بعده (قورفو) اطه‌سی ایله ساحل بیننده‌ن یعنی (قورفو) بوغازندن کچیلور .
بو بوغاز ساحلنده (غومنیچه) . (صیاده) کوچك اسکله‌لری و (بوترینتو Butrinto) لیمانی وقریه‌سی واردر .
مذکور بوغازدن چیقلدقده اسکله موقعی اولان (ایاساراندە (St. Saranda قصبه‌سنه ، (کفالی Képhali) برونــه ، (خیمارا Chimara) موقعنه تصادف اولنور . آندن صکره (غلوسا Glossa) دخی دنیلان (لینکتا Lingétta) برونه واریله‌رق روم ایلیٔ شاهانه‌نك یونان دکزی ساحلنه نهایت ویریلور . [(غلوسا) برونی دکز سطحیله برتسویه‌ده بولنان آلچق قیالر ایله محاط اولدیغندن آره صره سفائنجه قضاوقوعنه بادی اولمقده‌در .]

آدریاتیق دکزی ساحلی — اوروپای عثمانینك آدریاتیق دکزی ساحلی (غلوسا) برونندن بدأ ایله (دواسینو ،

Dulcigno) دخی دینلان (اولکون) موقعی جنوبنه قدر امتداد ایدر .

اشبو (غلوسا) برونی واسطه‌سیله (غلوسا) یعنی (دل برونی) شبه جزیره‌سی طولاشلدقدن صکره محافظه‌لی وامین اولان ویرلولر بیننده (والونه Valona) دنیلان (آولونیا) لیمانته کیریلورکه مدخلنده (سزان = ساسنو Saseno) آطه‌سی و ساحلدن ١٦٠ مترو اوزاق اولوب «آولونیا» کولنك جنوبنده کائن (آولونیا) قصبه‌سی کورینور. مذکور کول دخی طبیعی بر قنال واسطه‌سیله (آدریاتیق) دکزینه آقار . (آولونیا) لیمانی چیقلدقده (و یوسا Voïoussa) ، (سومونی Semeni) صو- لرینك مصبلرینه و آره‌لرنده (لیما Lima) برونه ودها ایلروده (قراوستا Karavasta) کولنه تصادف اولنور. [مذکور الاسامی (قراوستا) ، (آولونیا) کوللری بالقجیلره داليان اتخاذ اولنمشدر .] مذکور کولدن صکره ینه ساحل تعقیب اولندیغی صورتده (اشقومبی Scoumbi) [اشقومبي کویوك دمکدر] نهری مصبی اوکندن کچیلوب (لاکی Laqui) برونی دخی طولاشلدقده (دراج) لیمانته کیریلورکه ساحلنده قیالقدن عبارت بر برون اوزرینه مبنی وکار قدیم بر قلعه‌یی محتوی (دراج) قصبه‌سی واردر. [دراج لیماننده موسم شتاده انجق اوچ طونیلا- طودن اللی طونیلاطویه قدر جسامتده سفینه بارینه بیلور] (دراج) لیماننـدن چیقلدقدن صکره (پالی Pali) ، (رودونی

Rodoni) برونلری طولاشیله‌رق (درین Drin) لیمانه کیریلور، اوراده (درین) نهری مصبی کورینور، (لش Lesch) موقعی دخی (درین) نهری اوزرنده کائندر . آندن صکره (دراج) دن درت ساعت مسافه‌ده واقع و اشقودره‌نك اسکله‌سی اولان (شنکین) قصبه‌سنه وبعده (بویانه Bojana) نهری مصبنه تصادف اولنور . آندن ایلروده (قره طاغ) اداره‌سنده بولنان (اولکون) موقعنه واریله‌رق اوروپای عثمانینك (آدریاتیق دکزی) سواحلنه نهایت ویریلور. (هرسك) قطعه‌سنك اسکله‌سی اولان (قلیق) لیمانی دخی دولت علیهٔ عثمانیه‌یه عائددر.

قره دکز بوغازینه دائر تفصیلات

(بوغاز ایچی. بوسفور Bosphore) نامیله معروف اولان (استانبول) نام آخرله (قره دکز) بوغازی شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری ممتد اوله‌رق ممالك دولت علیهٔ عثمانیه‌نك (اوروپا) و (آسیا) قطعه‌لرنده‌کی ملکنی یکدیکرندن فصل وتفریق وبحر سیاهی مرمره دکزینه ایصال ایدر .

مذکور بوغازك امر محافظه‌سیچون یکدیکرینی مدافعه ایدر صورتده طرفین سواحلی قلاع عدیده واستحکامات متینه ایله احکام وترصین ایدلمشدرکه: روم‌ایلی جهتنده (کلیوس) و (روم ایلی فنـاری)، (باپاس برونی)، (غریجه Carybdscha)، (بیوك لیمـان)، (صره طاش)، (روم ایلی قواغی)، (تللی طابیه)، (کیرج برونی) نام طابیه‌لر و آناطولی سواحلنده (ایروه)

قلعه‌سی ویا (الماس) طابیه‌سی و (آناطولی فناری)، (پویراز) قلعه‌سی، (فیل برونی Fil)، (آناطولی قواغی) طابیه‌لری و (یوشع) طاغنك چیقندیسی اوزرنده (مجار) قلعه‌سی واردر.
بونلری متعاقب بوغازك ایکی طرفنده بری برینه متناظر (روم‌ایلی) و (آناطولی) حصارلری نامیله معروف قدیم ایکی حصار دها موجوددرکه: مذکور حصارلردن (بوغازکسن) دخی دنیلان (روم ایلی) حصارینی فاتح سلطان محمد خان و (آناطولی) حصارینی ییلدیرم بایزید خان حضرتلری بنا و انشا و اولوقتلر قسطنطنیه روم حکومتنه قارشو سطوت قاهرهٔ عثمانیه‌یی تشهیر و اعلا ایتدیلر.

اشبو (قره دکز بوغازی) لطافت هوا جهتیله استانبولك صیفیه‌لرینی حاوی اولمغله سواحلنی لطیف قریه‌لر ومسیره‌لر تزیین ایلمشدرکه: روم ایلی طرفنده (روم ایلی قواغی) دنیلان محلدن اعتباراً ایله (ینکی محله)، (مسار برونی)، (بیوك دره)، (طرابیه)، (ینکی کوی)، (استنیه)، (میرکون)، (بویاجی کویی)، (بالطه لیمانی)، (روم ایلی حصاری)، (ببك)، (آرنبودکویی)، (قورو چشمه)، (اورته کوی)، (بشکطاش)، (طولمه باغچه)، (قبا طاش)، (فندقلی)، (طوبخانه)، (غلطه) موقعلری واردر.

آناطولی جهتنده (آناطولی قواغی) نام محلدن باشلایه‌رق (یوشع برونی)، (سلطانیه)، (بکقوز)، (انجیر کویی)،

(پاشا باغچه‌سی)، (چبوقلی)، (قاکلیجه)(آناطولی حصاری)، (کوکصو)، (قندیللی)، (وانی کویی)، (چنکل کویی)، (بکار بکی)، (استاوروز)، (قوزغنجق)، (اسکدار) قصبه وقریه‌لری و (قاضی کویی)، (موده برونی) مواقعی واقعدر.

استانبول بوغازینک روم ایلی طرفنده طولی ٢٧ الی ٣١ وآناطولی جهتنده ٢٨ و وسط بحرده ٢٢ کیلو مترو اولوب آقندیسنک سرعتی ساعتده ٣ الی ٨ ویا وسطی اوله‌رق ½٥ الی ٦ کیلو مترو چکر وعمقی ٣٠ الی ٥٢ مترو بولنور. بروجه مشروح بوغازک فنارلردن (بکقوز)ه قدر اولان محلی الک کنیش یری اولوب (قره دکز) دن کلان روزکارلره آچیقدر. (بکقوز)دن حصارلره قدر اولان محلی شمال وجنوب روزکارلرندن محفوظ و حصارلردن قیز قله‌سنه قدر اولان یرلری ایسه قبله ولدوس روزکارلرینه مفتوحدر.

قره دکز بوغازینک منتهاسنده ملل اجنبیه‌نک (قورن دور Corne d'or) یعنی (آلتون بوینوز) تسمیه ایتدکلری (خلیج قسطنطینیه) واقعدرکه ایکی ساعت طولی چکن لطیف بر لیماندن عبارت اولوب داخلنده (قاسم پاشا)، (ترسانهٔ عامره)، (کاغدخانه)، (علی بک کویی)، (ایوب) مثللو مواقع واقع و (علی بک) دره‌سی ایله (کاغدخانه) صویی خلیج مذکوره‌یه جاری وشمال طر (بلک اوغلی)، (خاصکوی) ومقابلنده (ایوب) تپه‌لری کائندر

قلعهٔ سلطانیه بوغازینه دائر تفصیلات

(قلعهٔ سلطانیه) و نام آخرله (چناق قلعه) بوغازی‌که: (بحر سفید) بوغازی اسمیله دخی یاد اولنور.

اشبو بوغاز (مرمره دکزی) ایله (آطه‌لر دکزی) بیننده واقع وطرف غربیسی (کلیبولی) شبه‌جزیره‌سنه وجهت شرقیه‌سی آناطولینك بر قسم اراضیسنه ساحل و اوروپای عثمانی‌یی آسیای عثمانیدن فاصلدر.

مذکور بوغازك طولی ٥٠ الی ٦٧ وآقندیسنك سرعتی ساعتده ٥ کیلو مترو اولوب عمقی دخی ٥٠ الی ٦٠ مترویه بالغ اولور.

روم‌ایلی طرفنده (کلیبولی) وآناطولی جهتنده (چارداق) نام موقعدن بدأ ایدرك (سدالبحر) و (قوم قلعه) نام قلعه‌لر ایله نهایت بولان اشبو بوغازك (آطه‌لر دکزی) جهتنده (سنیچه) و (اللس) برونلری کائن اولوب مذکور برونلرده بوغازك مدافعه و محافظه‌سیچون فاتح سلطان محمد خان حضرتلرینك تأسیس کرده‌لری اولان روم ایلی سمتنده (سدالبحر) و آناطولی جانبنده (قوم قلعه) اسملریله یاد اولنان قلاع متینه واقعدر. بو جهتدن بوغازه کیریلور ایکن آناطولی طرفنده (قرانلق لیمان) نامیله برقوی مشاهده اولنورکه: بعضاً عکسی اسن روزکار ایله بوغادن مرور ایده‌میان سفائن تجاریه بوراده بارینه بیلور. مذکور قویده بوغاز خیلی وسعت پیدا ایتمش وفقط بونك

ایلروسنده تدریجی طارلشمغه باشلایه‌رق (نغرو Négro) برونده بوغازك عرضی تقریباً ۲۰۰۰ مترو بولنمشـدر . [بورایه قدر بوغازك سرعت جریانی ساعتده ۲ الی ۳ میلدر] .

(سـدالبحر) و (قوم قلعه) دن صکره آناطولی جهتنده (قفس برونی) دینلان بر چیقندی و روم ایلی طرفنده (نمازگاه) طابیه‌سی وبونك ایلروسنده (کلیدالبحر) و آناطولی سـاحلنده (قلعهٔ سـلطانیه) نام قلعه‌لر و قصدر . (چمنلك) قریه‌سی ایله (چناق قلعه) دنیلان مشهور بلده (قلعهٔ سلطانیه)نك قربنده‌در . [(نمازگاه طابیه‌سی) ایله (کلیدالبحر) آره‌سنده ایکی یشیل فنار بولندیغی کبی قارشوسـنده و (قلعهٔ سلطانیه) نك اوکنده ایکی قرمزی فنار واردر .]

(قلعهٔ سلطانیه)نك براز شمالنده اصول جدیده اوزره انشا اولنمش اولان (مجیدیه) ومقابلنده (دکرمن برونی) طابیـه‌لری وآنلری متعاقب آناطولی سـاحلنده طرز جدید اوزره انشـا اولنمش و امر محـافظه‌ده بوغازك اك اهمیتلی نقطـه‌لری بولنمش اولان (نغرو برونی) ومقابلنده (بیغالی) طابیـه‌لری واردرکه : اشـبو ایکی طابیه بوغازك امنیتنی اکمال ایدرلر . (چام برونی) و (بیغالی) طابیه‌لری آره‌سنده پاموق تجارتیله کسب شهرت ایدن (مایدوس Maïdos) نام روم کویی موجوددر . [(بیغالی) طابیه‌سنك اوکنده ایکی یشـیل فنار واردر . (نغرو برونی) جهتنده دخی قرمزی فنار موجوددر .] مذکـور (نغرو برونی) ایله (قلعهٔ سلطانیه) اوکنده بوغازك سرعت جریانی درت میلدر .

الحاصل (نغرو) برونی متعاقب بوغاز شرقه دونوب توسع ایلدکده آناطولی جهتنده (لاپسکی)، (چارداق) مواقعنه ومقابلنده (کلیبولی) قصبه‌سنه بالتصادف بوغاز نهایت بولور. [(چارداق) قصبه‌سی جوارنده ایکی قرمزی فنار واردر.] (چارداق) ایله (کلیبولی) آره‌سنده بوغازك سرعت جریانی ایکی میلدر.

اشبو قلعهٔ سلطانیه بوغازی (مرمره دکزی) جهتندن (نغرو) برونه قدر پوپراز وکون طوغیسی و (نغرو) بروندن (سد البحر) و (قوم قلعه) یه قدر اولان محلی دخی باطی ولدوس روزکارلرینه آچیقدر.

احوال جبال

اوروپای عثمانینك طاغلرینی (ایتالیا) نك سرحد شمالیسنی تحدید ایدن (شرقی آلپ) جبال متسلسله‌سنك (آلپ دیناریك Alpes dynariques) شعبه‌سی حصوله کتورمشدر.

اشبو شعبهٔ جبال (اونا) صویی منبعی جوارنده دولت علیهٔ عثمانیه‌نك (بوسنه، هرسك) قطعه‌سنه (دینارا Dinara [۱۸۱۰ مترو ارتفاع]) اسمیله داخل و (آلپ دالماچیا) یعنی (دالماچیا) طاغلری و (بوسنه) طاغلریناملریله ایکی فرعه منقسم اولور.

غایت صرب قیالقدن عبارت اولان (دالماچیا) طاغلری (قره طاغ) اراضیسنه دکین غرب شمالیدن شرق جنوبیه

طوغری (آدریاتیك) دکزی ساحلنه یقین ممتد اولەرق (هرسك) قطعەسنی (نرتوه) نهرینك محل انصبابنه قدر قاپلامش واوستریانك (دالماچیا) ایالتنی دولت علیهٔ عثمانیه اراضیسندن فصل وتفریق ایلمشدر.

(بوسنه) ویا (بوشناق) سلسلەسی ایسه (آلپ دیناریك) دن آیریلەرق غرب شمالیدن شرق جنوبی‌یه طوغری امتداد ایدر. حین امتدادنده (بوسنه) قطعەسنده یکدیکرینه موازی وارتفاع وسطیسی ١١٠٠دن ٢٠٠٠ قدر اولان برچوق جبال حاصل ایتدکدن وکیتدکجه کسب ترفع ایدرك (قره طاغ) و(آرناودلق عليا) طاغلرینی تشکیل ایلدکدن صوکره ٣٢٠٠ مترو ارتفاعنده و (پرزرین) ایله (اسکوب) قصبەلری بیننده (چار طاغ Tchar dagh) دنیلان بیغینی حصوله کتورمشدر. [١]

مذکور الاسم چار طاغندن بری شرقه و دیکری جنوبه طوغری ایکی سلسلهٔ جبال تفرع ایدرکه شرقه کیدن شعبەسی (امینه) بروننه دکین منتهی اولان (بالقان) سلسلەسنی وجنوب شعبەسی یونانستانده کائن (ماتاپان) بروننده نهایت بولان (الهنیك Hélléniques) طاغلرینی تشکیل ایدر.

(بالقـان) طاغلری چار طاغنك (لیوباترن Lyubatrn)

---

[١] سلسلهٔ مذکورەنك شمال اتکلری کوزل اورمانلر ایله مستور وجنوب اتکلری نباتات و اشجاردن عاری قیالقدن وقوراق وشورەلردن عبارتدر.

نام تپه‌سندن تفریق اولندقدن و (قچانیك Katchanique) نام
خرله (قایماروز Kaïmarose) کچیدینی حاصل ایلدکدن صکره
اسکوب) ایله (کیلان) آره‌سنده (چرناغورا) دیدکاری (قره
اغ) اسمنی آلور. بعده (ترغوویشته Tergovischté) موقعنك
النده (ایسوتی ایلیا = سن ایلیا) ودولت علیـه ایله صرب
بلغارستانك خط حدودلرینك نقطهٔ مشترکه‌سنده (پاتاریچه)
سملریله یاد اولنه‌رق اسامئ مختلفه ایله بعدالامتداد (صوفیه)نك
نوبنده (ویطوش) و دها جنوبنده (ریلو) مناسترینی حاوی
لان (ریلو Rilo) طاغنی تشکیل ایدر.

آندن صکره (بالقان) سلسلهٔ عظیمه‌سی (صماقو Samako)
بنده (بانا Bana) دخی دینلان (قیز دربندی) نام کچیدی حاصل
در . بعـده (اهتمان) موقعی جوارنده (قپولی دربند) نام
یده قدر ممتد اوله‌رق (مریچ) نهری منبعنده کائن وادیده متناظر
طاقم تپـه‌لر تشکیل واشبو ایکی کچید (صوفیه) ایله (فلبه)
نده مرور وعبوری تسهیل ایدر . بعده مذکور سلسله شماله
وغربی (قمارلی Kamarly) موقعی شمالنه دکین امتداد ایدر.
. اشبو قمارلی موقعی شمالنده بری شرقه و دیکـری غربه
بتملك اوزره ایکی‌یه آیریلورکه: غربه کیدن قسمی (بابا قوناغی)
یدینی حاصل ایتدکدن صکره (عدلیه) جوارینه قدر کیده‌رك
تیموق) نهری حوضه‌سنی (طونه) توابعندن تفریق ایلر.
بوجهتده صربستان اراضیسنده امتداد ایدن (صرب) ویلا

(وایکی) طاغلری دخی (طونه) نهرینك (تیمور قپو) کچیدینه و (اورســووه Orsova) یه قدر واروب نصف دائره شـکلنی اخذ ایلیان مشهور (قارپات) طاغلری ایله برلشور.

قوجه بالقان سلسله‌سنك شرقه تفرق ایدن قسمی (بیوك صوفیـه بالقانی) دخی دنیـلان (اتروپول) و (ایزلادی) ، (طوریان) ، (شبقه) بالقانلری اسملری آلتنده اولدیغی حالده (اسلمیه) بالقانته و (تیمور قپو) کچیدینه واصل اولور.

قوجه بالقان اقسامندن اولان (اتروپول Etropol) بالقانی (صوموغو Sumughu) یعنی (صومونلی) طاغی ایله برلشور.

بالقانك بوجهتنده ایکی کچیدی اولوب بونلردن (اتروپول) کچیدی (اتروپول) دن (ایزلادی) و (صوفیه) یه کیدن طریق اوزرنده واقع و (بابا قوناغی) کچیدی ایسـه (اورخانیه) دن فیه) یه کیدن یول اوزرنده کائندر.

(لوفچه) دن (ذلبـه) یه کیدن یول اوزرنده (طوریان) کچیدی واردر. (شبقه) کچیدی دخی غایت منتظم شوسه اولوب (غبروه) و (شبقه) موقعلری بیننـده در . ١٢٤٥ مـترو ارتفاعنده اولان بوکچید غایت طـار و ایکی طرفی کسمه قیـا کیدر . مسـبوق الاسم (تیمور قپو) کچیـدی (طرنوی) دن (اسلمیه) یه کیدن شوسه اوزرنده واقعدر.

(تیمور قپو) کچیدندن صـکره بالقان سلسـله‌سی (وودو Vodo) بالقانی (آیدوس) نام آخرله (کوچك بالقان) ، (امینه)

بالقانی اسملریله قره دکزده باشلوجه چیقندی پیدا ایدن (امینه) بروننده نهایت بولور.

سلسلهٔ مذکوره اوزرنده و (اسلامیه) قصبه‌سی ایله (وچرا Veschera) قریه‌سی بیننده و (عذاب بالقانی) اوزرنده هرنوع حموله نقل اولنور (وچرا) کچیدی بولندیغی کبی (کوچك بالقان) اوزرنده (قرین آباد) و (دوبرول) موقعلری بیننده ١٢١٤ مترو ارتفاعنده (دوبرول) ونام آخرله (قامارلی) و (پراوادی) دن (آیدوس) ه کیدن یول اوزرنده (نادر دربند) نام کچیدلر کائن و (امینه) قریه‌سی یقیننده ایسه (امینه) کچیدی واقعدرکه بوکچید (وارنه) دن (برغوس) ه ساحل طریقنی کشاد ایدر.

اشبو (نادر دربند) دنیلان کچید ایله ایام شتاده ضررسز برحالده بولنان (دوبرول) کچیدندن دخی هرنوع حموله کچه‌بیلور.

مذکور الاسم (بالقان) سلسلهٔ جبالنك (قپولی دربند) نام کچیدی جواری وسطنه تصادف ایتدیکندن اورالره (بالقان وسطی) و مذکور دربند ایله (شبقه) کچیدی بیننده‌کی طاغلره (یوجه) ویاخود (یوکسك بالقان) ومذکور کچید ایله (تیمور قپو) کچیدی آره‌سنده‌کی صره طاغلره (بالقان شرقی) و (تیمور قپو) ایله (دوبرول) کچیدی میانه‌ده‌کی جبال‌متسلسله‌یه (کوچك بالقان) واورادن اعتباراً (امینه) برونـنه قدر اولان طاغلره دخی (امینه بالقانی) و جمله‌سنه بردن (قوجه بالقان) نامی ویرلمشدر.

مذکور کچیدلردن ماعدا (بالقان) سلسله‌سی اوزرنده دها بك چوق کچید وار ایسه‌ده اولقدر اهمیتی حائز اولمدقلری جهتله تعداد وذکرندن صرف نظر ایدلمشدر.

بالقان سلسلهٔ عظیمه‌سندن (اسلمیه) قصبه‌سی مقابلنده و (تیمور قپو) کچیدی یقینلرنده شمال شرقی‌یه متوجهاً ۶۰۰ الی ۱۰۰ مترو ارتفاع ایله امتداد ایدن سلسلهٔ جبال (عثمان پازاری) موقعی یقینلرینه قدر (اینجه بایر) واورادن (اسکی استانبول) جوارینه دکین (پیکار طاغی) و (شمنی) جنوبنده (درویش) بالقانی و (سلستره) جنوبنده (دلی اورمان) اسمنی آلور.

بو سلسله‌نك تپه‌لری دخی اورمان ایله محاط بولندیغندن مروروده صعوبت چکیلور.

(قوجه بالقان) دنیلان اشبو جبال متسلسله‌نك طولی ۳۰۰ وعرضی طرف غربیده ۶۰ الی ۸۰ وجهت شرقیه‌ده ۳۰ الی ۱۰۰ کیلومترودر.

(بالقان) سلسلهٔ عظیمه‌سنك شعبات جنوبیه‌سندن بری (استرانجه) طاغلریدرکه (اسلمیه) یقیننده بدأ ایله (بحر سیاه) ساحلنی تعقیب ایدرك استانبوله بعد الوصول صوك شعباتیله (بك اوغلی) و (بوغاز ایچی) تپه‌لرینی حاصل ایدر.

(استرانجه) جبال متسلسله‌سنك اوزری اشجار مثمره‌دن عاری وفقط منبت اولوب آغاج کوری محصولی چوقدر.

سلسلهٔ مذکورهنك شعبات جنوبیه‌سندن بریده (دسپوت[۱] Despote) ویا (رودوپ Rhodope) طاغلریدرکه (بالقان) سلسله‌سنك ۳۰۰۰ مترو ارتفاعنده اولان (ریلو) طاغندن آیریلوب استقامتی برمدت جنوبه وبعده شرقه تبدیل ایدرك (قارلق Karlik) ، (قره‌شووه) ، (قوشلر بالقانی) ، (قولا Kula)، (قره اوغلان)، (قوجه یایلا) نام تپه‌لری تشکیل ایتدکدن و(مریچ) نهرینه بر کچید ویروب (اینوز) کورفزینه طوغری امتداد ایلدکدن صکره (قوری طاغ Kuru dagh) نام جبله واصل و اورادن (تکفور طاغی) سلسله‌سنه لاحق اولور.

عرضی ۱۵ الی ۲۰ ساعت قدر بولنان اشبو (دسپوت) جبال متسلسله‌سی (ادرنه) شهری جوارنده کوچك کوچك تپه‌لر تشکیل وساحله تقرب ایتدکجه جسیم وکوزل کوزل مرعالر ومنبت ترلالر احداث ایلر. قوم طاشی معدنیله کسب اشتهار ایدر. سلسلهٔ مذکورهنك تپه‌لری سمت شمالیسنده چیلاق و وسطنده اورمانلق وجنوبنده ایسه بایرلق وباغچه‌لکدر .

مسبوق الاسم (تکفور طاغی) سلسله‌سی ایسه (ساروس) کورفزی شمال ساحلنده غربدن شرقه طوغری امتداد ایده‌رك مذکور کورفز ساحلنی طولاشدقدن (کلیبولی) شبه‌جزیره‌سنی

[۱] اوزرنده پك چوق مناستری حاوی اولدیغندن اسم مذکور ایله یاد اولنور.

تشکیل ایلدکدن صکره (مرمره دکزی) ساحلنده بر چوق کوچك تپه‌لر حصوله کتورر. بعده (استرانجه) سلسلهٔ جبالی ایله برلشور.

بالقان سلسله‌سنك جنوب شعباتندن بری دخی (پانچین) ویا (پانجه) دینلان طاغلردرکه: (دسپوت) طاغلری مثللو(ریلو) بالقانندن آیریله‌رق (آی کدیك Ajy gedik) (یل تپه Yeltépé [٢٦٨١ متروارتفاع]) (پرین Perin)، (بوز Boz) طاغلری اسملریله (قواله) کورفزینه قدر جنوب شرقی‌یه طوغری کیدر. [(پرین ویا پریم) طاغی اوزرنده (پاپاز کولی) وار در، (یل تپه) دخی مذکور کولك شمالنده در.] بعده (پرناری Pirnari) ویا (پیکار) طاغی اسمنی آله‌رق (اورفانو) کورفزینه قدر ساحلی تعقیب ایدر. (استروما) نهرینه بر کچید ویردکدن صکره (خالکدیك) شبه جزیره‌سنده واقع طاغلر ایله برلشور.

بو طاغلر ایسه دکزه طوغری خروج ایتمش اولان اوچ عدد کوچك پارم اطه‌یی تشکیل ایدر. بونلردن (آینوروز) یارم اطه‌سنده (مون سانتو Mt. Santo) اسمیله دخی تسمیه قلنان (آینوروز) طاغی واردر.

سالف الذکر (چار) طاغندن جنوبه طوغری امتداد ایدن (الهنیك) سلسلهٔ جبالی (آرناودلق) طاغلری نامیله یاد اولنه‌رق (مجوه) قصبه‌سی اوکنده (مجوه) کچیدینی تشکیل ومذکور کچید یقیننده اسمنی (غراموس Gramus

ودها آشاغیده (ژیغوس)ه تبدیل ایدر.

(چار) و (غراموس) طاغلری بیننده دخی (قوراب)، (برستری)، (نرجقه)، (ویجی) طاغلری واردر.

(ژیغوس) طاغندن صکره سلسلهٔ مذکوره (پند Pinde) [٢٥٧٥ مترو ارتفاع] طاغلری نامیله یونانستانده کائن (آغرافا Agrapha)، (اوتریس Otris)سلسله‌سنه وارر. اورادن (یونان) طاغلری حاصل ایدرك (ماتاپان) بروننده نهایت بولور.

(آولونیا) کورفزی قیسنده واقع (غلوسا) برونه منتهی اولان (خیمارا) نام آخرله (آقروکرنیان Acrocéréniennes) یعنی (یلدیرم) طاغلری و (غلوس) کورفزینه دکین (سلانیك) کورفزینك ساحل غربیسنی تعقیب ایلیان (اولیمپ Olympe) ویا (اولیمپوز [٢٩٨٥ مترو ارتفاع]) وانکارینی جسیم اورمانلر احاطه ایتمش اولان و (کیسووه Kissovo) دخی دینلان (اوسا Ossa) طاغلری (الهنیك) جبال متسلسله‌سی شعباتیدر.

(اولیمپ) و (اوسا) طاغلری بیننده (تامپه) ویا (قورت آغزی) اسمیله متعارف بر کچید ایله کوزل بر وادیٔ دلکشا واردر.

سطح مائللر

بروجه بالا ذکر و بیان اولنان صره طاغلر اوروپای عثمانی‌یی درت ورسانه یعنی سطح مائله تقسیم ایدر.

برنجیسی (قره‌دکز) ورسانیدرکه: (بوسنه)، (بلغارستان) و آره‌لرنده (صربستان) اراضیسنی شامل و ایکنجیسی (مرمره

دکزی)ورسانیدرکه: (استانبول) وجوارینی جامع واوچنجیسی (اطه‌لر دکزی) ورسانیدرکه: (ادرنه)، (سلانیك)حوالیسنی حاوی‌ودردنجیسی(آدریاتیك دکزی) ورسانیدرکه: (آرناودلق) و(هرسك) نواحیسنی محتویدر.

احوال میاه وکولر

قره دکز ورسانده جاری انهار

اوروپای عثمانی داخلندن بحر سیاهه جریان ایدن انهارك اك بیوك ومهمی (طونه) نهریدر.

طونه نهری — نهر مذکور جغرافیای عمومیده ذکر اولندیغی اوزره (آلمانیا)داخلنده کائن (قره اورمان) نام جبلدن نبعان و آلمانیانك متعدد حکومتلرندن وخصوصاً اوستریا مملکتك قسم اعظمندن جریان ایتدکدن صکره (صربستان)ك مقر حکومتی اولان (بلغراد)، اوغرایه‌رق (تیموق) نهری ملتقاسنده سرحد دولت علیهٔ عثمانیه‌یه داخل اولور. [محل مذکورده کنشلکی تقریباً ٨٠٠ متره‌یه بالغ اولمغله ایچروسنه اك بیوك حرب کمیلری کیره‌بیلور] بعده غربدن شرقه طوغری جریان ایدرك (ودین)، (لوم)، (راحوه)، (نیکبولی)، (زشتوی)، (روسچق) بلده‌لرینی اسقا ایدر.

(روسجق)دن صکره برچوق قوللره تقسیم اولنوب ٤ الی ٥ ساعت قدر امتداد ایتدکدن صکره (طوتره قان) موقعنه

و(سلستره) قصبا سنه اوغرایه‌رق استقامتی شماله تحویل ایله (رومانیا) اداره‌سنده بولنان (دوبریجه) اراضیسنه داخل اولور. آندن صکره (راسوه)، (خرسوه)، (ابرائیل)، (قلاص)، (ایسافجی)، (طولجی) مواقعندن بالمرور (کیلیا Kilia)، (سلینه Sulina) ویا (سنه Sünné)، (خضر الیاس) اسملرنده اوج آغزدن بحر سیاهه آقار. نهر مذکور منبعندن مصبنه قدر درتیوز ساعتدن زیاده مسافه قطع ایدر. بو آغزلرك سیرِ سفائنه قابل اولانی یالکز (سنه) در.

(طونه) نهرینه صاغ طرفدن (صاوا)، (تیموق)، (لوم Lom)، (ایسقر Iskir)، (ویت Vid)، (اوصما Osma)، (یانتره Yantra)، (قره‌لوم Karalom) نام صولر جاریدر.

(طونه) نهردن بشقه بحر سیاهه باشلوجه (پراوادی Pravadi)، (قامچی) نهرلری آقمقده در.

پراوادی نهری — شمنی یقینلرنده‌کی طاغلردن ظهور وبرقاچ چای ایله برلشدکدن صکره (دونو) کولنك شرقی (وارنه) لیماننده دکزه انصاب ایدر [نهر مذکور (دونو) کولنه وارنجه‌یه قدر بتاقلق حالنده بولنور].

اشبو (دونو) کولی بر بچق ساعت ــ ــ ــ عرضنده و اون التی قولاج عمقنده اولوب اطرافی بتاقلق واراضیسی ستمه عاتنه مستعد در.

قامجی نهری — دلی، عقللی قامجی صولرینك اجتماعندن حاصل اولمشدر .

بونلردن (عقللی قامجی) صوینی منبعی (عثمان پازاری) قضاسی داخلندن آلهرق (اسکی استانبول) یقیننده و (شمنی) جوارنده کائن تپه‌لر آره‌سندن بالمرور (صندقلی) موقعنده (دلی قامچی) صوینی آلور. آندن صکره (پود باشی Pod bachi) موقعنك ایکی ساعت قدر سمت شرقیسنده دکزه منصب اولور.

(پراوادی)، (قامچی) نهرلرندن ماعدا بحرسیاهه پك چوق چای ودره‌لر آققده ایسه‌ده اولقدر اهمیتی حائز دکلدرلر . فقط اکثریسی (استرانجه) سلسلهٔ جبالی ایله بحرسیاه ساحلی میاننده بولنان اراضیدن مرور ایتدیکی جهتله مجرالری پك قیصه اولدیغندن مذکور دره‌لرك سرعت جریانلری زیاده بولنه‌جغی بدیهیدر .

(مرمره دکزی ورساننده جاری انهار)

آوروپای عثمانی داخلندن (مرمره) دکزینه جاری وحال وشانی نهر اطلاقنه صالح انهار یوقدر . فقط (طاشلی دره)، (قره صو) اسملرنده بر قاچ چای مذکور دکزه آققده‌در .

بونلردن (طاشلی دره) (ترقوس کولی) قربندن ظهور ایدرك (کوچك چکمجه) کولنه آقار. (قره‌صو) دخی (بیوك چکمجه) کولنه صو ویرر. بو کوللر محل اتصاللرنده متین کوپریلری اولدیغی حالده بر بوغاز واسطه‌سیله مرمره دکزینه

جریان ایدرلر. (ترقوس) کولنك بالق حاصلاتی ماتزمنه احاله اولنور .

(آطه‌لر دکزی ورساسنده جاری انهار)

اوروپای عثمانی داخلندن آطه‌لر دکزینه جریان ایدن‌انهارك الك مشهوری (مریچ) [٤٠٠ کیلومترو طول] نهریدر.

نهر مذکور (صماقو) قصبه‌سنك سمت جنوبیسنده کائن (ریلو) طاغی شعباتندن (چادرتپه) نام جبلدن نبعان وسائر بر قاچ قول ایله ملاقی اوله‌رق مجراسی غایت درین اولدیغی حالده جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری جریان ایدوب (بانا) موقعنی صولنه ترك ایتدکدن‌صکره(تاتارپازارجغی) قصبه‌سی جوارنده باغارستان داخلنده کائن (ازلادی) قصبه‌سندن مرور ایدن (قوزلی دره) دیدکلری (طبولقا Topolka) صوینی صولدن اخذ ایدر. بعده نهر مذکور کسب جسامت ایدرك (چلتیك) تعبیر اولنان پرنج ترلالرندن وبتاقلق وهواسی آغر اولان یرلردن بالمرور کارکیر کوپریسی بولنان (فلبه) شهرینه واصل اولور.

(فلبه)دن صکره نهر مذکورك مجراسی کرکی کبی توسع ایدرك (باباسلی)، (چرپان)، (قیالی) مواقعی آره‌سیندن و(اوزونجه اووه) داخلندن بالمرور (طرنوه) ایلروسنده (قره پیکار) ، (سیمنلی) یقینلرندن کچن (سازلی دره) یی صولدن و (خرمنلی) قصبه‌سنده (خاصکوی)

نهری دخی دنیلان (اولو Oulu) دره‌یی صاغدن آله‌رق (خرمنلی) موقعنه کلور. بعده (جسر مصطفی پاشا) قصبه‌سندن و(چرمن Tchirmen) موقعی یقیندن کچوب (ادرنه) شهرینك برساعت بعدنده کائن (قره آغاج) قریه‌سنده صاغدن (آردا) [١] چایی و بر مقدار آشاغیده صولدن (طونجه Toundja) [٢] نهرینی اخذ ایدرك (ادرنه) شهر شهرینه واصل اولور. آندن صکره نهر مذکور اوفاق کمیلرك مروریته مساعد صورتده جسامت کسب ایدرك استقامتنی جنوبه تحویل ایله (دیمتوقه Dimétoka) قصبه‌سی یقیننه کلدکده صاغ طرفدن (صاری قیز

[١] اردا صویی — دسپوت سلسله‌سی اوزرنده واقع (قروشوا Kruehova)، (قوشلر بالقانی) دنیلان طاغلردن ظهور و(آردا) قریه‌سندن مرور ایدرك (اسمیلان Smylan) موقعنده (تکردره) یی و (مستانلی) اوستنده (سکودلی) و (اطه) قریه‌سی جوارنده (بوغاز) صولرینی اخذ ایلدکدن صکره (مریج) نهرینه منصب اولور.

[٢] طونجه نهری — [٢٨٠ کیلومترو طول] (قالوفر Kalofer) بالقانندن ظهور و بالقان سلسلهٔ اصلیه‌سنه موازی ٤٠٠ الی ٥٠٠ مترو ارتفاعی اولان بر طاقم تپه‌لر بیننده و درین بروادیدن مرور ایدوب کل تجارتیله مشهور اولان (قزانلق) وعبا وشیاق فابریقه‌لریله کسب شهرت ایدن (اسلمیه) قصبه‌لرینی صولنه براقه‌رق (قرین آباد) یقینلرندن کچن (آزماق Asmak) دره‌سنی آلوب (یانبولی) شهرینه داخل اولور، بعده استقامتنی جنوبه تحویل ایله (قیزل آغاج) قصبه‌سندن کچوب صولدن (بیوك دربند) و (پاپاس کویی) قصبه‌لرندن پر ایدن (دربند دره) ایله طرفیندن بر طاقم صولری آله‌رق [illegible]ده (مریج) نهرینه منصب اولور.

(Sarykyz) بالقانندن ظهور ایدن (قیزل دلی) چایی وصول طرفدن (ارکنه Erkéné) [۱] صوینی آلور . بعده (ابصاله Ibsala) ایله (فرهجك Frédchik) بیننده بالمرور (اینوز) جوارنده ایکی قول اوله‌رق بحره منصب اولور .

(مریج) نهرندن بشقه اطه‌لر دکزینه (مستا Mesta) ، (استروما Strouma) ، (واردار Vardar) ، (ایجه قره صو Indjé Kara sou) نام نهرلر جاریدر .

مستا نهری [۱٤۰ کیلومتره طول] — بوکا کوچك قره) ویا (یکیجه قره صوبی) دینور . نهر مذکور (ریلو) طاغی شعباتندن نبعان و (دسپوت) ، (پریم) طاغلری بیننده شمالدن جنوبه طوغری جریان ایدرك (رازلق Razlyk) ، (نوره قوب Nevrékob) قصبه‌لرینی صاغده براقوب (بوز) طاغی قربندن کچه‌رك (یکیجه) ، (صاری شعبان) قضالرینی

[۱] ارکنه صویی — استرانجه طاغندن ایکی قول اوله‌رق نبعان و (ویزه) ، (سرای) آره‌سندن جریان ایدوب (چورلی) جوارینی ترتیب ایلیان (چورلی) دره‌سی ایله ملاقی اولدقدن ومجراسنی شمال غربی‌یه توجیه ایله صاغدن (لوله برغوسی) قصبه‌سندن کچن برتابعی ایله (استرانجه) طاغلرندن پیدا اولان و (قرق کلیسا) حوالیسی اسقا و(اسکی بابا) قضاسنی اروا ایلیان (تکه Tekeh) دره‌سنی وصولدن دخی (خیره‌بولی) قصبه‌سندن مرور ایدن (پوچه) دره‌سنی آله‌رق استقامتی جنوب‌غربی‌یه بالتحویل (جسرارکنه)دنیلان (اوزون کوپری) قصبه‌سندن کچوب (مریج) نهرینه ملاقی اولور .

یکدیکرندن تفریق ایله صاری شعبان اووه‌سندن بالمرور (قواله) و (لاغوس) لیمانلری بیننده‌کی (صاری شعبان) برونده بر دلتا تشکیل ایدرك اطه‌لر دکزینه دوکیلور. [بو نهرك (نوره‌قوب) جوارنده عتیق بر کوپریسی اولدیغی کبی صاری شعبان اووه‌سنده دخی ۲٦ متره طولنده دیکر بر کوپریسی واردر].

استروما نهری — بوکا (بیوك قره صو) و یا (سیروز قره صوبی) اسمنی ویررلر. نهر مذکور منبعنی (صوفیه) قضاسنده (ویطوش) طاغی اتکندن اخذ وغایت طار بر وادیدن مرور ایدرك (رادومیر Radomir) قصبه‌سی یقیننددن کچدککدن و(کوستندیل)ی صاغده و (دوبنیچه Dubnitza) یی صولده براقوب (جمعهٔ بالا = سلانیك جمعه‌سی) قصبه‌سنك یارم ساعت قدر صاغ طرفی آچیغندن مرور ایلدکدن صکره (منلك Menlık) یقینلرینه دکین(پریم) ، (مالش Malech) طاغلری آره‌سنده مجراسی طارلشور. بعده کسب وسعت ایدرك صول طرفدن(استرومچه Stromtza) صوینی آلورکه بوده (اشتیب) جهتلرنده (پلاسقاویچه) طاغلرندن ظهور و (رادوویچ) موقعندن و بر چوق قاپلیجه‌لری حاوی اولان (استرومچه) ، (پتریچ Petritch) قصبه‌لرندن مرور ایدر .

آندن صکره (استروما) نهری (تیمور حصار)، (سیروز) قصبه‌لرینی صولده براقه‌رق(تاکینوس) کولنی بعد التشکیل پیدا

ایلدیکی بر بوغاز ایله (اورفانو) کورفزینه منصب اولور. (چای آغزی) دیدکلری موقع کوللك جنوب کنارنده‌در ،

نهر مذکورك مجرای بالاسی سریع الجریان اولوب منبعندن مصبنه دکین ٦٥ ساعت چکر .

(درامه)دن مرور ایدن (درامه نیچه) دیدکلری(آنکیسته Angista) صویی‌ده مذکور کوله آقار . بو کول اوروپای عثمانینك مشهور کوللرندن معدود در .

خالکیدیك شبه جزیره‌سنده دخی بر آیق واسطه‌سیله (اورفانو) کورفزینه جریان ایدن (واسیلیوس Wassilios) نام دیکرله (لانغازه) و(بشیك Béchik) کوللری واقع و بو کوللرده انواع بالق موجود در.

واردار نهری [۷۳ ساعت طول] — نهر مذکور (چار) طاغنك الك مرتفع محلی اولان (شالف) تپه‌سنك اتکنده و(قوسطووو Kostovo) ناحیه‌سنك بر بچق ساعت مسافه‌سنده کائن چایراق بر محلدن متعدد قوللردن ظهور وطار بر بوغازله اطرافی ۳۰۰ مترو ارتفاعنده اولان تپه‌لر آره‌سندن و (قالقاندلن) قصبه‌سی یقیننده‌ن مرور ایدرك (اسکوب) شهرینه وارر.

(اسکوب) شهرندن اعتباراً (واردار) نهری مجراسنی جنوب شرقی‌به تحویل ایده‌رك (کوپریلی) قصبه‌سندن کچر. بعده صاغ طرفدن صرب طاغلر آره‌سندن جریان ایدن و (کوچك قره) ویا (زرنا Zerna) اسملریله دخی یاد اولنان (قره‌صو) یی

اخـذ ایدرکه : بوده (مناسـتر) دن مرور ایدن واوچ درت ساعت قدر مجراسی بولنان (دراخور Drahor) چایی آلور .

آندن صکره (واردار) نهری محل انصبابنه‌قدر صال نقل اولنه‌بیله‌جك‌درجه‌ده جسامتی حائز اولدیغی حالده جنوبه‌طوغری جریان ایدر . حین جریاننده (عورت‌حصاری) قصبه‌سنی‌صولنه براقوب صاغدن ١٤ ساعت مجرایی حاوی اولان (قره آزمان = قره چای) ونام دیگرله (قره ایرمق) صوینی آلورکه : بوصو (یکیجهٔ واردار) نام آخرله (اینجه کول) دیدکلری کولی تشکیل ایدر .

بعده (واردار) نهری (سلانیك) شهرینك سمت غربیسنده (سلانیك) کورفزینه منصب اولور . [نهر مذکور اوزرنده یکرمیدن متجاوز دکرمن‌ایشلمکده وطولاب وخرق‌ایله برچوق اراضی ریان اولمقده‌در] .

(یکیجهٔ واردار) کولی ایسه کندی اسمیله مسمی‌قصبه‌نك ایکی ساعت قدر جنوبنده واقع واوچر ساعت طول وعرضی حاویدر ، بوکول درونند سلوك واسماك اخراج ایدیلور .

اینجه قره صو — (ویستریچه) دخی دینور . نهر مذکور (پند)جبال متسلسله‌سنك ١٠٠٠ مترو ارتفاعنده اولان(بورا) طاغندن‌ظهور وجنوب شرقی‌یه طوغری نزول ایده‌رك کندویه بر آیاق ایله آقان (کسریه) کولی‌ایله قصبه‌سنی‌صولنده براقدقدن صکره (بوغازکویی) ، (ناسلیچ) موقعلری آره‌سندن و ٨٠٠

مترو ارتفاعنده‌کی (سرانده‌پروز) یعنی (قرق کچید) اسمیله
یاد اولنان بوغازك آغزنده واقع (سرفیچه) شهرینی صاغنه
و (قوزانه) قصبه‌سنی صولنه ترك ایدوب (قره فریه) قصبه‌
سندن کچن بر تابعنی آله‌رق (سلانیك) کورفزنده اطه‌لر دکزینه
منصب اولور .

مذکورالاسم (کسریه) کولی مدور برشکلده اولوب طولاً
٦ وعرض وسطیسی ٤ ودوراً ٢٤ کیلومترو واك درین محلی
٢٤ مترودر .

(یونان و آدریاتیك دکزلری ورساننده جاری انهار)

اوروپای عثمانی داخلندن یونان دکزینه (نارده)، (قالاماس
Kalamas) ، (پاولا Pavla) و آدریاتیك دکزینه (ویوسا)
(سوموني) ، (اشقومبی) ، (ماط) ، (درین) ، (بويانه)
و (نارنتا Narenta) نهر وچایلری جاریدر .

نارده نهری — (زاغوری) طاغلرندن نزول و (میچوه)
بقینلرندن وغایت طار و عمیق بروادی ایله (پند) ، (یانیه)
طاغلری آره‌سندن و (نارده) قصبه‌سی پیشکاهندن مرورایدرك
مذکورقصبه‌نك درت ساعت جنوبنده و (نارده) کورفزنده دکزه
منصب اولور .

قالاماس صویی — یانیه‌نك جانب غربیسنده کائن دوتلق ،
زیتونلق ، باغلق بر وادیدن نبعان و شمال شرقیدن جنوب
غربی‌یه طوغری جریان ایدرك (فیلات Philate) قصبه‌سی

يقيننده كچدكدن صكره (قورفو) جزيره‌سی قارشوسنده (يونان) دكزينه منصب اولور .

يارلا صويی — (خيمارا) طاغلرندن ظهور ومنبت بر واديدن مرور ايدرك (دلوينه) قصبه‌سندن كچن بر تابعنی آلدقدن و (ليواری == بوترنتو) كولنه اوغرادقدن صكره (بوترنتو) قريه‌سی قربنده بحره منصب اولور .

ويوسا نهری — (ميچوه) كچيدی يقيننده كائن (زيغوس) دنيلان (زاغوری) طاغلرندن چيقوب (زاغوری) ناحيه‌سندن و (قونيچه Konitza) ، (پرمد Premedi) قصبه‌لرندن بالمرور (دسنيچه Desnitza) ايرماغنی صاغدن و (درينو Drino) صوينی صولدن آلدقدن و (تپه‌دلن) قصبه‌سنی اسقا ايلدكدن صكره (آولونيه) كورفزينك شمالنده (آدرياتيك) دكزينه منصب اولور .

سومونی صويی — نهر مذكور (اوزومی Usumi) (دوول Devol) صولرينك اجتماعندن حاصل اولمشدر .

بونلردن (اوزومی) صوبی (الهنيك) جبال متسلسله‌سی اقسامندن (غراموس) نام طاغدن نبعان وغرب شماله طوغری جريان ايدرك (برات) شهرينه واصل اولور . بعده (كوريجه) قصبه‌سی قربندن و (سويرينه Svirina) ، (مالك Malik) كوللرندن مرور ايدن (دوول) يعنی (دوه‌لی) صويی ايله برلشور . آندن صكره (لومی) ويا (سومونی) اسمی تحتنده اولديغی حالده

(قراوستا) کولی ایله (لیما) برونی بیننده (آدریاتیك)دکزینه دوکیلور .

اشقومبی صویی — بو صویه (اسقوم) ویا (اسقومی) دخی دیرلر. مذکور صو(اوخری) نام کولك سمت غربیسنده واقع (باغوره Bagora) طاغلری اقسامندن(قامنا)طاغلرندن نبعان وغربه طوغری جریان ایدەرك (ایلبصان) ، (پکلین) قصبەلری قربندن بالمرور (دراج) شهرینك اوچ ساعت قدر سمت جنوبیسنده (آدریاتیك) دکزینه آقار .

ماط صویی — بو صو (باغوره) طاغارینك شعباتندن نزول و(ماط) قضاسندن و(میردیتا) ناحیەسی جنوبندن مرور ایدرك (درین) کورفزنده بحره دوکیلور .

درین نهری — (الت درین) اسمیله دخی یاد اولنور . نهرمذکور(قره درین) ، (بیاض درین) صولرینك اجتماعندن حاصل اولمشدر .

بونلردن (قره درین) نهری منبعی(اوستروغا Struga) قریەسی قربنده (اوخری) کولنك طرف شمالیسندن آلوب جنوبدن شماله طوغری جریان ایدر . حین جریاننده غایت منبت محللردن و(دبرۀ زیر) ، (دبرۀ بالا) یقینلرندن کچەرك کندوسندن مجراسی قیصه اولان (بیاض درین) نهری ایله برلشور . اولوقت نامنی یالکز (درین) ، تبدیل و استقامتنی غربه تحویل ایدر .

(بیاض درین) نهری دخی (بوسنه) جبال متسلسله‌سی شعباتنـدن اولان (موقرا Mokra) طـاغی جوارندن ظهور وقوصوه اووه‌سنه مشابه بعض اراضیدن مرور ایدر.

آندن صکره (درین) نهری غایت محصـولدار اولان (دوقاکین) ناحیه‌سنی احیا ایدرك (لش) قصبه‌سنه واصل اولور. بوقصبه‌دن اعتباراً نهر مذکور اللی طونیلاتەلق کمیلرك مرورینه مساعد اولوب برقاچ دلتا تشکیل ایدرك (آدریاتیق) دکزینـه دوکیلور. [بونهرك (بویانه) نهری ایله اتصالی واردر.]

مذکور الاسم (اوخری) کولی ۷ سـاعت طولنده ٤ ساعت عرضنده و (غراموس)، (باغوره) طاغلرینك تشکیل ایلدکاری بر مرتفع اراضیده واقعـدر . مذکور کولك قعری قوملی وصویی طاتلو وبراقدر . درونـندن دخی انواع اسماك صید اولنور وسـنوی ۲۷,۰۰۰ غروش بدل ایله ملتزمه احاله اولنور.

(اوخری) کولنك شرقنـده و (اوخری) ، (مناستر) قصبه‌لری بیننده (پرسبه Presba) وبونك جنوبنده (وانتروق Wentrok) نام کوللر موجوددر . بونلردن (پرسـبه) کولی ۱۸ کیلومترو طولنده و ۱۲ کیلومترو عرضنده و ۷۰ کیلومترو دورنده مدور الشکلدر. بعض محللرنده ٦۰ مترو عمقی واردر. اشبو کولك اورته‌سنده منبت ایکی عدد اطه موجوددر. مذکور کولدن سنوی ۳٥,۰۰۰ غروش صید ماهی رسومی آلنور.

بویانه نهری — (اشقودره) کولی داخلندن ظهور و(اشقودره) شهرندن مرور ایدرك (اولکون) موقعی جنوبنده بحره دوکیلور . مذکور الاسم (درین) نهری (اشقودره) شهرنده (بویانه) نهریله برلشور. [بو نهرك مجراسی کوچك کمیلرك مرورینه مساعددر.]

(اشقودره) کولی اوروپای عثمانینك اك جسیم کولی اولەرق بیضی شکلنه شبیه اولوب (قره طاغ) جهتی صرپ قیالقدن وجهات سائرەسی جزئی عارضەیی حاوی اووەلردن عبارتدر. مذکور کولك صویی موسم شتاده طاشمسندن حاصل اولان بتاقاقلر ایام صیفده تعفن ایلدیکندن حوالیسنك هواسنی توخیم ایدر . جوار اهالیسی دخی مذکور کولدن کلیتلو بالق صید ایدرك عظیم تجارت ایلر.

نارنتا نهری — (نرتوه Neretva) دخی دینور. بو نهر بوسنه جبال متسلسلەسی اتکلرندن نبعان و(قونیچه Konitza)، (موستار Mostar) ، (غبله Gabela) قصبەلرندن جریان ایدرك اوستریانك (دالماچیا) ایالتنه داخل و درت قول اولەرق (آدریانیك) دکزینه واصل اولور.

تعریفات ملکیه

دولت علیهٔ عثمانیەنك اوروپا قطعەسنده واقع ممالکی (استانبول)، (ادرنه)، (سلانیك)، (یانیه)، (اشقودره)،

(مناستر) ، (قوصوه) ، (بوسنه ، هرسك) ، (كريد) نام طقوز ولايت ايله مختاريت اداره‌یی حاوی (روم ايلیٔ شرقی) ولايتی و (بلغارستان) ايالتی مشتملدر.

ولايات مذكوره‌دن (استانبول) ولايتی مرمره دكزينه و (ادرنه) ، (سلانيك) ولايتلری اطه‌لر دكزينه و (يانيه) ولايتی يونان دكزينه و (اشقودره) ولايتی (آدرياتيق) دكزينه ساحل و (مناستر) ، (قوصوه) ولايتلری وسطده و (هرسك ، بوسنه) ولايتی شمال غربيده و (كريد) ولايتی (بحر سفيد) اورته‌سنده واقع و (روم ايلیٔ شرقی) ولايتی ايله (بلغارستان) ايالتی بحر سياه ساحلنده كائندر.

ولاياتدن هربری جسامتنه كوره سنجاقلره وسنجاقلر قضالره وقضالر دخی جسامتلرينه كوره ناحيه‌لره تقسيم اولنمشدر. ولايتلری واليلر وسنجاقلری متصرفلر وقضالری قائممقاملر وناحيه‌لری مديرلر نظامی دائره‌سنده اداره ايلرلر. مستقل سنجاقلرك متصرفلری واليلره تابع اولميوب طوغريدن طوغری‌يه داخليه نظارتيله مخابره ايدرلر.

مذكور ولايتلرك مركز اداره‌لری كندو اسملری ايله ياد اولنور شهرلردر. فقط (قوصوه) ولايتنك اداره مركزی (اسكوب) و (هرسك ، بوسنه) ولايتنك (سرای بوسنه) و (كريد) ولايتنك (خانيه) و (روم ايلیٔ شرقی) ولايتنك (فلبه) و (بلغارستان) ايالتنك (صوفيه) شهرلريدر.

﴿ استانبول ولايتى ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات — اورمان
وصو بندلری — صورت اداره

استانبول ولايتى ممالك عثمانيه ولاياتنك اصغريدر . فقط سلطنت سنيه‌نك پاى‌تختى اولان (استانبول) شهر لطيفنى حاوى اولمغله ولايات سائره‌دن معمور ومهمدر .

حدود — ولايت مذكوره اوروپاى عثمانينك جنوب شرقيسنده و آسياى عثمانينك غربئ شماليسنده متشكل اولوب شمالاً (بحر سياه) وشرقاً (ازميد) متصرفلغى وجنوباً (مرمره دكزى) ايله محاط وغرباً (چتالجه) متصرفلغى ايله محدوددر .

سكنه — استانبول ولايتنده (١,٠٠٠,٠٠٠) قدر نفوس تخمين ايدلمكده اولوب اهالئ موجوده ميانده تبعهٔ اجنبيه دخى واردر .

تعريفات طبيعيه — بو ولايتك هواسى هر نقدر لطيف و خفيف ايسه‌ده متلون اولوب ايلك بهارده پك چوق تبدل ايدر . ياز موسمنده استانبولك حرارتى براز شديد اولور . بوغاز ايچى سمتلرنده اشجار ايله مستور متعدد طاغلر موجود اولوب آرقه طرفلرى كوزل مرعالر ايله تزيين اولنمش و الك مرتفع محللرى آناطولى جهتنده و بكقوز حواليسنده (علم) طاغى

وروم ایلی طرفنده (استرانجه) طاغنك اقسام جنوبیه‌سی بولنمشدر.

ولایت مذکوره داخلنده بحرسیاهه (ریوه) دینلان (ایروه) دره‌سی جریان ایتدیکی کبی بوسفوره روم‌ایلی سمتنده (کاغدخانه) دره‌سی، (علی بك) صویی و آناطولی یقاسنده (کوکصو) مسیره‌سندن جریان ایدن (کوکصو) دره‌سی جاریدر.

بونلردن بشقه ولایت مذکوره انهاری صره‌سنده تعداد اولنان (استرانجه) دره‌سی (ترقوس) کولنه منصب اولدیغی کبی (قره صو) بیوك چکمجه کولنه آقار. (طاشلی دره) دخی کوچك چکمجه کولنه صو ویرر. [بو کوللردن (بیوك‌چکمجه) کولنی بر وقتلر تطهیر ایدرك استانبول شهرینه لیمان اتخاذ اولنمسی تصور اولنمش‌ایدی] (ترقوس) کولنك صویی دخی مجرای مخصوص ایله بك‌اوغلی، غلطه، استانبول جوارینه کتورلمشدر. بو کولك بالق حاصلاتی ماتزمنه احاله اولنور.

محصولات ارضیه و صناعیه — استانبول ولایتنك ارضی محصولات یتشدیرمکه پك صالح اولوب زراعته سنین اخیره‌ده خیلی اعتنا ایدلمکده‌در. اسکدار جهتنك چاوش اوزمی وقواغلك انجیری و اورته کویك چیلکی مشهوردر.

باشلوجه صنایعی ایپکلی چارشف وحمام طاقلری و انواع باقر و اکر طاقلری وحروفات عثمانیه و اقمشهٔ حریریه وقطنیه وفس واعلا فانیله وقناویچه وتنته ومعمولات حدیدیه و اسلحهٔ

جارحه و ناريه‌در. خصوصى فابريقه‌لرده مارسليا معمولاتنه مشابه طوغله وكرەميد اعمال ايدلمكده‌در. شيشـه وكاغد فابريقه‌لرى دخى واردر.

اورمانه وصو بندلرى — مذكورالاسم (استرانجه) جبالى اوزرنده استانبول ولايتى داخلنده مختلف‌الجنس اشجارى حاوى (باغراد اورمانى) ناميله بنام بر اورمان واردر.

بو اورمان داخلنده (روم ايلى) جهتلرينه صـو ويرمك ايچون (طپوزلى بند) ، (يكى بند)، (والده بنـدى) ناملريله اوچ و (استانبول) و (ايوب) سمتلرينه صو اجرا و اعطاسنه مخصـوص اوله‌رق (بيوك بند) ، (كرازلى بندى) ، (طپوز بنـدى) ، (ايواد بنـدى) اسملريله درت عدد بنـد موجود و (قرق چشمه) صويى اشبو درت بنده منسوبدر .

﴿ صورت اداره ﴾

استانبول ولايتى شهر اماتى طرفندن اداره اولمق اوزره اون دوائرۀ بلديه‌يى و (بكقوز). (شيله)، (قرتال). (ككبوزه)، (اطه‌لر)، (كوچك چكمجه) قضالرينى حاويدر.

﴿ استانبول ﴾

استانبول [١] شهر مشهورى دارالخلافةالاسلاميه وپاى تخت

[١] شهر لطيفك مشتمل اولديغى ابنيۀ عاليه و مكانفه‌نك باشلوجه‌لرى هجرتدن ٤٣٢ سنه مقدم ياپلمش وبعدالفتح جامع شريفه تبديل بيورلمش

سلطنت سنیهٔ عثمانیه اولوب (نفس استانبول) ایله (غلطه مع بك اوغلی) و (اسکدار) سمتلری داخل اولدیغی حالده الیوم اون دائرهٔ بلدیه یه تقسیم اولنمش وبونلردن نفس استانبول (بایزید)، (فاتح)، (جراح پاشا) نام اوچ عدد دائرهٔ بلدیه یی حاوی بولنمشدر. (غلطه مع بك اوغلی) و (اسکدار) جهتی خارج طوتلدیغی حالده (نفس استانبول) یدی عدد تپه دن متشکل بر برون اوزرنده کائن مثلث الشکل بر محل اولوب بر جهتی قره یعنی (یدی قله) دن (ایوان سرای) قریه سنه قدر ایکی ساعت امتداد ایدن بر سور عتیق ایله محاط و اوچ جهتی بحر ایله محدوددر. یعنی جنوبی

اولان (ایاصوفیه) و اوائلده (ایپودروم Hippodrome) اسمیله مشهور اولوب الیوم (آت میدانی) دینمکله معروف اولان میدان داخلنده التی مناره لی (سلطان احمد) ومعمارلغنده مهارت کامله مشاهده ایدیلان (سلیمانیه) و (یکی جامع) و ۸۶۷ تاریخنده (ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی) حضرتلرینك تأسیس وبنا بیوردیغی (فاتح) و (سلطان سلیم) و (بایزید) و (نور عثمانیه) و (شهزاده) و (لاله لی) و ایوب سمتنده ایوب [جامع حوالیسنده خالد بن زید ابی ایوب الانصاری حضرتلرینك تربهٔ شریفه سی بولنمغله مقام مذکور زیارتگاه انامدر] ودروننده خرقهٔ سعادت بولنمق حسبیله زیارتگاه اولان (خرقهٔ شریفه) کبی واسع وصنعت انشائیه جه مشهور جوامع شریفه ایله ۶۳۰ دن متجاوز جوامع ومساجد شریفه وتکیه لر واکثری جوامع ومساجد جوارنده بانیلرینك تربه لری وعلوم وفنونه متعلق کتب معتبره ایله مملو ۴۳ قدر کتبخانه وکتبخانهٔ عمومی و ۱۰۰ قدر مدرسه و ۵۰ مطبعه و ۳۰۰ قدر مکاتب صبیانیه وابتدائیه ورشدیهٔ ملکیه ومذکور مکتبلره معلم یتشدیرمك ایچون (دار المعلمین)، (دار المعلمات) و مأمورین ملکیه یه منشأ اولان مکتب

(مرمره) دكزينه وشرقى (قره‌دكز) بوغازينه وشمالى مرمره‌نك بر قولنه ساحلدر. (كاغدخانه) تعبير اولنان محله قدر امتداد ايدن بو قوله (استانبول ليمانى). (خليج قسطنطينيه) ديديكمز كبى اجنبيلر دخى (قورن دور) تسميه ايدرلر.

استانبول ليمانى (غلطه) و (بك اوغلى) جهتى نفس استانبولدن تفريق ايلر. خليج قسطنطينيه واپورلريده درونده ايشلر.

(يكى سراى) و (طوپقپو سراى) دينلان محل مثلثك رأسنه مصادف اولان يرلرى اولوب بين الناس (كلخانه ايچى) ديمكله معروفدر.

فيض مكسب ملكيهٔ شاهانه و (ملكيه اعداديسى) و (حقوق)، (نواب)، (اورمان)، (زراعت)، (تجارت) مكتبلرى وديلسز بولنان اطفاله مخصوص (ديلسز مكتبى) ودائرهٔ حربيه اقلامنه مخصوص (منشأ كتاب) وايتام مسلمينك تربيه وتعليمى ايچون (دارالشفقه) وهرنوع صنايع تحصيلنه مخصوص (مكتب صنايع) و اردوى همايونلره طبيب واجزاجى مأمورلر يتشديرمك ايچون (طبيهٔ عسكريه) وممكلته طبيب يتشديرمك ايچون (طبيهٔ ملكيه) ومكاتب عسكريه اعداديلرينه مخرج اولمق اوزره استانبول جهتنده درت عدد عسكرى رشديه‌سى وهمان هركوشه وسوقاق باشلرنده خيرات اوله‌رق (٤٠) ى متجاوز سبيل و ٢٠ قدر عمارت ومتعدد خسته خانه‌لر و ٣٠٠ قدر قره‌غولخانه وطوپخانهٔ عامره‌يه منسوب (فشنكخانه) و (زيتون بروتى) فابريقهٔ همايونلرى، (باروتخانه)، (موزه خانه)، (فسخانه). (باب عالى)، (باب سرعسكرى)، (ماليه) جسيم بنالرى و (سراى برونى) دنيلان محلده متعدد كوشكلر ايله برعدد فنار و ٧٣ سوقاغى و ٧٧٠٠ قدر دكان و مغازه‌يى حاوى بولنان (چارشوى كبير)، (مصر چارشوسى) مثللو چارشولر موجوددر.

استانبوله دکزدن نظر ایدلدیکی حالده برطاقم منارەلر ایله جوامع شریفـه قبەلری و الوان مختلفـه ایله رنکارنك مرتفع وظریف بنـالر و آرەلرنده آغاجلر ایله مستور وازهار متنوعه ایله مفروش باغچەلر نمایان اولمغله نظارت بحریەسی چشمه جلا وقلبه صفا ویرر. داخل شهرده دخی سایهٔ پادشاهیده اولنـان اقدامات ثمرەسیله چوق سمتلرنده منتظم جاده ومیدانلر آچلمش وطرز جدید اوزره خیلی بنالر یاپلمشدر.

آثار عتیقـەدن اولەرق بو جهتده (چنبرلی طـاش [۱]). ودیکیلی طاشلر [۲] وبورملی ستون [۳] وقیز طاشی [٤] وعتیق

[۱] (یاپیق دیرك) دخی دنیلان (چنبرلی طاش) استانبولك بانئ ثانیەسی اولان بیوك (قسطنطین) بتپرستلکی زماننـده روما ویا آناطولی مضافاتندن (لیدیا) الکاسنده الیوم (یموق قلعەسی) دنیلان (هراپولیس) بلدەسـندن نقل ومیلادك ۳۳۰ تاریخنده (دیوان یولی) جادەسنده موقع معلومنه رکز ایتدیرمشدر. مذکور طاشك ذروەسنه بر مشهور و مصنع صنم اقامه ایتمش ایسـەده مرور اوقات ایله صنم مذکوره صاعقه اصابت ایتدیکندن برطرفی قیرلمش وبعده شدتلی لدوس روزکاریله بسبتون ییقلمشدر. بوطاش یکپاره اولمیوب سکز پارچه قزل سماکی طاشدن عبـارت اولەرق باقر چنبرلر ایله بربرینـه مربوطدر. مذکور ستونك ارتفاعی ۹۰ ودوری ۳۰ قدمدر.

[۲] (دیکیلی طاش) بیوك تئودوسك وضعی اولوب ۳۷۹ تاریخ میلادیسنده مظفریت وغالبیت واقعەسنی ایما ایچون (آت میدانی) دنیلان محلده دیوار خرجیله انشا ایتدیرمشدر. اشبو اورمه دیرك حالا چیوی یرلرندن آکلاشلدیغی اوزره ذروەسندن قاعدەسنه قدر باقر ایله قاپلانمش وآنك اوزری دخی آلتون یالدیزلی اولدیغی حالده مؤخراً قالدیرلمشدر. بونك ارتفاعی ۹٤ قدم وقاعدەسی ۷ قدم ۳ پرمقدر.

صهر نجلردن معدود اولان (يره باتان)، (بيك بر ديرك) ناميله معروف مغاره‌لر [٥] وحريق وقوعنى اخبار ايچون دائرهٔ امور عسكريه‌ده برعدد قله [٦] واردر.

ترامواى عربه‌لرى دخى كوپرى باشندن (اقسراى)ه واورادن برى (طوپقپو)يه وديكرى (صماتيه)، (يدى قله)يه قدر ايشلر.

بك اوغلى — بوكا اجنبيلر (قارشو) معناسنه دلالت ايدن (پهرا) ديرلر.

بلاد ثلثه‌دن (غلطه) جهتى خليج درسعادتك طرف يسارينى وبوغاز ايچى‌نك تكميل روم ايلى ساحلنى حاوى واليوم (بك اوغلى)، (بشكطاش)، (يكى كوى)، (بيوك دره) نام درت عدد دائرهٔ بلديه‌يه منقسم و استانبوله ايكى بيوك كوپرى واسطه‌سيله مربوطدر.

هيروغليف خطيله منقوش ديكر بر ديكيلى طاش دخى واردركه يكپاره وهرمى برقزل سماكى اولوب ٣٧٢ تاريخ ميلاديسنده (تئودوس) نام قيصر مصر اسفلده واقع (هليوپوليس) شهرندن نقل ايتديره‌رك ياش حالاطلر واسطه‌سيله اوتوز ايكى كون ظرفنده اورايه ركز ايتديرمشدر. بوطاش تقريباً ٨٠ مترو مكعبنده و٢٢٠ طونيلاته ثقلتنده‌در.

[٣] طونجدن معمول (بورمه‌لى) ويا (ييلانلى) ستون دخى بونك يانده اولوب (بيوك قسطنطين)ك بت‌پرستلكى زماننده وميلادك ٣٣٠ تاريخنده يونانستانده كائن (دلفى) شهرندن نقل اولنمش ومؤخراً اوجلرنده اولان ييلان باشلرى قيرلمش وشمديكى حالده موزه‌خانه‌ده يالكز برى محفوظ بولنمشدر.

بو جهت دخی (استانبول) مثللو معمور و ابادان اولەرق (غلطه) سمتی اجنبی تجاری ایله مسکون و (بك اوغلی) طرفی اوروپا سفراسنك اقامتکاهی اولوب مزین کارکیر بنالری وغلبەلك جادەلری وبیوك باغچەلری حاویدر. [١]

[٤] قیز طاشنك بانیسی دخی (تئودوس) اولوب ٣٨١ سنهٔ میلادیەسنده انشا ایتدیرمشدر . ٤٢ متره ارتفاعنده بولنان مذکور طاش شمدیکی حالده (قز طاشی) نامیله تسمیه قلنمقده اولوب اوزرنده (وەنوس) معبودەسنك تصویری اولمق اوزره طوپجدن مصنوع بر قز صورتی بولنمغله اولوقت (وەنوس طاشی) اسمیله یاد اولنور ایدی.

[٥] (یره باتان) صهرنجی آیاصوفیه سمتنده اولوب (علی بك) کویی حوالیسندن بر التندن کلان قرق چشمه صولرینك فضلەسنی جمع ایدر . اشبو صهرنج غایت مکلف وطولاً ١٦ وعرضاً ٢٨ صرەدن عبارت ٣٣٦ سماکی ستون ایله مزیندر.

(بیك بر دیرك) نام قدیم ایله (فیلوقسن) صهرنجی ایسه فضلی پاشا قوناغی موقعنده آت میداننه ناظردر . اشبو صهرنج الیوم ایپك بوکیجی اصنافنك دستکاهی اولەرق مبالغه ایله (بیك بر دیرك) دینوب ٢٢٤ مرمر دیرکی واردر.

[٦] حریق قلەسنی دخی ١٢٤٤ تاریخ هجریسنده سلطان محمود خان ثانی حضرتلری بنا وانشا ایلدی.

[١] بو جهتده دخی ١٢ مطبعه و ١ رصدخانه وقری ومحلات سائرەده جامعلر ومسجدلر وملل مختلفەیه مخصوص عبادتخانەلر وعلوم ومعارفك هرصنف تبعەیه نشر وتعمیمی ایچون (مکتب سلطانی) وارمنی وروم ویهودی مکتبلری وهرمحلەده صبیان مکتبلری ایله مکاتب ابتدائیه وذکور واناثه مخصوص ملکیه رشدیەلری وبری بریەیه وبری بحریەیه

آثار عتيقه‌دن اوله‌رق (غلطه قله‌سى [٢]) واردر . (قره كوى) دن (قله قپوسى) نه ايشلمكده اولان (تونل) ايله ينه (قره كوى) دن (شيشلى) يه و (عزب قپوسى) نام محلدن (اورته كوى) ه قدر ايشلمكده بولنان تراموای عربه‌لرى سير وسفرى تسهيل ايدر.

مخصوص ايكى عدد عسكرى رشديه‌سى واركان حرب وپياده وسوارى وبيطار ضابطانى يتشديرمك ايچون (مكتب فنون حربيه) واردولره استحكام وطوپچى ومهندس ضابطلرى احضارينه مخصوص (مهندسخانهٔ برئ همايون) واتصالنده اعداديسى وملكيه‌يه مهندس يتشديرمك ايچون (ملكيه مهندس) مكتبى وطوپخانه وترسانه اعمالات حربيه مكتبلرى وبالجمله سفن همايونك تعمير وتجديدى ايچون (ترسانهٔ عامره) وطوپ وتفنك مثللو دولت عليه‌نك كافهٔ آلات وادوات حربيه‌سيله تفرعات سائره‌سنى وآنلره لازمكلان دستكاه وسائره‌يى اعمال ايچون (طوپخانهٔ عامره) فابريقهٔ همايونلرى و ١٠٠٠ دن متجاوز (قره‌غولخانه) واسلحه‌نك حفظنه مخصوص (سلاحخانه) وبك اوغلنده‌كى (غلطه سرايى) ، (طوپچى) ، (مجيديه) [كه (طاش قشله) اسميله دخى ياد اولنور] و (كموش صويى)، (پانقالتى)، (اورخانيه) قشلهٔ همايونلرى وخسته‌خانه‌لر و (غازخانه) ، (يلديز) ، (طولمه باغچه) سراى همايونلرى و (حاجى حسين باغى) و (كاغدخانه) و (اياس اغا) مثللو كوشكلر ونفس نفيس شاهانه‌يه مخصوص چفتلكلر واهاليِنك تنزهنه مخصوص متعدد مسيره‌لر وبوسمتده (قليج على پاشا)، (نصرتيه)، (فندقلى)، (والده) ، (يشكطاش) ، (مجيديه) ، (اورخانيه) ، (حميديه) ، (اورته كوى) ومحلاتده محله جوامع شريفه‌لرى موجود وغلطه طرفنده بولنان (عرب جامعى) و (ير التى جامعى) قدم جهتيله مشهوردر.

[٢] آثار عتيقه‌دن اولان غلطه قله‌سى دخى ٥٤٠ تاريخ ميلاديسنده ايمپراطور (انستاس دوقوس) طرفندن اوفاق بر قله اولمق اوزره بنا

اسکدار — اسکدار جهتی مستطیل الشکل اولوب غربی (بوسفور) ، وجنوبی مرمره دکزینه ساحل وشرقی (قرتال) وشمالی (بکقوز) قضالریله محدود اوله رق الیوم (آناطولی حصاری) ، (اسکدار) ، (قاضی کوی) نام اوچ دائرهٔ بلدیه یه تقسیم اولنمشدر [٣] .

(حیدر پاشا) دن (ازمید) ه اوغرایه رق (انقره) یه طوغری کیدن بر تیمور یولی واردر .

(اسکدار) ك قارشوسنده و (سرای برونی) ایله بیننده (قز قله سی) [٤] دینمکله معروف وسط بحرده بر فنار موجود در .

(اسکدار) بلدهٔ عظیمه سی آناطولی قطعه سنده واقع بلادك معروف و مشهوری اولوب درونی (چاملیجه) کبی مفرح ودلکشا محللر تزیین ایلمشدر .

مرمره دکزی ساحلنده و (اسکدار) ك ٦ کیلومتره

ومؤخراً جنویزلر طرفندن ١٤٤٦ تاریخنده هیئت معلومه سی اوزره انشا اولنمش وعصر جدیدده دخی اوست طرفی مشاهده اولنان صورتده افراغ ایدلمشدر .

[٣] بو جهتده دخی داخلنده (بکلر بکی) و (کوك صو) وامثالی قصر همایونلر و ١٠٠ دن متجاوز جوامع ومساجد شریفه ومدارس خیریه وبر چوق مکاتب ابتدائیه و٣ عدد ذکور و٢ عدد اناث ایچون ملکیه رشدیه سی وبر عدد دخی عسکری رشدیه سی وحربیه وطبیه مکتبلرینه مخرج اولمق اوزره قله لیده برده اعدادیه مکتبلری و جراح مکتبی وبیمارخانه وبرقاچ خسته خانه ویاغخانه و ٥٠ دن متجاوز قره غوللخانه وچند عدد قشله و (ابجادیه) دنیلان موقع مخصوصده حریق وقوعنی اخبار ایچون بر کوچك قله ایله ٦ عدد طوپ موجود در .

[٤] قز قله سی ٢٧٠ تاریخ میلادیسنده (هراقلس) نام ایمپراطور بنا ایتدیردیکی مرویدر .

مسافه‌سنده (قاضی کوی) بلده‌سی واردر که استانبولك صیفیه‌لرندن معدود و تاریخجه مشهور در .

﴿ شهر امانتنه ملحق قضالر ﴾

شهر امانتنه ملحق اوله‌رق یوقاروده ذکری سبق ایلدیکی وجهله (بکقوز)، (شیله) ، (قارتال)، (ککبوزه)، (کوچك چکمجه)، (اطه‌لر) قائمقاملقلری واردر.

بو قائمقاملقلردن (اطه‌لر) قائمقاملغی برنجی و (شیله) قائمقاملغی اوچنجی و دیکرلری ایکنجی صنف قائمقاملریله اداره ایدلمکده در .

(بکقوز) قضاسنك مرکز اداره‌سی قره دکز بوغازی ساحلنده کائن (بکقوز) و (شیله) قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی بحر سیاه ساحلنده کائن (شیله) و (قرتال) قضاسنك اداره مرکزی (بحر مرمره) کنارنده‌کی (قرتال) قصبه‌لریدر . (مالتپه) قصبه‌سی دخی (قرتال) قضاسنه تابع و (حیدرپاشا)دن (ازمید)ه کیدن شمندوفر خطی اوزرنده واقعدر .

(ککبوزه) قضاسنك مرکز اداره‌سی اولان (ککبوزه) قصبه‌سی مرمره دکزی ساحلی قربنده وشمندوفر خطنك یارم ساعت بعدنده کائندر . [بو قصبه جوارنده قرطاجه امرای عسکریه‌سندن مشهور (آننیبال) مدفوندر]. (داریجه) ناحیه‌سی بو قضایه مربوطدر .

(کوچك چکمجه) قضاسی دخی شهر امانتنه ملحق قضالردن

بریدر. مقر اداره‌سی (مقری کوی) قصبه‌سیدر . مرمره دکزی ساحلنده بولنان (کوچك چکمجه) قصبه‌سی ایسه نواحی مشهوره‌سندن برینه مرکز اتخاذ ایدلمشدر. (صوبولی) (کمر برغوس) ناحیه‌لری بو قضایه ملحقدر .

اطه‌لر قائممقاملغی — اطه‌لر قضاسی (قزل اطه‌لر) دنیلان (بیوك اطه Prinkipos) ، (هکبه‌لی Halki) ، (قنه‌لی Proti)، (بورغاز Antigoni) اسملرنده دردی مسکون و (اوقزیا Oxia) ویا (سوری) و(پلاتیا Platia) ویا (یاصصی) و (پیدا Pita) ، (نیاندروس Niandros) ، (آنتی رووویتوس Antirovithos) ویا (صدف) نام بش عدد کوچك وغیر مسکون اطه‌لردن متشکلدر.

بیوك اطه — اشبو (بیوك اطه) قزل اطه‌لر تسمیه ایدیلان جزائرك اك جسیم و معروفیدر . اوزون و اکسز اولان بو جزیره مرکز قضا اوله‌رق سرای بورنندن تقریباً ١٤ میل بعیددر. هواسنك لطافتندن ناشی کرك اغنیا و کرك بك اوغلی خلقنك صیفیه‌سی اولمغله معمور در.

هکبه‌لی اطه — بو اطه یارم ساعت طولنده و بر چاریك عرضنده اولوب داخلنده (مکتب بحریهٔ شاهانه) و مکتب درونده بر عدد قصر همایون ومرتفع بر محلده غایت منتظم بر روم تجارت مکتبی و اسکیدن قالمه ایکی عدد مناستری و (چام لیمانی) اسمیله یاد اولنور برده لیمانی واردر .

قنلی اطه — جزيرهٔ مذكوره سرای بروننك ٨ ميل قدر مسافه‌سنده و ٣ ميل وسعتنده اولوب بر قريه ايله بر عدد مناستری حاوی وبيلكی طاشی تجارتيله مشهور ايدی .

بورغاز اطه‌سی — مذكور اطه قنه‌لی اطه‌نك ٢ ميل قدر بعدنده اولوب شمال وجنوب سمتلری صعب المرور قيالر ايله مستور وجوانب ثلثه‌سی ليمانلر ايله محفوظدر .

بالاده مذكور جزيرهٔ صغيره‌لر دخی هر نقدر مسكون دكللر ايسه‌ده بالق محصولاتجه شهرتلری وار در .

﴿ چتالجه متصرفلغی ﴾

(چتالجه) سنجاغی ويا متصرفلغی (كوچك چكمجه) قضاسنك غربنده واقع اوله‌رق شمالی بحر سياهه وجنوبی مرمره دكزينه ساحل وغربی (ادرنه) ولايتنه متصلدر .

اشبو مستقل متصرفلق (چتالجه) ، (بيوك چكمجه) ، (سلوری) قضالرينی حاويدر . بونلردن (بيوك چكمجه) ، (سلوری) قضالری اوچنجی صنف قضالرندن معدود در .

(چتالجه) قضاسنك مركز اداره‌سی تيمور يولی اوزرنده كائن (چتالجه) قصبه‌سيدر . مركزاداره‌سی (قره جه) قريه‌سی اولان (ترقوس) ناحيه‌سی (چتالجه) قضاسنه تابعدر .

(بيوك چكمجه)قضاسنك مركز اداره‌سی كندی اسميله ياد اولنان قصبه‌در . اشبو(بيوك چكمجه) قصبه‌سی (مرمره) دكزی

ساحلنده بولنه‌رق اوکنده برکول تشکل ایتمش وایام‌شتاده کندویه آقان (قره صو) واسطه‌سیله صویی تزاید ایتدیکندن مدخلنه متین وکارکیر برکوپری بنا ایدلمشدر .

(سلوری) قضاسنك مرکز اداره‌سی دخی مرمره دکزی ساحلنده کائن (سلوری) قصبه‌سیدر . بوقصبه‌نك پنایری رواجلی اولوب تجارتی کلیتلودر. باشلوجه اخراجاتی (میوه)، (کمور) ، (یپاغی) در. (یغورد) ی دخی مشهوردر .

﴿ ازمید متصرفلغی ﴾

(ازمید) مستقل متصرفلغی (آناطولی) شبه جزیره‌سنده بولندیغی جهتله (آسیای عثمانی) ولایاتی صره‌سنده تعریف ایدیله‌جکندن بوراده ذکرندن صرف نظر ایدلمشدر .

﴿ ادرنه ولايتی ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه
وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره .

حدود — (ادرنه) ولايتی اوروپای عثمانيده كائن ولايتلردن بری اولەرق (چتالجه) متصرفلغنك غربنده واقع و شمالنده (بحر سياه) ايله (روم ايلئ شرقی) وغربنده (سلانيك) ولايتلری كائن و جنوبی (مرمره دكزی) و (قلعهٔ سلطانيه بوغازی) و (اطەلر دكزی) نه ساحلدر .

سكنه — ولايت مذكورەنك بالجمله سكنەسی اكثريسی اسلام و متباقيسی ملل سائرەدن عبارت اولمق اوزره تقريباً ٨٥٠,٠٠٠ نفوسه بالغدر .

تعريفات طبيعيه — بوولايتك هواسی صاغلم ولطيف اولوب داخلنده واسع اوولر واردر .

(استرانجه) طاغلری شرقنده و(تكفور) طاغی سلسلهٔ جبالی جنوبنده و (دسپوت) طاغلری غربنده امتداد ايدر . بونلردن (تكفور طاغی) اخلامور آغاجلرینی و (استرانجه) طاغلری مختلف الجنس اشجاردن مركب اورمانلری و(دسپوت) طاغلری هرنوع اشجاردن مركب كثير العدد اورمانلری وبك چوق مرعالری حاويدر. باشلوجه (طونجه)، (آردا) ، (اركنه) صولرينك كندويه جريان ايتمسيله كسب جسامت ايدن (مريچ)

نهری ولایت مذکوره‌یی احیا ایتمکده و (قواق) صویی دخی (ساروس) کورفزینه صو ویرمکده‌در.

بونلردن بشقه (یارملی‌دره) اطه‌لر دکزینه و(قره‌جه‌صو) ایله (قوری‌چای)(قره اغاج) لیمانندن متشکل (بورو) کولنه آقمقده‌در.

محصولات ارضیه وصناعیه — ادرنه ولایتنك ترابی منبت ومحصولدار اولمغله اراضیسنده (بغدای) . (آرپه)،(قوقوروز) وحبوبات سائره‌یتیشور. اکثر طرفلرنده‌دخی (اوزوم)، (توتون) (کتان)، (ییوق) حصوله‌کلور

ولایتك (کل یاغی)، (کل صویی) ، (بالمومی) ، (پینیر) ، (روغن‌زیت) محصولات صناعیه‌سندن اولوب احتیاجات محلیه‌دن فضله‌سی خارجه صاتیلور .

ادرنه ولایتنك کرك تیمور یوللری وکرك مرمره دکزنده واقع (تکفور طاغی) ، (کلیبولی) و اطه‌لر دکزنده کائن (اینوز) . (مکری) ، (لاغوس) اسکله ولیمانلری سایه‌سنده تجارتی یولنده اولوب بونلرك مشاهیری (کلیبولی) و(دده آغاج) اسکله‌لریدر. اشبو (کلیبولی) اسکله‌سی (چناق‌قلعه) بوغازی‌ساحلنده‌بولنمغله بحر سیاه‌واطه‌لردکزندن کلوب کیدن‌سفائنك ممریدر .

(دده آغاجی) هرنقدر لیمانه مالك دکل‌ایسه‌ده (ادرنه)دن کلان شمندوفر خطنك اهمیتلی موقفیدر .

— صورت اداره —

ادرنه ولایتنك (ادرنه) ، (قرق‌کلیسا) ، (تکفورطاغی)،

(كليبولی) ، (دده آغاجی) ، (كوملجنه) نام التی‌عدد سنجاغی واردر . مقر ولايتی (ادرنه) شهری اولوب سنجاق‌مركزلری كندی اسملرنده بولنان قصبه‌لردر . مذكور سنجاقاره منسوب قضالر آتیده‌كی جدولده كوسترلمشدر .

ادرنه سنجاغی			قرق كليسا سنجاغی		
صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری	صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری
١	جسر مصطفی‌پاشا	=	٣	مديه	=
٢	ديمتوقه	=	١	طرنوه	=
١	قرجه علی	=	٣	باباى عتيق	=
٣	خورصه	=	٢	اختبه‌بولی	واسيليقو
٢	جسر اركنه	=	٢	ويزه	=
٢	اورته‌كوی	=	٢	لوله بورغازی	=

تكفور طاغی سنجاغی			دده آغاجی سنجاغی		
٢	معلقره	=	٣	اينوز	=
٣	خيره‌بولی	=	٣	صوفيلو	=
٢	چورلی	=			

كليبولی سنجاغی			كوملجنه سنجاغی		
٣	كشان	=	٢	اسكيجه	يكيجه قره‌جه‌صو
٣	مرفته	=	١	سلطان يری	قوشقواق
٣	شاركوی	=	٢	روبجوز	=
٣	آجه آباد	مايدوس	١	اخی چلبی	پاشماقلی
			٢	اكری دره	=
			٢	داوری دره	=

— احوال بلاد مشهوره —

ادرنه شهری — (مریج)، (طونجه)، (آردا) نهرلرینك اجتماع وتلاقی ایتدکاری محله قریب غایت کوزل وخوش منظر بر صرت اوزرینه مبنی و ۸۳,۰۰۰ نفوسی محتوی ودرت طرفی باغ وباغچه وبساتین ایله محاط وبراسکی قلعه‌یی حاوی وطوپراقدن یاپلمش استحکاملر ایله محدود بر بلدهٔ رعنا اولوب آستانهٔ علیه‌نك ٤٤ ساعت شمال غربیسنده کائندر. استانبوله دخی بر تیمور یول خطی واسطه‌سیله متصلدر.

مذکور شهر سلطان مراد خداوندکارك زمان سلطنتلرنده فتح و تسخیر وممالك عثمانیه‌یه ضم و الحاق اولنوب ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك استانبولی فتح بیوردقلری زمانه قدر دولت علیهٔ ابدی الدوامه پای تخت ثانی اتخاذ قلنمش وبو کونکی کونده ایکنجی اردوی همایونه مرکز اولمشدر.

(ادرنه) نك (علی پاشا چارشوسی) دنیلان کارکیر وجسیم چارشوسی ایله (اسکی سرای) (طونجه کوپریسی) مشهوردر. اشبو (علی پاشا چارشوسی) استانبولده‌کی چارشوی کبیره آکدیرر. چارشونك اتصالنده برده جامع شریف واردر.

بونك براز اوزاغنده (اسکی آراسته) نامیله معروف اولان دیکر کبیر چارشو (علی پاشا چارشوسی) قدر معمور دکلدر

بونلردن بشقه (ادرنه)ده جسيم بر بدستان ومتعددكاركيرخانلر وبوكا مانند بنالر واردر . (ادرنه) نك (سراى ايچى مسيره‌سى) ايام بهارده لطيف اولور . باغلرنده اسكدار جهتنك چاوش اوزومنه معادل اعلا اوزوم و رايحه‌لى قيصى وآرمود و امثالى فواكه واشجار كوناكون يتيشور . ادرنه‌نك (باميه) محصولى دخى مشهوردر . روايح طيبه‌يى حاوى (مسك صابونلرى) ، (صغير دلى بصديرمه‌سى) ، (دواء مسك شكرى) ، (قشر پنيرى) هريرده مقبولدر . [١]

[١] سلاطين عظام جنت‌مكان حضراتنك اوان اقامتلرنده آثار حسنه‌لرندن اولق اوزره احيا و انشا بيوردقلرى (يلديرم سلطان بايزيد) حضرتلرينكناملرينه منسوب جامع شريف ايله سلطان محمد خان حضرتلرينك (اسكى جامع) ديمكله معروف محكم جامع شريفلرى و (سلطان مراد ثانى) عليه رحمة البارى حضرتلرينك برى اوچ شرفه‌لى وديكرى (مراديه) ناملريله جامع شريفلرى ومدرسه وعمارت ومولوى خانه‌لرى و (طونجه) قربنده (سلطان بايزيد) حضرتلرينك كذلك ايكى مناره‌لى جامعلرى وعمارت ومدرسه‌لرى و (سلطان سليم ثانى) حضرتلرينك درت مناره‌لى نام عاليسنه منسوب جامع شريف ايله مدرسه‌سى وسائر خيرات جليله‌لرى مملكتك الك بيوك شرف وزينتيدر .

سلطان سليم جامعى ايسه جمله‌سنك جسيمى اولوب كرك متانتى وكرك صنايع معماريه‌جه حائز اولديغى نفاستى جهتيله نادر الامثالدر . سلطان محمود ثانى حضرتلرينك (ادرنه) جوارنده جسيم بر قشله‌لريله درون قشله‌ده برده جامع شريفى واردر . طوبجى عساكر شاهانه ايچون دخى مكمل بر قشله ياپمشدر .

جوامع شريفهٔ مذكوره‌دن ماعدا محلات جوامع و مساجد شريفه‌سى وايكنجى اردوى همايونه مخصوص بر باب مكتب اعدادئ شاهانه وچند

قرق کلیسا قصبه‌سی — (ادرنه) نك ۱۲ ساعت قدر شرقنده و (استرانجه) طاغندن کچن مشهور طریقك آغزنده کائندر. بو قصبه‌نك اوزوم باغلری کثیر و (بادم) ایله (پکمز) ، (خردالیه) ، (توتون) ، (پلین)ی وجویزلی صوجوغی مشهوردر.

تکفور طاغی قصبه‌سی — مقر ولایت اولان (ادرنه) نك ۱۵ ساعت جنوب شرقیسنده و (بحرمرمره) ساحلنده بر اسکله‌در. (تکفورطاغی) قصبه‌سنك اصل تجارتی نقلیاتدر. باشلوجه

سنه مقدم (حمیدیه) نام عالیسی ایله یتیم وبیوایه اطفالك تعلیم وتربیه‌لری ایچون زراعت نمونه چفتلکنده کشاد بیوریلان و (زراعت، صنایع، تجارت) شعبه‌لرینه تقسیم اولنان مکتب فیض مکسب و بوندن بشقه بر عسکری رشدیه‌سی و ایکیسی ذکوره وبری اناثه مخصوص اوچ عدد ملکیه رشدیه‌سی و ابتدائیه مکتبلری ومحلاتده برر صبیان مکتبی وملل سائره‌یه مخصوص مکتبلر وچند عدد مدرسه وتکیه وبرعدد مطبعه وبعض اشیانك نسجنه مخصوص کارخانه‌لر ودباغخانه‌لر موجوددر.

ادرنه‌نك بر ساعت محلنده بولنان (آرناود) قریه‌سنده جسیم برطاش معدنی موجود اولوب بوندن چیقاریلان طاش کوپری و امثالی کارکیر بنالره صرف اولندیغی کبی (ادرنه) ده اعمال اولنان شوسه‌لر ایچون دخی چوق ایشه یرامشدر.

مذکور قریه جوارنده صویی غایت خفیف وهاضم بر چشمه اولوب بو صو دوام اوزره ایچلدکده ضعف معده اصحابنه منافعی مجربدر.

(ادرنه) شهری جوارنده (تیمور طاش) نام محلده میاه نفیسه‌دن (تیمورطاش) صویی واردر.

(ادرنه) یه ٦ ساعت مسافه‌ده کائن (اورته‌کوی) نام قصبه‌ده دخی چلیکلی بر صو نبعان ایدرکه مذکور صویی اطبا چلیك ویره‌جکلری خسته‌یه ایچیررلر.

اخراجاتي چوغى استانبوله كوندريلان ذخيره اولوب (حبوبات (سيسام) ، (يون) ، (سختيان) ، (قاربوطي) ، (قاوور محصولى مشهوردر .

كليبولى قصبه‌سى — (ادرنه) نك ٢٨ ساعت جنوبنده وكندى اسميله ياد اولنان شبه جزيره اوزرنده و (قلعهٔ سلطانيه بوغازى) ساحلنده‌در . بوغازدن كلوب كچن كميلرك يوك وذخيره آلملرينه مخصوص برده ايشلك ليمانى واردر . مذكور ليماندن بك چوق ذخيره ، (يموق) ، (يپاغى)، (حرير) خارجه اخراج اولنور. مواقع مستحكمه‌دن اولان (بولاير) كليبولى ملحقاتندندر.

دده آغاجى قصبه‌سى — آطه‌لر دكزى ساحلنده واقع اوله‌رق مقر ولايت اولان (ادرنه) يه برتيمور يول خطى واسطه‌سيله اتصال كسب ايتمش مهم برتجارت اسكله‌سيدر. (ادرنه) ولايتنك باشلوجه ادخالات واخراجاتى (دده آغاجى) قصبه‌سى ايله اولور . (ادرنه) ايله بينى ١٦ ساعتدر .

(دده آغاجى) قضاسنك (قره جك) ناحيه‌سنده ايكى بچق ساعت مسافه‌ده صويى حرارتلى وغايت مسهل «قره ايليجه‌سى» ناميله برعدد ايليجه موجوددر .

كوملجنه قصبه‌سى — مركز ولايتك جنوب غربيسنده و (استانبول) دن (سلانيكه) كيدن مشهور طريق اوزرنده‌در. (قره‌جه صو) دنيلان ايرمق حواليسندن جاريدر .

بو قصبه‌نك بالی مشهور و درونده اعمال اولنان سختیانی معروفدر. اسکله‌سی دخی ٦ ساعت بعدنده و(لاغوس) کورفزنده (قره آغاج) در [١]

جسر ارکنه قصبه‌سی — (اوزون کوپری) اسمیله دخی یاد اولنور. بو قصبه (ادرنه) نك ١٠ ساعت سمت جنوبیسنده و (ارکنه) صویی کنارنده‌در. (جسر ارکنه) قصبه‌سنك قاونی وبر بچق کیلو مترو طولنده و (١٧٤) کمر اوزرنده مبنی و (اوزون کوپری) دینمکله معروف کوپریسی مشهوردر. مذکور قصبه‌ده غاز خانه دخی یاپلمشدر.

دیمتوقه قصبه‌سی — (ادرنه) نك ٨ ساعت جانب جنوبیسنده و (قزل دلی) چاینك (مریچ) نهرینه آقدیغی محل قربنده کائندر. درون قصبه‌ده (ییلدیرم بایزید خان) حضرتلرینك جامعی واردر.

(دیمتوقه) قصبه‌سنك منسوب اولدیغی قضانك الوان ریك معدنی و چوملکی و یون و ایپکدن معمول قماشلری مشهور و (قوله‌لی برغوس) ناحیه‌سی معروفدر. (استانبول) و (دده آغاجی) شهرلرندن کلان شمندوفر خطلری بو ناحیه‌ده برلشور.

لوله برغوس قصبه‌سی — (قرق کلیسا) قصبه‌سنك ١٤ ساعت سمت

[١] هر ولایتك احوال بلاد مشهوره‌سی آتیده بیان اولندیغی اوزره ترتیب اولنمشدر شویله‌که: اولا سنجاق مرکزلری وبعده او سنجاقلره ملحق قضالردن مشهورلری ذکر ایدلمشدر.

جنوبيسنده و (استانبول) دن (ادرنه) يه كيدن طريق اوزرنده واقعدر، (اركنه) صويى توابعندن برى قصبه يقيننده مرور ايدر. درونده دخى يوندن شياق وطوپراقدن يالديزلى كاسه لر وياززو طاقلرى وسيغاره اق ولوله كبى شيلر اعمال اولنور.

(مديا)، (اخته بولى) قصبه لرى — ساحل بحر سياهده برر اسكله در.

بونلردن (مديا) قصبه سى قضا مركزى اوله رق پيشكاهنده تطهيره محتاج بر ليمانه مالكدر. قصبه نك كمور محصولى مبذول واهاليسى بالقجيلق ايله مشهوردر.

(مديا) قضاسنه تابع واراضيسى طاشلق اولان (صماقوجق) ناحيه سنده تيمور معدنى اولوب اخراج اولنان جوهر مذكور قريه جوارنده كائن طوپخانهٔ عامره يه مربوط دوكمخانه يه نقل اولنه رق كله وميرى ايچون حيوان نعلى وساج وطوپخانه يه عائد ماكنه والات اصاغه اولنور.

(اينه اطه) قريه سى ده (اخته بولى) قضاسنه مربوطدر.

چورلى قصبه سى — (تكفور طاغى) قصبه سنك ٦ ساعت سمت شمال شرقيسنده وكندى اسميله مسمى صويك قربنده و (استانبول) دن (ادرنه) يه كيدن شمندوفرخطنك اوچ كيلو مترو قدر جنوبنده كائندر. (چورلى) قصبه سنك پينرى وبهر سنه ١٢ نيسانده بدأ ايله ١٠ كون امتداد ايدن پنايرى مشهوردر.

(چورلی) اووه‌سنده بولنان قوری همایون درونده بر چوق صو منبعلری و ٣٠ عدد قیون یتاغی ایله ذخیره انبارلری وبیوجك بر عدد اخشاب قله واردر .

شارکوی ، مرفته قصبه‌لری — بو قصبه‌لر مقر لوا اولان (کلیبولی) قصبه‌سنك سمت شرقیسنده و (مرمره دکزی) ساحلنده کائندر . بینلری ٢ ساعت اولان مذکور قصبه‌لرك باغلری مشهوردر .

بونلردن (مرفته) قصبه‌سنده طوغله و کرمید اعمالنه مخصوص فابریقه واردر . کوچك کمیلرك بارینمسنه مساعد اوفاق لیمانی دخی موجوددر . (مرفته) نك پکمزی مشهوردر .

اینوز قصبه‌سی — (کلیبولی) نك ٢٠ ساعت قدر غربنده و (مریچ) نهرینك آغزلرندن بری قربنده وکندی اسمیله یاد اولنان کورفزك کنارنده کائندر . بو قصبه‌نك مملحه‌سی جوار قصبه وقضالرینی احیا ایدر . (انز) ك کوپلری دخی مشهور اولوب درسعادت ومحال سائره‌یه نقل اولنور .

صوفیلو قصبه‌سی — (مریچ) نهری کنارنده واقعدر . بو قصبه (ادرنه)دن (دده آغاجی) قصبه‌سنه کیدن شمندوفر خطی اوزرنده بولندیغندن تجارتکاهدر .

اسکجه قصبه‌سی — (اسکچه) قصبه‌سی مرکز لوا اولان (کوملجنه) نك ٨ ساعت غربنده و(دسپوت) سلسله‌سنك اتکنده

و (اسكچه) درهسنك قربنده‌در. (قره‌جه‌يكيجه‌سى) ناحيه‌سى معروفدر .

مذكور قصبه‌نك اووه‌سى مشهور اولوب درونده (كوملجنه) قصبه‌سى مثللو اعلا سختيان اعمال اولنور.

منسوب اولديغى قضاده دخى اعلا توتون حصوله كله‌رك كليسى تجارى معرفتيله ممالك اجنبيه‌يه وبر مقدارى درسعادته نقل اولنور . هر طرفده مقبول اولان يكيجه توتونى بو قضانك محصوليدر .

قرشفواوه قصبه‌سى — كوملجنه سنجاغى ملحقاتندن (سلطان يرى) قضاسنك اداره مركزيدر . مذكور قصبه مركز لوايه ٧ ساعت اوزاقدر . (اطه) ناحيه‌سى بو قضايه مربوطدر .

باشماقلى قصبه‌سى — بو دخى كوملجنه سنجاغى ملحقاتندن (آخى چلبى) قضاسنك مقر اداره‌سيدر . (ايسميلان) ناحيه‌سى نواحئ مشهوره‌سندن بريدر .

﴿ سلانیك ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره .

حدود — سلانیك ولایتی شمالاً (بلغارستان) ایالتی و (قوصوه) ولایتی وشرقاً (ادرنه) و (روم ایلیٔ شرقی) ولایتلری وجنوباً (اطه‌لر دکزی) ، وغرباً دخی (مناستر) ولایتی اراضیسی ایله محاطدر .

سکنه — ولایت مذکوره‌نك مقدار سکنه‌سی اکثریسی اسلام ومتبافیسی ملل مختلفه‌دن عبارت اوله‌رق ۸۳۰,۰۰۰ قدر تخمین ایدلمکده‌در .

تعریفات طبیعیه — سلانیك ولایتنك هواسی معتدل واراضیسی طاغلق واورمانلق اولوب شرقنده (پل تپه) ، (پریم) ، (بوز) و جنوبنده (پیکار) و (خالکیدك) شبه جزیره‌سنده (قورتاج Kortatsch) وغربنده (بابونا Babouna) ، (نیجه) وشمالده (ریلو) ، (مالش) ، (پلاجقاویجه Plaskavitza) ویا (پلوسقه) و وسط ولایتده‌دخی (ولیجه Vélitza) ، (سلطانیجه) طاغلری کائندر .

(مستا) ، (استروما) ، (واردار) ، (اینجه قره) نام نهرلر سلانیك ولایتنی اسقا و احیا ایتدکدن صکره صولرینی اطه‌لر دکزینه اجرا ایدرلر .

(تاكينوس)، (بشيك)، (واسيليوس)، (پراويشته) (پوتقوه Butcova)، (آجى كول)، (طوبران)، (اوستروه) نام كوللر ولايت مذكوره داخلنده‌در.

محصولات ارضيه وصناعيه — ولايت مذكوره‌نك اراضيسى هر نوع حبوبات يتشديرمكه صالح اولوب حاصلات ارضيه‌سى انواع حبوبات ايله شروبى غايت معتبر اولوب بوكورتلنه مشابه بر نوع توت و (اوزوم)، (كتان)، (پموق) و انواع ميوه وكليتلو توتوندن عبارتدر.

محصولات صناعيه‌سى اقمشهٔ حريريه و قطنيه و خصوصيله (چوراب)، (قاليجه)، (سجاده)، (حمام طاقملرى)، (كتان حوليسى) ودوشمه‌لك انواع قماش و (كوملكلك بز)، (بروجك)، (سختيان)، (كون)، (مشين) وباقر وتونج ادواتى مثللو شيلردر.

ولايت مذكوره (سلانيك) كورفزى كبى ايشلك بر ليمانه مالك و (واردار) نهرينى تعقيب ايدن شمندوفر خطنه وغايت غيور ومقدم اهالى‌يه صاحب اولديغى جهتله تجارت خصوصنده ولايات سائره‌يه فائق اولوب باشلوجه اخراجاتى (توتون)، (پموق) و (سختيان) در.

— صورت اداره —

سلانيك ولايتى (سلانيك)، (سيروز)، (درامه) نام اوچ عدد سنجاغى منقسمدر. مقر ولايتى (سلانيك) شهرى اولوب

سنجاق مرکزلری همنامی اولان قصبه‌لردر. بوسنجاقلر بروجه آتی جدولده بیان اولنان قضالری مشتملدر.

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری	صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
سلانیك سنجاغی			سیروز سنجاغی		
٢	کسندره	پولیرو	٣	منلك	=
٢	قره فریه	=	٣	زیخنه	=
٣	یکیجهٔ واردار	=	٣	رازلق	=
٣	قاترینه	=	٣	پتریچ	=
٣	وودینه	=	٣	نوره‌قوب	=
٣	لنقطه	=	٣	تیمورحصار	=
٣	کوکیلی	=	٣	جمعهٔ بالا (دوبینجه جمعه‌سی)	
٢	عورتحصاری	قلیقیش		درامه سنجاغی	
٣	طویران	=	٣	قواله	=
٣	استرومجه	=	٣	صاری شعبان	=
٣	تکوش	قوادار	٣	پراویشته	=
٣	کوپریلی	=		[illegible]	[illegible]
١	اینه‌روز				

— احوال بلاد مشهوره —

سلانیك شهری — اطه‌لر دکزندن حاصل اولان اوچیوز قدر سفینه‌نك اقامتنه کافی بولنان (سلانیك) دیه معروف اعلا بر کورفزك ایچروسنده ومرتفعجه بر تپه‌نك اتکنده، کائندر شهر شرق جهتنه طوغری کوندن کونه توسع ایتمکده‌در

داخل شهرده (حورتاج) صویی جاریدر . بو صو شهرك خانه وحماملرینی وجامع وسائر محللرینی اسقا واحیا ایتمکده‌در. درونده تقریباً ۱۵۰,۰۰۰ نفوس موجوددر. استانبولدن صکره دخی روم ایلی شاهانه‌نك تجارتجه مهم بر اسکله‌سی و(واردار) نهری طریقی وشمندوفر خطی ایله روم ایلی وسطانك ادخالات واخراجات مرکزیدر .

(سلانیك) شهری اوروپانك اکثر جهتلریله مناسبات تجاریه‌سی بولندیغندن مرکز تجارت اولمغله لیماننده دائمی صورتده کلیتلو تجار کمیلری بولنور . [۱]

[۱] داخل شهرده مقدما (ایپودروم) دنیلان میدان ایله ۶۰ دن متجاوز جوامع شریفه و۱۷ کلیسا وپیاده وطوپجی قشله‌لری وخسته‌خانه ومطبعه‌لر ومکاتب صبیانیه وایکیسی ذکوره وبری اناثه مخصوص اوچ عدد رشدیه ومکتب فیض صبیان ومکتب ترقی وحمیدیه صنایع مکتبی ومکتب اعدادی و ۷۰ قدر خان و هر دولته مخصوص قونسلوسخانه واون دکرمنلری وچه وکلیم کارخانه‌لری وایپلك فابریقه‌سی و متعدد فابریقه‌لر موجود ومنسوجات حریریه وقطنیه‌سی و سختیانی مشهوردر. شهره بر ساعت مسافه‌ده برده زراعت مکتبی یاپلمشدر .

سلانیکك یارم ساعت مسافه‌سنده طاشاق بربایرك تپه‌سنده اسکیدن قالمه خراب بر عدد قلعه وآنك التنده زمین ایله برابر اویولمش ایکی باب صغیر مغاره ایله برساعت بعدنده وبر طاغ تپه‌سنده و(ماریه)چفتلکی جوارنده (کلریه) نامیله بر قصر عتیق ودرون سلانیکده (کلریه)قپوسی جاده‌سی اوزرنده آثار عتیقه‌دن اوله‌رق صورت مکمله‌ده برکمر وسلانیك قلعه‌سنده حالا (واردار) قپوسی دنیلان قپونك ایچنده منقش مرمردن ینه برکمر واردر. کذا (کلریه)ده (بیاض قله) نامیله دخی برقلعه موجود در.

سلانیك قضاسنده (کلر)یه ناحیه‌سنده برنوع یومشاق طاش چیقار وکلیت اوزره سلانیکه کتوریلور ابنیه‌یه قوللانیلور .

سیروز شهری — (سه‌ره‌س) دنیلان (سیروز) شهری سلانیکك ١٥ ساعت قدر سمت شمال شرقیسنده (استروما) نهری قربنده واستانبولدن سلانیکه کیدن مشهور طریق اوزرنده بر صحراده کائندر.

مذکور قصبه جوارنده معادندن واپور کموری وار در . (سیروز)ك اووه‌سی مشهوردر. درونندن دخی (قره صو) کچر.

سیروز اهالیسی ایپك بوجکی یتشدیرمکله مشغول اولدقلری کبی یون وپموق و خصوصیله توتون تجارتی ایله شهرت کسب ایتمشلردر . سیروزك اوچ ساعت مسافه‌سنده وسلانیك جاده‌سی اوزرنده ٣٦ کوزدن عبارت (اورلاق) نامیله بر کوپری وار در .

(سیروز) قضاسی داخلنده و(تاکینوس) کولی حوالیسنده بولنان بتاقلقلر وپرنج ترلالری اول طرفك هواسنی توخیم ایتمکده در .

درامه شهری — (سلانیك)ك شرقنده وتقریباً ٣٠ ساعت بعدنده کائندر . مذکور شهرك اکثر محلی اورمانلق اولوب هر جنس اشجار حسینه موجود در . (درامه) نك چوراب ویون منسوجاتی معروفدر .

مذکور قصبه‌نك منسوب اولدیغی (درامه) قضاسنده کلیتلو (چوراب)، (کون)، (سختیان) اعمال اولنور .

یکیجهٔ واردار قصبه‌سی — سلانیك سنجاغنك حاوی اولدیغی

قضا مركزلرندن بری اوله‌رق (سلانیك)ك ٨ ساعت قدر غربنده و(مناستر) ه طوغری كیدن طریقی اوزرنده كائندر . بو قصبه‌ده (كلیم) ، (چوراپ) ، (شیاق) ، (كتان بزی) اعمال ودرون قضا و داخل ولایتده استعمال اولنور .

ابنیه‌ده قوللانیلان (كفكی) طاشی منسوب اولدیغی قضاده دخی چیقار . (پللا Pella) خرابه‌سی مذكور قضا داخلنده در .

قره فریه قصبه‌سی — سلانیك سنجاغی ملحقاتنده داخل اولان (قره فریه) قصبه‌سی سلانیكك ١٢ ساعت غربنده و (انجه قره) نام صویك بر ساعت قدر صوانده كائندر . مذكور قصبه سلانیكدن مناستره كیدن شمندوفرخطی اوزرنده بولندیغندن اهمیتی حائز در .

نفس قصبه‌نك كتان حولیسی وایپكلی حمام طاقملری وشیاق و انواع چورابی ومعمولات دباغیه‌سی معروفدر .

قره فریه قضاسنك میری یه عائد وقابل الاستفاده اورمانلری چوقدر .

(اغستوس) ناحیه‌سی (قره فریه) قضاسنك نواحی مشهوره‌سندندر . (قره‌فریه) ایله بینلری ٤ ساعتدر .

قاترینه قصبه‌سی — سلانیك سنجاغی ملحقاتندن اوله‌رق سلانیكك ١٦ ساعت سمت جنوبیسنده و(سلانیك) كورفزی ساحلنده كائندر . مذكور قصبه ساحل بحرده بولندیغی وكوور

اخراجاتی کثیر اولدیغی جهتله حائز اهمیتدر (بلیقاس) صویی دخی درون قضاده جریان ایتمکده‌در .

وودینه قصبه‌سی — سلانیکك ١٤ ساعت جهت غربیه‌سنده ومناستریولی اوزرنده ومرتفع برموقعده کائندر . قصبه درونندن (قره آزماق)ه آقان (ولادوه Wladova) صویی جریان ایدر . قصبه‌نك (کلیم) ، (شیاق) ، (چوراب) ی سلانیك و محال سائره‌یه کوندریلور . ایپك حاصلاتی دخی مشهوردر .

بوداره‌یه مربوط (استرووه Ostrova) ناحیه‌سی واردرکه (وودینه) قصبه‌سنه ٤ ساعت قدر اوزاقدر .

مذکور ناحیه‌ده (استرووه) تعبیر اولنور برکول موجوددر . بوکول مقدما کوچك برکول ایکن صکره‌لری جسامت کسب ایدرك کندی اسمی ایله مسمی قصبه‌یی صویه غرق ایلمش اولدیغندن اهالیسی ینه او نام ایله یاد اولنان شمدیکی ناحیه‌نك بولندیغی محله هجرت ایده‌رك اسرار وقت ایتمکده درلر .

قدیم قصبه‌نك مناره‌سی ایله بعض خرابه‌لری الیوم کولك اورته‌سنده مشاهده اولنمقده در .

عورتحصاری قصبه‌سی — سلانیکك ٦ ساعت بعد شمالیسنده و(واردار) نهرینه آقان بر ایرماق کنارنده کائندر . منسوب اولدیغی قضا داخلنده‌کی (میا Maja) طاغنده عبا نسج و اعمال اولنور .

(عورتحصارى) قضاسى داخلنده ايام حاره‌ده طوز استحصال ايديلان (آجى كول) واردر .

عورتحصارى قضاسنه مركز اتخاذ ايديلان (قلقيش) قصبه‌سنك جامع محله‌سى مشهور در .

طوبرانه قصبه‌سى — سلانيكك ١٢ ساعت جانب شماليسنده وهمنامى اولان كولك غرب ساحلنده مبنيدر . دده آغاجندن سلانيكه كيدن تيمور يولى مذكور قصبه‌دن مرور ايدر .

(طويران) كولى ايسه برر ساعت طول و عرضى حاوى اولوب درونده انواع نفيس بالقلر موجود در .

منسوب اولديغى (طويران) قضاسنده (مشين) (سختيان) اعمال اولنور ، جوار بازارلرنده صاتيلور .

كوپريلى قصبه‌سى — سلانيكك جانب شماليسنده و(واردار) نهرى وشمندوفر خطى اوزرنده كائندر .

مذكور قصبه نهرك ايكى طرفنده اولديغندن برى برينه كچمك اوزره دمير كوپرى ياپلمشدر .

اينوروز قائممقاملغى — اشبو قائممملق سلانيك سنجاغى ملحقاتندن اولان (خالكيديك) شبه جزيره‌سنك شرق جنوبيسنده طولاً ١٤ وعرضاً ٢:٣ ساعت امتداد ايدن و(آينوروز) يارم اطه‌سى دنيلان محلدن عبارتدر .

ايتاليانلرك (مون سانتو) ديدكلرى (آينوروز) طاغى شبه جزيرهٔ مذكوره منتهاسنده واقعدر .

(آینوروز) قائمقاملغی داخلنده سلانیك ولایتنك سائر قضالری مثللو قصبه و قریه‌لر یوق ایسه‌ده ۲۸ قدر مناستر اولوب اشبو مناسترلرده (پاپاس)، (دیاقوس)، (کشیش) کبی یدی سکز بیك رهابین موجوددر. مناسترلرده اوطوران پاپاسلر روم پطریقنك اداره‌سنده کبیدر. رسماً سنوی مکلف اولدیغی ویرکویی ویررلر.

شبه جزیرهٔ مذکوره‌ده یالکز ۲۰۰ خانه و ۱۰۰ دکانی و ٦۰۰ نفوسی حاوی اولان (قاریس Karice) ویا (قریسو) قریه‌سی واردر. بوقریه‌ده مسکون اهالی اکمکجیلك وبقاللق وسائره مثللو اصنافلق ایله امرار وقت ایتمکده‌درلر.

مذکور قریه‌ده رسوم سته وکمرك وقرنتنه طرفلرندن برر مأمور بولندیغی کبی استحصال اسباب انضباطیه ضمننده ضابطانیله برابر مقدار کافی ضبطیه وژاندارمه دخی موجوددر.

رهابینك معیشتلری ایچون سلانیك سنجاغی داخلنده (متوح) تعبیر اولنان اللی سکز قدر چفتلکات واردر.

شبه جزیرهٔ مذکوره‌ده دیشی اوله‌رق هیچ بر مخلوق بولندیرلمامقده‌در.

(آینوروز) شبه جزیره‌سنده بیوك مناسترلرك پاپاسلرندن مرکب ویکرمی اعضادن مرتب بر مجلس روحانی اولوب بو مجلسك ریاستی برنجی مناستر عد اولنان (لورا Laura) ویا (لاورا) مناسترینك باش راهبنه محول اولدیغی کبی مناسترلرك

ایراد و مصارفی محاسباتنه باقمق و دفترینی طوتمق ایچون مجلس مذکور اعضاسندن درت کشی ومجلسك امور تحریریه‌سنه ایکی کاتب مأموردر.

(آینوروز) ده بولنان مناسترلرده (قایی‌قفه) تعبیر اولنور کشیشلرك کیدکاری برنوع قالپاق ایله (چوراب)، (قاشیق)، (استاوروز) مثللو شیلر نسج واعمال اولنور . هر سنه اشبو مناسترلری زیارت ایچون برخیلی خرستیان کلور.

مندك قصبه‌سی — سیروز لواسی ملحقاتندن اوله‌رق (استروما) نهری حوضه‌سنده کائندر . (پریم) طاغنده‌کی (شاطر) یایلاغی بوقضا داخلنده‌در.

پتریچ قصبه‌سی — (استروما) نهری توابعندن (استرومجه) صویی کنارنده کائندر. (سیروس) ه اولان بعدی ١٠ ساعتدر.

(پتریچ) قضاسنده دخی (اوزوم) و بروسه کستانه‌سنه مشابه (کستانه) چیقار.

نوره‌قوپ قصبه‌سی — سیروز سنجاغنك قضا مرکزلرندن اوله‌رق (مستا) نهری حوضه‌سنده کائندر. مرکز لوایه اولان بعدی ١٦ ساعتدر. قصبه‌نك ٣ ساعت بعدنده (تشوه Techaua) قریه‌سنده چیقان برنوع یوزك طاشی مشهور وتوتون حاصلاتی کثیردر.

رازلوه قصبه‌سی — (بلغارستان) ایالتی و (روم ایلی شرقی) ولایتی حدودنده اولان (رازلق) قضاسنك مرکز اداره‌سیدر. (بانا) ناحیه‌سی نواحی مشهوره‌سندن بریدر.

قواله قصبه‌سی — مقر لوا اولان (درامه) نك ٦ ساعت قدر جنوب شرقیسنده وكندی اسمیله مسمی اسكله‌نك ساحلنده و استانبولدن سلانیكه كیدن طریق مشهور اوزرنده كائندر . مذكور قصبه سلطان سلیمان قانونی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بنا اولنمش برشهردر. درونده ٩٣ اوطه‌دن عبارت بر مدرسه ایله برده عمارت واردر . مذكور مدرسه وعمارت مصارفی (طاشوس) اطه‌سی حاصلاتی ایله تسویه اولنمقده‌در (قواله)ده طولی ٥١٠ وعرضی ٦٠ وارتفاعی ٣٢ ذراعدن وكبیر وصغیر ٦٧ كوزدن عبارت بر صو كمری واردر. (قواله) قصبه‌سنك صویی اشبو كمر اوزرندن جریان ایتمكده و مذكور صویك منبعی (قواله) یه ایكی بچق ساعت مسافه‌ده و ساحل بحرده واقع (اسكی قواله) قریه‌سی جوارنده بولنمقده‌در.

(قواله)ده توتون وضعی ایچون (قیل چوال) ایله پموقدن بز و (قبا حصر) و (اورغان) نسج واعمال اولنور.

قواله قضاسنده (قره اورمان) نامیله معروف احتطابه صالح وكراسته اعمالنه مستعد بر اورمان موجوددر .

پراویشته قصبه‌سی — درامه سنجاغی قضالرندن همنامی اولان قضایه مركز اولمشدر. مذكور قصبه‌دن (قواله)یه اوچ بچق ساعتده كیدیلور یولی واردر .

بو قصبه‌ده پموق بزی وقیل چوال نسج اولنه‌رق كافه‌سی

محالنده صرف اولنور. اراضيسى منبت ومحصولدار اولوب داخلنده حبوبات متنوعه ايله (توتون)، (اوزوم) وسائر ميوه‌لر حاصل اولور. خيلى مقدار بال و ايپك دخى چيقار.

(پراويشته) قصبه‌سى جوارنده كمور و حطب و ابنيه كراسته‌سى اعمالنه صالح (پراويشته اورمانى) ناميله براورمان واردر.

(درامه) قضاسيله مربوطى بولنان (پيكار باشى) و (مجار) جوارنده جريان ايدن صولردن متراكم اولوب (درامه) نهرى ايله (پراويشته) قصبه‌سى بيننده عرضى اوچ چاريك و طولى بر بچوق ساعت امتدادنده (بركتلى كول) دنيلان (پراويشته) كولى واردر. سازلقدن عبارت اولان بو كول بتاقلق حالنده اولوب (آنكيسته) صويى واسطه‌سيله (تاكينوس) كولنه آقار، مذكور كولدن بعضاً (سازان) و (طاتلى كفال) بالقلرى صيد ايدرلر. قضا داخلنده (اسكندر)ك باباسى بيوك فيليپك اثر بناسى اولان (فليپوس) شهرى خرابه‌سى موجوددر.

﴿ یانیه ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره.

حدود — آرناودلغك حصهٔ جنوبیه‌سندن عبارت اولان (یانیه) ولایتی شمالاً (مناستر)، (اشقودره) ولایتلری ایله محاط اوله‌رق شرق وشمال شرقیسنده (مناستر) ولایتی وجنوب شرقیسنده (ترحاله) قطعه‌سی و جنوبنده (نارده) کورفزی کائن و غربی (اوطرانت) بوغازی و (یونان)، (آدریاتیك) دکزلرینه ساحلدر.

سکنه — ولایت مذکوره‌ده اکثر اهالیسی (آرناود) و مقدار باقیسی (ترك) و (روم) وبر از یهودی اولمق اوزره ٣٢٥٦٨٠ نفوس تخمین ایدلمکده‌در.

تعریفات طبیعیه — بو ولایتك هواسی صاغلم و اراضیسی طاغلق اولوب (مچوه) کچیدینی تشکیل ایدن (الهنیك) سلسلهٔ جبالی شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولور. (برات) قصبه‌سی جوارنده و (تیموریجه) قضاسی داخلنده (تومور = تیمور) و(غلوسا) برونده منتهی اولان (خیمارا) و یا (چیقا) و (یانیه) کولنی محیط اولان (یانیه) و (زاغوری Zagori) ناحیه‌سنده‌کی (ژیغوس Jigos) و(قونیچه)قضاسنده‌کی(فراموس)

طاغلری ولایتك باشلوجه طاغلری صره سنده تعداد اولنه بیلور.

(سومونی Semeni)، (ویوسا)، (پاولا)، (قلاماس)، (لوروس Luros)، (نارده) صولری (یانیه) ولایتنی احیا ایتمکده در.

حاصلات ارضیه وصناعیه — یانیه ولایتنك حاصلاتی هر نقدر (ادرنه) و (سلانیك) ولایتلری مثللو برکتلو دکل ایسه ده قابل زراعت اولان محللری منبت ومحصولدار اولوب کلیتلو (بغدای)، (اوزوم)، (زیتون)، (لیمون)، (پورتقال) حصوله کتورر .

(کتان)، (ایپك)، (یوك)، (پموق)، (جبل توتونی)، (بال) محصولاتی دخی مشهوردر. اولطرفده اغنام وصغر سوریلری بسلنمکه مخصوص مرعالریده واردر. بونلردن بشقه اراضیسنده (سبزه) وهرنوع اشجار و میوه یتشدیرلمکده ودکزلرندن (سونکر) و (طوز) چیقارلمقده در.

باشلوجه صنایعی دخی (عبا)، (کلیم)، (پموق بزی) واعلا صرمه ایشلری وکموش تلدن معمول (توتون) طبقه سی و(سیغاره لق) کبی ذیقیمت اشیادن وکوزل سلاحلردن عبارتدر.

— صورت اداره —

یانیه ولایتی — (یانیه)، (ارکری)، (برات)، (پروزه) نام درت عدد سنجاغه منقسمدر . مقر ولایتی (یانیه) شهری

اولوب سنجاق مركزلری كندی اسملرنده‌كی قصبه‌لردر . مذكور سنجاقلرك حاوی اولدیغی قضالری بروجه آتی جدولده مندرجدر .

یانیه سنجاغی			ارگری سنجاغی		
صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری	صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری
٢	لسقوويك	=	٢	دلوینه	=
٣	قونیچه	=	٢	پرمدی	=
٣	آیدونات	=	٣	پوغون	ووشتقه
٣	فيلات	=	٣	تپه‌دلن	=
٣	مچوه	=	٣	قوروه‌لش	نوج
پره‌وزه سنجاغی			**برات سنجاغی**		
١	لوروس	=	١	اولونیه	=
٢	مارغاج	=	٣	لوشنه	فیبدری
			٣	غوسنیقه	=

— احوال بلاد مشهوره —

یانیه شهری — شهر مذكور مقر ولایت اوله‌رق ٤٠,٠٠٠ نفوسی حاویدر. مذكور قصبه ایكی طرفی اووه وجانب غربیسی طاغلق وآب وهواسی لطیف مفرح بر محلده كائندر . قصبه كنارنده بوستانلر واكثری خانه‌لرده واسع باغچه‌لر واردر . شهر مذكورك شرقنده (مشكل Michikil) طاغی دینلكه معروف جبل ایله قصبه بیننده (یانیه) كولی كائندر .

جبل جهتنده کرلك وسطنده یوز قدر خانه‌یی و چند عدد مناستری حاوی برعدد اطه موجود در. اطه‌اهالیسی کوتوروب کتیرمکه مخصوص التلری دوز یوز یکرمی قدر قایق مذکور کولده بولنور. شهرك ۳ ساعت بعدشمالیسنده واقع (لاپشیسته) کولی دخی بر آیاق‌ایله (یانیه) کولنه صوویرمکده در.

(یانیه) کولنك تحت التراب یونان دکزینه بر مجرا ایله صو ویردیکی سویلنمکده در.

مذکور قصبه خیلوجه رصین ومتین بر حصار ایله محفوظ اولوب درونده بولنان ۱۹ جامع ومسجد ایچنده سلطان بایزید ولی حضرتلرینك (چارشو) جامعی و (ارسلان) پاشانك (نمازکاه) جامعی مشهور وبرجسیم کتبخانه وعسکری قشله‌لری وملل سائره‌یه مخصوص عبادتخانه‌لر وبوکا مانند ابنیه ومدارس واعدادی و رشدیه مکتبی ایله اسلام و خرستیان و یهودی صبیان مکتبلری موجود در.

یانیه اهالیسنك باشلوجه تجارتی (ذخیره)، (زیتون)، (پینر) ویپرغیدن عبارتدر. یانیه‌نك اسکله‌سی ۹ ساعت بعدده (آیاسرانده)، و ۱۷ ساعت مسافه‌ده (پروزه) قصبه‌لریدر.

ارکری قصبه‌سی — مقر ولایتك ۱۷ ساعت سمت شمال غربیسنده و (ویوسا) نهرینه منصب اولان (درینو Dryno) صویی قربنده و ذروهٔ جبلده کائندر.

قصبه‌نك هواسی لطیف اولوب بر عتیق قلعه‌سی وار در.

(ارکری) قصبه‌سی طاشلق اولدیغندن باغ وباغچه وبوستانی همان یوق کبیدر. فقط توتون تجارتی ایله مشهوردر.

بو قصبه‌نك منسوب اولدیغی (ارکری) قضاسنك ساحل بحرده اسکله‌سی یوقدر. معمولات صناعیه‌سی دخی مفقود حکمنده در.

برات قصبه‌سی — مقر لوا اوله‌رق یانیه‌نك ٣٦ ساعت جانب شمالیسنده بر طاغ اتکنده و (اوزومی) نهری کنارنده کائندر.

(برات) قصبه‌سنك هواسی بعض مرتبه آغر ایسه‌ده باغ وبوستانی مبذولدر.

قصبه اهالیسنك ترزیلك صنعتی ایله شهرتلری واردر. قصبه‌نك ایکی ساعت بعدنده اوزرلری ابنیه‌دن عاری و دمر وکوکرد معدنی صولرینی حاوی وعلل متنوعه‌یه نافع ایکی عدد ایلیجه واردر.

(برات) ایله (آولونیه) بیننده‌کی (مذاکیه اوودسی) قوهٔ انباتیه‌جه مشهور در. (برات)ك (آدریاتیك) دکزی ساحلنده اسکله‌لری وار ایسه‌ده مسدود اولدیغندن معاملات تجاریه‌سی (دراج) و (آولونیه) اسکله‌لرندن (تریسته) ایله جریان ایتمکده‌در.

پروزه قصبه‌سی — پروزه متصرفلغنك مرکز اداره‌سی اوله‌رق (یانیه) نك سمت جنوبیسنده (نارده = پروزه) کورفزی بوغازی ساحلنده دوز بر موقعده کائندر. قصبه‌نك قره طرفی

بیوك بر خندق ایله محاط اولدیغی كبی بوغاز دخی ایكی طـابیه ودرت قلعه ایله محفوظدر .

بو قصبه‌نك هواسی لطیف و(لیمون) ، (پورتقال) آغاجلری وبوستانلری كثیردر . (پروزه) قصبه‌سنده حریر وپنبه‌دن غایت اینجـه ونفیس بزلر طوقونمقده ویوكدن احرام، كلیم و پموقدن چوراب نسج اولنمقده‌در . (پروزه) نك داليانلرنده پك نفیس بالق یمورطه‌سی چیقار .

قصبه‌نك بر ساعت شمالنده بین الانام (اسكی پروزه) دینمكله معروف (نیقوپولیس Nicopolis) نام خرابه موجود در . (پروزه) نك معاملات تجاریه‌سی ممالك شاهانه‌نك ایچرو طرفلری ویونانستان ایله جریان ایتمكده در .

آیدونات قصبه‌سی — (یانیه) سنجاغنك قضا مركزلرندن بری اولان (آیدونات Aïdonat) قصبه‌سی (یانیه) نك ١٢ ساعت جانب جنوب غربیسنده مرتفع بر محلده واقعدر . قصبه‌نك آب وهواسی كوزل وباغ وبوستانی كثیردر .

آیدونات قضاسی داخلنده زراعتدن ماعدا (كلیم)، (چوال) نسج اولنور . اهالیسـنك مكاره‌جیلك وتیمورجیلق صنایعنده ملكه‌لری دخی واردر .

میجوه قصبه‌سی — (یانیه) نك ١٢ ساعت سمت شرقیسنده وذروهٔ جبلده واقع اوله‌رق شمالنده (ژیغوس) طاغی وجنوبنده

(پوستری) تپه‌سی کائندر. (مچوه) قصبه‌سنك باغ و بوستانی مبذول اولوب اهمیت موقعیه‌سی دخی واردر . قضا داخلنده (بالل) تعبیر اولنان (صو قوچیسی) ایله (چاریق) یاپیلور ، (کالیم) (چوراب) دخی نسج ایدیلور .

اسقوریك قصبه‌سی — (یانیه) نك طرف شمالیسنده بر طاغ اتکنده کائندر . (ویوسا) نهری توابعندن بری قضا داخلنده جاریدر . قصبه اهالیسنك قوندره‌جیلق و بقاللق کبی صنایعده شهرتلری اولدیغی کبی درسعادتده (آرناود پینری) تعبیر اولنان پینر مذکور قصبه‌ده کلیتلو یاپلمقده‌در .

قصبه‌نك دوت آغاجلری کثیر اولدیغندن ایپك قوزه‌سی برکتلو در .

قرنیچه قصبه‌سی — (یانیه) لواسنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن برینی تشکیل ایدن (قرنیچه) قصبه‌سی (یانیه) نك ۱۲ ساعت جهت شمالیه‌سنده بر جبل تکنده کائندر .

قصبه‌نك آب وهواسی لطیف و باغ وبوستانی کثیر در . سلطان سلیمان خان حضرتلرینك بنا و احیا کرده‌لری اولان جامع شریفی مشهور در . منسوب اولدیغی قضانك (ویلنجه) تعبیر اولنان کلیملری ایله (ساده یاغ)، (پینر) ی مشهوردر . قضانك (قوکش Kukes) نام قریه‌سی جوارنده ایکی کوز دکرمن ایشلیه‌جك درجه‌ده (کوکرت)، (تیمور)، (چلیك) معدنی حاوی ایلیجق برصونبعان ایتمکده واصحاب علل وامراض

اورایه کیدوب اون بش یکرمی کون قدر دوام ایله استحصال صحت وعافیت ایلمکده‌در . مذکور ایلیجه‌ده استحصال اسباب رفاهت واستراحت ایچون ذکور واناثه مخصوص تنفس اوطه‌لری ایله حماملر وانصالنده کارکیر اوله‌رق یکرمی ایکی اوطه‌یی حاوی بر اوتل موجوددر .

ایلیجه‌یه نیسانك اون بشنده کلوب کیده‌جك ذواتك امنیتی ایچون اوراده بشقه‌جه انشا اولنان قره‌غولخانه‌ده طرف حکومتدن ضبطیه‌لر بولندیرلقده‌در .

دلوینه قصبه‌سی — ارکری سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن (دلوینه) قائمقاملغنك اداره مرکزی اولان (دلوینه Delvino) قصبه‌سی (ارکری) نك ٦ ساعت غرب جنوبیسنده و (آد یانیك) دکزی ساحلندن ایکی ساعت قدر ایچروده وایکی طاغك اتکلرنده و (پاولا) صویی توابعندن بری کنارنده کائندر .

قصبه‌نك باغ وبوستانی مبذول وهواسی لطیفدر . (دلوینه) قضاسنك منسوجاتی (کلیم) . (سجاده) . (بز) کبی شیلردن عبارتدر . منسوب اولدیغی قضانك ساحل بحرده درت عدد اسکله‌سی موجود وایچلرنده (آیاسرانده) اسکله‌سی مشهوردر .

مذکور (آیاسرانده) اسکله‌سندن (یانیه) یه قدر منتظم شوسه بولندیغندن هر هفته لوئید قومپانیه‌سی واپورلرندن بری مذکور اسکله‌یه اوغرار وخیلی یولجی ایله اشیای تجاریه نقل ایلر .

پرمدی قصبه‌سی — کندی اسمی ایله مسمی قضانك کرسیٔ اداره‌سی اوله‌رق (ویوسا) نهری کنارنده بر طاغك اتکنده کائندر. (پرمدی) قصبه‌سنك هواسی کوزل اولوب باغ وبوستانی چوقدر. ایکی ساعت مسافه‌سنده (قاضی کوپریسی) دینلان محلده انواع امراضه نافع کوکورت وتیمور معدنلرندن صولر جریان ایتمکده‌در. (پرمدی) اهالیسنك زراعتدن بشقه صنعتلری یوقدر.

(پرمدی) ساحل بحره مالك اولمدیغی جهتله امتعهٔ تجاریه وسائره ۲۰ ساعت اوزاق اولان (آولونیه) و۱٦ ساعت بعدده بولنان (آیا سراندا) اسکله‌لرندن نقل اولنمقده‌در.

تپه‌دلن قصبه‌سی — (ارکری) قصبه‌سنك ۷ ساعت سمت شمالیسنده و(ویوسا) صویی کنارنده کائندر. قصبه‌نك هواسی وصویی ایو ایسه‌ده باغ و بوستانلری آزدر. (تپه‌دلن) قصبه‌سنك (یانیه) طریقنی مدافعه ایدر صورتده استحکاملری واردر. درون قصبه‌ده بری سلطان بایزید ولی حضرتلرینك ودیکری تپه دلنلی علی پاشانك احیا کرده‌لری اولان جامعلری موجوددر.

(تپه دلن) قضاسنده زراعتدن بشقه (کبه)، (چوال)، (چوراب) نسج ومحلنده صرف اولنور.

اعمال اولنان چاقق طاشلری دخی (اشقودره)، (پرزرین)

حواليسنه صاتلمق اوزره کوندریلور . تجارت سائره‌سی‌ده اطراف قضالریله جریان ایلر.

آولونیه قصبه‌سی — بوکا یرلولر (والونه) دیرلر . بو قصبه سنجاق مرکزی اولان (برات) شهرینه ۱۲ ساعت و (آدریاتیك) دکزی ساحلنه ۲۰ دقیقه مسافه‌ده‌در. درونده (نورك) بالغی صید اولنان بردالیانه دخی ساحلدر. بودالیانك وسطنده بولنان اطه‌ده (سوررنج Surernedje) اسمنده برمناستر واردر.

بو قصبه‌نك هواسی وخیم و زیتون آغاجلری کثیردر . (آولونیه) قصبه‌سنك اوچ ساعت شرقنده و (ویوسا) نهری کنارنده (سلانیچه Selenitza) نام قریه جوارنده زفت معدنی اولوب عثمانلی بانقه‌سی طرفندن اداره اولنمقده وسنوی درت بش یوز بیك قیه مقداری زفت اخراج ایدلمکده‌در. بونکله برابر نقدر مصرف اختیار اولنورایسه اولقدر زفت چیقاریله‌بیلور.

(آولونیا) نك شمال جهتنده دالیان خدمتی ایفا ایدن (آولونیا) ویا (آرنا) کولی بر آیاق ایله دکزه آقار .

منسوب اولدیغی قضاده دخی برملیون قیه قدر حاصل اولان (روغن زیت) (تریسته)، (یونانستان) و (درسعادت)ه نقل اولنه‌رق فروخت ایدیلور. مملحه‌سی دخی خیلوجه حاصلات ویرمکده‌در.

(آولونیه) نك معاملات تجاریه‌سی (ایتالیا)، (قورفو)، (تریسته) ایله جریان ایتمکده‌در.

(آولونیه) قصبه‌سندن ساحل بحره دکین غایت منتظم انشا ولنمش برطریق موجود اولدیغندن اوروپادن جلب اولنان

عربه‌لر ایله ساحلدن امتعهٔ تجاریه وسائره مذکور قصبه‌یه نقل اولنور.

(آولونیه) لیمانی مدخلنده، وقصبه‌نك بحراً برساعت بعدنده ۳۵ میل درونده (سزان Cazans) نامیله خالی برجزیره واردر، بو جزیره‌ده اشجار غیر مثمره وماء لذیذ موجوددر . مذکور لیمانه کلوب کیدن سفن تجاریه‌یه مدار تسهیلات اولمق اوزره مذکور اطه‌ده طرف دولت علیه‌دن برفنار رکز وایقاد اولنمشدر.

مارغلیج قصبه‌سی — (پروزه) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بریدر.

بو قصبه (پروزه) نك سمت شمالیسنده و(لوروس) طریقیله ۱۵ ساعت بعدنده وذو وقجبلده و اکثریرلری زیتونالق برمحلده کائندر.

(مارغلیج) قضاسنك (حنطه) وحبوبات سائره‌دن بشقه (روغن زیت) حاصلاتی محال سائره‌یه نسبتله غایت خالص ولذیذ اولدیغندن هرطرفجه شهرتی واردر .

مذکور قضانك ساحل بحرده اسکله‌لری وار ایسه‌ده پوسته واپورلری یناشه‌مامقده اولدیغی جهتله اشیای تجاریه قایقلر واسطه‌سیله نقل ایدلمکده ومعاملات تجاریه‌سی دخی جزائر سبعهٔ یونانیه و (تریسته) ایله جریان ایلمکده‌در .

(مارغلیج) قصبه‌سنك جنوبنده کائن (پارغه) مدیرلکنك (کیتره) دنیلان برنوع آغاج قاونی محصولی اوروپانك هریرنده اعتباری اولوب اکثریسی ویانه‌یه نقل اولنمقده‌در.

﴿ اشقودره ولايتی ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه و صناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — اشقودره ولايتی روم ایلیٔ شاهانه‌نك طرف غربيسنه تصادف ايدن ولايات جليله‌لرندن اولوب شمالنده (قره طاغ) مملكتی و شرقنده (قوصوه)، (مناستر) وجنوبنده (يانيه) ولايتلری واقع وغربی (آدرياتيك) دكزينه ساحلدر.

سكنه — ولايت مذكوره‌نك بالجمله سكنه‌سی (اسلام)، (روم) وبرمقدار قبطی اولمق اوزره ۱۹۲،۲۵۰ نفوسه بالغ وسلاحشور وجنكاورلكه مائل اولوب عموم سكنه‌سی ميانده جبللرده متمكن ومسكون (ماليسا) و (ماليسور) تعبير اولنان اهالی موجوددر. بونلر موسم شتاده قضا وقصبه‌لرده قيشلارلر واثنای صيفده جبللرده اقامت ايدرلر.

تعريفات طبيعيه — اشقودره ولايتنك آرضی پك طاغلق اولوب اكثری محلنده هواسی وخيمدر و موسم صيفده ستمه علتی كثرت اوزره ظهور ايتمكده‌در. جبال مشهوره‌سی دخی ماليسورلرك يايلاقلری [۱] اولان جبللردر.

---

[۱] (خوط Hotti)، (قلمند Klemend)، (غروده Gruda)، (تمال Temali) نام جبللر ايله (چوقال Zukali)، (قوملا Kumula)، (ووليا Wolja)، (غراب Grab)، (غوری Gurri) وامثالی طاغلردر.

(بویانه)، (درین)، (ماط)، (ایشمی Ichimi) (آرزان Arsen) و (اشقومبی) نهرلری ولایتك انهار مشهوره‌سندن معدود اولوب بونلردن (بویانه) نهرینك مجراسی کوچك کمیلرك مرورینه مساعد در. ولایتك ادریاتیك دکزی ساحلنده باشلوجه اسکله‌سی اولان (شنکین) نام محل تجارتکاهدر.

ولایت مذکوره‌ده (اشقودره)، (قراوستا)، (تربوف Terbuf) نام کوللر واقعدر. بونلردن (اشقودره) کولی (بویانه) نهری واسطه‌سیله (آدریاتیك) دکزینه آقار [۱] (درین) نهرینك بر آیاغیده (اشقودره) ده (بویانه) نهری ایله برلشور. (تربوف) کولیده (قراوستا) کولنه صو ویرر.

حاصلات ارضیه وصناعیه — ولایت مذکوره‌نك هر جهتنده موسم شتاده زیاده‌جه قار یاغمز ایسه‌ده یغمورلر برقاچ آی دوام ایتدیکندن اکثری سنه‌لر (درین) نهری طاشوب مملکتی صو استیعاب ایده‌رك بر مدت مرور وعبوری تصعیب و محصولات واشیایه مضرت ایراث ایدر. بونکله برابر درون ولایتده جاری انهار سایه‌سنده اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب فقط اهالیسی زراعته لایقیله اعتنا ایتمامکده‌در. باشلوجه حاصلات ارضیه‌سی (حنطه)، (آرپه)، (برنج)، (قوقوروز) کبی حبوبات و(کتان) و امثالی محصولاتدر.

[۱] بوکولك شمال شرقی جهتنده وقره‌طاغه ناظر (علکساندر) وجهت غربیه‌سنده کذا قره‌طاغه ناظر (قیرماچور) نامنده ایکی عدد قلعه موجود اولدیغی کبی منتهای شمال شرقیسی کنارنده (زیبان) اسمنده بر قلعه دها موجود در.

مصنوعات ومعمولاتی (ایپکلی چارشف)، (بز)، (کلیم)، (نحاس) و تیمور معمولاتی ایله (اسلحه)دن عبارتدر .

— صورت اداره —

اشقودره ولایتی (اشقودره)، (دراج) نام ایکی سنجاغه منقسمدر. مقر ولایتی (اشقودره) شهری اولوب (دراج) سنجاغنك اداره مرکزی همنامی اولان قصبه‌در. حاوی اولدیغی (اشقودره)، (دراج) سنجاقلرینه ملحق قضالر جدول آتیده کوسترلمشدر .

اشقودره سنجاغی			دراج سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری	درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری
۴	لش	=	۲	تیران	=
۳	آقچه حصار	قرویه	۲	قوایه	=
۳	مردیتا	اوروش	۳	شیاق	=
۳	پوقه	=			
۲	طوز	=			

— احوال بلاد مشهوره —

اشقودره شهری — روم ایلی شاهانه‌نك سمت غربیسنده وکندی نامنده اولان کولك جنوبنده واقع و ساحل بحره ٦ ساعت مسافه‌ده کائن و اکثری اسلام ونصف مقداری لاتین

واقلیت اوزره روم قتولك اولمق اوزره تقریباً ۲٦۰۰۰ نفوسی جامع مشهور بر بلده‌در .

(اشقودره) نك اطرافی جبال ایله محدود وسطحی اووه شکلنده غایت بسیط و دلکشا وآب وهواسی بی همتا اولوب ملحقاتیله برابر اراضیسی هر درلو محصولات یتشدیرمکه قابل واوروپا قطعه‌سنده واقع مشهور کوللرك بریسی اولان (اشقودره) کولنه (بویانه) نهری واسطه‌سیله متصلدر. (اشقودره) کولی اوزرنده شهره کیریلور یوکسك و اخشاب بر کوپری واردر. درونده جوامع متعدده ومدارس منیفه ایله ملل ساکنه یه مخصوص معبدلر ومکمل چارشو وبنالر وحماملر وپوسته خانه ورشدیه وصبیان مکتبلری وبرعدد مطبعه موجوددر. بوشهرده غایت کوزل اسلحه ومقراص وقلمتراش اعمال اولنور. نسج اولنان یوق و اپکلی چارشفلرینکده شهرتی واردر. شهر اهالیسی کولدن کلیت اوزره صیدایتدکلری بالق یوزندن عظیم تجارت ایدرلر . قصبه‌یه ۸ ساعت مسافه‌ده و ساحل بحرده (شنکین) نامیله بر اسکله‌سی وار در. بو اسکله (دراج)ه ٤ ساعت اوزاقدر .

دراج قصبه‌سی — بوکا آرناودلر (دوره‌س) دیرلر. مذکور قصبه مقر ولایتك تقریباً ۲۲ ساعت جنوبنده و (آدریاتیك) دکزی ساحلنده کائن واسکی سور ایله محصور بر لیمانی مشتملدر. بو شهر رومالولر زماننده (بالقان) شبه جزیره‌سنك اسکله‌سی اولدیغندن غایت مهم و مشهور ایدی .

شهرك شمالنده (دراج) كولى وغربنده (دراج) بروني وار در . (دراج) قصبه‌سی ساحل بحرده و آلچق بر موقعده بولنديغندن هواسی وخيم وستمه علتنی داعيدر .

دراجك اخراجاتی ذخائر متنوعه و (زيتـون ياغی) ، (يون)، (دری) وسائره‌در. ادخالاتی ايسه (كوريجه)،(ايلبصان)، (اوخری)، (پكين) ، (قوايه) ، (تيران)، (برات) كبی آرناودلغك بر چوق قصبه‌لرينه كوندريلان عموم اوروپا اشياسيدر.

(دراج) قصبه‌سی كيغالقده داخل وثلثانی (اورتودوقس) وبر ثلثی مسلم اوله‌رق ٦٠٠٠ قدر نفوسی محتويدر .

مرديتا قضاسی — (مرديتا Mirdita) ناحيه‌سنك بولنديغی يرلردن عبارت اولوب مركز اداره‌سی (اوروش) ويا (واروش Waroche) قصبه‌سيدركه مقر لوا اولان (اشقودره) يه ١٨ ساعت مسافه‌ده كائندر . قضا داخلنده دخی ١١,٠٠٠ قدر قتوليك موجود در .

مذكـور ناحيه اهاليسی فقير اولوب مملكتلری دخی اوچوروم‌طاغلر وقيالردن عبارتدر. كندولری اديان مختلفه‌دن قتولك آيينی قبول ايتمشلر و شجاعت و جسارتلری ايله كسب شهرت ايلمشلردر .

لسه قصبه‌سی — اشـقودره نك ٦ سـاعت جنوبنـده

و (آدریاتیك) دکزی ساحلندن بر بچق ساعت ایچروده و بر بایر اتکنده کائن ودروننددن (درین) نهری جاریدر .

مذکور نهرك قصبه‌دن اعتباراً دکزه اولان جهتی واسع واولدیغندن کمی سیرینه کافی اولدیغندن قصبه‌یه قدر کمی کیره‌بیلور .

آقچه حصار قصبه‌سی — (قرویه Kruya) دیدکلری (آقچه حصار) ویا (آقحصار) قصبه‌سی (لش) ، (مردیتا) قضالرینك جنوبنده بولنان(آقچه حصار) قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی‌اوله‌رق مقر ولایتك ۱۵ ساعت جنوبنده کائندر . بو قصبه‌دن مناستره ٤۳ ساعتده کیدیلور . قصبه‌نك اطرافی زیتونلقدر . منسوب اولدیغی قضانك جسیم میشه اورمانلری وار در .

طوز قصبه‌سی — اشقودره سنجاغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (اشقودره)دن (پودغوریچه) یه کیدن طریق اوزرنده و (حوط) ، (غروده) طاغلری آره‌سنده کائندر. بوقصبه (قره‌طاغ)حدودنده اهمیتلی برمحلدر. اشقودره‌یه اولان بعدی ۸ و (پودغوریچه) ایله آره‌سی ٤ ساعتدر .

تیرانه قصبه‌سی — (اشقودره) ولایتنك (دراج)سنجاغنك مشتمل اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (دراج) ك ۷ ساعت شرقنده بر طاغ اتکنده هواسی لطیف و اطرافی زیتونلق وجنوبی اووه‌لق بر محلده کائندر . مقدار نفوسی‌قسم اعظمی اسلام اوله‌رق ۱۵۰۰۰ راده‌سنده در .

(تیران) ده کوزل عبا اعمال اولنور . مشين و سختیانی ممالك محروسه‌نك هر جهتنه وممالك اجنبيه‌يه نقل ایدلمکده وحاصل اولان یموقلرك وسائطدن محروميتى سببيله عمليات كورمكسزين خام اوله‌رق فروخت ایدلمکده در .

قوایه قصبه‌سى — دراجك ٣ ساعت سمت جنوبيسنده بر طاغ اتکنده وكندى اسمى ايله مسمى صويك كنارنده منبت بر اراضى داخلنده كائندر . قصبه جوارنده بیوك بر مملحه موجود در .

شیاق قصبه‌سى — نفس شياق كوچك بر كويدن عبارتدر . (دراج) ك شرقنده یارم ساعت مسافه‌سنده‌در . اهاليسى همان اسلام اولمق اوزره ٤٠٠٠ راده‌سنده در .

﴿ مناستر ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره .

حدود — مناستر ولایتی اوروپای عثمانینك وسطنده و (سلانیك)، (اشقودره)، (یانیه) ولایتلری آره‌سنده بولنه‌رق شمالنده (قوصوه) ولایتی و جنوبنده (ترحاله) قطعه‌سی واقعدر .

سکنه — ولایت مذکورەنك سکنه‌سی آرناولغك قسم شمالیسنده مسکون (گیغا) و (طوسقا) دنیلان آرناودلردر . ٥٥٠,٠٠٠ قدر تخمین ایدلمکده اولان ولایت اهالیسنك اکثریسی اسلام و خرستیان و متباقیسی قبطی ویهودیدر .

تعریفات طبیعیه — بو ولایتك اکثر محلی طاغلق و صرپ قیالق اولوب داخل ولایتده بولنان گوللر هواسنی توخیم ایتمکده در .

شار طاغنه متصل یالچین قیالردن عبارت اولان (قوراب Kurab) طاغی قوصوه ولایتی و (بابونه Babuna) ، (نیچه Nitza) طاغلری (سلانیك) ولایتی و (کسریه) قصبه‌سنك غرب جنوبیسنده واقع اولوب اکثری یرلری اوتلاق و بر از محلنده آغاج بولنان (غراموس Grammos) طاغی (یانیه) ولایتی و (غراب Grape) طاغی (اشقودره)

ولايتی حدودی اوزرنده كائندرلر . (پرسبه) نام كولك شرق شماليسنده و (مناستر) ك جانب جنوبيسنده اولوب اوزرنده چام وقاين اورمانلری وخيلی ياىلاقلری بولنان(پرستری Pristéri) و يا (پلستر) و (كسريه) قصبه‌سنك جانب شرق شماليسنده وتقريباً ۲۰۰۰ متره ارتفاعنده‌اولوب اوزری‌كوركن وميشه آغاجلری ايله مستور لولان (ويچ Vitzi) و (دبر) قصبه‌سی شرقنده حيوانات رعينه صالح (قرچين Kartschin) طاغلری مناستر ولايتنك طاغلری ضره‌سنده تعداد اولنه‌بيلور.

(واردار) نهرينك (كوچك قره) نام قولی ايله (درين) و(طوسقالق) ايله (كيغالق) بيننده بر خط فاصل حكمنده اولان (اشقومبی) . (اينجه قره صو) نام نهرلرك قسم بالالری بو ولايت داخلنده جاريدر .

(پرسبه) ، (وانتروق) و (قره درين) واسطه‌سيله (آدرياتيك) دكزينه آقان (اوخری) و (دوول) صويی ايله مذكور دكزه جريان ايدن (صو ويرينا Svirina) ، (مالك) و (اينجه قره صو) نام نهر ايله (سلانيك) كورفزينه دوكيلان (كسريه) كوللری مناستر ولايتنك باشلوجه كولّريدر .
(بهلشته) ناحيه‌سنك جانب شماليسنده اولان (وانتروق) كولی طولاً ۱۸ وعرضاً ۳ ودوراً ٤٥ كيلومترو در. بوكول طغيان مياه زماننده (پرسبه) كوليله برلشور. درونده بر اطه دخی واردر . مذكور كولك آياغی قورد بوغازندن كچوب (دوول)

ینه داخل اولور . (صو ویرینا) کولی ایسه بشقه بر کول
یلیوب (مالك) کولنك برقسمیدر . (مالك) کولی (صوویرینا)
یله دخی یاد ایدلمکده در . (مالك) کولنك طولی ۱۳ وعرض
سطیسی ۲ کیلومترودر . اشبو کولدن ۳٤,۹۱٦ غروش
، رسمی آلنور .

مذکور کوللردن (اوخری) کولنك (آولونیه) ایله
قوایه) آره‌سنده دکنزه قاریشان (اشقومبی) دره‌سی ایله
لشدیرلمسی و (مالك) کولنك اهالی طرفندن قوریدلمسی تصور
لنمش ایدی .

محصولات ارضیه و صناعیه — مناستر ولایتنك اکثر محلی
اغلق اولمق حسبیله اولقدر حاصلات ویره‌میوب قابل زراعت
لان محللرنده انواع حبوبات و میوه ، (پرنج) ، (دخان) ،
افیون) و (ایپك) حصوله کلور .

(چارشف) و (کلیم) ، (کتان) ، (کبه) ایله ایپکدن
نسوج قماشلری و (طبانجه) ، (تفنك) وکموش تلدن اعمال
ولنان ظرفلر وتوتون طبقه‌لری وجویز اوزرینه صدف ایشلمه‌لی
اصه ، صندالیه ، قنبه کبی شیلری و تیموردن معمول ادوات
ادیه‌سی باشلوجه صنایعندندر .

— صورت اداره —

مناستر ولایتی (مناستر) ، (کوریجه) ، (د

(ایلبصان) ، (سرفیجه) نام بش عدد سنجاغه تقسیم اولنمشدر . مقر ولایتی (مناستر) شهری اولوب سنجاق مرکزلری همنامی اولان قصبه‌لردر. مذکور سنجاقلره ملحق قضالر دخی آتیده‌کی جدولده مذکور در .

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری	صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
مناستر سنجاغی			**کوریجه سنجاغی**		
۲	پرلپه	=	۲	کسریه	=
۳	فلورینه	=	۳	استاروه	=
۳	قره‌چوه	=	۳	قولونیه	هرسك=ارسك
۲	اوخری	=			
دبره سنجاغی			**سرفیجه سنجاغی**		
۲	ماط	بورغایت	۳	قوزانه	=
۲	دبرهٔ زیر	پسقپویه	۳	جمعه (قیالر)	=
۲	رقه‌لر	زیرنانیچه	۳	ناسلیچ (لیپسیستا)	=
ایلبصان سنجاغی			۲	کربنه	=
۳	غرامش	=	۳	آلاصونیه	=
۳	پکلین	=			

— احوال بلاد مشهوره —

مناستر شهری — (واردار) نهرینه جریان ایتمکده اولان (کوچك قره) ایرماغنه آقان (دراخور) چاینك اوزرنده

و سلانیکك ۲۹ ساعت شمال غربیسنده کائندر . شهر مذکور موقعنك اهمیتنه مبنی اوچنجی اردوی همایونی مرکزیدر. شهرك وسطندن کچن (دراخور) چاینك ایکی جهتنه مستقیماً یاپیلان ریختملر اوزرنده مفروش اشجار مذکور بلده‌نك الك بیوك تزییناتندن معدوددر. شهرك هواسی معتدل ویاز موسمی غایت طراوتنمادر.

(مناستر) ك کلیم و عبا و سائر منسوجاتی مشهور و کموش تلدن هر نوع مصنوعاتی معروف و مرغوب اوله‌رق درسعادت وبلاد سائره‌ده حائز رواج اولمقده ویرلی قامیشندن یاپیلان حصری همان دائرهٔ ولایتده صرف ایدلمکده‌در. بهرسنه فی ۲۳ نیسانده کشاد اولنان پنایری اوچ کون دوام ایدر .

قصبه‌نك اوچ چاریك مسافه‌سنده (اکشی صو) نامیله غایت هاضم بر صو نبعان ایتدیکندن برای تنزه اهالیدن پك چوغی اورایه کیدر. مناستر قضاسی طاغلرنده (آهودودی) تعبیر اولنان چیلکی و مناستر جوارنده کائن (بروسنیك) قریه‌سنك کرازی مشهوردر.

مذکور الاسم (دراخور) چایی شهره قریب محللرده سقیه خدمت ایتدیکی کبی اوزرنده‌کی دکرمنلر (مناستر) قضاسنك حوائج ضروریه‌لرینی دفعه کافیدر. مذکور قضانك ۱۳۵ قریه‌سی و ۹۰,۰۰۰ نفوسی واردر.

(رسنه) ، (پرسبه) ، (قره‌شوه) ناحیه‌لری مناستر قضا-

سنك نواحئ مشهورەلريدر . بونلردن (رسنه) ٦ و (پرسپه) ١١ ساعت مقر ولايته اوزاقدر .

دبرهٔ بالا قصبەسى — مذكور قصبه (دبره) لواسنك مركز ادارەسى اولەرق (مناستر) ك ٢٥ ساعت شمال غربيسنده و (قرەدرين) نهرى توابعندن (راديقا) صويى كنارنده وبر طاغ اتكنده كائندر .

مذكور قصبەنك موسم صيف و شتاده هواسى معتدل وصولرى لذيذدر. (دبره)يه برساعت مسافەده خستكان ايچون فوائد كثيرەسى مجرب اولان كوكرتلى، شابلى صيجاق صولرى واردر.

(دبرهٔ زير) قصبەسى دخى (دبرهٔ بالا) نك ٤ ساعت شمالنده و(قرەدرين) نهرى كنارنده كائندر. (دبرهٔ زير) قضاسنه (پسقپويه) قريەسى مركز اولمشدر. بوقريەنك اولرى طاغنيق بركوى حالندەدر . منسوب اولديغى قضانك غربنده (ماط) وشرقنده (رقەلر) قضاسى واردر .

كوريجه قصبەسى — مقر ولايت اولان (مناستر)ك ١٨ ساعت جنوب غربيسنده وبرقاچ جادەنك برلشديكى محلده كائن و (مالك) كولنه جوار اولوب اولدقجه تجارتكاه برموقعدر.

كوريجەده شياق، عبا، قاليچه وخالص يوكدن چوراب نسج واعمال اولنور. كوريجەنك آرناوود كله پينرى مشهوردر.

ايلبصانه قصبەسى — همنامى اولان متصرفلغك اداره

مرکزی اولەرق (غرب) طاغی اتکندە و (اشقومبی) نهری کنارندە محصولدار واورمانلری کثیر بر اوودە و (مناستر) دن (اشقودرە) یە کیدن طریق اوزرندە واقعدر. قصبەنك هواسی موسم صیفدە صیجاق ایسەدە موسم شتادە معتدلدر. صولری دخی اولدقجە لذیذدر. زیتون آغاجلری دخی مبذولدر.

مذکور قصبەدە حریرە متعلق (هزاران) تعبیر اولنور غایت ظریف چارشف وکوملکلك بزلر چیقارکە متانتدە اوروپا متاعنە وصنعت و ظرافتدە بروسە بزلرینە حقیقةً فائق و مدحە لایقدر.

سرفیجە قصبەسی — (مناستر)ك ٢٢ ساعت جنوبندە و (قرە طاش) نامندە بر طاغ اتکندە کائن وهواسی وخیمدر وصولری دخی پك لذیذ دکلدر.

نفس قصبەدە قرق اوطەلی حاوی برحکومت قوناغی وبر عدد قشلە وقصبەنك خارجندە مملکت باغچەسی واردر. منسوب اولدیغی قضانی (اینجە قرە) نهری اروا واحیا ایدر. (سرفیجە)نك اریکی مشهور اولوب هدیە اولەرق اطرافە کوندریلور.

پرلپە قصبەسی — (مناستر) سنجاغی ملحقاتندن اولەرق مقر ولایتك ٨ ساعت سمت شرق شمالیسندە و(مناستر)دن (کوپریلی) یە کیدن طریق اوزرندە کائندر. هواسی دخی لطیفدر. داخل قضادە صدف ایشلمەلی وصنعتلی قنبە وصندالیە وماصە اعمال وچوراب ویموق حاولو وکوملك بزی نسج ایدلمکدەدر.

(پرلپه Pirlépè) قضاسنده ادوات نحاسیه و (قپان) ، (قنطار) ، (بچاق) كبی شیلر اعمال ودباغ ایدیلان سختیان ومشینلر وقتنه كوره خارجه ارسال اولنور . توتون وافیون دخی زرع ایدلمكده‌در.

اوخری قصبه‌سی — (مناستر) سنجاغی ملحقاتنده داخل اوله‌رق مناسترك ١٢ ساعت بعدنده و كندی اسمیله مسمی كولك شرق ساحلنده ودامن جبلده و(اوخری) كولنه طوغری چیقمش اولان بر برون اوزرنده مبنیدر .

قصبه‌نك هواسی لطیف و باغ وباغچه‌سی كثیر وكرازی مشهوردر . (اوستروغه) ناحیه‌سی بو اداره‌یه مربوطدر .

كسریه قصبه‌سی — كوریجه سنجاغنه مربوط قضا مركزلرندن برینی تشكیل ایدن (كسریه) قصبه‌سی (مناستر) ك ١٤ ساعت جنوبنده وكندی اسمیله مسمی كولك ساحلنده وكولدن متحصل بر شبه جزیره اوزرنده واقعدر . بوكولك صویی اكثریا بوصون طوتدیغی جهتله شربه یكده صالح دكل ایسه‌ده قصبه‌ده قینارجه وچشمه‌لر اولمدیغندن اهالیسی بالضرور كولك صویندن ایچرلر. اشبوكولك سنوی ٨٢,٠٠٠ غروش صید ماهی رسمی واردر.

مذكور قصبه‌نك اوچ طرفی كوله ناظر اولدیغندن هواسی موسم صیفده آغیر اولور.

كسریه اهالیسی (كورك) اخذ واعطاسیله مشهوردر .

بونلرك اجزاسی اکثریا خارجدن جلب اولنور. درون قصبه‌ده یاپیلور وبو یوزدن سنوی خیلی تجارت ایدیلور. (کسریه) قصبه‌سنك نسج اولنان کلیملری کوزللکی ایله مشهوردر.

ماط قصبه‌سی — مقر لوا اولان (دبره) نك ۹ ساعت غرب شمالیسنده وکندی اسمی ایله مسمی برصویك کنارنده کائندر. منسوب اولدیغی قضایه (بورغایت) قریه‌سی مرکز اولمشدر. بوقضانك هواسی لطیف وصولری چوقدر.

آلاصونیه قصبه‌سی — سرفیچه لواسنك حاوی اولدیغی قضالردن برینك کرسیٔ اداره‌سی اولوب یونانستان حدودی جوارنده‌در. مقر لوا بولنان (سرفیچه) نك دخی سکز بچق ساعت جنوبنده کائندر.

مذکور قصبه جزئی مرتفع بر بایر اوزرنده ایسه‌ده هواسی موسم شتاده معتدل و ایام صیفده وخیمدر.

آلاصونیه قضاسنده حاصل اولان حریرقوزه‌لری(طرنوه) یه نقل اولنه‌رق اوراده بولنان منکنه‌لر واسطه‌سیله ایپك اخراج ایدیلور. (شیاق)، (فانیله)، (چوراب) و (طرنوه باصمه‌سی) تعبیر اولنور اوطه دوشمه‌سی ویرلی بزلری اعمال اولنور.

آلاصونیه قضاسنده یاپیلان قشقوال پینری تجاری معرفتیله ازمیر وسلانیك ودرسعادته دخی نقل ایدلمکده‌در.

(آلاصونیه) قضاسنك (لیوادی Livadi) قریه‌سنده اوچ بش رنكلی اولدقجه نفیس اوله‌رق اعمال اولنان کچه‌لر (یکیشهر)

و (سلانيك) طرفلرينه كوندريلور. بو قريه‌ده اعلا چوراب دخى نسج اولنور. منسوب اولديغى ناحيه‌ده دخى تره ياغى وقشقوال پينرى چيقار.

قضاى مذكورك (كليسالو) قريه‌سنده پاموقدن انواع الاجه نسج واعمال ايديلور.

اشبو آلاصونيه قضاسى ٥٧ قرا وچفتكاتى حاوى اولوب اطراف اربعه‌سى ٦٠ ساعتده طولاشيلور.

كربنه قصبه‌سى — (سرفيچه) سنجاغى قضا مركزلرندن برى اوله‌رق (سرفيچه) نك ١٣ ساعت غربنده واقعدر. منسوب اولديغى قضانك هواسى وخيم و باغ و بوستانى قليل ايسه‌ده قرق‌قدر صبيان مكتبى واردر. قضا داخلنده چيقاريلان تره ياغى سائر قضالرك ياغنه مرجحدر.

ناسليچ قصبه‌سى — (لپسيستا Lapsista) دخى دينور. مذكور قصبه بر تپه‌جك اوزرنده واقع اولمغله هواسى كوزل ولطيف اولوب صولرى لذيذ وسوقاقلرى منتظم وكنشدر. منسوب اولديغى قضانك شرقنده اكثر اوقات قار ايله مستور (سناچقو) جبلى بولنديغى كبى غربنده دخى ميشه وقاين آغاجلرى ايله مفروش (ژوبان) طاغى وناحيه‌سى واردر.

(ناسليچ) ك اهالى اصليه‌سى اسلام ايسه‌ده براى تجارت

روم ویهودی دخی بولنور. اهالیٔ مذکوره ترکجه، آرناودجه، رومجه تکلم ایدرلر.

(ناسلیچ)ك یارم ساعت بعدنده وقضا داخلنده (اینجه‌قره) نهری جریان ایتمکله بری کارکیر ودیکری اخشاب اوله‌رق ایکی عدد کوپری موجوددر.

مذکور قضا داخلنده حبوبات وانواع میوه حاصل اولور. (آرناود پینری)، اعلا تره یاغی ، (طلوم پینری) یاپیـلور . قوزه محصـولی دخی واردر . (کلیم)، (کبه) ، (سجاده) ، (چوراب) دخی نسج ایدلمکده‌در .

قوزانه قصبه‌سی — (سرفیجه)متصرفلغنه مربوطدر. مذکور قصبه مرکز لوا اولان (سرفیجه) نك ٦ساعت طرف شمالیسنده و (مناستر)ك ١٨ ساعت بعد جنوبیسنده دوز برمحلده کائندر.

بو قصبه‌نك هواسی اولقدر ایو دکل ایسه‌ده (سرفیجه) ، (ناسلیچ)، (جمعه) قصبه‌لری بیننـده بولندیغی جهتله تجارتی بولنده‌در . هر نه قدر سوقاقلری طار ایدیســه‌ده اولنان سعی وهمت ایله روز بروز تسویه وتوسیع اولنمقده در. باغلری کثیر اولدیغندن اهالیسی بو یوزدن خیلی تجارت وتمتع ایدرلر.

(قوزانه) قضاسنی تشکیل ایدن قراده نسج واعمال اولنان

و (صارى كول كليمى) ناميله معروف اولان بر نوع الوان كليم ايله بو نوعدن سجاده‌لر اوروپا كليملرينه تفوق ايدر صورتده معروف ومتانتيله مشهور در .

(قوزانه) قضاسنك (ونجه Vendjé) ناحيه‌سنده (ونجه) تعبير اولنور (يوڭلى احرام)، (چوراب) نسج واعمال اولنمقده‌در .

جمعه قصبه‌سى — بوكا (سرفيچه جمعه‌سى) دخى دينور . بو قصبه (قوزانه) قضاسنك شمالنده وسلانيك ولايتى حدودى اوزرنده واقع اولان (جمعه) ونام اخرله (قيالر) قضاسنك كرسى ادارهسيدر .

﴿ قوصوه ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — ولایت مذکوره شمالاً (صربستان) مملکتی شرقاً (بلغارستان) ایالتی، (سلانیك) ولایتی وجنوباً (سلانیك)، (مناستر) ولایتلری وغرباً (اشقودره) ولایتی، (قره‌طاغ) مملکتی ایله محاط اوله‌رق شمال غربیسنده (بوسنه، هرسك) ولایتی واردر. اراضیسی دخی ۲۸۰۰۰ کیلومترو تربیعنده‌در.

سکنه — بوولایتده‌مسلم وغیر مسلم اوله‌رق ۲۵۱,۰۰۰دن زیاده نفوس موجود در.

تعریفات طبیعیه — قوصوه ولایتنك هواسی سمت جنوبیده خفیف واکثر محلی طاغلقدر. باشلوجه سلسلهٔ جبالی (شار) طاغیدر . بو طاغ ۳۲۰۰ مترو ارتفاعنده اولوب ذروه‌لری دائما قار و بوز ایله مستور و اکثرمحلی چپلاق ویالچین قیالردن عبارتدر .

(شار) طاغندن شرقه طوغری آیریلان و (قچانیك) گچیدینی تشکیل ایلیان (قره طاغ) نام جبل ولایتك باشلوجه طاغلرندن بریدر. (غولیا) ، (قوپانیق) طاغلری صربستان

مملكتى و (اكرى صو) ، (دوانيچه) طاغلرى بلغارستان ايالتى و (مالش Malech) طاغى سلانيك ولايتى ايله ولايت مذكوره حدودى اوزرنده بولنديغى كبى (غوسينه) ، (روغوا Rugova) طاغلرى قره‌طاغ جهتنده و (بشتريق Bichtrik) طاغى (اشقودره) ولايتى طرفنده در . (موقرا) طاغى ايله (راغوزنه) بالقانى (ايپك) ، (يكى پازار) سنجاقلرى سمتنده‌در .

قچانيك كچيدندن (مترويچه) يه قدر امتداد ايدن وادئ كبيره (قوصوه اووه‌سى) اطلاق اولنور كه سلطان مراد خداوندكارك مظفريت وشهادتيله تاريخ عثمانيده مشهور در .

(قالقاندلن) قضاسى ملحقاتندن (غوستوار) طاغلرندن نبعان ايدن (واردار) نهرى ايله (صربستان موراواسى) يعنى (موراواى غربى) نهرى توابعندن اولان (ايبار Ibar) و(صاوا) نهرينه منصب اولان (درين) نهرى توابعنى تشكيل ايلايان (اوواج) ، (ليم Lim) ، (تارا Tara) نهرلرى قوصوه ولايتى اسقا واحيا ايتمكده و(درين ابيض) ايله (بلغارستان موراواسى) يعنى (موراواى شرقى) نهرى بوولايت داخلندن نبعان ايلمكده درلر .

محصولات ارضيه وصناعيه — قوصوه ولايتنك ارضى عموميتله طاغلق ايسه‌ده درونندن متعدد نهرلر جريان ايتديكندن

منبت و محصولدار و فقط (راغوزنه) بالقانك شمال جهتی چوراقدر .

حاصلات ارضیه‌سی باشلوجه (افیون)، (حنطه)، (شعیر)، (مصر)، (علف)، (پاتاتس)، (داری) یعنی کندی تعبیرلرنجه (هلده) کبی ذخائردن عبارتدر . ولایت مذکوره‌ده اراضیٔ حاره‌یه مخصوص اولان (لیمون) (خرما) کبی میوه‌دن ماعدا اولدقجه نفیس هر نوع میوه و با خصوص (ایشلیوه) تعبیر اولنان (اریك) وبعض قضالرنده جنوه پرنجندن قیمتلی پرنج ، (توتون) حاصل اولور .

مصنوعات ومعمولاتی (عبا)، (کبه)، (شیاق)، (کلیم) و غایت اینجه و ظریف (کوملکلك بز) و سیمکاری ادوات ایله ادوات حدیدیه‌دن (بیچاق)، (قلمتراش)، (اسلحه)دن عبارتدر .

— صورت اداره —

(قوصوه) ولایتی (اسکوب)، (پرشتنه)، (یکی پازار)، (ایپك)، (پرزرین)، (طاشلیجه) نام التی عدد سنجاغی حاویدر. مقر ولایتی(اسکوب) شهری اولوب سنجاق مرکزلری همنامی اولان قصبه‌لردر. فقط (یکی پازار) سنجاغنك اداره مرکزی (سنیجه) قصبه‌سیدر . حاوی اولدیغی سنجاقلره ملحق قضالر آتیده‌کی جدولده مذکور در .

اسکوب سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۲	اشتیب	=
۳	قوچانه	=
۳	قره‌طوه	=
۳	قومانوه	=
۳	رادویشته	=
۲	پلنقه	=
۳	عثمانیه	=
۳	اورخانیه	=

پرشتنه سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۳	کیلان	=
۳	پره‌شوه	=
۳	ولچترین	=
۲	متروبچه	=

طاشلیجه

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۱	پره‌پول	=

یکی‌بازار سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۱	یکی بازار	=
۳	فولاشتین زیر	روشیه
۳	یکی‌واروش	=
۲	آقوه	=

ایپك سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۳	یاقوه	=
۳	برانه	=
۳	غوسینه	=
۳	ترغویشته	=

پرزرین سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۳	قولقاندلن	=
۳	لومه	=

— احوال بلاد مشهوره —

اسکوب شهری — (واردار) نهری اوزرنده واقع و تقریباً ۱۵,۰۰۰ نفوسی حاوی اوله‌رق ۳۸ ساعت بعدنده اولان (سلانیك) شهرینه بر تیمور یول خطی واسطه‌سیله مربوطدر.

شهرك موسم صيفده هواسی وخيم ايسه‌ده ارضی هر نوع محصول يتشديرر، جنوب جهتلرنده توتون دخی حصوله كلور.

(اسكوب) قصبه‌سنك بش ساعت سمت شرقيسنده (پچينا) صويی كنارنده واقع (قپلان) قريه‌سنده ذكور و اناثه مخصوص آيری آيری ايكی عدد ايليجه واردر.

۱۹ قريه‌يی حاوی (قچانيك) نام‌ديكرله (قايماروز) ناحيه‌سی (اسكوب) قضاسنه تابع ايكن (اورخانيه) قضاسنه ربط ايدلمشدر. (قچانيك) قصبه‌سنك اسكوبه اولان بعدی ٦ ساعتدر.

پرشته قصبه‌سی — مناسترك ٤٤ ساعت بعد شماليسنده و (ايبار) نهری توابعندن بری اوزرنده، قوصوه صحرای وسيعه‌سنك وسطنه طوغری ممتد اولان بيوك بروادیده كائندر. قصبه‌نك اوچ طرفی خفيف ميللی بايرلرله محاط اولديغندن منظره‌سی لطيفدر.

(پرشتنه)نك اوچ چاريك بعدنده اولان خداوندكار غازی حضرتلرينك تربهٔ عاليلری زيارتكاه خواص وعوامدر. جوار قصبه‌ده بك چوق معدن بولنديغی كبی شايان تحری آثار عتيقه‌نك وجودی مرويدر.

منجه قصبه‌سی — (يكی بازار) سنجاغنك اداره‌مركزی اوله‌رق (پرشتنه)نك ٢٦ ساعت سمت شماليسنده و (اوواج) صويی توابعندن بری كنارنده و اطرافی آچيق دوز بر اووه‌ده كائندر. درون قصبه‌ده (دباغلق) و (سراجلق)، (باقرجيلق)

کبی صنایع اربابی موجود اولوب منسوجاتی دخی اهالیسنی اداره ایلمکده در .

(یکی پازار) قصبه‌سی ایسه (سنیچه)نك ١٠ ساعت شرقنده و (ایبار)نهری توابعندن (راجقه)صویی کنارنده در. مذکور قصبه اطرافی طاغلر ایله محاط بر موقعده بولنمسی وصربستانه قریبتی جهتلریله حائز اهمیتدر . منسوجاتی دخی اهالیسنی اداره ایلمکده‌در . (یکی پازار) ه یارم ساعت مسافه‌ده (ایلیجه) نام قریه‌ده چلیك وکوکرتلی بر ایلیجه واردر .

ایپك قصبه‌سی — (پچ Petch) اسمیله دخی یاد ایدیلان بوقصبه (پرشتنه)نك ١٥ ساعت جانب غربیسنده و (بیاض درین) نهری توابعندن (بشتریچه) صویی اوزرنده و (لیپه) بالقانی اتکنده لطیف بر محلده کائندر .

منسوب اولدیغی قضاده یتشدیریلان توتون (بوسنه) و(صربستان) ه نقل ایدلمکده‌در.

سیمکاری طبانجه وهردرلو ادوات نفیسه‌ایشانه‌رك هرطرفده فروخت‌اولنمقده وغایت انجه وظریف‌ایپکلی چارشف وکوملك بزلر نسج ایدلمکده در .

پرزرین قصبه‌سی — مناسترك ٤٦ ساعت شمالنده و (درین ابیض) توابعندن(ماریچه) صویی‌اوزرنده‌در. نفس قصبه برطرفی طاغ اتکنه مستند واولدقجه متین برقلعه‌یی محتویدر. منظره‌سی

دخی کوزلدر . (پرزرین)ك منتظم جوامع ومساجد ومدارس ومکاتبی واردر. مذکور قصبه بر قاچ یولك برلشدیکی محلده بولندیغی جهتله مواقع مهمه‌دن معدود ودروننده یاپیلان کموش تلدن قهوه وسیغاره ادواتی و(اسلحه)، (مقراص) کبی شیلری مشهوردر. تیمور آلاتنه دخی زر وسیمدن تل قاقمه‌سیله صورت مطبوعه‌ده نقوش متنوعه ایشلنور که حقیقةً ارباب صنایعك دقایق مهارتلری اشبو معمولاتیله نزد ارباب طبیعتده ظاهر اولور. (عبا)، (کلیم) وحریر کوملکه دائر مصنوعاتی کارقدیم دستکاهلر واسطه‌سیله چیقاریلور . معمولات دباغیه‌سیده ممالك محروسه‌دن بعض جهتلره و اوستریا و صربیه طرفلرینه سوق اولنه‌رق فروخت اولنور .

قصبه‌نك برساعت بعدنده (روك) قریه‌سی قربنده برچنار آغاجی واردرکه بو آغاج دنیاده بولنان آغاجلرك اك بیوکلرندن معدود اولوب اوزرنده برنوع صو آقمقده و خرستیانلر نزدنده مقدس طانمقده اولدیغندن مذکور آغاجی خرستیانلر دائما زیارت ایدرلر و آقان صویندن آلوب ایچرلر.

طاشلیجه قصبه‌سی — (طاشلیجه) متصرفلغنك کرسیٔ اداره‌سیدر. مذکور قصبه مرکز لوا اولدیغی جهتله کوندن کونه کسب عمران و انتظام ایتمکده‌در . (سنیجه) یه اولان بعدی ١٤ ساعتدر .

اشتیب قصبه‌سی — (اسکوب) ك سمت جنوبیسنده

و (واردار) نهرينه منصب اولان (برەغالنيچه Brégalnitza) صويى قربندەدر. منسوب اولديغى (اشتيب) قضاسنك نصف اراضيسى تماماً منبت ومحصولدار اولوب اهالئ قضانك باشليجه تجارتلرى زراعت يوزندن والك مهم اخراجاتى افيون حاصلاتندن عبارتدر . قصبەنك (اسكوب) ە اولان بعدى ١٤ ساعتدر.

(اشتيب) قضاسى ايله سلانيك ولايتى قضالرندن اولان (كوپريلى) قضاسنك شمالنه مصادف اولان اراضىيە (مصطفى اووەسى) دينور .

قومانوه قصبەسى — (اسكوب)ك ٦ ساعت بعد جنوب شرقيسنده و (اوزونجه اووه) داخلنده و (پچينا) نهرى توابعندن برى كنارنده كائندر .

(قومانوه)دە سيمدن تل كارى بعض معمولات وار در . (قومانوه) قضاسنك (ارواح) قريەسنده (كفكى) تعبير اولنور بر نوع طاش معدنى موجود در .

پلنقه قصبەسى — (اكرى پلنقه Egri palanka) دخى دينور. اشبو قصبه اسكوبك ١٨ ساعت شرقنده و(اكرىدره) نام صويك كنارنده و (كوستنديل)دن (اسكوب)ە طوغرى كيدن طريقك اوزرنده در .

(پلنقه) قضاسنك تيمور معدنلرى غايت مقبول و صاغلم

اولدیغندن اشبو تیمورلردن کلیتله بارکیر وسائره نعللری اعمال اولنه‌رق هر طرفه نقل وفروخت اولنور .

قوچانه قصبه‌سی — (اسکوب)ك ١٦ ساعت شرقنده و (بره‌غالنیچه) صوینی توابعندن بری کنارنده کائندر .

منسوب اولدیغی قضا داخلنده (بانه Banja) ناحیه‌سنده صوینی چلیك خاصه‌سنی حاوی ایلیجه واردر . مذکور قضاده سنوی کلیتلی وجنوه پرنجندن قیمتلی پرنج حصوله کلور .

قره‌طوه قصبه‌سی — (اسکوب)ك ١٤ ساعت قدر شرقنده (پچینا) نهری توابعندن بری کنارنده وبر طرفی دیك اوله‌رق قیاالقدن عبارت بر موقعده کائندر . قضا اهالیسنك بر قسمی زراعت وتجارت ایله‌دیکر قسمی دباغلق وچوبانلق ایله مشغول اولدقلرندن قیون وکچی دریلرندن هر نوع مشین و سختیان یاپیله‌رق داخل ولایتده صرف وفضله‌سی ممالك اجنبیه‌یه نقل اولنور .

مذکورقضاده‌کموشلی قورشون و کوکرت معدن‌اوجاقلری بولندیغی و دکرمن طاشلری چیقارلدیغی کبی بر قروم معدنی دخی کشف اولنمشدر .

قولاشین نیر قضاسی — (یکی پازار) سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن بری اولان (قولاشین) قضاسی ولایتك (قره‌طاغ) مملکتی ایله‌اولان حدودنده بولنمسی حسبیله اهمیتی

حائزدر . مركز اداره‌سی اوچ طرفی طاغلق و بر طرفی اووه‌لق بر محلده واقع (قولاشين) قصبه‌سی ايسه‌ده حكومت قوناغی (شاهويك = روشيه Rochie) قريه‌سنده‌در. مذكور قصبه‌نك هواسی لطيف اولوب جهت ثلاثه‌سنی محيط اولان اوچ عدد تپه‌ده دخی متين برر قله واردر.

قصبه داخلنده جريان ايدن (تارا) صويی اوزرنده مكمل واخشاب بر كوپری موجوددر.

(قولاشين) قصبه‌سنك بر بچق ساعت قدر شمالنده (ليپورا Lippora) ناميله اوچ ساعت محيطنده بر قطعه اراضیٔ منبته موجود وقوهٔ انباتيه‌سی جهتيله مشهوردر.

اهالیٔ قضا عموماً سلاحشورلقله اشتغال ايدرلر . نسوانی دخی اعمال واستعمال سلاحه مقتدر درلر.

آقوه قصبه‌سی — (آق اووه) ويا (آقوه AkoWa)ديبلان (بيه‌لوپوليه Biélopolié) قصبه‌سی (ليم) صويی كنارنده و (سنيچه) قصبه‌سنه ٨ ساعت قدر مسافه‌ده واقعدر . (آقوه) قصبه‌سنك منسوب اولديغی (آقوه) قضاسی (قره‌طاغ) حدودينه ملاصق اولان يرلردن و مرتفع طاغ و يايلاقلردن عبارت اولديغندن مزروعاتی محدوددر .

يكی واروسه قصبه‌سی — (سنيچه) نك ٦ ساعت شمال غربيسنده و طاغلق بر محلده مبنيدر .

مذكور قصبه صربستانه قریبنی و (اسكوب) دن (بوسنه) یه كیدن طریق اوزرنده بولنمسی حسبیله اهمیتی حائزدر .

(بانه) قریه سنده كی ایلیجه سی دخی انحراف مزاجه وضعفیتدن عارض اولان امراض مزمنه وجلدیه یه نافعدر .

منسوب اولدیغی قضانك بیوجك اورمانلری اولدیغی كبی (لیم) صوینه منصب اولان متعدد چایلر دخی قضایی اروا واحیا ایتمكده‌در .

ترغویشته قصبه‌سی — (سنیچه) نك ١٢ ساعت شرق جنوبیسنده و (یكی پازار) ك ٤ ساعت غربنده و (ابره) نهری توابعندن (راچقه) صویی قوللرندن بری كنارنده كائندر .

(ترغویشته) اورماننده دخی هر نوع اعمالات و صنایعه الویرشلی كراسته موجوددر . اهالیٔ محلیه‌نك احتیاجاتنه صرف اولنانلردن فضله قالان كراسته بعضاً (ترغویشته) قضاسندن نبعان ایدوب (متروویچه) دن مرور ایدن (ایبار) نهری واسطه‌سیله (متروویچه) استاسیونه وقطرانلی چام آغاجلرندن چیقاریلان قطران دخی ولایتك هر طرفنه نقل وفروخت اولنور .

برانه قصبه‌سی — ایپك لواسنك مشتمل اولدیغی قضالردن برینی تشكیل ایدن (برانه Brana) قضاسنك اداره مركزیدر . بوكوچك قصبه (ایپك) قصبه‌سنك ٦ ساعت بعد شمال غربیسنده و (لیم) صویی كنارنده و (قره‌طاغ) حدودی قربنده كائندر .

اهاليسنك معيشت و مشغوليتلری رنجبرلك وچوبانلق كبی فوائدی محدود صنایع عادیه در .

ياقوه قصبه‌سی — مقدما (ياقوبچه) اسميله معروف برقریه ایدی. بوقصبه‌مقر لوا اولان (ایپك)لك سمت جنوب شرقيسنده و (بیاض درین) توابعندن(ارنيك Ernik) صوبی كنارنده‌در. مذكور صو (درین‌ابيض) ايله قصبه‌نك ایكی ساعت جنوبنده برلشور .

اشبو قصبه‌نك منسوب اولدیغی (ياقوه) قضاسنده دخی (ایپك) قضاسی مثللو سيم كاری اسلحه وهر درلو ادوات نفیسه ایشلنمكده وغايت‌انجه‌وظریف ایپكلی چارشف وكوملك بزلری نسج اولنمقده‌در .

غوسینه قصبه‌سی — (ليم) صوبی كنارنده كندی اسميله مسمی قضانك اداره مركزیدر. (ایپك) قصبه‌سنه دخی ١٢ ساعت اوزاقدر .

قرای ملحقه‌سی ميانده (پلاوه) نامنده بيوجك بركوی و اتصالنده یارم ساعت امتدادنده طولانی بركول وار در. بو كولده اوفاق تفك بالق صيد اولنور.

جوار قصبه‌ده دخی پك چوق معدن بولندیغی كبی شایان تحری آثار عتيقه‌نك وجودی مرویدر.

ولچترین قصبه‌سی — (ولچترین Wultzetrn) و یا (وچترین Vuttzitrn) قصبه‌سی مقر لوا بولنان (پرشتنه)

قصبه‌سنك ٤ ساعت بعد شمالیسنده وقوصوه اووه‌سنك منتهاسنده و (ایبار) نهری قوللرندن (ستنیچه) صویی کنارنده و(متروبچه) یه کیدن شمندوفر خطی قربنده کائندر.

اهالیٔ قصبه زراعتله متعیش اولوب اراضیسنك قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ مکمله‌ده‌در.

کیلانه قصبه‌سی — (پرشتنه) نك ٨ ساعت جنوب شرقیسنده و (باغارستان موراواسی) دینلان نهرك توابعندن بری کنارنده کائندر.

منسوب اولدیغی قضانك شمال شرقیسی جهتلرینه تصادف ایدن محللرنده اورمانلر موجود اولوب میشه وسائر جنسلری محتوی اولان اشجاری ابنیه‌ده وشمندوفر مقراضلرنده قوللانیلور. (کیلان) ك اوچ ساعت غرب شمالیسنده (نوه‌برده) نامنده‌کی قلعه خرابه‌سی (قوصوه) محاربهٔ مشهوره‌سنده اردوی همایونه بر استنادگاه اتخاذ اولنمشیدی.

پره‌شوه قصبه‌سی — مقر لوا اولان (پرشتنه) نك سمت شرق جنوبیسنده وحدوده یقین برموقعده کائندر. (اسکوب) ه اولان بعدی ١١ ساعتدر.

(پره‌شوه) اورمانلردن چیقاریلان کراسته احتیاجات داخلیه یه صرف اولندقدن فضله شمندوفر خطنه و محال سائره‌یه نقل اولنور.

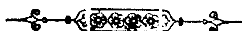
متروبچه قصبه‌سی — (ستنیچه Sitnitza) صوینك (ایبار)

نهرينه منصب اولديغى محل قربندهدر. مذكور قصبه سلانيك شمندوفر خطنك نهايت موقفى اولديغى جهتله اهميتى حائزدر .

(متروبچه) قصبهسى جوارنده دكرمن طاشى اعمال اولنور، سائر قضالرهده نقل اولنور . (بانسقه Baniska) قريهسندهكى ايليجهسى معروفدر.

قالقانه دلن قصبهسى — (پرزرين) لواسنك مشهور قضا مركزلرندن برى اولهرق (پرزرين) قصبهسنك ٨ ساعت بعد جنوبيسندهدر و (شار) طاغنك ٤ ساعت اوزاغنده و (واردار) نهرى صول توابعندن (شـارشقا) نام صويك كنـارندهدر . بو قصبه (پرزرين)دن (اسكوب)ه كيدن مشهور طريق اوزرنده بولنديغى جهتله حائز اهميتدر. (غوستوار) ناحيهسى بو ادارهيه مربوطدر. (غوستوار) قريهسى ايسه (قالقاندلن) قصبهسنه ٤ ساعت اوزاقدر .

برهبول قصبهسى — (ليم) صويى كنارنده بر كوچك قصبهدر . مركز لوا اولان (طـاشليجه) نك ٦ سـاعت شرقندهدر .

﴿بوسنه وهرسك ولايتی﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه و صناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — ولايت مذكوره (صربستان) ايله اوستريانك (دالماچيا) ايالتی بيننده واقع اولەرق شمالاً (صاوا) نهری وجنوباً (قوصوه) ولايتی و (قرهطاغ) مملكتی ايله محدوددر. (آدرياتيك) دكزنده كائن (قليق) ليمانی بوولايته منسوبدر. مساحهٔ سطحيه‌سی ٥١,٦٦٥ كيلومترو مربعنه مساويدر.

سكنه — (بوسنه، هرسك) ولايتنده مسلم وغيرمسلم اولەرق ١,٥٦٨,٠٠٠دن زياده نفوس تخمين ايدلمكده‌در.

تعريفات طبيعيه — ولايت مذكورەنك اكثر محلی طاغلق اولوب باشلوجه سلسلهٔ جبالی (آلپ ديناريك) دن آيريلان (بوشناق) طاغلريدر. بو سلسلهٔ جبال شمال غربيدن جنوب شرقی‌يه طوغری امتداد ايدرك ولايتی (بوسنه)، (هرسك) اسملريله ايكی‌يه تفريق ايتمش و (بوشناق) طاغی شعبات جنوبيه‌سی (هرسك) قطعه‌سنی احاطه ايلمشدر.

مذكور الاسم (بوشناق) طاغلرندن منبعث آلەرق بوسنه قطعه‌سندن جريان ايدن (اونا)، (ويرباص)، (بوسنه) (درينا) صولری (صاوا) نهرينه ومجرای اسفلی دالماچياده اولان (نرتوه) نهری (آدرياتيك) دكزينه آقمقده‌در.

محصولات ارضيه وصناعيه — بوولايتك طاشلق وغيرمنبت اولان (هرسك اووه‌سى) خارج طوتلديغى حالده اراضيسى قوهٔ انباتيه‌جه وسط درجه‌ده بولنديغندن هرنوع محصول زرعنه مساعددر. محصولات ارضيه‌سى (بغداى)، (آرپه) ، (قومپير) يعنى (پاته‌تس)، (كتان)، (پرنج)، (توتون) وهرنوع ميوه وسبزه و (ايشليوه) دنيلان (اريك) ايله كليتلو كراسته‌دن عبارتدر .

محصولات صناعيه‌سى كوملكلك وچارشفلق بزلر ايله (عبا)، (كبه) ، (كليم) ، (سجاده) مثللو منسوجاتدن و (بيچاق) ، (قليج)، (اسلحهٔ ناريه) كبى آلات حربيه وادوات نحاسيه‌دن و (مشين) ، (سختيان) ، (كاوساله) مثللو لوازم سراجيه وبونلره مماثل معمولات سائره‌دن عبارت اولوب بونلردن بر قسمى صربستان واوستريايه نقل وفروخت اولنه‌رق متباقيسى داخل ولايتده صرف واستهلاك ايديلور.

— صورت اداره —

بوسنه ولايتى (سراى بوسنه)، (بنالوقه)، (ايزورنيق)، ويا (طوزلهٔ زير)، (تراونيك)، (بهكه)، (هرسك) نام التى عدد متصرفلغه منقسمدر. مقر ولايتى (سراى بوسنه) در. بو متصرفاقلرك اداره مركزلرى كندى اسملريله مسمى قصبه‌لر ايسه‌ده ايچلرندن (ايزورنيك) سنجاغنك اداره مركزى (طوزله) و (هرسك) متصرفلغنك مقر اداره‌سى (موستار) قصبه‌لريدر. مذكور سنجاقلرك قضالرى بروجه آتى كوستريله‌جك جدولدن مستبان اولور .

سرای بوسنه سنجاغی

قضالر	مركز اداره‌لری
بانیچه	=
لوچه	=
ویذیچه	=
چاپي بازار	روغاتیچه
یسوقه	=
یشغراد	=

طوزله زیر سنجاغی

یزورنیق	=
بلنه	=
برچقه	=
غراچانیچه	=
مغلای (ماغلای)	=
قلادینه (قلادانی)	=
ولاسنیچه	=
سربرنیچه	=
غراداچاچ	=

بهکه سنجاغی

قروپه	=
پترووا‌چ	=
سانسق موست	=
سارین	=
قلوچ	=
	=
	=
	=

بنالوقه سنجاغی

قضالر	مركز اداره‌لری
دربند	=
غرادشقه	=
پریدور	=
پرناوو (پرنیااوور)	=
تشنه	=
قوستانیچه	=

تراونیك سنجاغی

زنیچه	=
غلاموچ	=
اهلونه	چانیچه
ژبچه	=
ژوپانیاچ	دومنه
بوغوینه (اقحصار)	اسقوپله
پروزور	=
یایچه	=
	=

هرسك سنجاغی

غاچقه	=
نوه‌سین	=
بیله‌که	=
کیره‌بین	=
لوبین	=
لیوبوشقه	=
استولیه (استولاچ)	=
قونیچه	=

— احوال بلاد مشهوره —

سراى بوسنه شهرى — شهر مذكور منبت و محصولدار بر قطعه‌نك وسطنده (بوسنه) نهرينك قوللرندن برينى تشكيل ايدن (ميلاسقه Milaska) چايى كنارنده‌در. اليوم (بوسنه) قطعه‌سنك اك جسيم ومعمور يريدر. شمندوفر خطى واسطه‌سيله دخى (صاوا) نهرى كنارنده كائن (رود Brod) قصبه‌سنه و (موستار) طريقى ايله‌ده (منقوويچه) يه متصلدر .

شهر مذكورك هواسى كوزل و صولرى لذيذ اولوب استانبولدن بوسته يولى اعتباريله ٢١٨ ساعت بعدى واردر . اطراف شهر بر سور ايله محدوددر . ٦٠,٠٠٠ قدر نفوسى دخى حاويدر .

درون شهرده فاتح سلطان محمدخان مرحومك بنا ايتديرمش اولديغى سراى عالى ولايتك اك مزين بناسندن معدوددر. بعض اشيانك نسج واعمالى ايچون كارخانه‌لر دخى موجود در .

نفس شهرده هر بر اصناف بولنور، نفيس چارشفلر ، كوملكلك بزلر ، پشكيرلر و (عبا)، (كبه)، (سختيان) ، (مشين) ، (اكر طاقملرى)، (عربه)، (قنبه) ، (صنداليه) وامثالى شيلر ياپيلور .

(سراى) قضاسنك هر جهتنده كوزل وجسيم اورمانلر دخى واردر .

بنالوقه قصبه‌سی -- مقر ولایت اولان (سرای بوسنه) نك ٣٦ ساعت بعد شمال غربیسنده کائندر . درون قضادن (وبرباص) نهری جریان ایتمکله اوزرنده اخشاب بر کوپری واردر. بو قضانك یوللری دخی اولدقجه منتظمدر . قوهٔ انباتیه‌سی دخی درجهٔ مطلوبه‌ده اولدیغندن هر یرنده هر نوع محصول وخصوصیله بوستانلك اعلاسی یتیشور . قضا داخلنده تیموردن بعض آلات وادوات اعمال اولنمقده‌در . موجود اولان اورمانلرنده میشه وقاین آغاجلری بولنمقده در .

ایزورنیق قصبه‌سی — مقر ولایتك ٢٠ ساعت شمال شرقیسنده کائندر . منسوب اولدیغی قضادن (درین) نهری جریان ایتمکله قضایی بیوك وکوچك (ایزورنیق)نامیله ایکی‌یه تفریق ایلمشدر .

(ایزورنیق) نام آخرله (طوزله) قضاسنده (حنطه) ، (قوقوروز) یعنی (مصر بغدایی) ، (شعیر) ، (علف) ، (کتان) ، (ایشلیوه) تعبیر اولنور (اریك) حصوله کلیر. (مایوویچه) نامنده اولان بیوك بالقاننده دخی جسیم میشه وکورکن آغاجلری بولنور.

قضا داخلنده جریان ایدن (درین) نهری اوزرنده قایقلر ایله اشیای تجاریه (صاوا) نهری کنارنده و اون ایکی ساعتلك مسافه‌ده بولنان (راچه) اسکله‌سنه قدر نقل اولنه‌بیلور.

زاورنیك قصبه‌سی ــ (سرای بوسنه) نك ١٨ ساعت قدر شمال غربیسنده واقعدر . قصبه‌نك ابنیه‌سی غیرمنتظم ایسه‌ده اطرافی اسکی بر سور ایله چورلمشدر .

منسوب اولديغی قضـانك قوهٔ انباتيـه‌سی بعض محللرنده اعلادر. حبوبات متنوعه وخصوصيله (اربك)، (چودار) ، (هلده)، (علف) کبی محصولات يتشديرمکده در. اورمانلرنده دخی چام وميشه آغاجلری بولنور. (بوسـنه) ، (ويرباص) صولری قضانك باشلوجه نهرلرندن معدود در.

بهكه قصبه‌سی — (سرای بوسنه) نك شمال غربيسـنده و٤٣ ساعت بعدنده واسکی بر سور ايله محاطدر.

منسوب اولديغی قضانك ارضی حبوبات متنوعه يتشديرر. اعمالاتی (قهوه‌دکرمنی) ، (عادی کليم) . (سجاده) ، (عبا)، (چوراب) ، قوشاقدن عبارتدر . درون قضادن (اونا) نهری جريان ايتمکله اوزرنده جسيم دکرمنلر واردر. (اونا) نهری اوزرنده دخی واپور ايشلتديريله‌بيلور .

موستار قصبه‌سی ـــ هرسك سنجاغنك اداره مرکـزی اوله‌رق مقر ولايتك ٢٤ ساعت قدر جنوب‌غربيسنده وطاشلق برمحلده مبنيدر. قصبه‌نك خارجاً کورينشی هر نقـدر کوزل ايسه‌ده داخلی غير منتظمدر.

نفس قصبه‌ده (سختيان) ، (چارشف) ، (کوملك‌بزی) نسج واعمال ايديلور .

﴿ كريد ولايتى ﴾

حدود — سكنه — سواحل — احوال طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره.

حدود — روم ايلى شاهانه‌نك حاوى اولديغى ولايتدن (كريد) ولايتى (اوروپا)، (آسيا)، (آفريقا) قطعه‌لرينك مركزنده بولنه‌رق اطرافى (بحر سفيد) ايله محاط وطولانى الشكل بربيوك اطه‌دن عبارتدر. مذكور اطه‌نك ٢٦٥ كيلومترو طولى و ١٠ الى ٥٠ كيلومترو عرضى واردر. مذكور اطه (ردوس)دن ١٥٠ و آفريقا ساحلندن ٤٠٠ و (موره) دن ٩٥ كيلومترو اوزاقدر.

سكنه — ولايتك نفوس موجوده‌سى مسلم و روم، يهودى، ارمنى اولمق اوزره ٢٥٠,٠٠٠ قدر تخمين ايدلمكده در.

سواحل — كريد اطه‌سنك سواحلى غير منتظم وخصوصيله سواحل شماليه‌سى امواج دريانك تصادمندن درين درين ليمان وكورفزلر وبرون وكوچك شبه جزيره‌لر پيدا ايلمشدر.

از جمله سواحل شماليه‌سى شرقدن غربه طوغرى تعقيب اولنديغى حالده (سيدرو Sidero) ويا (تيمور)، (لانيس Lanis = آيا يانى)، (پاناغيا Panagia = فراسكا)، (دره‌پانوس) ويا (كفاله)، (اسپاطه Spatha) و يا (قليج)، (بوزا Busa) برونلرى و (ميرابللا Mirapella = ميراميلو)، (آرميرو

(Armyro)، (سوده Suda)، (خانيه) ، (كيسامو Kisamo)
كورفزلرى و (ميرابللا) كورفزى داخلنده (پسيرا Psyra)
كوچك اطهسى و (قنديه) قويى قارشوسنده (ديا Dhia) و يا
(طوشان) اطهسى و (سوده) ايله (خانيه) ليمانلرى آرهسنده
(آقروتيرى Akrotiri = آقروطور) يارم اطهسى كورينور.

جزيرهٔ مذكورهنك شرقنده (سالمون = سليمان) ،
(اسكى برون) وجنوبنده (ليتنوس Lithunos) و يا (ماتالا)
وجنوب غربيسنده (قرييو Krio) برونلرى و (ليتنوس)
برونى شمالنده بحر سفيدك آفريقا صولرندن حصوله كتورديكى
(مسارا) كورفزى موجوددر. (مساوا) كورفزى مدخلنده
(يكسماد) اطهسى واردر .

مذكور الاسامى كورفزلر دخى بروجه آتى بيان اولنان
قلاع متينه و رصينه ايله مدافعه و محافظه اولنور شويله كه :
(ميرابللا) كورفزنى بركوچك اطه اوزرينه مبنى (اسپرلونغه)
قلعهسى و (سوده) ليمانى (سوده) قلعهسى و (خانيه) ليمانى
(خانيه) قلعهسى و (كيسامو) كورفزنى (كيسامو) قلعهسى
ايله بر كوچك اطه اوزرينه مبنى (غرانبوسا Granbusa)
قلعهسى مدافعه و محافظه ايدر . (سوده) ليماننده (سوده)
قلعهسندن بشقه برده (عزالدين) طابيهسى واردر.

(كريد) اطهسى منسوباتندن اولهرق سواحلنده كوچك

اطه‌لر موجود ایسه‌ده اولقدر اهمیتی حائز اولمدقلری جهتله مذکور اطه‌لرك ذکرندن صرف نظر ایدلمشدر .

امزال طبیعیه — کرید اطه‌سنی غربدن شرقه طوغری جبال متسلسله قاپلامشدر . بو سلسلهٔ جبالك تپه‌لری دائما قار وبوز ایله مستوردر . سلسلهٔ مذکوره‌نك اقسام مشهوره‌سی (آق طاغ) ، (اسفاکیه) ، (ایدا) ، (لاشید) ، (استیه) اسملریله تسمیه اولنمشدر . بونلردن (آق طاغ) و (اسفاکیه) طاغلری اطه‌نك جانب جنوب غربیسنده واقع اوله‌رق ذروه‌لری بتون سنه قار ایله مستور وصعب المرور در .

(پسیلوریتیس Psiloritis) دینلان (ایدا) طاغی ایسه ٢,٥٠٠ مترودن زیاده مرتفع اوله‌رق بیوك بر کومه تشکیل ایتمش و (لاشید) . (استیه) طاغلری جزیره‌نك سمت شرقیسنی احاطه ایلمشدر .

بروجه مشروح طاغلرك ساحلره قدر امتداد ایتمسی جهتیله (کرید) اطه‌سنده شایان ذکر انهار همان یوق کبیدر . هرنقدر (تیره‌پوتاموس) . (میلوپوتاموس) . (آرمیرو) . (پلاتانیا) کبی صولر موجود ایسه‌ده بونلر یاز موسمنده یوق منزله‌سنه تنزل ایدرلر . مذکور صولردن (تیره‌پوتاموس) دینلان (هیه‌رو پوتاموس) صویی (مسارا) اووه‌سی داخلندن بالمرور (مسارا) کورفزنده دکزه آقدیغی کبی (میلوپوتاموس) صویی (رتمو) کورفزی شمالنده و (آرمیرو) صویی دخی محصولدار

براراضى داخلندن كچەرك (درەپانو) برونى جنوبنده و(پلاتانيا) صويى دخى (اسپاطه) برونى جوارنده دكزه آقارلر .

محصولات ارضيه وصناعيه — كريد اطەسنك هواسى اعتدال دائمى اوزره يابس وحار و اراضيسى اولدقجه منبت و محصولدار اولوب فقط شمالنه نسبتله سواحل جنوبيەسى مرتفع قيالر واوچوروم يارلردن عبارتدر .

جزيرۀ مذكورەنك (زيتون)، (كستانه) ، (ليمون) ، (پورتقال) آغاجلرى كثيردر. اهاليسنى اداره ايدەبيلەجك درجەده دخى حبوبات حاصل اولور .

(زيتون ياغى) ، (صابون) ، (بال)، (بالمومى)، (پينر) و(چيچك صويى)كبى شيلردن عبارت اولان محصولات صناعيەسى يوزندن دخى اهاليسى پك چوق استفاده ايتمكده در.

سواحلنده ايسه كثرت اوزره (بالق)صيداولنورو(سونكر)، (مرجان) چيقاريلور. (كريد) اطەسنك (آت) و (قيون)ى مشهور در .

— صورت اداره —

(كريد) ولايتى (حانيه)، (اسفاكيه)، (رتمو) ، (قنديه)، (لاشيد) نام بش عدد سنجاغه منقسمدر . مقر ولايتى (حانيه) شهرى اولوب سنجاق مركزلرى همنامى اولان قصبەلر در . فقط (اسفاكيه) سنجاغنك مقر ادارەسى (واموس) و (لاشيد) سنجاغنك اداره مركزى (يكى شهر)

قصبه‌لریدر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر ایله مرکز اداره‌لری آتیده‌کی جدولده ذکر اولنمشدر .

حانیه سنجاغی

قضالر	مرکز اداره‌لری
سلینه	قدانو
کیسامو قاستیل	=
کیدونیا	=

قندیه سنجاغی

قضالر	مرکز اداره‌لری
مالویز	چتال کوی
پدیه	=
کنوریومع پیریوتیه	میرس
ریزو مع منوفاچ	=

رسمو سنجاغی

قضـالر	مرکز اداره‌لری
میلوپوتاموس	پراما
آماویا	مروته

لاشید سنجاغی

یره پتره	=
اویانو	=
استیه	هونیه

اسفاکیه سنجاغی

اسفاکیه	آناپولیس = پالیوره (سلطانیه)
آیا واسیل	=

— احوال بلاد مشهوره —

حانیه شهری — جزیره‌نك شمال غربیسنده وکندی اسمی ایله مسمی متین وتجارتیله مشهور بر لیمانك ساحلنده کائن واجنبی قونسلوسلرینك مقر وآرامکاهیدر. بو بلده‌نك سوقاقلری چاقل طاشـلری ایله دوشنمش واطرافی دیوار ایله چورلمش اولوب لیماننده دخی ٤٠٠ مترو قدر طوانده بر سد یاپلمشدر.

بو سد مذکور لیمانی فورطنه‌دن محافظه ایدر. سدك نهایتنده بر فنار وقارشوسنده بر قلعه واردر.

(حانیه)نك یارم ساعت شمال شرقیسنده (سوده) مستحکم لیمانی وقصبه‌سی ومکمل بر ترسانه‌سی موجوددر.

اسفاکیه قصبه‌سی — مقر ولایتك ۳۵ کیلو مترو قدر جنو- بنده صرپ وطاشلق بر موقعده کائندر. (آرقادیا) نامنده بر مناستری دخی واردر.

(اسفاکیه) سنجاغنك اداره مرکزی (واموس) قصبه‌سیدر. (آناپولیس Anapolis)دیدکلری (سلطانیه = پالیوخوره)قصبه‌سی دخی اسفاکیه قضاسنه اداره مرکزی اولمشدر.

رتمو قصبه‌سی — (رتمو) ویا (رسمو) قصبه‌سی همنامی اولان سنجاغك اداره مرکزی اوله‌رق (حانیه) نك ٤٥ کیلو مترو شرقنده ومنبت بر اووه داخلنده وکندی اسمیله مسمی لیمانك ساحلنده کائندر. بو قصبه‌نك (زیتون یاغی) هر طرفده مقبولدر.

رسمو لیمانی هرنقدر واسع ایسه‌ده قومسال اولمسی حسبیله درونه سفائن جسیمه داخل اوله‌مامقده‌در. فقط لیماندن کلیتلو سونکر چیقارلمقده‌در.

قندیه قصبه‌سی — (مغالوقاسترو) دینلان (قندیه) قضاسنك اداره مرکزیدر. بوقصبه (رسمو)نك سمت شرقیسنده و (قندیه)

ليمانی ساحلنده‌در. قصبه قارشوسنده مرمر طاشی چیقاریلور (طوشان) اطه‌سی واردر. بو اطه‌نك فورطنه زماننده كمیلرك التجاكاهی اولان ليمانی موجوددر.

(قندیه)نك (زيتون یاغی)، (صابون) و اوزومی مشهور و (حانیه) نككندن مقبولدر.

يكيشهر قصبه‌سی — (لاشید) سنجاغنك اداره مركزی اولەرق (ميرابللا) كورفزی كنارنده كائندر.

سلینه قصبه‌سی — مقرولايتك ٥٠ كيلومترو جنوب غربیسنده ولب دریاده‌در.

كیسامو قصبه‌سی — (حانیه) نك ٣٥ كيلو مترو غربنده وكندی اسمی ايله مسمی كورفزك جنوب ساحلنده مبنيدر. قلعه‌سی دخی معروفدر.

استیه قصبه‌سی — (لاشید) سنجاغنك شرقنده تشكيل اولنمشدر اداره مركزی (عونیه) قصبه‌سیدر.

پرايترا قصبه‌سی — اطه‌نك شرق جنوبيسنده ولب درياده‌در بو قصبه همنامی اولان قضايه مركز اتخاذ ايدلمشدر.

﴿ روم ايلئ شرقى ولايتى ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه و صناعيه — تجارت — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — روم ايلئ شرقى ولايتى ١٨٧٨ سنهٔ ميلاديه سنده قديما (ادرنه) ولايتنك (فلبه) و (اسلميه) سنجاقلرندن تشكيل اولنه‌رق شمالاً (بالقان) سلسلهٔ جبالى ايله (بلغارستان) ايالتندن تفريق اولنديغى كبى شرقاً قره دكز وجنوباً (ادرنه) وغرباً (سلانيك) ولايتلرى و (بلغارستان) ايالتى ايله محاط ومحدوددر. مساحهٔ سطحيه‌سى ٣٥,٩٠١ كيلومترو مربعنه مساويدر.

ولايتك بحر سياه ساحلى (قزاق) كوينذن (آت ليمان) موقعنه قدر امتداد ايدر.

سكنه — ولايت مذكوره‌نك مقدار سكنه‌سى اكثريسى بلغار وماباقيسى اسلام وملل سائره‌دن عبارت اولمق اوزره ٩٩٢٠٠٠ نفوسه بالغ اولور.

تعريفات طبيعيه — روم ايلئ شرقى ولايتى (بالقان) سلسلهٔ عظيمه‌سنك سمت جنوبيسنه مصادف اولمغله شرقنده (استرانجه) وغربنده (دسپوت) صره طاغلرى واقع و (چادرتپه Tchadir tépé) دخى ولايت مذكوره‌نك (سلانيك) ولايتى و (بلغارستان) ايالتى حدودى اوزرنده كائندر.

ولایت داخلنده بالقان سلسلهٔ عظیمه‌سنه موازی اوله‌رق ایکی جسیم جبال امتداد ایدرکه بری (سرانتاغورا Sérantagora) دنیلان (اورته طاغ) و دیکری (جرناغورا) اسمیله بنام اولان (قره‌جه طاغ) دره.

(بالقان) سلسله‌سنک روم ایلیٔ شرقی ولایتی داخلنده اولان قسمی ایسه (اسلمیه) جوارنده (وودو Wodo) بالقانی نامیله بدأ ایدرک (قرین آباد)، (آیدوس) قصبه‌لری شمالنده (آیدوس بالقانی) ویا (کوچک بالقان) اسمنی آلور. بعده (امینه بالقانی) نامیله یاد اوله‌رق (امینه) برونده و (قره دکز) ساحلنده نهایت بولور.

ولایت مذکوره‌یی (مریچ)، (طونجه) نهرلرینک قسم اعلالری ایله توابعی احیا واسقا ایتمکده و (برغوس) کورفزینه دخی (آیدوس) صویی، (فقه) دره‌سی و امثالی صولر جریان ایلمکده‌در.

حاصلات ارضیه وصناعیه — روم ایلیٔ شرقی ولایتنک هواسی صاغلم ولطیف و اراضیسی محصولدار ومنبت اولوب هر نوع حبوبات ونباتات زرعنه الویرشلیدر. هر طرفنده اشجار مثمره وآصمه یتشدیریلور. (توتون)، (پموق) دخی حصوله کلور. حیوانات رعینه مساعد پک چوق مرعالری واردر. (قزانلق)، (اسلمیه) طرفلرنده (کل) و (فلبه)، (تاتار پازارجغی) جهتلرنده (پرنج) یتشدیریلور.

(كل‌صويی)، (كل‌ياغی)، (چوقه)، (شـياق)، (سجاده)، (احرام)، (اسلحه) و (دسپوت) طاغلری جوارنده‌كی كويلرده (بالقان پينری) ديو مشهور اولان (پينر) محصـولات صناعيه‌سندندر.

تجارت ــ روم ايلی شرقی ولايتی (بحر سياه) سـاحلنده غايت ايشلك اولان (برغوس = بورغاز) ليماننه مالك و (يانبولی) و (بلوه) شمندوفر خطلرينه صـاحب اولديغی جهتله تجارت خصوصنده خيلی ترقی ايلمشدر.

ــ صورت اداره ــ

روم ايلی شرقی ولايتی دولت عليهٔ عثمانيـه‌نك طوغريدن طوغری‌يه حكومت سياسيه وعسكريه‌سی آلتنده اوله‌رق سنوی مقطوعاً ويركوسنی اعطـا ايتمك شرطيله برلين معاهده‌سـنه تطبيقاً صورت مخصوصه‌ده تشكيل اولنمشدر.

(روم ايلی شرقی) ولايتی (فلبـه)، (تاتار بازارجغی)، (خاصكوی)، (اسكی زغره) (اسلميه)، (برغوس) نام آلتی عدد متصرفلغه منقسمدر. مقر ولايتی (فلبه) شهريدر. سنجاق مركزلری دخی همنامی اولان قصبه‌لردر. مذكور متصرفلقلره منسـوب قضالر آتيده‌كی جدولده ذكر اولنمشدر.

فلبه سنجاغی

قضالر	مرکز اداره‌سی
استانیمقه	=
روپچوز	=
قالوفر	=
قارلوه	=
قره‌جه طاغ	=
جبلی	=

تاتار بازارجغی سنجاغی

پشترا	=
اهتمان	=
اوتلق کوی	=
بانا	=
پتریچ	=

خاصکوی سنجاغی

خرمنلی	=
اوزونجه اووه	=
حاجی الیاس	پوریسوف غراد

اسکی زغره سنجاغی

قضالر	مرکز اداره‌لری
یکی زغره	=
قزانلق	=
چرپان	=
قره پیکار	=

برغوس سنجاغی

آیدوس	=
میسوری	=
آخیولی	=
قرین آباد	=
امور فقیه	=

اسلمیه سنجاغی

یانبولی	=
قزان	قوتل
قیزل آغاج	حسن بکای
قواقلی	=

— احوال بلاد مشهوره —

فلبه شهری — روم‌ایلی شرقی ولایتنك مرکز اداره‌سی اوله‌رق (ادرنه) نك ۲۸ ساعت سمت غربیسنده و فلبه اووه‌سنك اوزرنده، (مریچ) نهری وادیسنده کائن اوچ عدد قیالق تپه اوزرینه مبنی

ودرونندن نهر مذکور جاری بر بلدهٔ لطیفه ارلوب (ادرنه) یه بر شمندوفر خطی واسطه‌سیله متصلدر.

اکثر اهالیسی بلغار و متباقیسی اسلام، روم، ارمنی قوملرندن مرکب اولمق اوزره ۸٥,۰۰۰ نفوسی حاویدر. (فلبه) شهری هرنقدر ۱۸۱۷ تاریخنده وقوع بولان حرکت ارضدن طولایی خراب اولمش ایسه‌ده مؤخراً کسب عمران ایلمشدر.

شهر مذکور تجارت و صنایع جهتلریله (ادرنه) دن آشاغی قالمیوب نسج اولنان آقمشهٔ حریریه وقطنیه‌سی و (عبا)، (چوراب)، (یون)، (پرنج) اخراجاتی و(چوقه فابریقه‌سی) مشهور و (مملکت باغچه‌سی) و (مریج) نهری اوزرنده‌کی کوچك اطه‌لر مثللو مسیره‌لری معروفدر.

(فلبه) شهری جوارنده کائن (کویس) ناحیه‌سنك (قزل حصار) نام محلنده‌کی کارکیر قاپلیجه‌سی (بادن بادن) و (بروسه) قاپلیجه‌لرینه رقابت ایتمکده‌در.

تاتار بازارجغی قصبه‌سی — کندی اسمی ایله تسمیه ایدیلان سنجاغك اداره مرکزی اولوب (فلبه) نك ٦ ساعت سمت غربیسنده و(مریج) نهری صول ساحلنده و(قوزلی) دره‌نك (مریج) نهری ایله برلشدیکی محل قریبنده وشمندوفر خطی کنارنده کائندر.

اشبو تاتار بازارجغی قصبه‌سی (بالقان) سلسلهٔ عظیمه‌سنك

قوللری آغزنده بولندیغی جهتله مواقع مهمه‌دن معدود و (عبا پنایری) مشهوردر. قریه‌لرنده دخی کلیتلی غیطان اعمال اولنور. (طونجه) نهری قصبه‌نك منسوب اولدیغی قضا داخلنده نبعان ایدر.

خاصکوی قصبه‌سی — (فلبه) نك ۱۲ ساعت جانب جنوب شرقیسنده و (فلبه)دن (ادرنه)یه کیدن طریق اوزرنده کائن مهم بربلده‌در. مذکور قصبه کرك تجارت وکرك اعمال اولنان مصنع قاشقلری ایله کسب شهرت ایلمشدر.

منسوب اولدیغی قضانك (قره آغاج) نام قریه‌سنده حرارتی شدید وکوکردلی اوله‌رق اوچ عدد غیر منتظم ایلیجه واردر.

اسکی زغره قصبه‌سی — روم ایلیٔ شرقی ولایتنك مشتمل اولدیغی سنجاق مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك ۱۶ ساعت سمت شمال شرقیسنده اطرافی اسکی بر سور ایله چورلمش مشهور بربلده‌در. مذکور قصبه‌نك آب وهواسی لطیف و باغ وباغچه‌لری کثیردر. مرعالرنده دخی کلیتلو قویون بسلنور.

(اسکی زغره)نك (بغدای) و (ایپك) کبی شیلری مشهوردر.

منسوب اولدیغی قضاده بصدیرمه‌نك انواعی ایله چوریش یاغی وصوجق اعمال اولنور.

(اسکی زغره) قضاسنده کل محصولنك کثرتی جهتیله (کل یاغی) و (کل صویی) چیقاریلوب هرسنه اوروپایه ومحال سائره‌یه کلیتله نقل ایدیلور.

(اسكى زغره) يه ايكى ساعت مسافه ده صوبى چليكلى اوله رق برى ذكوره وديكرى اناثه مخصوص كاركير ايكى عدد قاپليجه واردر. بو قاپليجه لرك اخشابدن متعدد اوطه لرى موجوددر.

اسلميه قصبه سى — (طونجه) نهرى ايله (بالقان) سلسلهٔ عظيمه سى بيننده و (تيمور قپو) كچيدى قارشوسنده واقع اوله رق روم ايلئ شرقى ولايتنك مواقع مهمه سندن معدوددر. طاشلقدن عبارت اولان (چتال) طاغلرى دخى (اسلميه) ايله (قزانلق) آره سنده در .

منسوب اولديغى قضانك (اسلحه)، (عبا)، (سجاده) وقاليجه لرى وصوف فابريقه سى مشهوردر.

بورغاز قصبه سى — (آخيولى بورغازى) دخى دينور . مذكور قصبه روم ايلئ شرقى ولايتنك سنجاق مركزلرندن اولوب بحر سياهك منتهاى غربيسنى تشكيل ايدن و اوروپاى عثمانينك (قره دكز) ساحلنده كى ليمانلرينك الك جسيم والك امينى بولنان (بورغاز) كورفزى كنارنده در. اوروپاى عثمانى داخلنده بولنان شمندوفر خطنك برشعبه سى (بورغاز) اسكله سنه منتهى اولمشدر. بو يوزدن روم ايلئ شرقى ولايتنك ادخالات واخراجاتى مذكور قصبه ايله جريان ايتديكى جهتله تجارتى يولنده در.

استانيمقه قصبه سى — فلبه سنجاغنى تشكيل ايدن قضالردن (استانيمقه Stanimaka) قضاسنك كرسئ اداره سى اولان (استانيمقه) قصبه سى (مريچ) نهرى توابعندن (استانيمقه) چاينك

فلبه اووه‌سنه داخل اولدیغی محلده کائندر. نفوس موجوده‌سی کاملاً رومدر .

روبچوز قصبه‌سی — (فلبه) نك جانب جنوبیسنده و(دسپوت) طاغی اتکنده‌در. (استانیمقه) قضاسیله هم‌حدوددر . سکنه‌سی پوماق جنسندن اولان (روبچوز Raubdjoz) قضاسی اهالیسی قوی‌البنیه وجسور مسلمانلردر . بو قضاده (بدن ایلیجه‌سی) نامیله لطیف بر ایلیجه واردر.

قالوفر قصبه‌سی — کندی اسمیله مسمی بالقانك اتکنده کائندر. (فلبه) یه اولان بعدی ١٠ ساعتدر. (مریچ) نهرینك باشلوجه قوللرندن بری اولان (طونجه) نهری منسوب اولدیغی قضا داخلنده جریان ایدر . ١٩٣٠ مترو ارتفاعنده بولنان (مارا کدیکی) اسمنده‌کی کچید منسوب اولدیغی قضانك شمالنده‌در.

(قالوفر Kalofer) قضاسنك (شیاق) و (غیطان) منسوجاتی معروفدر.

قارلوه قصبه‌سی — بالقان سلسله‌ٔ جبالی اتکنده کائندر . بو قصبه‌نك دخی (فلبه) یه اولان بعدی ١٠ ساعتدر. منسوب اولدیغی (قارلوه) قضاسنك دخی(قالوفر) مثللو(شیاق) و(غیطان) منسوجاتی مشهوردر .

(قارلوه) قضاسنك (ایلیجه) قریه‌سیله (فلبه) یه ٨ ساعت مسافه‌ده بولنان (قیون تپه) ناحیه‌سنده‌کی ایلیجه‌لرك صویی غایت صیجاق وقوملی کوکردی حاویدر.

پشترا قصبه‌سی — (پريستra) ويا (پشترا Pechtra) قصبه‌سی (قارلق) دره‌سی كنارنده واقعدر . (تاتار بازارجغی) قصبه‌سنه ٣ ساعت اوزاقدر .

منسوب اولديغی (پشترا) قضاسنده تخته فابريقه‌لری موجوددر. بو فابريقه‌لرده نهرده يوزملك اوزره چام تخته‌لرندن التی دوز صاللر اعمال اولنور. مذكور صاللر ايله (فلبه)، (بازارجق)، (اسكی زغره)، (چرپان)، (خاصكوی)، (ادرنه) قضالری ايله جوار قريه‌لرندن مبايعه اولنان هر نوع ذخائر (مريج) نهری ايله (اينوز) اسكله‌سنه قدر نقل اولنور. مذكور صاللر (ادرنه) و (اينوز)ده بوزيلوب ابنيه‌يه صرف ايديلور.

اهتمان قصبه‌سی — كندی اسمنده‌كی قضانك اداره مركزيدر. (فلبه) يه اولان بعدی ١٤ ساعتدر .

بو قصبه (قپولی دربند) نام كچيدك آغزنده بولنديغی و (فلبه)دن (صوفيه) يه كيدن طريق اوزرنده اولديغی جهتله مواقع مهمه‌دن معدوددر.

خرمنلی قصبه‌سی — مقر لوا اولان (خاصكوی) قصبه‌سنك ٤ ساعت شرقنده و (اولو) دره‌نك (مريج) نهرينه منصب اولديغی محل قربنده‌در. (ادرنه) شمندوفری مذكور قصبه‌دن مرور ايتديكی جهتله اهميتی حائزدر. (فلبه)، (يانبولی) قصبه‌لرندن (ادرنه) يه كيدن شمندوفر خطلری قصبه‌نك منسوب اولديغی قضاده برلشور .

اوزونجه اووه قصبه‌سی — (اوزونجه آباد) دخی دنیلان (اوزونجه اووه) قصبه‌سی کندی اسمیله مسمی اووه داخلنده واقعدر. (خاصکوی) قصبه‌سنه شمال شرقی جهتندن ۹ کیلومترو اوزاقدر. (اوزونجه اووه) نامیله مشهور اولان اووه‌ده هرسنه ایلولك اون بشنده کشاد اولنه‌رق سکز کون امتداد ایدن پنایری جمعیتلی اولور.

حاجی الیاس قصبه‌سی — (مریچ) نهری کنارنده وشمندوفر خطی اوزرنده بولنه‌رق اهمیتی حائزدر.

یکی زغره قصبه‌سی — (اسکی زغره) لواسنك مشتمل اولدیغی قضالردن (یکی زغره) قضاسنك مقر اداره‌سی اوله‌رق (اسکی زغره) نك ٦ ساعت شرقنده و (مریچ) نهری صول توابعندن بری اوزرنده واقعدر. (یانبولی) شمندوفر خطی دخی منسوب اولدیغی قضا داخلندن وقصبه یقیندن کچر (یکی زغره) قضاسنده‌ده ایکی عدد قاپلیجه واردر.

قزانلق قصبه‌سی — (فلبه) نك ١٨ ساعت بعدنده و (طونجه) نهری صول توابعندن بری اوزرنده کائندر. بو قصبه‌نك اطرافی بر ساعت قدر امتدادنده باغ و بساتین ایله محاطدر.

منسوب اولدیغی قضا داخلنده و (شبقه) بالقانك جنوبنده و (قره‌جه طاغ) ایله بیننده و (طونجه) نهری وادیسنده (قزانلق اووه‌سی) نامیله معروف بر محل واردر. مذکور اووه

(روم ایلی شرقی) ولایتنك الك محصولدار یرلرندن بری و بلکه برنجیسیدر .

قزانلق قضاسنك كل محصولی (اسكی زغره) یه ترجیح اولنور. قضا اهالیسی كل زراعتی وكل یاغی وصویی تجارتی ایله اشتغال ایدرلر . (قزانلق) ده اوچی کوکردلی و ایکیسی تیمور معدنلی اوله‌رق بش عدد ایلیجه واردر.

چرپانه قصبه‌سی — (فلبه) نك ٨ ساعت سمت شرقیسنده و (مریچ) نهری صول طرفی آچیغنده واقع و مواقع مهمه‌دن معدود وهرسنه ایلول ابتداسنده کشاد اولنان پنایری مشهوردر. (چرپان) ده چیقان معدن‌صویی (قارلسباد) معدن صوینه معادلدر.

قره پیکار قصبه‌سی — مقر لوا اولان (اسكی زغره) نك سمت جنوبیسنده و (سازلی دره) نام‌صویك قربنده وشمندوفر خطی اوزرنده‌در.

یانبولی قصبه‌سی — مقر لوا اولان (اسلمیه) نك ٤ ساعت بعدنده و (طونجه) نهری کنارنده کائندر. و شمندوفر خطی واسطه‌سیله دخی (بورغاز)، (ادرنه) و (فلبه) یه مربوطدر. (یانبولی) نك (کلیم) ، (کبه)، (بادم)، وقوزحلواسی مشهوردر.

قزانه قصبه‌سی — (قزان kasan) ویا (قوتل Kotel) قصبه‌سی مقر لوا اولان (اسلمیه) نك ٦ ساعت شمال شرقیسنده وکندی‌اسمیله مسمی بالقان سلسله‌سنی آشان‌کچید اوزرنده کائندر.

آیدوس قصبه‌سی — (برغوس) سنجاغنی تشکیل ایدن قضالردن

(آیدوس) قضاسنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر لوا اولان (برغوس)ك ٦ ساعت شمال غربیسنده وبالقان سلسلهٔ عظیمه‌سنك (نادر دربند) دیدکلری کچیدی آغزنده کائندر. (اسلمیه) یه اولان بعدی ١٤ ساعتدر.

(آیدوس)ك (کوپری کولی)، (ایلیجه) پنایری رواجلی اولور.

(آیدوس) قضاسنده ایکی عدد قاپلیجه موجود وقصبه‌ده اولانك صویی چایکلی وغایتله مرغوبدر.

میسوری قصبه‌سی — (قره دکز) ساحلنده اسکله موقعی اولوب (رواده) لیمانی حصوله کتورن بر برون اوزرنده کائندر.

(میسوری) ده روز خضرك آلتمش ایکنجی کونی آچیلان پنایر رواجلو اولور.

آخیولی قصبه‌سی — (میسوری) مثللو (قره دکز) ساحلنده اسکله موقعی اوله‌رق مقر لوا اولان (برغوس)ك شرق شمالیسنده و(برغوس)لیمانك منتهای شمالیسنی تشکیل ایدن بر برون اوزرنده مبنیدر، (آخیولی) ده آچیلان پنایر روز خضره مصادفدر.

قرین آباد قصبه‌سی — (قرناباد Karnabad) اسمیله یاد اولنان (قرین آباد) قصبه‌سی برغوسك شمال غربیسنده و(دوبرول) کچیدینی مدافعه ایدر صورتده بنا ایدلمشدر. (اسلمیه) یه اولان مسافه‌سی و(آیدوس) یولی ایله (بورغاز)ه اولان بعدی اون ساعتدن عبارتدر. بو قصبه مواقع مهمه‌دن اولدیغی کبی قیویرجق قویونی ایله دخی کسب شهرت ایلمشدر.

﴿ بلغارستان ايالتى ﴾

حدود — سكنه — سواحل — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — بلغارستان اراضيسى (طونه) نهرى ايله (بالقان) طاغلرى آره‌سنده مستطيل الشكل برقطعه اولوب شمالاً (رومانيا) وغرباً (صربيه) مملكتلرى وجنوباً ولايات شاهانه‌دن (قوصوه)، (سلانيك)، (روم ايلئ شرقى) ولايتلرى ايله محدود وشرقى بحرسياهه ساحلدر.

بلغارستانك (تيموق) صوينك (طونه) نهرينه منصب اولديغى محلدن (سلستره) قصبه‌سى شرقنه قدر (طونه) نهرى واورادن (مانغاليه) قصبه‌سى جنوبنده كائن (ييلانلق Yilanlik) قريه‌سى جوارينه قدر كلان خط مشروط (رومانيا) مملكتى ايله اولان حدودينى تشكيل ايتديكى مثللو مذكور قريه‌دن (قزاق) كوينه قدر اولان (بحر سياه) ساحلى حدود شرقيه‌سنى و (بالقان) جبال متسلسله‌سى (روم ايلئ شرقى) ولايتى ايله بيننى و (ريلو) طاغى شعباتى و (دوبنيچه) طاغلرى (سلانيك) ولايتى ايله آره‌سنى تفريق ايدر. (صربستان) ايله اولان حدودينى دخى (تيموق) صويى و (استارا پلانينا) دينلان (قوجه بالقان) و (استول Stole) وامثالى تپه‌لر تحديد ايلر.

بلغارستانك مساحهٔ سطحيهٔ ارضيه‌سى ٦٣٩٧٢ كيلو مترو

مربعندن ومقدار سکنه‌سی اکثریسی بلغار ومتباقیسی اسلام، روم، یهودی، قبطی اوله‌رق ۲,۳۲۰,۰۰۰ نفوسدن عبارتدر. بونلردن (بلغارلر) قدیم هونلرك اسلاولر ایله اختلاط نسلیسندن حاصل اولمشدر.

تعریفات طبیعیهــ بلغارستان اراضیسی (بالقان) سلسله‌سی ایله (طونه) نهری بیننده‌کی یرلردن و(صوفیه) وحوالیسندن عبارتدر .

(بالقان) طاغلری ایسه یوقاروده جبال بحثنده ذکر وبیان اولندیغی اوزره آره‌لرنده برطاقم کچیدلر حاصل ایده‌رك غربدن شرقه طوغری امتداد ایدر. شعبات شمالیه‌سندن (اینجه بایر)، (پیکار طاغی)، (درویش بالقانی) اسملریله حصوله کلمش اولان طاغلر (شمنی) جوارینه قدر واردر. (هزارغراد = رازغراد) ایله (سلستره) بیننده‌کی طاغلره‌ده (دلی اورمان) نامنی ویررلر .

(بالقان) طاغلرینك شمالنه مصادف اولان (بلغارستان) اراضیسنك قسم اعظمی (طونه) مائله‌سنی وشرقه تصادف ایدن قسمی بحرسیاه حوضه‌سنی حصوله کتورمش اولدیغندن اراضیٔ مذکوره‌ده جاری انهارك برطاقمی(طونه) نهرینه وبرطاقمی دخی بحر سیاهه آقارلر. (ویطوش) طاغی جنوبنده‌کی (بلغارستان) اراضیسی (آطه‌لر دکزی) ورسانتی حصوله کتورمشدر.

بالقانلردن نبعان ایله بری برینه موازی کبی بر صورتده (طونه) نهرینه جریان ایدن و یوقاروده نهرلر بحثنده بیان

اولنان (تيموق)، (لوم)، (چيبره)، (اوكوست Auguste)، (ايسقر)، (ويد)، (اوصما)، (يانتره)، (قره‌لوم)، (طبان دره) وامثالى صولر ايله بحرسياهه آقان (پراوادى) (قامچى) نهرلرى و (ويطوش) طاغندن نبعان و آطه‌لر دكزينه جريان ايدن (استروما) نهرينك قسم اعلاسى (بلغارستان) اراضيسنى اروا و اسقا ايتمكده‌در.

حاصلات ارضيه و صناعيه — بلغارستان بروجه بالا بيان اولنان انهار سايه‌سنده طوپراغى منبت ومحصولدار اولوب پك چوق اووه ومرعالى دخى حاويدر. باشلوجه حاصلاتى(بغداى)، (آرپه)، (قوقوروز)، (چودار)، (يولاف) وامثالى شيلردر.

محصولات صناعيه‌سى ايپكدن نفيس چارشف، (كوملكك بز)، (احرام)، (شياق)، (عبا)، (كليم)، (حيوان طاقملرى)، (سختيان)، (مشين)، و (سياه طاشدن سيغاره، فنجان، ظرف) و(ساده وچوريش وتره) ياغى و (پصديرمه)دن عبارتدر .

بلغارستان (روسجق)دن (وارنه)يه قدر كيدن شمندوفر خطنه مالك و (وارنه) ليمانته صاحب اولديغندن تجارتى خيلى ايلرو كيتمشدر .

— صورت اداره —

بلغارستان (برلين) معاهده‌نامه‌سى موجبنجه دولت عليهٔ عثمانيه‌نك حقوق مقدسهٔ حكمرانيسى تحتنده برايالت ممتازه در. بوايالت فرانسزلرك دپارتمانلرينه مشابه اوله‌رق (صوفيه)،

(كوستنديل)، (ايزنوبول)، (برقوفچه)، (وراجه)، (پلونه)، (لوفچه)، (اورخانيه)، (طرنوى)، (عثمانپازارى)، (شمنى)، (پراوادى)، (هزار غراد)، (حاجى اوغلى پازارجغى) (وارنه)، (سلستره)، (روسجق)، (زشتوى)، (نيكبولى)، (لوم پانقه)، (ودين) نام (غوبرنايا) يعنى متصرفلغه منقسمدر.

— احوال بلاد مشهوره —

صوفيه شهرى — (بلغارستان) ايالتنك مقر اداره‌سى اولوب درسعادتك ١٠٨ ساعت شمال غربيسنده و (ويطوش) طاغى شمال اتكنده و (ايسقر) نهرى توابعى ايله اروا واسقا اولنور واسع و محصولدار بر اووه‌ده مبنى و ٥٠,٠٠٠ دن متجاوز نفوسى مشتمل مشهور بر بلده‌در. موقعى دخى حرباً و تجارةً مهمدر. درون شهرده حكومت قوناغى و بلغارستانه ضابط يتشديرمك ايچون مكتب حربيه ومكتب ملكيه ومكاتب سائره وجوامع شريفه ومدارس عديده وملل سائره يه مخصوص معبدلر وچوقه وحرير دستگاهلرى و اسلحهٔ ناريه وجارحه اعمالنه مخصوص فابريقه‌لر موجود در.

(صوفيه) ده اعمال اولنان سختيان جوار قضالرينه و (ويانه) يه گوندريلور. (صوفيه) دن روم ايلیٔ شرقى ولايتنده كائن (اهتمان) حدودينه ٧ ساعتده گيديلور، (صوفيه) طاغلرنده (طوز) و انواع معادن آثارى گورلمكده‌در.

(صوفیه) وحوالیسنده وجود انسانه نافع متعدد بانه موجود در .

(صوفیه) نك ۱۲ ساعت بعد جنوبیسنده و (استروما) نهری توابعندن (دکرمن دره‌سی) ساحلنده‌کائن و آب وهواسی لطیف اولان (دوبنیچه) قصبه‌سی (کوستندیل)دن (صماقو) طریقیله روم ایلیٔ شرقی‌یه کیدن یول اوزرنده‌در.

(صماقو) قصبه‌سی ایسه مقر ایالت اولان (صوفیه) نك ۹ ساعت جنوبنده (بانا) کچیدینی مدافعه ایدر صورتده (ایسقر) نهری کنارنده مبنیدر. هواسی هر نقدر بارد ایسه‌ده غایت صاغلامدر. اهالیسی (شیاق)، (چوراب) ، (کوملك بزی) اعمال ایدرلر . قصبه جوارنده‌کی تیمور اوجاقلرنده دخی چالیشورلر. (رادومیر) قصبه‌سی دخی (صوفیه) نك ٦ ساعت جانب غربیسنده و (استروما) نهری کنارنده مبنیدر .

(حلقه‌لی)یعنی (اسلیونیچه Silivnitzé)قصبه‌سی(صوفیه)نك شمال غربیسنده و(ایسقر) نهری توابعندن (حلقه‌لی) صویی کنارنده واقعدر .

کوستندیل قصبه‌سی — کوستندیل متصرفلغنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ایالتك ۱٤ ساعت جنوب غربیسنده و (صوفیه)دن (قوصوه) ولایتنه کیدن طریق اوزرنده و (استروما) نهری توابعندن بری کنارنده اووه‌لق بر محلده کائندر .

(کوستندیل) ك توتون حاصلاتی مزروعات سائره‌سنه

فائق و میوه‌سی کثیر وایپکدن کوملک و چارشفلق بزلری و غیطانی مشهور در . موجود اولان ۹ عدد بانه‌نك صولری غایت صیجاق و کوکردلی اولدیغندن امراض جلدیه‌یه وسیزی کبی شیلره نافعدر .

ترنه قصبه‌سی — (ایزنوبول Ysnépol) متصرفلغنك مرکز اداره‌سی اولان (ترن Terén) قصبه‌سی مقر ایالتك غربنده و (موراوای بلغار) نهری توابعندن (نیشاوا) صویی قوللرندن بری کنارنده و (صوفیه)دن (صربستان) ه کیدن یول اوزرنده‌در .

برقوفچه قصبه‌سی — کندی اسمی ایله تسمیه ایدیلاز متصرفلغك اداره مرکزی اوله‌رق (صوفیه) نك ۲۰ ساعت شمالنده (اوکوست) صویی توابعندن بری کنارنده‌در .

(برقوفچه) متصرفلغی داخلنده (کلیم)، (عبا)، (شیاق)، (چوراب) نسج و اعمال اولنور .

وراجه قصبه‌سی — (ایوراجه) دخی دینلان (وراجه) قضاسنك مرکز اداره‌سی اوله‌رق (اوکوست) نهری توابعندن بری کنارنده کائندر. (برقوفچه)نك دخی ٦ ساعت بعدشرقیسنده واقعدر .

پلونه قصبه‌سی — بلغارستانك مواقع مستحکمه‌سندن بری اولوب مسئلهٔ زائله‌ده کسب شهرت ایتمش و تاریخ عثمانیـده نام براقمشدر. (پلونه) نك (صوفیه) یه اولان بعدی ۳۲ ساعتدر.

(پلونه) متصرفلغى داخلنده بر قاچ محلده كمور معدنى اولديغى آثاريله آكلاشلمقده در .

لوفچه قصبه‌سى — (اوصما) صويى كنارنده و (طونه) دن (بالقان) طاغلرينه كلان يوللرك محل تلاقيسنده بولنه‌رق مواقع مهمه‌دن معدوددر. (لوفچه)نك شمال وغرب وجنوب جهتلرى اورمانلق وخصوصيله (قوجه بالقان) سمتى طاغلق اولوب بو اورمانلرك آغاجلرى آق وقيزل ميشه وقاين كبى شيلردر.

(لوفچه) متصرفلغى داخلنده (كاوساله) ، (مشين) ، (سختيان)، (عبا) يايپلوب(صوفيه)، (فلبه) (مناستر)، (ادرنه) طرفلرينه كوتوريله‌رك صاتيلور .

(لوفچه) نك ٦ ساعت سمت جنوبيسنده بولنان (توريان) موقعى دخى (توريان) كچيدينى مدافعه ومحافظه ايدر .

اورخانيه قصبه‌سى — (قوجه) بالقان اقسامندن (اتروپول) بالقانى ديدكارى (بيوك صوفيه) بالقانينه قدر امتداد ايدن (اورخانيه) متصرفلغنك اداره مركزيدر . مذكور قصبه (صوفيه) نك ۱۲ ساعت جهت شمال شرقيه‌سنده محصولدار بر اووه‌ده كائندر .

(صوفيه)دن (اورخانيه) قصبه‌سنه كيدر مشهور بر يول واردر. (اتروپول) كچيدى دخى بو متصرفلق داخلنده‌در.

طرنوى قصبه‌سى — (يانتره) صويى كنارنده قيالق بر

محلده واقعدر . مذکور قصبه بلغارستانك بلاد مشهوره و مستحکمه سندن بریدر .

(طرنوی) قصبه سی (طونه) نهری ساحلنده بولنان قصبات مشهوره دن کلان یوللرك موقع اجتماعنده بولندیغی جهتله اهمیت فوق العاده سی واردر . باشلوجه معمولات و منسوجاتی (شیاق) ، (قبا چوقه) ، (عبا) ، (احرام) ، (مشین) ، (سختیان) کبی شیلردر .

(طرنوی) متصرفلغنه تابع (طراونه Trevna) ده (شیاق)، (احرام) ، (کبه) ، (چوراب) ، (غیطان) ، (مشین) ، (حیوان طاقملری) یاپیلوب هر طرفه کوندریلور . کشف اولنان معدن کموردن کلیتلو کمور اخراج اولنه رق (زشتوی) یه عربه لر ایله نقل ایدیلور .

اشبو (طراونه) اهالیسی اخشاب هیکل و تخته اوزرینه رسم نقشی کبی شیلر یاپمقده ملکه حاصل ایتمشلردر .

(طرنوی) نك ٦ ساعت جنوب شرقیسنده واقع (الهنا Eléna) قصبه وقضاسی (طرنوی) متصرفلغنه مربوطدر.

(بچاق)، (دری) ، (تولبند) کبی مصنوعاتی بالقان شبه جزیره سنك هر طرفنده مقبول اولان (غبروه) قصبه سی (شبقه) کچیدینك آغزنده و (یانتره) صویی اوزرنده کائندر. بو قصبه نك (طرنوی) یه اولان بعدی ٩ ساعتدر .

(طرنوی) نك ٨ ساعت جنوب غربیسنده واقع وایپك اخذ و اعطاسیله مشهور اولان (سروی) قصبه سی دخی

(غبروه) نك ٦ ساعت شمال غربیسنده و (یانتره) نهری توابعندن (روسیته) صویی کنارنده در .

عثمان بازاری قصبه‌سی — بلغارستانك تجارت مركزلرندن بری اوله‌رق (طرنوی) قصبه‌سنك ١٤ ساعت شرقنده، (بالقان) طاغلرینك شمال تپه‌لرندن (انجه بایر) نامیله معروف اولان قسمنك شمال اتكنده و (طونه)دن (قزانلق) قصبه‌سنه كیدن طریق اوزرنده‌در .

منسوب اولدیغی (عثمان بازاری) متصرفلغی داخلنده (عبا)، (سختیان)، (مشین) و (عربه) اعمال اولنور . بونلردن (عبا) (ازمیر) و (رومانیا) ده و (مشین) و (سختیان) (زشتوی) و (روسجق) و (طرنوی) ده‌وعربه‌لر (دوبریجه) طرفلرنده‌صاتیلور .

شمنی قصبه‌سی — بلغارستان داخلنده‌كی مهم جاده‌لرك محل اجتماعنده كائن واطرافی قیالر ایله محاط مستحكم بر بلده در . اهمیت فوق‌العاده‌سنه‌مبنی (وارنه)دن (روسجق) قصبه‌سنه كیدن شمندوفر خطنه بر قول ایله‌متصلدر . اووه‌سی دخی مشهوردر . (وارنه) یه اولان بعدی ١٦ ساعتدر . (شمنی) متصرفلغی داخلنده خیلی اورمانلر وقوری بالطه‌لقلر واردر .

(شمنی) قصبه‌سنك ٦ ساعت غربنده‌كی (اسكی جمعه) و ٤ ساعت شرقنده‌كی (یكی بازار) موقعلری شمنی جوارنده مشهور قصبه‌لردر .

پراودی قصبه‌سی — (وارنه) نك ٨ ساعت غربنده وكندی اسمیله مسمی صویك كنارنده اطرافی مرتفع وكسمه

قیالر ایله محاط برمحلده مبنیدر . مذکور قصبه (وارنه) ، (شمنی) قصبه‌لری بیننده و (وارنه)‌دن (روسجق) قصبه‌سنه کیدن شمندوفر خطی اوزرنده بولندیغی جهتله اهمیتی حائزدر .

هزارغراد قصبه‌سی — (رازغراد) دیو مشهور اولان (هزار غراد) قصبه‌سی (روسجق)‌ك ١٢ ساعت جنوب شرقیسنده و (آق‌لوم) چایی کنارنده و محصولدار بر اووه‌ده کائندر. (وارنه)‌دن (روسجق)‌ه کیدن شمندوفر خطی مذکور قصبه‌دن مرور ایدر . سوقاقلری دخی کنش و منتظمدر . (روغن‌ساده) ، (چوریش یاغی) و (غراد پصدیرمه‌سی) مشهور وکهرچله فابریقه‌سی معروفدر .

(رازغراد) متصرفلغنده خیلی اورمان واردر. (دلی‌اورمان) دخی (رازغراد) ایله (سلستره) بیننده واقعدر .

بازارجق قصبه‌سی — بوکا (حاجی اوغلی بازارجغی) دیرلر. بو قصبه (وارنه)‌نك ٧ ساعت شمالنده واقعدر .

وارنه قصبه‌سی — بحر سیاه ساحلنده کندی اسمیله مسمی بر لیمان ایله (دونو) کولی بیننده مهم ومستحکم برشهر اولوب اوروپای عثمانینك استانبول و سلانیکدن صکره الك ایشلك اسکله‌سیدر . (روسجق) قصبه‌سنه دخی شمندوفر خطی واسطه‌سیله مربوطدر. بلغارستانك ادخالات واخراجاتی شهر مذکور ایله جریان ایدر . (وارنه)‌دن (رومانیا) اداره‌سنده بولنان (منقالیه) قریه‌سنه ١٨ ساعتده کیدیلور بریول واردر.

(وارنه) شهری ٨٤٨ تاریخنده سلطان مراد ثانی حضرتلرینك

مجار قرالی (ژان هونیاد) قوماندا سنده بولنان متفقین اردوسنه غلبه ایلدیکی محل اولمغله تاریخجه دخی مشهوردر .

(وارنه) متصرفلغنده دکزه قدر ٤ ساعت امتدادنده (باطوه) و ٣ ساعت طوانده (قامچی) بالقانلری نامیله اورمانلر واردر.

(وارنه) نك ٦ ساعت شمال شرقیسنده و بحر سیاه ساحلنده بولنان (بالجیق) و (قوارنه) قصبه‌لری مهم اسکله موقعلریدر.

بروجه مشروح قصبه‌لردن ماعدا (سلستره)، (روسجق)، (زشتوی)، (نیکبولی)، (لوم پلنقه)، (ودین) نامنده‌کی قصبه‌لر (طونه) نهری کنارنده مستحکم اسکله موقعلریدر .

بونلردن (سلستره) قصبه‌سی بلغارستانك شمال شرقیسنده و(طونه) نهری ساحلنده وروماتیا حدودی جوارنده کائندر. قارشو طرفنده و (طونه) نهری ساحل یسارنده و رومانیا اداره‌سنده (قالاراش Kalaraéhe) موقعی موجود در.

اشبو سلستره قصبه‌سی ١٢٦٩ محاربه‌سنده عساکر عثمانیه‌نك روسلره قارشو مدافعه ایلدیکی موقع اولمغله محاصره‌سیله مشهوردر .

مذکور محاربه‌ده کسب شهرت ایلیان (عرب طابیه‌سی) (سلستره) قصبه‌سنك جانب شرقیسنده و(رومانیا) اداره‌سنده در. معاهده‌سیله مشهور اولان (قینارجی) موقعی دخی (سلستره) متصرفلغی داخلنده و(طبان دره) نام صویك کنارنده‌در .

روسجق قصبه‌سی — (طونه) نهری ساحلنده مواقع مهمه‌دندر. (وارنه) ایله میانه‌لرنده ایشلمکده اولان شمندوفر تجارتی توسیع ایلمشدر . قارشوسنده رومانیا اداره‌سنده

(یركوكی) قصبه‌سی واردر. (روسجق) قصبه‌سنك درسعادتدن اوزاقلغی ١١٢ و(بكرش)دن بعدی ١٦ و(وارنه)یه‌اولان مسافه‌سی ٣٦ ساعتدر. (صوفیه)یه‌دخی ٦٠ ساعتده كیدیلور یولی واردر. (اولتانیچه) موقعی ایله (طوترەقان) قصبه‌سی (طونه) نهری كنارنده‌در. (سلستره)ایله(روسجق)قصبه‌لرینه‌اولان بعدلری اون ایكیشر ساعتدر. (اولتانیچه) موقعی نهر مذكورك صول ساحلنده‌در.

روسجقده ایپلكدن وایپكدن نفیس چارشفلق وكوملكلك بزلر نسج اولنمقده و صرمه‌لی تاتار قالتاغی و عثمانلی و فرنك اكرلری وقباره‌لی (لوحه)، (سیغاره‌لق)، (فنجان)، (ظرف) (صو طاسی) یاپلمقده‌در .

روسجغه ایكی ساعت مسافه‌ده كائن (فراسنه Frassina) قریه‌سنده یومشاق بر طاش معدنی واردركه دستره ایله كسیلور وكلیت اوزره ابنیه‌یه قوللانیلور . بو طاش كونش و یغمور طوقندقجه كسب صلابت ایدر. بوندن صو سوزكیلری یاپیلور. (طونه) صوینی سوزمك ایچون سواحلك هر طرفنه كوتوریلور.

زشتوی قصبه‌سی — بلغارستانك (طونه) نهری ساحلنده تجارتكاه اسكله‌لرندن بری اولوب قارشوسنده (زمینیجة Simínitza) موقعی واردر. قصبه‌نك منسوب اولدیغی متصرفلق داخلنده‌اورمانلر موجوددر. روسجغه‌اولان بعدی ١٢ ساعتدر.

مواقع مهمهٔ عسكریه‌دن معدود اولان (بله Bela) موقعی (زشتوی) قصبه‌سنك ٣ ساعت جنوب شرقیسنده و (یانتره) نهری وادیسنده كائندر .

نیکبولی قصبه‌سی — بلغارستانك (طونه) نهری کنارنده متصرفلق مرکزلرندن بری اولوب (روسجق)ك ١٨ ساعت غربنده کائندر. مذکور قصبه جوارنده سلطانییلدیرم بایزید خان حضرتلری مجار قرالی (سیکیسموند)ك قومانداسنده بولنان سکسان بیك کشیلك اهل صلیب اردوسنه غلبهٔ عظیمه‌یه موفق اولدیغی جهتله تاریخجه اهمیت کسب ایدن مواقعدن بریدر.

لوم پالنقه قصبه‌سی — (ودین)ك ١٢ ساعت شرقنده و (طونه) نهری کنارنده واقعدر. نهر مذکور ساحلنده بولنان (راحوه Rahova) قصبه‌سی لوم متصرفلغنه تابعدر.

(لوم) متصرفلغی داخلنده کلیتلو چناق وچوملك یاپیلوب طونه سواحلی قصبه‌لرینه کوندریلور.

ودین قصبه‌سی — (ودین) متصرفلغنك اداره مرکزی اولوب (طونه) نهری ساحل یمیننده کائن و (صوفیه) نك ٤٩ ساعت بعد شمالیسنده واقعدر. قارشوسنده رومانیانك (قلفات) موقعی و (قلفات جزائری) نامیله یاد اولنور چند عدد مستحکم اطه‌لر واردر. (ودین) شهری مواقع مستحکمه‌نك باشلوجه‌لرندن بری اولوب ساحلده‌کی ریختم بونجه اوتللری وکزنتی محللری واردر. بو قصبه‌نك (چناق)، (چوملك)، (ذخیره)، (طوز)، کبی شیلری مشهوردر.

(عدلیه) قصبه‌سی دخی (ودین) متصرفلغی ملحقاتندندر. (ودین) ه اولان بعدی ٦ ساعتدر. (بلغرادجق) موقعی ایسه (ودین) قصبه‌سنك ٨ ساعت قدر جنوبنده کائندر.

اوروپای عثمانیده بولنان پوسته یوللری
ایله تیمور یوللر

(پوسته یوللری)

اوروپای عثمانی داخلنده پوسته یوللری کثیر ایسه‌ده بورادہ یالکز ولایت مرکزلرینی بری برینه وصل ایدنلر ذکر اولنمشدر.

(استانبول) دن (ادرنه) یه کیدن یوللر — استانبولدن (ادرنه) یه ایکی طریق ایله کیدیلور.

برنجیسی [٤٤ ساعت طول] — (آستانهٔ علیه) دن (ادرنه) یه (مرمره) دکزینی تعقیب ایدرك استانبول ولایتنده (کوچك چکمجه)، (بیوك چکمجه)، (سلوری) قصبه‌لرینه و (ادرنه) ولایتنده (چورلی)، (قارشدیران)، (لوله برغوس)، (اسکی بابا)، (حوصه) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رق کیدیلور.

ایکنجیسی — درسعادتدن ١٤ ساعتده (چتالجه) یه واریلور، اورادن (ادرنه) ولایتنده کائن (سرای)، (ویزه)، (پیکارحصار)، (قرق کلیسا) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رق (ادرنه) یه کیدیلور.

(استانبول) دن (سلانیك) ه کیدن یول [١١٤ ساعت طول]. (استانبول) دن (سلانیك) ه کیدن یول (سلوری) ایله (چورلی) قصبه‌لری آره‌سنده (استانبول) دن (ادرنه) یه کیدن طریقدن آیریله‌رق (تکفور طاغی)، (اینه‌جك)، (معلقره)، (کشان)،

ابصاله) و (مریچ) نهرینی بر کوپری واسطه‌سیله کچوب
فره‌جك)، (دده آغاجی)، (مکری) و (یاردملی دره) کچیله‌رك
کوملجنه) و (قره آغاج) لیمانی صولنه براغوب (یکیجه) قصبه‌لرینه
(مستاقره) نهرینی بر کوپری واسطه‌سیله کچوب (سلانیك)
لایتنه داخل اولور. بعده (صاری شعبان)، (قواله) قصبه‌لرینه
خی اوغرایوب (پراویشته) یه واصل اولور. اوراده یول ایکی‌یه
یریلور. [قواله ایله پراویشته بینی ۳ ساعتدر]
بری (زیخنه)، (سیروز) و (استروما) نهرینی اخشاب
. کوپری ایله کچوب (لانقازه) مواقعنه واره‌رق کیدر.
دیکری (پراویشته)، (اورفانو)، (کلیسالی) مواقعنه
وغرایه‌رق سلانیکه وارر.
(قواله) دن (پراویشته) کولی شمال طرفی طولاشیله‌رق ٦
اعتده (درامه) یه کیدر بر یول دخی واردر.
(ادرنه) دن (سلانیك) ه کیدن یول [۸۰ ساعت طول].
(ادرنه) دن (سلانیك) ه (مریچ) نهری صاغ ساحلنی تعقیب
بدرك (دیمتوقه)، (صوفیلی) قصبه‌لرینه اوغرادقدن صکره
فره‌جك) ده (استانبول) دن (سلانیك) ه کیدن یول ایله برلشور
ادرنه ایله فره‌جك آره‌سی ۱۸ ساعتدر.]
(ادرنه) دن (فلبه) یه کیدن یول [۲۸ ساعت طول]
(ادرنه) دن (فلبه) یه کیتمك ایچون اولا ٦ ساعتده (جسر
مصطفی پاشا) قصبه‌سنه کلوب بعده (روم ایلی شرقی) ولایتی

حدودی کچەرك (مریچ) نهرینك صاغ ساحلنی بالتعقیب (خرمنلی)، (خاصکوی) قصبەلرینه و اورادن (پاپاسلی) یه اوغرایەرق (فلبه) یه کیدیلور. [خرمنلی ایله خاصکوی آرەسی ٤ وخاصکوی ایله پاپاسلی بینی ٨ وپاپاسلی ایله فلبه آرەسی دخی ٤ ساعتدر.]

(ادرنه) دن (وارنه) یه کیدن یول [٦٢ ساعت طول].

(ادرنه)دن (وارنه)یه کیتمك ایچون ١٢ ساعتده (قرق کلیسا) قصبەسنه کلدکدن صکره اورادە (ادرنه)دن (استانبول)ە کیدن یولدن آیریلەرق (روم ایلیٔ شرقی) ولایتنه داخل و (امور فقیه) قصبەسنه واصل اولدقدن صکره ٢٦ ساعتده (آیدوس)ە کلینور. (نادر دربند) نام کچید واسطەسیله (بالقان) سلسلەسنی دخی آشەرق و (قامچی) نهرینی کچەرك ١٦ ساعتده (پراوادی) یه واورادن ٨ ساعتده (وارنه) شهرینه واریلور.

(امور فقیه) ایله (آیدوس) آرەسنده ١٢ ساعتده (برغوس)ە کیدر بر یول واردر.

(وارنه)دن (روسجق) قصبەسنه (پراوادی)، (یکی بازار)، (شمنی)، (هزار غراد) موقعلرینه اوغرایەرق ٤٠ ساعتده کیدیلور. مذکورالاسم (یکی بازار) دن (سلستره)یه ٢٠ ساعتده کیدر منتظم یول واردر.

(سلانیك) دن (فلبه) یه کیدن یول [٧٠ ساعت طول].

(سلانیك) دن ١٨ ساعتده (سیروز)ە کلدکدن و (زیخنه)،

(درامه)، (نوره‌قوب) و (قره صو) نهرينى كچوب (باروتين) مواقعنه اوغرادقدن صكره روم‌ايلئ شرقى ولايتنه داخل اولور. بعده (دولن DoWlen)، (طمراش) قريه‌لرندن بالمرور (فلبه)يه كيديلور. [(سيروز) ايله (درامه) آره‌سى ١٢ (درامه) ايله (نوره‌قوب) بينى ١٤ (نوره‌قوب) ايله (دولن) آره‌سى ٢٠ (دولن) ايله (فلبه) بيننده‌كى مسافه دخى ٢٦ ساعتدر.]

(سلانيك) دن (مناستر)ه كيدن يول [٢٩ ساعت طول]

(سلانيك) دن چيقدقدن و (واردار) نهرينى بر كوپرى واسطه‌سيله كچوب (يكيجه‌ وادار) ، (وودينه) قصبه‌لرينه و (اوستروه)، (تربه‌لى) ناحيه‌لرينه اوغرادقدن صكره (مناستر) شهرينه واصل اولور.

(سلانيك) دن (يانيه)يه كيدن يول [٥٥ ساعت طول]

بو يول (قره‌فريه) قصبه‌سنه اوغرادقدن صكره (مناستر) ولايتى اراضيسنه داخل و ١٢ ساعتده (قره‌فريه) دن (قوزانه) قصبه‌سنه واصل اولور. (قوزانه) قصبه‌سنى متعاقب (اينجه قره‌صو) نامنده‌كى نهرى كچه‌رك ١٣ ساعتده (كربنه)يه و (مچوه) كچيدينى دخى كچه‌رك ١٢ ساعتده (مچوه) قصبه‌لرينه اوغرايه‌رق كيدر.

(يانيه)دن (پروزه)يه كيدن يول دخى (لوروس) قصبه‌سندن مرور ايدر. [(لوروس) ايله (يانيه) بينى ١٠ و (پروزه) آره‌سى ٨ ساعتدر.]

(یانیه) دن (اشقودره) یه کیدن یول [٧٧ ساعت طول]

(یانیه)دن (اشقودره)یه کیدن یول (لسقویك)، (پرمدی)، (برات)، (ایلبصان) قصبه‌لرینه و (اشقودره) ولایتنه داخل اولدقدن صکره (تیران)، (لش) مواقعنه اوغرایه‌رق مذکور شهره واصل اولور. [(یانیه) ایله (لسقویك) بیننده ١٢ (لسقویك) ایله (برات) آره‌سنده ٢٦ (برات) ایله (ایلبصان) آره‌سنده ١٢ (ایلبصان) ایله (تیران) آره‌سنده ٩ (تیران) ایله (اشقودره) آره‌سنده دخی ١٨ ساعت مسافه واردر.]

(تیران) دن (دراج) قصبه‌سنه دخی ٧ ساعتده کیدیلور بر پوسته یولی موجوددر. (یانیه) دن (آولونیه) یه کیدن یول دخی (ارکری)، (تپه دلن) قصبه‌لرندن مرور ایدر.

(مناستر) دن (یانیه) یه کیدن یول [٤٥ ساعت طول]

(مناستر) دن (یانیه) یه کیدن یول (فلورینه) قصبه‌سندن بالمرور (نرچقه) بالقانی آشوب (کسریه). (ناسلیچ). (کربنه) قصبه‌لرینه کلدکدن صکره (یانیه) ولایتنه داخل و (مچوه) کچیدینی کچه‌رك (مچوه) قصبه‌سنه واصل اولور بعده ١٢ ساعت یول یورویه‌رك شهر مذکوره کیدیلور.

(مناستر) دن (اشقودره) یه کیدن یول [٥٦ ساعت طول]

بو یول (رسنه) ناحیه‌سنه و (اوخری) قصبه‌سنه اوغرادقدن صکره (اوستروغه) ناحیه‌سنده (قره درین) نهرینی بر کوپری واسطه‌سیله کچوب (ایلبصان) قصبه‌سنده (یانیه)دن (اشقودره)یه

كيدن يوله داخل اولور. بو يول اوزرنده بولنان قصباتدن (اوخرى) قصبه‌سى ايله (منلخستر) اره‌سى ١٢ و (ايلبصان) قصبه‌سى بينى دخى ١٧ ساعتدر.

(مناستر)دن (اسكوب)ه كيدن يول [٢٨ ساعت طول]

(مناستر) دن (اسكوب)ه كيدن يول(پرلپه)، (كوپريلى)قصبه‌لرينه اوغرار. بو قصبه‌لردن (پرلپه) ايله (كوپريلى) بينى ١٢ و (كوپريلى) ايله (اسكوب) آره‌سنده‌كى مسافه دخى ٨ ساعتدر.

(اسكوب) دن (سلانيك)ه كيدن يول

بو يول (واردار) نهرينى تعقيب ايدرك (كوپريلى)، (يانيه)، (غراديچقا)، (عورتحصارى) قصبه‌لرينه اوغرايه‌رق سلانيكه كيدر.

(اسكوب)دن (استانبول)ه كيدن يول [١٣٨ ساعت طول]

اشبو طريق (كوپريلى) قصبه‌سنده (اسكوب) دن (سلانيك)ه كيدن طريقدن آيريله‌رق (اشتيب)، (رادويشته)، (استرومجه)، (پتريچ) قصبه‌لرندن بالمرور (استروما) نهرينى بر كوپرى واسطه‌سيله كچه‌رك (تيمور حصار)قصبه‌سنه اوغرادقدن صكره (سيروز) ده (استانبول)دن (سلانيك)ه كيدن يول ايله بلشور. مذكور الاسم (اسكوب) ايله (سيروز) آره‌سنده‌كى مسافه ٤٥ ساعتدر.

(اسکوب)دن (بوسنه)یه کیدن یول [٨٠ ساعت طول]

(اسکوب)دن(بوسنه)یه کیدن یول (قچانیك) قصبه‌سی وکچیدندن کچوب(پرشتنه)، (وولجترین). (متروبچه)، (یکی‌بازار)، (سنیچه)، (یکی واروش)، (پره‌پوی)، (ویشغراد)، (چلبی بازاری) قصبه‌لرینه اوغرار .

(فلبه)دن (اسکوب)ه کیدن یول [٥١ ساعت طول]

بو یول (فلبه)دن (مریچ) نهری صول ساحلنی تعقیب ایدرك (تاتار بازارجغی) قصبه‌سی ایله (بانا) قریه‌سنه و (بانا)کچیدندن کچوب (بلغارستان) ایالتنه و (صماقو) قصبه‌سنه و (دوبنیچه) ، (کوستندیل) مواقعندن بالمرور (قوصـوه) ولایتنه واصل و(اکری پلنقه)، (قومانوه) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رق(اسکوب)ه داخل اولور .

(صوفیه)دن (اسکوب)ه کیدن یول دخی (رادومیر) قصبه‌سندن مرور ایتدکدن صکره (کوستندیل)ده (فلبه)دن (اسکوب)ه کیدن طریق ایله برلشـور . (کوستندیل) ایله (رادومیر) آره‌سی ٨ و (رادومیر) ایله (صوفیه) بینی ٦ ساعتدر .

(صوفیه)دن (فلبه)یه کیدن یول [٣٠ ساعت طول]

(صوفیه)دن (فلبه)یه کیتمك ایچون (بالقان) سلسله‌سی (قپولی دربند) نامنده‌کی کچید واسطه‌سیله کچه‌رك (روم‌ایلیٔ شرقی) ولایتنه

كيريلوب (اهتمان)، (تاتار بازارجغى) قصبه‌لرينه اوغرانيلور.
[(تاتار بازارجغى) ايله (اهتمان) آره‌سى ٨ (تاتار بازارجغى)
ايله (فلبه) بينى ٦ ساعتدر .]

(صوفيه)دن (ودين)ه كيدن يول [٤٠ ساعت طول]
(صوفيه)دن حركت اولنديغى حالده (بابا قوناغى) كچيدينى كچه‌رك
بلغارستانك (برقوفچه)، (لوم) مواقع مشهوره‌سندن بالمرور
(ودين) قصبه‌سنه داخل اولور. [(صوفيه) ايله (برقوفچه)
آره‌سى ١٨ و (برقوفچه) ايله (لوم) بينى ١٦ و (لوم) ايله
(ودين) آره‌سنده‌كى مسافه دخى ١٠ ساعتدر.]
(صوفيه)دن (لوفچه)يه كيدن طريق اوزرنده (اتروپول)
بالقانى وكچيدى وقصبه‌سى واردر .

(سلستره)دن (ودين) ه كيدن يول [٨٢ ساعت طول]
(سلستره)دن (طونه) نهرى صاغ ساحلنى تعقيب ايدرك
(روسجق)، (زشتوى)، (نيكبولى)، (راحوه) ، (جبره) ،
(لوم) مواقع مشهوره‌لرينه اوغرايه‌رق (ودين) ه كيديلور.

اوروپای عثمانی داخلنده بولنان قصبات مشهوره‌نك درسعادتدن براً قاچر ساعت اوزاق اولدیغنی کوسترر جدولدر

درسعادتدن بعدی	قصبات مشهوره
٤٤	ادرنه
١٣٧	اسکوب
٢٠٧	اشقودره
٦٦	اسلیه
١١٥	اخری
٩٦	اهتمان
١٧٣	ایلبصان
١٩٤	ارکری
٢٣٥	یزونیق
٨٠	آخیولی برغوس
٣٧	اوزون کوپری
١٩٧	آولونیه
١٥٩	ایپك
٤٨	اینوز
٢١٧	بوسنه سرای
١١٨	برات
٣٤	بابای عتیق
١٢٤	بالجیق
٢٤١	بنالوقه
٩٤	بانه
٢٣٥	بهکه
١٥٣	پرشتنه
١٥٧	پرلپه
١٩٣	پره‌پوی
١١٧	پلانقه
١١١	پلونه
١٥٣	پرزرین
١٩٠	پرمد
١٠٤	پراوادی
٢١٠	پروزه
٨٤	تاتار بازارجغی
٢٤	تکفور طاغی
١٨٥	تیران
٢٥٩	تیره‌بین
١٤٨	تکوش

درسعادتدن بعدی	قصبات مشهوره
١٠٢	تیمور حصار
٥٠	جسر مصطفی پاشا
٣	چکمجهٔ صغیر
٦	چکمجهٔ کبیر
٢٠	چورلی
٧٧	جریان
٤٠	حوصه
٦٢	خاصکوی
٥٧	خرمنلی
١٦٧	دیرهٔ بالا
١٩١	دراج
٩٠	درامه
٥٠	دیمتوقه
١١٢	روسجق
١٢٣	راحوه
٧٣	زغرهٔ جدید
٦٩	زغرهٔ عتیق
٩٤	زبخنه
١١٩	زشتوی
١١٤	سلانیك
١٥٨	سرفیجه
١٢	ساوری
١٧٩	سنیجه
٩٨	سیروز
١١٠	سلستره
٩٢	شمنی
٩٨	صماقو
١٠٨	صوفیه
١٩٠	طاشلیجه
١٢٨	طوران
٩١	طرنوی
٢٣٣	طراونیك
٨٣	غبروه
٧٨	فلمه
٣٨	قرق کلیسا

درسعادتدن بعدی	قصبات مشهوره
١٢٨	قره‌فریه
٨٢	قواله
٣٧	قله‌لی
٧٥	قزانلق
١٢٨	قومانوه
٧٠	قرین آباد
١٤٥	قالقان دلن
١٤٥	کوپریلی
٦٦	کوملجنه
٤٠	کشان
١٥٥	کسریه
٤٨	کاییبولی
١٦١	کوریجه
٢٠١	اش
٣٠	لوله‌برغوسی
١٠٥	لوفجه
١٣٥	لوم
١٤٣	مناستر
٣٦	مملقره
٢٤١	موستار
١٣٢	مانقالیه
١٠٠	منلك
١٠٢	نوره قوب
١١٥	نیکبولی
١٢٨	وودینه
١٤٥	وارنه
١٤٥	ودین
١٥٧	ولجترین
١٠٠	هزار غران
٦٢	یانبولی
١٩٢	یانیه
١٢٢	بکجهٔ واردار
١٦٩	یکی بازار
١٨٥	یکی واروش
٧٤	یکیجه

﴿ شمندوفر خطلری ﴾

اوروپای عثمانیده موجود اولان شمندوفر خطلری بروجه آتی بیان اولنور.

استانبول - قره لی برغوس - ادرنه خطی [٣١٨ کیلومترو ٢٨٧ مترو طول، ٢٢ موقف].

(استانبول)دن (ادرنه)یه کیدن شمندوفر خطی (سرکه جی) اسکله سندن بدأ ایله ساحلی تعقیب ایدرك (قوم قپو)، (یکی قپو)، (صماتیه)، (یدی قله)، (مقری کوی)، (آیاستفانوس)، (کوچك چکمجه)، (اسپارطه قله)، (خادم کویی)، (چتالجه)، (قباقجه)، (سینکلی)، (چرکس کوی)، (چورلی)، (مرادلی)، (سیدلر)، (لوله برغوس)، (بابا اسکی)، (پاولو کویی)، (اوزون کوپری)، (قره لی برغوسی) نامنده کی قصبه و قریه لره اوغرار ، اوراده (دده آغاجی) قصبه سندن کلان خط ایله برلشور. بعده (اورلی Ourly) قریه سنه و (ادرنه) شهرینه واصل اولور.

دده آغاجی - قره لی برغوسی خطی [١١٢ کیلومترو ٩٦٩ مترو طول، ٧ موقف].

اشبو خط (دده آغاجی) قصبه سندن باشلایه رق (فره جك)، (بیدیکلی)، (صوفیلی)، (دیمتوقه) اسکله لرینه اوغرایوب بعده (قره لی برغوس) قریه سنده استانبولدن ادرنه یه کیدن خط ایله برلشور.

ادرنه — بلوه خطی [٢٤٢ كيلومترو ٥٠١ متروطول ١٣ موقف.]
(ادرنه) دن (بلوه) يه كيدن شمندوفر خطی اوروپا خطنی تشكيل ايدر. مذكورخط (ادرنه) دن باشلايەرق (مريچ) نهری ساحلنی تعقيب ايدرك ١٨ كيلومترو ٤٦٢ مترو بعدنده اولان (قاضی كويی) قريەسنه و اورادن (جسر مصطفی پاشا) قصبەسنه اوغرايوب (روم ايلی شرقی) ولايتنه داخل و صكره (خرمنلی) و بشنجی موقف اولەرق (طرنوی — سيمنلی) استاسيوننه واصل اولور. آندن صكره (خاصكوی)، (يكی محله)، (پاپاسلی)، (قاطونيچه = استانيمقه)، (فلبه) [اونبرنجی موقف] (تاتار پازارجق)، (صارم بك) استاسيونلرينه واصل و (بلوه) قريەسنه داخل اولور.

بلوه — بلغارستان خطی [٤٦ كيلومترو ٢٨٧ متروطول ٥ موقف.]
بوخط (بلوه) استاسيوندن باشلايەرق (بانيا = قوستانيچه)، (فندقلی = قباآبلی)، (اهتيمان) مواقعنه و بعده (بلغارستان) حدودينه واصل اولور. اورادن (صوفيه) يه اوغرايوب (صربستان) ده واقع (پيروت = شاركوی) قصبەسنه و (نيش) شهرينه، (بلغراد) ه طوغری كيدر.

طرنوی — يانبولی — برغوس خطی [٢١٣ كيلومترو ٨٥٣ متروطول]
بو خط (ادرنه) دن (بلوه) يه كيدن شمندوفر خطی اوزرنده بولنان مذكور الاسم (طرنوی — سيمنلی) استاسيوندن شماله طوغری (سازلی) دره واديسنی تعقيب

ایدرك (قره پیکار)، (رادنه محله‌سی) (یکی زغره)، (اسلمیه — کرمنلی) قصبه وقریه‌لرینه اوغرایه‌رق (طرنوی) دن ١٠٥ کیلومترو ٣٢٠ مترو بعدنده اولان (یانبولی) قصبه‌سنه واورادن دخی (آیدوس) اوزرندن (برغوس) ه کیدر. (یانبولی) ایله (برغوس) آره‌سی ١٠٨ کیلومترو ٥٣٣ متر‌ودر .

سلانیك — متروویچه خطی [٣٦٢ کیلومترو ٨٩٠ مترو طول و ٢٢ موقف.]

(سلانیك) دن (متروویچه) یه کیدن شمندوفر خطی (واردار) نهری وادیسنی بالتعقیب (طوپچیلر = طوپسین) ، (احمدلی = آماطووه)، (قره‌صولی)، (کومنجه Goumendja)، (کوکیلی)، (متروچه Mtrovtzé) ، (استرومجه) ، (تیمور قپو) ، (قریوولاق Krivolak) ، (غراچقو) یه اوغرایه‌رق اون اوچنجی موقف اولمق اوزره (کوپریلی)یه واورادن (قوصوه) ولایتنه داخل اولور. بعده (زه‌له‌نیقو) ، (اسکوب)، (الهسحان Elleshan)، (قچانیك)، (وریسوویچ Vérissovitz) ، (لیپلیان Liplian)، (پرشتنه)، (ولچترین) مواقعنه اوغرایه‌رق (متروویچه) یه واصل اولور .

اسکوب — صرب خطی [٨٤ کیلومترو ٦٠٠ مترو طول، ١٠ موقف.]

بوخط دخی اوروپا خطیدر . (اسکوب) دن صربستانه

کیدن شمدوفر خطی (آجارلر)، (قومانوه) ، (طوبانووجه) ، (پرهشوه)، (بوقاروجه)، (بویانووجه)، (زیبفجه) مواقعنه اوغرادقدن صکره (صربستان) حدودینه وارر .

دده آغاج — سلانیك [٤١٢ کیلومترو ٢٥٣ مترو طول ٢٨ موقف .]

دده آغاجدن حرکت اولندیغی حالده (بادومه Badoma) دنیلان برنجی موقفه واصل اولور. [دده آغاج جهتی قره آغاجلر ایله مزیندر] (بادومه) دن صکره (حرقه کوی) (عیبی کوی Aïbi-keuï)، (دمر بك = دمر بکلك) ، (کوملجنه) موقفنه واریلور. [(بادومه) موقفی ایله (حرقه کوی) ایستاسیونی آره سنده چند عدد تونل واردر.] (کوملجنه) ایستاسیوننددن صکره (نارکی کوی) ، (قزلجه کوی)، (اسکچه)، (اوقجیلر)، (یکی کوی) ایستاسیوننه واورادن (بوك Buck) موقفنه وارر. [(اوقجیلر) ایله (یکی کوی) موقفی آره سنده طار بربوغاز اورته سنده (مستا) نهری جریان ایتدیکی کبی خط اوزرنده دخی بیوك کوچك ١٨ تونل واردر .] بعده (امستا = قره صو) نهری اوزرینه قورلمش برتیمور کوپری وصکره بربرینی متعاقب ٤ بیوك تونل کچیلور (نصرتلی)، (درامه) ایستاسیونلرینه واصل اولور. [(درامه) موقفی خطك اورته یرنده بولندیغندن (دده آغاج) و (سلانیك) دن کلان ترنلره محل تصادف اتخاذ ایدلمشدر .] (درامه) دن صکره (اوته لیقوس Otéligos)، (آنجستا)، (بورنه

(Borna) استاسیونلرینه اوغرایه‌رق سیروز اووه‌سنه و (سیروز) موقفنه وارر [درامه اووه‌سنده مزروعاتدن خالی بعض یرلر وار ایسه‌ده سیروز اووه‌سنده برقاریش بیله زراعتدن خالی محل یوقدر.] آندن صکره (بروسنیك)، (دمرحصار)، (حاجی بكلك)، (پورای Poray)، (آقنجه‌لی)، (طویران) مواقفنه وارر. [(دمرحصار) ایله (آقنجه‌لی) آراسنده (استروما) دیه یاد اولنان (قره صو) مجراسی اولوب بیوك بر كوپری ایله نهر مذكور كچیلور. بوقارووده مذكور (كوملجنه) قصبه‌سی ایله (طویران) آره‌سنده‌كی خط بر اووه اوزرنده اولدیغی حالده بورادن آشاغیسی یقوش آشاغیدر.] (طویران) دن صكره (كلیندر Kilindir)، (صاری كول)، (صالمانلی) استاسیونلری كچیله‌رك (سلانیك) شهرینه واریلور.

سلانیك ـ مناستر خطی [٢١٨ كیلومترو ٥٥٦ متروطول، ١٢ موقف.]

سلانیكدن مناستره كیدن بو خط (سلانیك)دن باشلایه‌رق (قیرجه‌لر)، (قاپسوحورا) (قره‌فریه)، (اغستوس)، (ورتقوپ)، (وودینه)، (اوستروه)، (صاروویچ)، (اكشی صو)، (فلورینه)، (قنه‌لی) مواقفنه اوغرادقدن صكره (مناستر) ه واصل اولور.

بوسنه سرای — برود خطی [٢٦٩ كیلومترو طول].

بوخط (ویسوقه)، (زنیچه)، (مغلای آ، (دبور)، (دربند) مواقعندن مرور ایدر.

کذا (سرای بوسنه)دن (موستار)ه اوغرایه‌رق دالماچیا حدودی اوزرنده‌کی (متقوویچه)یه کیدر شمندوفر خطی وار در. بوخطك (موستار) ایله (متقوویچه) آراسنده‌کی بعدی ٤٣ کیلومترو در .

(بنالوقه)دن (نووی)یه ١٠١ کیلومترواق تیموریولی‌واردر.

(وارنه) ایله (روسجق) آره‌سنده ایشلمکده اولان شمندوفرخطی اوزرنده (پراوادی)، (هزارغراد) قصبه‌لری موجود در.

آسیای عثمانی

حدود — مساحه و نفوس و اجناس

حدود — سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك اجزای اصلیه‌سندن معدود اولان آسیای عثمانی الکاسی (آسیا) قطعه‌سنك طرف غربیسنده واقع اوله‌رق شمالاً (بحر سیاه)، (استانبول بوغازی)، (مرمره دکزی)، (چناق قلعه بوغازی) و غرباً (اطه‌لر دکزی)، (بحر سفید) و آفریقای عثمانی‌یه منسوب (العریش)، (عقبه) محافظلقلری و (بحر احمر) وجنوباً (عدن) قطعه‌سی و (بحر عمان) و (مسقط) امامتلغی، (بصره) کورفزی وشرقاً (ایران) مملکتی و (قافقاسیه) اراضیسی ایله محدوددر [۱]

[۱] قافقاسیه ایله اولان حدود — آسیای عثمانینك روسیه ایله اولان حدودی (بحرسیاه) ساحلنده (خوپه)نك شمالنده واقع (قوپعش) بروندن باشلایوب (آرارات) طاغنه قدر امتداد ایدر.

مذکور الاسم (قوپعش) بروندن حدود جنوبه طوغری (خوپه Khopa)، (چوروح) صولری آراسندن کچوب (لیوانه) نام دیکرله (آرتوین Artevine) و (باردیز Bardise) قصبه‌لرینی روسیه‌ده براقوب (آراس) چایی قطع ایلدکدن صکره (کوسه) طاغنه وارر. اورادن (آراس) و (مراد) صولرینی یکدیکرندن تفریق ایدرك (آرارات = ماسیس) طاغنده ایران حدودینه واصل اولور.

ممالك شاهانه‌نك بوحدود داخلنده بولنان (آسیای عثمانی) الكاسی (آسیای‌صغری) دینلان (آناطولی) شبه جزیره‌سی ایله (سوریه)، (الجزیره)، (جزیرهٔ علیا) اراضیسنی و (حجاز)، (یمن) قطعه‌لرینی محتویدر.

مساحه ونفوس واجناس — آسیای عثمانینك مسافهٔ طولی (مرمره) دكزی ساحلندن (بصره) كورفزینه قدر ۲,۲۰۰ كیلومترو والك‌طار محلنده یعنی (آرارات) طاغندن (اسكندرون) كورفزینه قدر عرضی ۷۸۰ والك كنیش محلی بولنان (قره‌دكز) بوغازندن (باب المندب) ه قدر ۳,٤۰۰ كیلومترودر. مساحهٔ سطحیه‌سی بحساب تخمینی ٤,۱٤۰,۰۰۰ كیلومترو مربعی اولوب

ایران مملكتی ایله اولان خط حدود -- ایران مملكتی ایله اولان حدود (آرارات) طاغندن (بصره) كورفزینه قدر وارر.

مذكور حدود (آرارات) طاغندن جنوبه طوغری كیدرك (ناندراق Nandrak) طاغنه واورادن (چالدیران) و (قطور) اراضیسنی ایرانده براقوب (زاب اعلا = زاب‌الكبیر) صوینك ورسانی (رومیه) كولی ورساننده تفریق ایدن طاغلردن‌كچه‌رك (زاب‌سفلا = زاب‌الصغیر) صوینی قطع ایدر. آندن صكره حدود (اردلان) اراضیسنی ایرانه ترك و(دجله) نهری توابعندن (دیاله Diala) صوینی قطع ومذكور صویك مجراسنی برمدت تعقیب ایدر. بعده (دیاله) نهرینی ترك ایله (خانقین = حلوان) و (مندلی) قصبه‌لری شرقندن كچه‌رك (طیب) صوینی و(سامیه) بتاقلغنی قطع و(بصره)نك سمت شرقیسنده كائن (محمره Mouhmira) قصبه‌سی جوارنده (شط العرب) ه واصل ومذكور نهرك مجراسی ایله (بصره) كورفزینه لاحق اولور.

اهالئ موجوده‌سی تقریباً ١٣,٠٠٠,٠٠٠ قدری (آناطولی)، (سوریه). (الجزیره)، (جزیرهٔ علیا) قسملرنده ودرت بش ملیون مقداری دخی (حجاز) و (یمن) طرفلرنده اولمق اوزره ١٨,٠٠٠,٠٠٠ قدر تخمین ایدلمکده‌در. بو نفوس (ترك)، (تاتار)، (کرد)، (چرکس)، (عرب)، (لاز)، (روم)، (ارمنی)، (یهودی) کبی اجناس عدیده‌دن مرکب اولدیغی حالده جمله‌سی (عثمانلی) نامی تحتنده اتفاق و اتحاد ایله مفتخردر. ترکلرك (یوروك)، (ترکمن)، (آوشار) اسمنده‌کی قسملری آناطولی داخلنده کزکنجیلك ایله امرار وقت ایتمکده‌در. بونلردن یوروکلر آناطولینك سمت غربیسنده و ترکمنلر ایله آوشارلر شرق طرفلرنده کورینورلر. تاتارلر دخی قریم مهاجرلریدر.

﴿ سواحل ﴾

آسیای عثمانی یوقاروده ذکر اولندیغی کبی (بحر سیاه) ، (استانبول بوغازی)، (مرمره دکزی) ، (قلعهٔ سلطانیه بوغازی) ، (اطه‌لر دکزی) ، (بحر سفید) ، (بحراحمر) ، (بصره کورفزی)ساحللرینه مالك وصاحب اولدیغندن سواحل مذکوره‌یه دائر ایضاحات بروجه آتی ذکر وبیان اولنور .

بحر سیاه ساحلی — آناطولیٔ شاهانه‌نك بحر سیاه ساحلی (قوپمش) بروننده‌ن (ایروه) موقعنه قدر امتداد ایدر .

(قوپمش) بروننده‌ن غربه طوغری ساحل تعقیب اولندیغی حالده کندی اسمی ایله مسمی بر لیمان حاصل ایدن [باطی روزکارلرندن محفوظ اوفاق بر لیماندر] (ریزه Rizé)قصبه‌سی اوکندن کچیله‌رق (بحر سیاه)ك الك تجارتکاه بلده‌سی اولان (طربزون) شهرینه و(پلاتانه = پولتخانه) لیمان موقعنه‌واریلور . [پولتخانه لیمانی باطی و قره‌یل روزکارلرندن مصون اولدیغی ایچون (طربزون) لیماننده بارینه‌میان کمیلر مذکور لیمانه التجا ایدرلر] بعده (یروس Iyéros) برونی طولاشیله‌رق (کمشخانه = حارشید Harchid) ایرمغی‌مصبی و(تیره بولی)، (کره‌سون) قصبه‌لری و (وونه) ، (یاسون) برونلری کچیله‌رك (اونیه Unié) قصبه‌سی و(ترمه Terma) چایی آغزی و(چالتی) برونی و (یشیل‌ایرمق) مصبی‌مشاهده اولنور. آندن صکره(صامسون)

لیمانی [باطی وقره یل روزکارلرندن مصون ایسه‌ده عمقی آزدر.] وقصبه‌سی و (انجیر) برونده آناطولی شبه جزیره‌سنك بیوك نهرلرندن اولان (قزل ایرمق) مصبی و چفته لیمانی بولنان (سینوب = سیناب) شهری کورینور. مذکور ایکی لیمان بیننده (بوزتپه برونی) واردر. [(سینوب لیمانی) (قره دکز) سواحلنك برنجی لیمانیدر] آناطولی شبه جزیره‌سنك الك شمالی نقطه‌سی اولان (اینجه برون) طولاشیله‌رق (قسطمونی)نك اسکله‌سی اولوب انشاآت بحریه دستگاهلرینی حاوی بولنان (اینه‌بولی) قصبه‌سنه و (کرمبه Karembé) برونی دخی کچیله‌رك (دوره‌کانی Devrekani) دره‌سی مصبنه و چفته لیمانی اولان (اماصره) بلده‌سنه تصادف اولنور. بعده (بارطین)، (فیلیوس = فیلیاس) صولری مصبلری یقیننده ن و(بابا برونی) اوکندن مرور اولندقده (بولی)نك اسکله موقعی اولان (ارکلی) قصبه و کوچك لیماننه [بو لیمان یویراز، کون طوغیسی روزکارلرندن محفوظدر] و(آلابلی)، (آقچه‌شهر)، (اینجیرلی) نامنده‌کی قریه‌لره و(سقاریه) نهری مصبنه و(کفکن Kefkin) اطه‌سی ایله (کرپه Kerpé) برونی آره‌سندن و(شیله) قصبه‌سی یقیننده ن و(خرمانقیا) اوکندن بالمرور (ریوا = ایروه) مستحکم موقعنه واریلور. بوراده (قره دکز) ساحلنه ختام ویریله‌رك استانبول بوغازینك آناطولی ساحلنه بدأ اولنور. [۱]

[۱] قره دکز سواحلی شرقدن اعتباراً (چالطی) برونه دکین جنوبی قوس پیدا ایدر. بعده شمالی برقوس رسم ایدرك (بابا) برونه کلور اورادن (ایروه)یه قدر ساحل دوز بولنور.

استانبول بوغازی ساحلی — استانبول بوغازینك آناطولی ساحلی مذکور الاسم (ایروه) موقعندن (اسکدار)، (قز قله‌سی) حذاسنه قدر امتداد ایدر.

مذکور بوغازك ساحلی بوغازلر بحثنده مفصلاً بیان اولندیغی اوزره متین استحکام و طابیه‌لر ولطیف قصبه و قریه‌لر ایله مزیندر.

مرمره دکزی ساحلی — آناطولئ شاهانه‌نك مرمره دکزی ساحلی (قز قله‌سی) و (اسکدار) دن باشلایه‌رق (قلعهٔ سلطانیه بوغازی)- نك مبدئی اولان (چارداق)، (لاپسکی) موقعلرینه دکین امتداد ایدر. (اسکدار) دن صکره (مرمره) دکزی ساحلی تعقیب اولندیغی حالده آناطولی ساحلنده آناطولی شمندوفر خطنك مبدئی اولان (حیدرپاشا) موقعی و (قاضی کویی) بلده‌سی کورینور. بعده (موده برونی)، (مالتپه)، (قارتال) (پندك) قصبه و قریه‌لری ایله (فنالی) (بورغاز) (هکبه‌لی). (بیوك آطه) نامنده‌کی آطه‌لر آره‌سندن کچلدکده طقوز ساعت قدر طولی چکن (اذمید) کورفزی مشاهده اولنورکه مذکور کورفزك ایچروسنده (اذمید) شهری، (قره مرسل)، (یالوه) قصبه‌لری واقعدر. [١] بعده (بوزبرون) طولاشیله‌رق (آره‌ودلی) موقعنه تصادف اولنور. انی متعاقب ٥٠٠ قدر کمی استیعابنه کافی (کملیك) لیماننه کیریلورکه (بروسه) نك اسکله موقعلری اولان (کملیك)، (مدانیه) قصبه‌لری ساحلنده واقع

[١] (اذمید) (کورفزی (هرسك) دیلی واسطه‌سیله مدخلی قیالی اولدیغندن هر روزکاردن محفوظ برکول کبیدر.

و (امیر علی = امرالی) دنیلان اطه مدخلنده کائندر. (ازنیق) کولی دخی بر آیاق ایله مذکور لیمانه آققده‌در. [١]
(مدانیه) قصبه‌سندن صکره مذکور ساحل تعقیب اولندیغی حالده (میخالیج = ماغلیج) و یا (صوصورلی) نهری مصبنه و(باندرمه) قصبه‌سنه و ایکی لیمان حاصل ایدن (اردك Erdek) نام آخرله (قپو طاغی) شبه جزیره‌سی ایله اوچی بیوك و برقاچی كوچك اولان (مرمره) آطه‌لرینه تصادف اولنور. بو اطه‌لرك بیوكلرندن بری (نفس مرمره) ودیكری (پاشا لیمانی = آلو) نامیله یاد اولنور. بعده اسكیدن (غرانیقوس Granicus) دنیلان (قوجه چای) ونام دیكرله (قازطاغی صویی) مصبنه و (چارداق) موقعنه تصادف اولنه‌رق (مرمره) دكزی ساحلنه ختام ویریلور. (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینه كیریلور.

قلعهٔ سلطانیه بوغازی ساحلی — (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینك آناطولی ساحلی بوغازلر بحثنده مفصلاً بیان اولندیغی اوزره متین قلعه‌لر واستحكاملر ایله احكام ایدلمش و (سنیچه) برونی ایله نهایت بولمشدر.

اطه‌لر دكزی و بحر سفید ساحلی — آسیای عثمانینك آطه‌لر دكزی ساحلی (سنیچه) برونندن بدأ ایله (ردوس) آطه‌سی قارشوسنه و(مكری) لیمانی یقینلرینه قدر امتداد ایدر.
(سنیچه) برونی مرور اولندقده (تنه‌دوس Tenédos)

[١] (كمليك) كورفزی یالكز باطی ولدوس روزكارلرینه آچیقدر.

دنیـلان (بوزجه آطه Bozdja ada) ایله سـاحل بیننـده‌کی (بشیکه = بشیکلر) قویی و(اسکی استانبول) موقعی اوکندن کچیله‌رك وبابا قلعه‌سی وبرونی طولاشـیله‌رق (مدللو) اطه‌سی قارشوسنده واقع (ادرمید) وبراز ایلروده (چاندارلی) کورفزلرینه کیریلور. (باقر چایی)، (چاندارلی) کورفزینـه دوکیلور. دهـا ایلروده ٦٥ کیلومترو طولنده و ٢٠ کیلومترو عرضنده اولان مشهور (ازمیر) لیمانئه تصادف اولنور.

آناطولینك بغایت معمور و تجـارتکاه اولان (ازمیر) شهری و (سراباد) نهری مصبی مذکور لیمانك ایچروسـنده کائندر . (ازمیر) لیماننده چیقیلور ایکن عهدقدیمده (قلازومن) اسمیله یاد اولنان (اورله) ویا (چشمه) شبه جزیره‌سی ساحلی تعقیب اولنور . مذکور شبه جزیره‌نك شمالنده (قره برون) وغربنده (چالطی) لیمانی و(چشمه) قصبه‌سی واردر .

(اورله) یارم اطه‌سـنك جنوبنده (صیغه‌جق) لیمانی ایله (قرش اطه‌سی) قصبه ولیماننه‌تصادف اولنور. (کوچك‌مندرس = کوچك مندره) نهری بوآچیق لیمانه دوکیلور . بعـده (سیسام) اطه‌سی ایله ساحل بیننده یعنی (سیسام) بوغازندن کچیلورایکن (صامسون‌طاغی) برونی طولاشیلور. صکره (بیوك مندرس = بیوك مندره) نهرینك محل انصبابنه و (ماندالیه)، (استانکوی) کوزل لیمانلرینه تصـادف اولنور. بو ایکی لیمان

آره‌سنده (بودروم) شبه جزیره‌سی واقع و مذکور الاسم (استانکوی لیمانی) مدخلنده .(استانکوی Kôs) اطه‌سی کائندر.

مذکور لیماندن جیقیلور ایکن (قرییو Krio) برونی ایله نهایت بولان (دوريد) شبه جزیره‌سی ساحلی طولاشیلور و(سیمی= سومبکی Sombequi) قوینه کیریلور. بعده(ردوس) طه‌سی ایله (آلیپو Alipo) برونی آره‌سندن مرور اولندقده (مرمریس Mermeris) لیماننه [بو لیمان هر نوع روزکاردن مصوندر] و(کویجکز) کولی آیاغنه و (کرنیس Kernis) چایی مصبنه و(مکری Mekri) قوینه ،(قوجه چای)مصبنه تصادف اولنور. مذکور (مرمریس)؛ (مکری)لیمانلری آره‌سنده‌کی ساحل ۸۰ میلدر]

بحرسفید ساحلی — آسیای عثمانینك بحرسفید ساحلی (مکری) لیمانی ساحلندن باشلایه‌رق (العریش) موقعنه قدر امتداد ایدر .

(مکری) لیماندن صکره بحر سفیدك تشکیل ایلدیکی (آنطالیه= آطالیه) آچیق لیماننه کیریلورکه ساحلنده (قونیه) نك اسکله‌لرندن‌عد اولنان (آنطالیه) قصبه‌سی واردر. (آق صو) و (کوپری چایی) مذکور لیمانه دوکیلور. [۱]

بولیمانك ایلروسنده (آناطولی) شبه جزیره‌سنك الك جنوب نقطه‌سنی ارائه ایدن (آنامور) برونی و دها ایلروده (سلفکه Selefké) قویی کورینور . بعده (مرسین)کورفزینه کیریلور. بوکورفز ساحلنده (کوکصو) مصبی و (طاش‌اوجی) اسکله‌سی

[۱] (انطالیه) لیمانی جنوب روزکارلرینه آچیق ایسه‌ده (ازمیر)دن صکره ایشلك لیمانلردن بریدر .

و آناطولینك ایکنجی درجه‌ده ایشلك اسکله‌سی اولان (مرسین) قصبه‌سی، (طرسوس) چایی و (سیحان) نهری آغزلری و (چقور اووه) بتاقلقلری و (قره‌طاش) برونی مشاهده اولنور.

مذکور (قره‌طاش) برونی ایله (رأس الخنزیر) نامنده‌کی برون آره‌سنده بولنان و شرق شمالی‌یه طوغری کیرمش اولان کورفزه (اسکندرون لیمانی) دینورکه ساحلنده (جیحان) نهری مصبی و (یورطه‌لق) لیمانی و (پیاس) و (اسکندرون) مشهور قصبه‌لری کوریلور. [١]

(اسکندرون) کورفزندن صکره جنوبه طوغری ساحل تعقیب اولندیغی حالده (سوریه) نك اك بیوك نهری اولان (عاصی) صویی مصبنه و (لاذقیه)، (طرابلس شام)، (بیروت)، (صیدا)، (صور)، (عکه)، (یافه)، (غزه) اسکله‌لرینه تصادف اولنور. بعده (العریش) اسمنده‌کی موقعده آسیای عثمانینك (بحر سفید) ساحلی ختام بوله‌رق (آفریقای عثمانی) حدودینه واریلور.

[١] (اسکندرون) کورفزی هرنقدر قره‌یه طوغری زیاده کیرمش ایسه‌ده غرب و جنوب روزکارلرینك تحت تأثیرنده بولنمسندن محفوظ بر کورفز عد اولنه‌میوب عادتا آچیق بر دکز مشابه‌سنده‌در.

﴿ طاغلر ﴾

آسیای عثمانیده بولنان طاغلر آسیای غربی جبال تسلسله‌سنك اك مرتفع محلی اولان و(عجمستان) ایله (روسیه) حدودی اوزرنده بولنان (اکری = ماسیس) نام دیکرله آرارات) [٥٤١٠ مترو ارتفاع] اسمنده‌کی جبلدن آیریلور.

(آرارات) طاغندن غربه طوغری مفارقت ایدن قسمی آنتی طوروس Anti Taurus) و یا (آنتی طاوروس) اسمی لتنده بولنان آناطولی سلسلهٔ اصلیه‌سیدر.

بوسلسلهٔ جبال سمت غربی‌یه طوغری حین امتدادنده شاه‌کول)، (کوسه)، (شریان)، (بیك‌کول)[٤٤٤٠ مترو رتفاع]، (قوزیجان = درسم)، (منصور) طاغلرینی شکیل ایتدکدن و (اکین) قصبه‌سی شمالنده (فرات) نهرینه رکچید ویروب (چالتا)، (طوخمه) صولری بیننده کائن (صاری چیچك) طاغلرینی حاصل ایلدکدن صکره بری جنوبه دیکری جنوب غربی‌یه واوچنجیسی شماله متوجه اوله‌رق امتداد ایدر.

جنوبه کیدن قسمی (فرات)، (جیحان) نهرلری آره‌سندن (مرعش) قصبه‌سی یقیننده‌ن کچه‌رك (جبل برکت = کاوور لماعی) [١٤٠٠:٢٠٠٠ متروارتفاع]، (الماطاغی=جبل لکام)، جبل احمر) اسملری آلتنده اولدیغی حالده (اسکندرون) کورفزینك منتهای جنوبیسنی تشکیل ایدن (رأس الخنزیر) اسمنده‌کی رونده نهایت بولور.

سلسلهٔ مذکوره‌نك (سوریه) ساحلنه موازی اولان شعبه‌سی

(جبل لبنان) اسنی آلور . (جبل لبنـان) دخی (بعلبك) جوارنده (آنتی لبنان) نامنده‌کی طاغلری حاصل ایدر .

جبل لبنان (اسکندرون) کورفزی جنوبنده کائن (آقره) طاغنـدن بدأ ایله بحر سفیدك سـاحلی بوینجه جنوبه طوغری (بحراحمر) ه قدر امتداد ایدن ایکی سلسله‌در.

(لبنان) سلسله‌سنك شمالی قسمنه (جبل الأکراد) ، (جبل نصیری) دینـور . (صیدا) جنوبنـده (جبل لبنان) بر طاقم تپه‌لره تحول ایدرکه باشلوجه‌لری (جبل کرمل) ایله (طابور) طاغیدر . بعده (جبل لبنان) (قدس شریف) جنوبنده تکرار طاغ هیئتنه کیروب (سویش) ایله (عقبه) کورفزلرینی یکدیکرندن تفریق ایدن طاغلرده نهایت بولور. بوسلسله‌نك اك یوکسك ذروه‌سی (طرابلس) قربنده (عاصی) نهرینه منبع اولان (جبل خطیب) در . (عاصی) نهرینك (آق دکز) کولنه طوغری تشکیل ایتدیکی دیرسك محلنده دخی (جبل موسی) واردر. آنتی لبنان باشلوجه (جبل الشیخ)، (جبل حوران)، (جبل عجلون)، (جبل شرا) دن عبارت اولوب کسیك کسیك اوله‌رق جنوبه طوغری بعدالامتداد (یمن) طاغلری ایله نهایت بولور.

بوسلسله‌نك قوللری (بر الشام) و (عربستان) صحرالرنده یاییلوب بریسی (بصره) کورفزینه قدر کیدر.

مذکورالاسامی ایکی سلسلهٔ جبال آره‌سنده (جبل الشیخ) جوارنده سطح دریادن ۲۵۰۰ قدم ارتفاعنده (البقاع) دنیلان غایت منبت بروادی واردر . بونك شمالنده (عاصی) و جنوبنده بحرلوطه آقان (آردن) نهرلری وادیلری موجوددر ۷۰

مذکور الاسم (آنتی طوروس) سلسلهٔ اصلیه‌سنك (صاری

چيچك) طاغنـدن شماله طوغرى آيريلان شعبه‌سى (فرات) توابعندن (چالتا) صوينك منبعى جهتنده (قره‌بل) سلسله‌سنى و (قوچكيره)، (كرجانيس)، (آق طاغ) ياپلالرينى بعد التشكيل (كلكيت)، (كمشخانه) طاغلرينه كسب ارتباط ايدر.

(طوروس) اسمى التنده بولنان سلسلهٔ جبال دخى (آنتى طوروس) جبال متسلسله‌سنك غرب جنوبى‌يه طوغرى آيريلان و (آطنه) ولايتنه و (سيحان) نهرينك منبعلرى طرفنه كيدن قسمندن تفرق ايلمشدر.

بو سلسلهٔ جبال مذكور نهرك كنارنده واقع (آلا) طاغندن غربه طوغرى حين امتدادنده (قيصريه) قربنده چيبلاق اوج تپه‌دن متشكل و ذروه‌سى دائمى صورتده قار و بوز ايله مستور و آناطولى شبه جزيره‌سنك ٤٠٠٠ مترو ارتفاعنده اولان (ارجياس) طاغنى و مركز ياپلاسنك حدود شماليه‌سنى تشكيل و (حمانه) ياپلاسنده ياييله‌رق و (پاشا)، (امير)، (مراد)، (شاپخانه = سماو) طاغلرينى و (اوزونجه ياپلا) ايله (قاز) طاغنى حاصل ايدرك (قلعهٔ سلطانيه) بوغازنده نهايت بولور.

(طوروس) سلسلهٔ جبالنك (ارجياس) طاغندن جنوب غربى‌يه طوغرى آيريلان جنوب سلسله‌سى (صماتى) ياپلاسنى تعقيب ايتدكدن صكره (آلا طاغ) ايله (بلغار = بوغا)، (صوماق)، (كيك) [٣٥٠٠ مترو ارتفاع]، (ديب پوبراز)، (آغلاسون) طاغلرى ايله (عاصى قره آغاج) ياپلاسنى (بك) طاغنى بالتشكيل ٣٠٠٠ مترو ارتفاعنده‌كى (آق) طاغه واصل

اولور. مذکورالاسم (کیك) طاغندن آیریلان (قره‌کدیك) طاغی (آنامور) بروننده نهایت بولور.

مذکور الاسم (طوروس) سلسله‌سنك (مراد) طاغندن بدأ ایله شمال غربی‌یه طوغری کیدن شعبه‌سی (کرمیان) یایلاسنی و (دومانیچ) و (بروسه) اوستنده (کشیش) [٢٥٠٠ مترو ارتفاع] طاغلرینی حاصل ایلدکدن و(اذمید) ایله (کملیك) کورفزلری آره‌سندن بالمرور (قاطرلی) طاغنی تشکیل ایتدکدن صکره (بوز برون) ده نهایت بولور .

آناطولی شبه جزیره‌سنك سمت غربیسنده (اورله) یارم اطه‌سنی حصوله کتورن (بوز) طاغی واردر. بوطاغدن آیریلان (مغنیسا) طاغلری (اطه‌لر دکزی) ساحلی بوینجه شماله طوغری متوجه اوله‌رق مذکور الاسم (قاز) طاغی ایله برلشور.

(بوز) طاغندن جنوبه طوغری تفرق ایدن شعبه‌سی دخی (جمعه) و (سیسام) اطه‌سی قارشوسنده ختام بولان (صامسون) طاغلرینی تشکیل ایتمشدر.

مذکور الاسم (بوز) طاغندن شرق جنوبه طوغری آیریلان قسمی (بیوك مندره‌س) نهرینه بر کچید ویردکدن و (بابا) طاغی و اورمانلقدن‌عبارت (جنوبی بوز) دنیلان جبلی حصوله کتوردکدن صکره (کوچکز) کولنه واصل اولور .

آسیای عثمانینك حدود شرقیه‌سنده (آرارات) طاغندن جنوب شرقی‌یه طوغری آیریلان قسمی (ایران) طاغلری اسمنی

آلور. بو طاغلر ایسه (آسیای عثمانی) یی (ایران) مملکتندن فصل و (وان) کولی ایله (دجله) حوضه‌لرینی (رومیه) حوضه‌سندن تفریق ایدر. بو طاغلرك باشلوجه قسمنی (جبل خمرین) تشکیل ایدر.

(آرارات) طاغنك نهایتنده کائن (کوسه) طاغندن و (مجنکرد) حذاسندن ۲۵۹۰ مترو ارتفاعی ایله آپریلان (صوغانلی) نامنده بر سلسلهٔ جبال (فرات) و (چوروخ) صولری حوضه‌لرینی بری برندن تفریق ایتمك و (کمشخانه) طاغلری ایله برلشمك اوزره غربه طوغری امتداد ایدر.

آناطولینك سمت شمالیسنده (آناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سی) نامنده برسلسلهٔ جبال دها واردر. بوطاغلر (چوروخ) صوینك منصبی صولندن (لازستان) طاغلری نامیله بدأ ایدرك غربه طوغری بحر سیاهه قریب وموازی اوله‌رق ممتد اولور. حین امتدادنده (قولات)، (کمشخانه)، (کومبت)، (جانیك) طاغلرینی حصوله کتوردیکی کبی (یشیل ایرمق) نامنده‌کی نهره و (نیبیان Nibian) ایله (قطران) طاغلری بیننده دخی (قزل ایرمق)ه برر کچید ویردکدن و (قسطمونی یایلاسی) ایله اوزرنده‌کی (ایلغاز) طاغنی حاصل ایتدکدن صکره (بارطین) و (فیلیاس) صولرینه دخی کچید ویروب (بولی)، (عباس) طاغلرینی و(سقاریه) نهرینه دخی کچید ویروب (قوجه ایلی یایلاسی) ایله ممتد اوله‌رق (علم طاغی = عالم طاغی)نی تشکیل ایدر. قره‌دکز بوغازی ساحلنده (یوشع) تپه‌سنده نهایت بولور.

مذکور الاسامی (بارطین)، (فیلیاس) صولری آره‌سنده (طورنا) و (فیلیاس) صویی صول وادیسنده (اووه) طاغلری واردر. (بولی) نك جنوب شرقیسنده (بیوك آلاطاغ) نامیله بر بیغین موجوددر. بونك شرقنده (ایشیق) و (قوش) طاغلری واردر . بو سلسلهٔ جبال (قوش) طاغندن صکره (قزیل ایرمق) دنیلان نهره بر کچید ویردکدن و (طوشان) طاغی حصوله کتوردکدن صکره جنوب غربی‌یه طوغری امتداد ایدوب (قرقدلیم)، (کوسه) طاغلرینی و (بوزاوق) یایلاسنی حصوله کتوردکدن صکره (آق طاغ) معدنی واسطه‌سیله (چاملی بل) ه واصل اولور . بعده شرقه طوغری کیدرك (کوسه) طاغی بعدالتشکیل (قوچکیری) یایلاسی واسطه‌سیله (قره بل) سلسله‌سنه برلشور.

سطح مائلر

بوقاروده مذکور طاغلرك وضعیتی (آسیای عثمانی) ی اطرافنی احاطه ایدن دکزلره تابع ورسانلره تقسیم ایلمشدر.

احوال میاه وکوللر

بحر سیاه ورسانده جاری انهار

آناطولیٔ شاهانه داخلنده بحر سیاهه یك چوق نهروچای جریان ایتمکده ایسه‌ده باشلوجه‌لری (یشیل ایرمق)، (قزل ایرمق)، (فیلیاس)، (سقاریه) اسمنده‌کی نهرلردر.

يشيل ايرمق — (طوزانلی Tozanli) ، (چیقریق) نامنده ایکی قولدن مرکبدر .

بونلردن (طوزانلی = توقاد) چایی [٢٣٠ کیلومترو مجرایی حاوی] — مذکور چای (کوسه طاغی) نك شمالندن منبعنی آلوب غربه طوغری جریان ایدەرك لطیف بر وادی داخلنده اوچ تپەنك میللری اوزرینه مبنی (توقاد) شهرینی صولنده براقوب (قاز اووەسی) دینلان محلدن کچدکدن صکره (چیقریق) چایی ایله برلشور .

(چیقریق) چایی [٢٢٠ کیلومترو طول] — (توقاد) قصبەسنك جنوبندەکی (چاملی بل) دن چیقوب غربه طوغری (آرد اووه = آرتق آباد) دن و (صولی سرای) یقیندن بالمرور صولدن (آق طاغ معدنی) طرفندن کلان بر قاچ تابعنی آلدقدن صکره (حسن آباد) ناحیەسنك مرکزی اولان (آلاجه) قریەسنی صولنده براقەرق شمال شرقیه متوجّه اولور. بعده صول طرفدن (چوروم) قصبەسندن کچن بر تابعنی و (مجید اوزی) قضاسنك مرکزی اولان (حاجی کوی) دن مرور ایدن بر درەیی آلەرق (طوزانلی) چایی ایله برلشور.

بو ایکی چای یکدیکری ایله برلشدکدن صکره (یشیل ایرمق) نامنی اخذ ایدر. بورادن محل انصبابنه قدر ١٦٠ کیلومترو مجرایی حاوی بولنور. آندن صکره (یشیل ایرمق) ٥٠ مترو عرض پیدا ایدرك (اماسیه) شهرندن کچوب صول طرفدن (مرزیفون)

قضاسی داخلنده جریان ایدن (ترس آقان) چایی آلور . بعده (طاش اووه) یی قطع ایدرك صاغ طرفدن كلان (كلكیت) وياخود (كرميلى) چايى ايله برلشور . [۱]

(يشيل ايرمق) ، (كلكيت) چايى آلدقدن صكره شماله طوغرى طار بر بوغازدن كچوب صاغنه براقديغى (چهارشنبه) قصبه‌سى اوكنده درت قوله آيريله‌رق (چالتى Tchalti) برونى جوارنده بحر سیاهه دوكيلور .

قزل ايرمق [۲] [۹٦۰ كيلومترو طول] — (كوسه)طاغى اتكلرندن نبعان وغربه طوغرى جريان ايدرك‌ايكى‌دره‌اوزرينه مبنى (سيواس) شهرينه واصل اولور. بعده مجراسنى جنوب غربى‌يه تحويل وطرفيندن (دليكلى‌طاش)چايى و(چاملى بل)دن چيقان (خان) صويى و (قيصريه) شهرى يقيننددن كچن (قره‌صو) اسمنده‌كى چايى اخذ و(نوشهر) قصبه‌سنى‌صولنه و(حاجى‌بكتاش) قصبه‌سنى صاغنه ترك ايدرك مجراسنى غرب شمالى‌يه‌تبديل‌ايدر. بعده (قيرشهر) قصبه‌سنى صاغ تابعندن برى اوزرنده براقوب

---

[۱] (كلكيت) چايى [۳٤۰ كيلومترو مجرايى حاويدر] (آق طاغ) دن نبعان و(كلكيت چفتكى) قصبه‌سندن غربه طوغرى جريان ايدرك بر اووه اوزرنده كائن (قره حصار شرقى = شبين قره حصارى) و(قويلحصار=قيونلى حصار) ، (نيكسار) قصبه‌لرينى صولنه‌براقدقدن صكره (طاش اووه)ده (يشيل ايرمق) ايله برلشور.

[۲] بو نهرك‌مجراسى چامورلى ورنكى قرمزى اولديغندن بين‌الناس (قزيل ايرمق) اسميله متعارف اولمشدر .

مجراسنی شماله تبدیل و (کسکین) ایله (حیمانه) یایلاسی آره‌سندن (قامه‌جك) حذاسنه دکین مرور ایدر. آندن صکره نهر مذکور شرق شماله دونوب (کنغری = چنغری) شـهرندن کچن (شاپ)دره‌یی ویا(یاپراقلی) چاینی صولدن و (دلیجه)چاینی صاغدن آله‌رق (اسکلیب) قصبه‌سنی صول طرف تابعی اوزرنده ترك ایدر. بعده (قوش) طاغی ایله (قرق دلیم) طاغلری آره‌سنده طولاشوب طار بر وادیدن جریان ایدرك (عثمانجق) قصبه‌سی اوکنده ضربه طوغری بر دیرسك پیـدا ایلر. بو محلده صول طرفدن (قوچحصار) قصبه‌سـندن کچه‌رك (طوسیه) قصبه‌سنی صولنه براقان و لطیف وغایت منبت اراضـیدن کچن (دورك Devrek) و (ایلغاز) طاغندن ظهور و(قسطمونی) جوارندن و (طاش کوپری) قصبه‌سی یانندن و (بوی آباد) قربندن کچن (کوك ایرمق) چایلرینی آلور.

آندن صکره (قزل ایرمق)، (وزیر کوپریسی) قصبه‌سندن مرور ایدن بردانه Birdané = بیدانه Bidané)صوینی صاغدن آلوب (قطران)، (نیبیان Nibian) طاغلری آره‌سنده‌کی طار بوغازدن کچوب (بافره) اوکنده دوز بر اووه‌یی قطع ایله بحر سیاهه منصب اولور.

فیلیوس صایی — بو چای باشلوجه (بولی)، (صوغانلی) نامنده ایکی صویك اجتماعندن حصوله کلمشدر.

بولی صولی [١٣٠ کیلومترو طول] — (عباس) طاغی

جنوبندن نبعان وشمال شرقی‌یه‌طوغری جریان ایدرك (بولی) شهری اوکندن بالمرور (منکن Menguen) قصبه‌سنی صاغنده ترك ایدر . بعده (دورك Durek) قربنده صاغدن کلان (صوغانلی) صویی ایله برلشیر .

صوغانلی صویی [١٩٠ کیلومترو طول] — (آلا طاغ)ك شمالندن نبعان وشرق شماله‌طوغری (اولو صو) نامیله جریان ایدوب (کرده Guérédé) قصبه‌سنی صولنه ترك و (بایندر Baïndir) قصبه‌سی اوکنده صاغدن کلان (میلان) صویی ایله برلشدکدن صکره (حاملی صو) نامیله یاد اولنه‌رق (اراج)دن کچن (آراج) صوینی آلور . بعده (صوغانلی صو) نامیله غربه دونوب صاغدن (زغفران بولی) قصبه‌سنی سقی واروا ایدن (صارب Sarb) صوینی وصولدن (چغا Tzaga) کولنك آیاغنی آله‌رق (بولی) صویی ایله برلشور .

(بولی)، (صوغانلی) صولری یکدیکری ایله برلشدکدن صکره (فیلیوس) [٥٠ کیلومترو طول] چایی نامیله یاد اولنه‌رق شماله طوغری جریان ایدر . (فیلیاس = حصار اوکی) قریه‌سی اوکنده بحر سیاهه منصب اولور .

سقاریا نهری [٥٦٠ کیلومترو طول] — (بیاد)یایلاسندن نبعان و (بیاد)، (سید) صولرینی آلدقدن صکره شماله دونه‌رك

(حایمانه) یایلاسنی صاغنه براقوب صولدن (پورصوق) [۱] وصاغدن (انقره) [۲] چایلرینی اخذ ایدر .

(سقاریه) نهری (پورصوق) ، (انقره) چایلرینی آلدقدن صکره جسامت کسب ایدرك شماله طوغری جریان ایدر. بعده صاغدن (ایشیق) طاغلرندن ظهور و غرب جنوبی‌یه طوغری مرور ایدن (قرمر Kirmir = امیر) چایی آلور که بوچای صولندن (آیاش)قصبه‌سندن کچن(قره بوغا) صوینی وصاغدن (بك‌بازاری) قصبه‌سندن کلان (بکبازاری)چاینی‌اخذایدر. آندن‌صکره(سقاریه) نهری غربه دونوب جسیم (میخالیچ) اورمانی صولنده و(نعللو خان) قصبه‌سنی صاغنده ترك ایدوب صاغدن (طوربه‌لی = کوینك)، (طراقلی) قصبه‌لرندن کچن (طراقلی) و صولدن (دومانیچ) طاغنك شرقندن‌چیقان و (بوزاویوك = بوزاوق)دن کچن و(سکود) قصبه‌سنی صاغنه و (بیله‌جك) قصبه‌سنی صولنه ترك ایدن (چلتیك) صولرینی آلور.

آندن صکره (سقاریه) نهری (افکه) موقعی صاغندن کچه‌رك غربه طوغری بردیرسك پیدا ایدر. بوراده (دومانیچ)

---

[۱] (پورسوق) چایی منبعنی (مراد) طاغندن آلوب (کرمیان) یایلاسنی قطع و (کوتاهیه) شهرینی صولنه ترك و(سلطان‌اوکی)یایلاسنك جنوبنی تعقیب ایدرك (اسکی‌شهر)دن بالمرور (سقاریه)یه قاریشور .

[۲] انقره چایی ایسه (انقره) شهرنده اوچ صویك برلشمسیله حاصل اوله‌رق غربه طوغری جریان و (حیمانه) یایلاسنك شمالنی تعقیب ایدرك (سقاریه) نهری ایله برلشور .

طاغندن ظهور و (اینه‌کول)، (یکی شهر) قصبه‌لری یقیننده‌ن مرور ایدن (کوك صو)یی اخذ ایدر .

(سقاریه) نهری (کوك صو)یی دخی آلدقدن صکره مجراسنی شمال شرقی‌یه تبدیل ایدوب (کیوه)یی صاغنده و (کوك طاغ) ایله (قومارلی Kumarlu) طاغنك حاصل ایتدیکی (قره قیا) بوغازندن کچه‌رك (صبانجه) کولی ایله (اطه بازاری) قصبه‌سنی اسکی مجراسی جهتنده ترك و (مدرنی = مودورنی) قصبه‌سندن کچوب (خندق Khandak) قصبه‌سنی صاغنه براقان (مدرنی) صوینی صاغدن اخذ و (قوجه ایلی) ییلاسنی قطع ایده‌رك (انجیرلی) موقعی غربنده بحر سیاهه دوکیلور .

(مرمره دکزی و رسانده جاری انهار)

آناطولیٔ شاهانه داخلندن مرمره دکزینه باشلوجه (صوصورلی) دینلان (میخالیج) صویی جاریدر .

نهر مذکور (شاپخانه) طاغندن ظهور وغربه طوغری (سماو) نامیله مرور ایدرك (سماو) کولنی تشکیل و (زنجیرلی) قریه‌سی جوارنده مجراسنی شماله تحویل ایلدکدن‌صکره (بیغادیج) قصبه‌سنی صاغنه ترك وصولدن (بالیکسری) شهرینی بر اووه اوزرنده براقان (اوزونجه) دره‌یی اخذ واسمنی (صوصورلی)یه تبدیل ایدر .

بعده (صوصورلی) نهری (صوصورلی) موقعی یقیننده‌ن

بالمرور (میخالیچ) قصبه‌سی اوکنده صولدن (مانیاس) کولنك صوینی آلان (قره دره)یی و صاغدن (اولو آباد = آبولونیا) کولنك آیاغی اولان (اولو اووه) صوینی اخذ ایدر.

(اولو آباد)کولنه‌دخی(دومانیچ)طاغندن‌ظهور و(اطرانوس)، (کرماستی) قصبه‌لرندن مرور ایدن (اطرانوس) چایی آقار. بعده (صوصورلی) نهری صاغدن (اولفر=نیلوفر) چاینی آلور.

(اولفر) چایی ایسه (کشیش) طاغی شمالندن منبعنی آلوب بر چوق قاپلیجه‌لری حاوی اولان (بروسه) اووه‌سنی اروا و (بروسه) شهرینی صولنه ترك ایدر.

آندن‌صوکره (میخالیچ) نهری کنیش بر وادی داخلنده جریان ایدرك (امیرعلی) اطه‌سنك قارشوسنده (مرمره) دکزینه قاریشور. [بونهرك جریان ایتدیکی اراضی غایت منبت ومحصولداردر.]

﴿اطه‌لر دکزی ورسانده جاری انهار﴾

آناطولی شبه جزیره‌سی داخلندن (اطه‌لر) دکزینه (باقر) چایی، (سراباد)، (کوچك مندرس)، (بیوك مندرس) چایلری جریان ایتمکده‌در.

باقر چایی [۱۱۰ کیلومترو طول] — بو چای (اوزونجه یایلا) نك جنوبندن چیقوب غربه طوغری جریان ایله (باقر) اووه‌سنی قطع و (صومه) قصبه‌سنی صولنده و (برغمه)شهرینی صاغنده ترك ایدرك (چاندارلی) کورفزنده اطه‌لر دکزینه آقار.

کدوز چایی [٣٠٠ کیلو متر و طول] — بوکا (سراباد) دخی دیرلر. بو چای (شاپخانه) طاغنك اتكندن ظهور و (کدوز = کدیز) قصبه‌سندن غرب جنوبی‌یه و بعده غربه طوغری مرور ایدرك (قوله) قصبه‌سنی صوانه براقوب (تیمورجی) قصبه‌سندن کچن (تیمورجی) صوینی صاغدن و (اینه‌کول)، (آلاشهر) قصبه‌لرینی صولنه ترك ایدن (قوزی) چاینی صولدن آلوب (مرمره) کولی ایله (سارد) شهری خرابه‌سی آره‌سندن بالمرور (صاری اووه = صاری آباد) ی قطع و (طورغودلی = قصبه) موقعی صاغندن کچوب صاغدن (قوم) چاینی اخذ ایدر. بعده (کدیز) چایی (مغنیسا)، (منمن) قصبه‌لری یقیننده کچه‌رك (ازمیر) کورفزنده اطه‌لر دکزینه منصب اولور.

کوچك منندرس چایی [١١٠ کیلو مترو طول] — بو چای (بوز Bose) طاغنــدن نبعان و غربه طوغری جریان ایدرك صاغنه (اوده‌مش) وصولنه (جمعه) طاغنك اتکنده مبنی (تیره) قصبه‌لرینی ترك و (بایندر) قصبه‌سنی صاغ وادیسنده براقوب (آیاثلوغ) قصبه‌سندن بالمرور (قوش اطه‌سی) لیماننده اطه‌لر دکزینه دوکیلور.

بیوك منندرس چایی [٣٣٠ کیلو متر و طول] — مذکور چای (بش پرمق) طاغی اتکندن چیقوب صاغدن (صندقلی) چاینی آلدقدن‌صکره غربه طوغری (چال) اووه‌سندن جریان ایدرك صاغدن (مراد) طاغندن نبعان ایدن و (عشاق)

قصبه‌سنی صاغنه براقوب (باناز Banaz) موقعندن کچن (باناز) چایی ایله صولدن کذا (بش پرمق) طاغندن ظهور و (بابا) طاغنك اتکنه مبنی (دکزلی) قصبه‌سنی صولنه و (یمورق قلعه) خرابه‌سنی صاغنه ترك ایدن (چوروك) صویی اخذ و (آیدین) اووه‌سنی قطع و (نازللی)، (آیدین = کوزلحصار) قصبه‌لرینی صاغنده ترك ایدوب مجراسنی غرب جنوبی‌یه تحویل ایتدکدن و (باقی = پالاتیه) اسملریله یاد ایتدکلری (آغیز Akiz) کولنك آیاغنی دخی صولدن آلدقدن صکره (پالاتیه) قریه‌سی یقیننده بالمرور اطه‌لر دکزینه منصب اولور.

(بحر سفید و رسانده جاری انهار)

آسیای عثمانی داخلندن بحرسفیده پك چوق چای ودره‌لر آقار ایسه‌ده باشلوجه‌لری (کوکصو) ایله (طرسوس)، (سیحان)، (جیحان)، (عاصی) نهرلریدر.

کوکصو [۱۸۰ کیلومترو طول] — بو صو (کیك) طاغی جوارندن نبعان وشرق جنوبی‌یه طوغری (اچ ایل) یایلاسندن جریان ایدوب (ارمناك) قصبه‌سنی صولنه و (سلفکه) قصبه‌سنی صاغنه براقدقدن صکره (آق دکز) ه آقار.

طرسوس چایی [۱۰٦ کیلومترو طول] — بو چای ایکی قولدن نبعان و جنوبه طوغری اورمانلق و منبت اراضیدن

جریان ایدوب (طرسوس) قصبه‌سنی صاغنه براقه‌رق (مرسین) کورفزنده بحر سفیده دوکیلور .

سیحانه نهری [٣٥٠ کیلومترو طول] — نهر مذکور (کوکصو) ایله (قزل‌صو) نامنده‌کی چایلرك اجتماعندن حصوله کلمشدر. بونلردن (کوکصو) ، (صاران صو Saran Sou) نامیله (طونوز) یایلاسندن ظهور و (بیك بوغا) طاغی ایله (قوزان) طاغلری آره‌سندن جنوب غربی‌یه طوغری مرور ایدرك (کوکصو) اسمیله‌یاد اولنور. بعده صاغده برقیالق محلده (حاچین) قصبه‌سنی ترك ایدرك (قزل‌صو) ویا (صماتی = این) ایرمغی ایله برلشور .

(صماتی) ایرمغی ایسه (خنزیر) طاغندن نبعان و (قوزان) طاغلرینی صولنه براغوب غرب جنوبی‌یه طوغری جریان ایدرك (کوکصو) ایله برلشور .

(صماتی)، (صاران) صولری برلشدکدن صکره (سیحان) اسمنی آلوب برچوق چای‌وایرمقلر ایله‌ده ملاقی اوله‌رق (چقور اووه)دن و(اطنه) شهرندن بالمرور (طرسوس) چایی محل انصبابی یقیننده بحر سفیده دوکیلور.

جیحانه نهری — (سکودلی)، (خرما) اسمنده‌کی ایکی چایدن مرکبدر .

بونلردن (سکودلی) چایی (چتال تپه) نك شمال سمتندن

ظهور و (البستان Elbstan) قصبه‌سندن مرور ایدرك (خرما) صویی ایله برلشور .

(خرما) صویی‌ایسه (بیك‌بوغا) طاغندن منبعنی آلوب شرق جنوبی‌یه طوغری جریان ایدرك (یلانقه یایلاسی) دنیلان محلی بالمرور (سکودلی) چایی ایله برلشور .

بو ایکی صو یکدیکری ایله برلشدکدن صکره اسمنی (جیحان)ه تبدیل و استقامتنی اولا جنوبه بعده غربه تحویل ایدر . جنوبه طوغری حین جریاننده (مرعش) قصبه‌سی جوارنده صول طرفدن (آق صو) نامنده بر چای آلور . (آق‌صو) دنیلان چای دخی (چتال تپه) نك جنوبنده‌کی (باش کول=کول‌باشی)دن نبعان وغربه طوغری جریان‌ایله (معدن)، (چنار) کوللرینك صولرینی آلدقدن و(بل‌ویرن) ، (بازارجق) یایلالرینی صولنه براقدقدن صکره (شکر اووه‌سی) اسمیله‌تسمیه ایدیلان اووه‌یی بالمرور (جیحان) نهرینه قاریشور .

(جیحان) نهری(آق صو)یی دخی آلدقدن‌صکره(بولانیق) یایلاسنی صولنه ترك و(ذوالقدریه) و(سیس) قصبه‌لری قربندن مرور ایدن توابعنی صاغدن و(جبل برکت)دن کلان(آغا)چاینی صولدن آلوب (چیقور اووه)یه داخل و (یورطه‌لق) لیمانی جنوبنده (اسکندرون) کورفزینه واصل اولور .

عاصی نهری [۳۰۰ کیلومترو طول] — بونهر (بعلبك) جوارنده (شرقی لبنان) طاغلرندن ظهور و جنوبدن شماله

طوغری مرور ایدرك (حمص) كولنی تشكیل ایله (حمص) قصبه‌سنی یارم ساعت مسافه‌ده بر اووه‌ده ترك ایدر. بعده (حما) شهرندن و (جسر شغور) قصبه‌سنی صولنه و (جسر جدید) قصبه‌سنی صاغنه براقوب (عمیق = آق دكز) كولنك آیاغنی دخی آله‌رق مجراسنی جنوب غربی‌یه تبدیل ایدر.

مذكور كوله دخی (كرد) طاغی طرفندن كله‌رك (عمیق) اووه‌سنی قطع ایدن (عفرین Afrin). (قره صو) نامنده‌كی چایلر منصب اولور.

آندن صكره (عاصی) نهری (انطاكیه) شهری اوكندن بالمرور (سودیه) قربنده بحرسفیده دوكیلور.

(بصره كورفزی ورسانده جاری انهار)

بصره كورفزینه (فرات)، (دجله) نهرلرینك اجتماعندن حصوله كلان (شط العرب) اسمنده‌كی نهر جریان ایتمكده‌در.

فرات نهری — (قره صو = فرات غربی) و (مراد = فرات شرقی) چایلرینك اجتماعندن حاصل اولمشدر.

قره صو [٤٠٠ كیلو مترو طول] — بو چای (دوملی Doumlou) طاغندن ظهور و غربه طوغری مرور ایدرك صول طرفدن (پالان دوكن) طاغلرندن ظهور و (ارضروم) شهری ایله جوارینی اروا ایدن (یغمور) دره‌یی آلوب (ارزنجان) اووه‌سندن مرور ایدرك صاغ ساحلی اوزرنده (ارزنجان) شهر

مشهورینی براقوب (کاح) قصبه‌سی قارشوسنده بر کوپریدن کچر. صکره نهر طارلاشمغه باشلایه‌رق مجراسنی جنوبه تبدیل ایله صاغدن (دیوریك) طرفندن کلان (چالتا) صوینی اخذ و (اکین) قصبه‌سنی صاغ ساحلی اوزرنده ترك ایدر. صکره (عربکیر) قصبه‌سی یقیننده‌ن کچن (عربکیر) چاینی دخی صاغدن آلوب (کیان معدنی) قصبه‌سنه وارمزدن اول (مراد) چایی ایله برلشور. [بو صویك کاحدن آشاغیسی اوفاق قایقلرك سیر و حرکتنه مساعد ایسه‌ده مجراسنده‌کی قیاالقلرك قردیرلمسی ودونك محللرنده‌کی کردابلری حصوله کتورن مواقعك برطرف ایدلمسی لازمدر.]

مراد چایی [۵۲۰ کیلو مترو طول] — بو چای بری (شیریان) طاغندن چیقوب (الشکرد) اووه‌سنی قطع ایدن ودیکری (آکری) طاغنك جنوب شعبه‌لرندن منبعنی آله‌رق (دیادین) دن مرور ایدوب (قره‌کلیسا) قصبه‌سنی صاغنه ترك ایدن ایکی قولدن حاصل اولمشدر.

بو ایکی قول یکدیکریله برلشدکدن صکره (مراد) نامیله مجراسنی جنوب غربی‌یه تحویل ایدر. بعده عارضه‌لی ومنبت اراضی داخلندن بالمرور (ملازکرد) قصبه‌سنی کچدکدن صکره صاغدن بر قاچ قولدن مرکب اولان (خنس Khnis) صوینی اخذ و (بولانیق) ناحیه‌سنی صولنه براقوب صولدن آلدیغی (قره صو) وادیسنده (موش اووه‌سی) ایله (موش) قصبه‌سنی ترك ایدر. بعده (مراد)

چایی (کنیج) اراضیسنی قطع و(پالو)قصبه‌سی اوکنده‌کی کچیدندن کچوب صاغدن (پری) چاینی آله‌رق (خربوت) قصبه واووه‌سنی صولنده ترك و(چمشکزك Tchimischguezek) چاینی دخی صاغدن اخذ ایله (فرات) چایی ایله برلشور.

مذکور الاسامی (قره‌صو)، (مراد) چایلری یکدیکری ایله برلشدکدن صکره (فرات) نامیله [۱۸۰۰ کیلومترو مجرایی حاوی] یاد اولنه‌رق (کبان معدنی) کوپریسندن بالمرور (موزور) طاغی اوکنده غربه طوغری بیوجك بر دیرسك پیدا ایدرك صاغدن (قوری‌چای) نامنده بی چایی و(ملاطیه) قصبه‌سنی صاغنه ترك ایدن (طوخمه) صوینی آلوب مجراسنی جنوب شرقی‌یه تبدیل و (ایزولی Izoli) قریه‌سی اوکندن مرور ایتدکدن صکره یوز کیلومترولق برمحلده درت‌عدد چاغلیان حاصل و (تلك Télèk) موقعی‌اوکنده مجراسنی‌سمت‌غرب‌جنوبی‌یه تحویل‌ایدر. [ایزولی موقعنه قدر (فرات) نهری اوزرنده قایقلرایشلرایسه‌ده اورادن آشاغی‌یه چاغلیانلر اولدیغندن کچه‌مزلر]. آندن صکره (فرات) نهری طرفیندن (قره چای)، (کاخته) صوینی کبی بر قاچ صو آله‌رق (روم قلعه) یی صاغنه و (بیره‌جك) قصبه‌سنی صولنه ترك وصاغدن (نزیب) طرفندن مرور ایدن (جواد) و(عینتاب) قصبه‌سی‌یقیندن‌کچن(ساجور Sadjour) چایلرینی‌اخذو(قلعة‌النجم) خرابه‌سنی و(بالیس = مسکنه) قلعه‌سنی صاغنه ترك و مجراسنی جنوب‌شرقی‌یه توجیه ایدرك (جعبر)قلعه‌سی خرابه‌سی جنوبندن

کچوب (رقه) قصبه‌سنی صولنه براقور . بعده صولدن (الجزیره) قطعه‌سنك كليدی مثابه‌سنده اولان (اورفه) و (حران) قصبه‌لرندن مرور ایدن (بلیج Belidje) چایی آلور . آندن صکره (زور) سنجاغنك مرکزی اولان (دیر) شهرینی صاغ ساحلی اوزرنده ترك و (البصیر El-bouseir) قریه‌سی جوارنده صولدن (خابور) چایی اخذ ایدر .

(خابور) چایی ایسه باشلوجه ایکی قولدن مرکبدر . آنلردن بری (رأس العین) قصبه‌سی یقیننده ودیکری (ماردین) قصبه‌سی جوارنده مرور ایدر . مذکور چای دخی صولدن (نصیبین) قصبه‌سی یانندن کچن بر تابعنی آلور .

(فرات) نهری (خابور) چایی آلدقدن صکره غایت واسع اووه‌لره داخل اوله‌رق صاغ ساحلی کنارنده (عشاره) ، (ابوکمال) ، (القائم) و (بغداد) ه ٦٥ ساعت مسافه‌ده اولان (عنه Anah) نامنده‌کی کوی و قصبه‌لری ترك ایدر . صکره داخلنده بولنان بر طاقم اوفاق اطه‌لر اوزرینه مبنی مواقعدن بالمرور کذا صاغ ساحلی اوزرنده خلفای عباسیه‌دن «واثق بالله» ك اعمار کرده‌سی اولان (حدیثه) موقعنی و شام کاربانننك آرامکاهی اولوب داخلنده زفت منبعلری و طوزله بولنان (هیئت Hit) قصبه‌سی ایله (قلعة الرماد) موقعنی براقه‌رق

(فلوجه Féloudje) قلعه‌سنه کلور. [١] بعده (فرات) نهری صول ساحلی اوزرنده (مسیب Mouseyyib) قصبه‌سنی ترك ایدوب مشهور(بابل) خرابه‌سنی صولنه و(حله Hillé)قصبه‌سی کنارندن مرور ایدرك (حسینیه) قنالی اوزرنده کائن (کربلا = مشهد حسین) قصبه‌سنی و (هندیه) بتاقلغنی و (بحر ابونجم) نامنده‌کی کولی و(بحرنجف) دینلان کولك کنارنده واقع (نجف = مشهدعلی) قصبه‌سی ایله جوارنده‌کی (کوفه) مشهور خرابه‌سنی صاغنه ترك و (شنافیه Chinafiye) طرفندن کلان (شط الرماهیه) نامیله بر قول اخذ ایدرك (دیوانیه) قصبه‌سنه کلور. بعده صاغ طرفدن آلدیغی (شط العطشان) نامنده‌کی بر قول اوزرنده (سماوه) قصبه‌سنی براقوب (قلعة الخضر) اوکندن کچه‌رك (ناصریه) جوارنده صولدن (شط الاماره) و یا (الحی El-haï) نامنده (دجله) نهری قوللرندن برینی آلور. صکره (فرات) نهری (سوق الشیوخ) قصبه‌سنی صاغنه و (منتفك) بتاقلقلرینی صولنه ترك وبر طاقم اوفاق قریه‌لردن مرور ایدرك (قورنه) قصبه‌سنده (دجله) نهری ایله برلشور.

دجله نهری [١٦٠٠ کیلومترو طول] — (شط) اسمیله

---

[١] (فلوجه)دن (مسکنه) یه قدر صولرك جوشغنلغی زمانی واپورلر و(بیره‌جك) قصبه‌سنه دکین کلکلر ایشلیه‌بیلور. (فلوجه)دن آشاغی (فرات) نهری برطاقم قناللره تقسیم اولنمشدر.

دخی بنامدر. نهر مذکور (شط غربی)، (شط شرقی) قوللرندن مرکبدر.

بونلردن (شط غربی) منبعی (صاری میشه) طاغلك شرقنده واقع (كوكجك GueuldjiK) نامنده‌کی کولك جنوبندن آلوب [بو موقع (تەلك) موقعنه ۱۰ کیلومترو اوزاقدر.] (ارغنی معدنی) اوکندن کچه‌رك مجراسنی شرقه تبدیل وصولدن (سیوان) معدننندن کلان (زیبانه Zibané) چایی بالاخذ جنوبه طوغری جریان ایدر. بعده صاغ طرفنده (دیاربکر) شهرینی براقوب اوکنده‌کی اوننر کوزلی کوپریدن کچدکدن صکره مجراسنی شرقه چویروب صولدن (موش) شهری جنوبندن کلان (بطمان) چایی و (رضوان) دن کلان دیکر بر تابعنی اخذ ایدرك (تیل Til) قریه‌سی اوکنده (شط شرقی) ایله برلشور.

(شط شرقی) نهری ایسه (وان) کولنك جنوبنده ایکی منبعدن تنبع ایدوب (سعرد) قصبه‌سندن کچه‌رك صاغدن (بتلیس) چایی اخذ ایدر.

شرقی وغربی شط نهری یکدیکری ایله برلشدکدن صکره (دجله) یعنی (شط) اسمیله یاد اولنه‌رق غایت طار بر یتاقدن جنوبه‌طوغری جریان ایدوب (جزیرهٔ ابن عمر) اسمنده‌کی قصبه‌ده بر اطه تشکیل ایدر. بعده (دجله) نهری وادیسی کنیشلایه‌رك صولدن (زاخو Zakho) دن کلان (خابور) صویی آلوب (بوتما Boutma) طاغلری اطرافنی طولاشدقدن صکره (موصل)

وادیسنه داخل اولور. آندن صکره نهر مذکور (موصل) شهرینی صاغ ساحلنده و (نینوا) خرابه‌سنی صول طرفنده براقوب صولدن (زاب الکبیر) نامنده‌کی صویی اخذ ایدر. [۱]

(دجله) نهری (بیوك زاب) صوینی آلدقدن صکره جنوبه طوغری طرفینی‌چول اولمق اوزره جریان ایدر. حین‌جریاننده صاغدن یاز موسمنده صوسز قالان برقاچ ایرمغی و صولدن (کوچك زاب) صوینی اخذ ایلر.

(دجله) نهری (کوچك زاب) صوینی دخی آلدقدن صکره (جبل حمرین) ك حاصل ایتدیکی بوغازدن کچر ایکن (قلعة الجبار)ی صاغنه و(تکریت) قصبه‌سی یانندن بالمرور (اسکی بغداد) خرابه‌لرینی و (سامرا) قصبه‌سنی صولنه ترك ایدوب صولدن (کرکوك)دن و(شهرزور) یایلاسندن‌کچن (شط‌الادهم) نامنده بر تابعنی آلوب (بغداد) شهری‌اورته‌سندن بالمرورصولدن ٥٠٠ کیلومترو امتدادنده اولان (دیاله)صوینی اخذوصول‌ساحلی اوزرنده (عزیزیه = قلعة الشمر) موقعی ایله (کوة الاماره

[۱] (زاب الکبیر) دینلان (زاب اعلا) صویی [٤٢٠ کیلومترو طول] منبعنی (قطور) طاغلرندن اخذ و (الباق)، (کوار) یایلالرینی وغایت طاغلق وعارضه‌لی اولان (حکاری) اراضیسنی مرور ایدرك صاغنده (باش قلعه) و(چوله‌مرك) قصبه‌لرینی وصولنده (چال) قصبه‌سنی براقوب مرتفع بر وادیده کائن (عمادیه) قصبه‌سی یقیننده‌ن کچن بر تابعنی صاغدن و(رواندز) قصبه‌سندن مرور ایدن (رواندیز) صوینی صولدن آلوب (عقره) موقعنی صاغنه و (اربیل) قصبه‌سنی صولنه ترك ایدرك (دجله) نهری ایله برلشور.

(Koût el - Amara) [١] قصبه‌سنی ترك ایتدكدن و (فرات) نهری ایله اتصال كسب ایدن (شط الاماره = الحی) نامنده‌كی قول تفریق اولندقدن صكره ابتدا مجراسنی شرقه و صكره جنوبه تبدیل واوراده (امام علی الغربی) قصبه‌سنی صاغنه و (امام علی الشرقی) قصبه‌سنی دخی صولنه ترك و(عماره) قصبه‌سی یقیننده‌ن مرور ایدر. بعده بر طاقم بتاقلقلردن كچوب (قورنه) قصبه‌سنده (فرات) نهرینه ملاقی اولور [٢] .

شط العرب [١٨٠ كیلومترو] — (فرات)، (دجله) نهرلری یكدیكری ایله برلشدكدن صكره (شط العرب) اسمنی آله‌رق جنوب شرقی یه طوغری جریان ایدر. حین جریاننده صولدن ٦٨٠ كیلومترو مجرایی حاوی اولوب ممالك ایراندن كلان و(سامیده Samida) بتاقلقی درونده پایلان (كرخا Kerkha) نهرینی اخذ وصاغ ساحلندن اوچ كیلومترو اوزاغنده (بصره) شهرینی ترك ایدر. بعده (شط العرب) چبلاق ودوز بر اووه‌دن كچه‌رك باشلوجه ایكی قول ایله (بصره) كورفزینه دوكیلور . مذكور قوللردن

[١] (كوت) لسان هندیده حصار وقلعه معناسنه كلوب عراقك اول سمتلرنده طوپراقدن یاپیلان قلعه‌لره (كوت) اطلاق ایدرلر.

[٢] (دجله) نهرنده واپورلر (بغداد)دن (موصل) ه زورلقله ایشلیه‌بیلور . (دجله) نهری (فرات) نهرینه نظراً دها طولامباج بر مجرا دروندن جریان ایدر ایسه‌ده (فرات)ده تصادف اولنان قوم بیغنلری وقامشلقلر بونده موجود اولمدیغندن (دیاربكر) دن اعتباراً آشاغی‌یه طوغری كلكلر هر وقت كیده‌بیلور .

ایران طرفنده اولانی (محمره) قصبه‌سی یقیننده ممالك ایراندن کلان ٥٤٠ کیلو مترو طولی بولنان (کارون = قارون) نهرینی اخذ ایدر. بو ایکی قول آره‌سنده تشکل ایتمش اولان اطه دخی (جزیرة الکعب Kaib) اسمنی آلور.

﴿ کوللر ﴾

آسیای عثمانیه‌ده کوللر کثیر اولوب سطحاً (اسوبچره) کوللرندن زیاده‌در. باشلوجه‌لری (وان) کولی ایله (بحر لوط) و (طوزلی کول)، (اکردیر)، (بك شهر)، (آق شهر)، (صبانجه)، (ازنیق)، (آبولونیا = میخالیچ)، (مانیاس) کوللریدر .

وان کولی — بو کول آسیای عثمانیه‌ده بولنان کوللرك الك بیوکی اولوب تقریباً ٦٥ فرسخ محیطنده اوچ طرفی مرتفع طاغلر و یوکسك یایلالر ایله محاط و شرق جهتی بر یایلا ایله محدوددر. سطح بحردن دخی ٦٢٥ مترو قدر ارتفاعی و ٢٥ مترو قدر دخی درین یرلری واردر. کندویه متعدد چای و دره‌لر جریان ایتمکده‌در . باشلوجه‌لری (بند ماهی = صغوق صو) و (مارمید = قره چای) در. کولك صویی طوزلیدر، درونده (سازان)، (کفال) بالقلری صید ایدلمکده‌در . بو بالقلر کولك صوینك ترکیبنده کوکردلی سوده بولندیغندن موسم صیفده یشایه‌میوب چایلرك مجرالرینه طوغری هجوم ایدرلر.

کول داخلنده واپور ایشلتمك تصور ایدلمشدر. فقط الیوم یالکز کمیلری ایشلك اسکله‌لره اوغرایه‌رق مذکور کولك

محيطی طولاشمقده در . ایشلك اسکله‌لری دخی (وان) ، (آخلاط)، (ارجیس) . (طاطوان) در . (وان) ایله (آخلاط) آره‌سی ١٧٠ میل بحریدر . (وان) کولی داخلنده چند عدد اطه‌حق موجود و باشلوجه‌سی (واسطان) اسکله‌سی قارشوسنده (آقطمار) نامیله مشهوردر .

بحر لوط — بوکا (بحر میت) دخی دیرلر . مذکور کولك صویی دخی آجی اولوب عمقی زیاده اولدیغندن بحر سفیددن کوله قدر بر قنال آچلمش اولسه بحرك صویی مذکور کوله جریان ایده‌جکی طبیعیدر . (بحر لوط) ٦٤ کیلو مترو طولنده و ٨ الی ١٣ کیلومترو عرضنده‌در .

بو کول ٥ کیلومترو عرضنده ٦ کیلومترو طولنده مثلث شکلنه مشابه اولان (حوله Houlé) و (طبریه) کوللرینك صویی (جبل الشیخ)ك طرف غربیسندن حاصل اولان (آردن = ژوردن) نهری واسطه‌سیله آلور .

(طبریه) کولی دخی (سوریه) قطعه‌سنده بولنان کوللرك (بحر لوط)دن صکره اك بیوکیدر . مذکور کولك ٢٠ کیلومترو عرضی و ٢١ کیلومترو طولی اولوب سطح بحردن ٢٣٠ مترو مرتفعدر .

طوز کولی — بوکا (طوزلی کول) ویا (قوچحصار) کولی دیرلر . مذکور کول مرکز یایلاسنك شرق شمالیسنده و ١١٠٠ کیلومترو تربیعنده اولوب (وان) کولندن صکره ممالك عثمانیه‌ده

بولنان کوللرك الك بیوکیدر. سطح بحردن دخی ۹۵۰ مترو قدر مرتفعدر. مذکور کولده صوبی آجی وطوزلی اولدیغندن بهر سنه حزیرانده صـوبی چکیلوب طبیعی پك چوق طوز حاصل اولور. بو مملحه‌نك سـنوی اوچ میلیون قیه‌دن زیاده صرفیاتی واردر. کولك شرق شمالیسنده واقع (قوچحصار) قصبه‌سی بو یوزدن خیلی استفاده ایتمکده‌در. اشبو طوزلی کوله جهت غربیه‌دن (سلطان) طاغندن کلان (این) صوبی و سمت جنوب شرقیدن (حسن) طاغی اتکلرندن چیقان (بیاض) صو دوکیلور. غربنده دخی (مراد صو) نامنده بر کول واردر. کول داخلنده بر قاچ عدد اطه‌جق موجوددر. بو اطه‌لرك برنده طاتلو صو وبعض ابنیهٔ عتیقه آثاری مشاهده ایدلمکده‌در.

اکردیر کولی — بو کولك جنوبنده (اکردیر) قصبه‌سی بولندیغندن او نام ایله یاد ایدلمکده‌در. اطرافی بتون سنکستان وجبال اولان مذکور کول ایکی طرفنده بولنان عوارضدن طولانی ایکی‌یه تفرق ایلمشدرکه شمال قسمنه (حویران Haviran) وجنوب قسمنه (اکردیر) کولی اسمنی ویرمشـلردر. بونلردن (حویران) کولی مدور و (اکردیر) کولی بیضی شکلنده‌در.

کلیتلو بالق صید ایدیلان مذکور (اکردیر) کولی ٤٥٠ کیلومترو مسافه استیعاب ایتمشدر.

بکشهر کولی — طولانی الشکل اولان بو کول (دیپ پوپراز) طـاغنك شرقنده ٦٠ کیلومترو طولنده و ٦٠٠ کیلومترو

مترو تربیعنده اوله‌رق درونده دالیان خدمتنی ایفا ایدر اطه‌جقلر موجوددر. بو کول (بکشهر) صویی واسطه‌سیله (کوك = کیك) طاغنك جنوبنده واقع (صوغله Soghla) کولنه اتصال کسب ایتمشدر. (بکشهر) کولنك صویی دخی زیاده‌لشه‌رك قونیه اووه‌سنده واقع (وارساق) تعبیر اولنان بیوك بتاقلغه جریان ایدر. اشبو قونیه بتاقلغی‌ایسه ٧٠ : ٨٠ کیلومترو طولنده جسیم بر بتاقلقدر.

آق‌شهر کولی ــ بو کول (سلطان) طاغنك سمت شمالیسنده کندی اسمنده‌کی شهرك قربنده و ١٨ کیلومترو طولنده اولوب (ابر Eber) نامنده‌کی کولك صویی بر آیاق واسطه‌سیله اخذ ایدر.

(آق‌شهر) کولنك جنوب شرقیسنده صیغ وطولانی‌الشکل (ایلغین) کولی واردر.

ازنیق کولی ــ مذکور کول ٢٠ ساعت محیطنده و ١٠٠ مترو عمقنده اولوب (کملیك) کورفزینه بر آیاق ایله متصلدر. (ازنیق) قصبه‌سی دخی کولك ساحل شمال شرقیسنده کائندر.

آبولونیا کولی ــ بو دخی (ازنیق) کولی وسعتنده اولوب درونده اطه‌جقلر وحصر سازی وکثیرالمقدار بالق بولنور. مذکور کوله (سنجان Sendjan) صویی ایله برلشان (اطرانوس) صویی جریان ایتمکده‌در. بو کولك بالق حاصلاتی کثیردر.

مانیاس کولی — ٢٣٠ کیلو مترو تربیعنده اولان بو کولی اوزونجه یایلادن چیقان (قره دره) حصوله کتورمشدر .

صولرك جوشقونلغی زماننده (مانیـاس) کولی اطراف اراضی‌یی باصه‌رق صولری چکلرکدن‌صکره جوارنده پك‌چوق بتاقلق حاصل ایدر.

آسیای عثمانیده مذکورالاسامی کوللرندن بشقه پك چوق کول موجود و آنلر منسوب اولدقلری ولایات داخلنـده مذکوردر.

تعریفات ملکیه

آسیا قطعه‌سنده بولنان ممالك شـاهانه (٢٢) ولایت ایله (جبل لبنان) مستقل متصرفلغی و (سیسام) بکلکنی حاویدر .

ولایات مذکوره‌دن (قسطمونی)، (طربزون) ولایتلری بحرسیاهه و (خداوندکار) ولایتی (مرمره) دکزینه و (آیدین)، (جزائر بحر سفید) ولایتلری و (سیسام) بکلکی اطه‌لر دکزینه و (قونیه)، (طنه)، (حلب)، (بیروت) ولایتلری بحرسـفیده و (بصره) ولایتی (بصره) کورفزینه ساحلدر. (بغداد) (موصل)، (وان)، (ارضروم) ولایتلری حـدود شرقیه‌ده و (بتلیس)، (دیاربکر)، (معمورة‌العزیز) (سـیواس)، (انقره)، (سوریه) ولایتلری وسط ممالکده و (حجاز)، (یمن) ولایتلری (بحراحمر) ساحلنده واقعدر.

ولایات مذکورەنك مقر ادارەلری کندی اسملریله مسمی شهرلردر. فقط (خداوندکار) ولایتنك اداره مرکزی (بروسه) و (آیدین) ولایتنك مقر ادارەسی (ازمیر) و (معمورةالعزیز) ولایتنك کرسیٔ ادارەسی (خربوت) و (سوریه) ولایتنك (شام شریف) شهرلریدر.

(جبل لبنان) متصرفی و (بیت‌الدین) ده و (سیسام) بکی (حورا Hora) قصبەسنده اوطورمقدەدر.

(حجاز) ولایتنك مقری (مکهٔ مکرمه) و (طائف) و (یمن) ولایتنك (صنعا) شهرلریدر.

بحر سیاه ساحلنده واقع ولایات

قسطمونی ولایتی

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلادمشهوره

حدود — آناطولی شاهانه‌نك حاوی اولدیغی ولایاتدن (قسطمونی) ولایتی شمالاً (بحرسیاه). ساحل اوله‌رق شرقنده (طربزون)، (سیواس) و جنوبنده (انقره) ولایتلری واقع وغربنده (خداوندکار) ولایتی و (اذمید) متصرفلغی کائندر.

سکنه — قسطمونی ولایتنك مقدار سکنه‌سی مسلم و غیر مسلم اوله‌رق ۹۲۱,۲۱۳ قدر نفوس ذکور واناث تخمین ایدلمکده در.

تعریفات طبیعیه — ولایت مذکوره‌نك ارضی طاغلق واورمانلری کثیر عارضه‌لی بر یایلا اولوب طاغلرنده دخی معادن موجود وباشلوجه واپور کموری ایله باقر معدنی کثرتلودر.

طاغلرینك باشلوجه‌سی آناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سیدر. (ایلغاز)، (بولی)، (عباس) طاغلری مذکور سلسلهٔ جبالك اقسام مهمه‌سندندر. (ایشیق)، (آلا)، (قوش) طاغلری دخی

(انقره) ولایتی حدودینك برقسمنی تشکیل و (فیلیوس)، (سقاریه) نهرلری حوضه‌لرینی بری برندن تفریق ایدرلر .

(قزل ایرمق) ایله (دوره کانی)، (بارطین)، (فیلیوس) ، (میلان) صولری (قسطمونی) ولایتی انهارنده داخل وبونلردن (قزل ایرمق) ولایتك شرقنده و (میلان) صوبی غربنده جاریدر .

حاصلات ارضیه وصناعیه — (قسطمونی) ولایتنك هواسی لطیف وارضی منبتدر. سمت غربیسنده برنج یتیشور وادیلری دخی واردر .

محصولات ارضیه‌سی حبوبات ایله (کراسته)، (کتان) ، (بون)در. (ارکلی)ده‌کی (معدن کموری) مشهوردر. مرعالرنده دخی (کچی)، (قیون) کلیت اوزره بسلنور. باقر معدنلرینك کثرتندن ناشی اهالیسنك باقرجیلق صنعتنده مهارتلری واردر.

ولایتك تجارتی(اینه‌بولی)، (سینوب)، (ارکلی) و(اذمید) شهرلری ایله جریان ایتمکده‌در .

— صورت اداره —

(قسطمونی) ولایتی (قسطمونی)، (بولی)، (سینوب) (کنغری) نامنده درت عدد متصرفلغه منقسمدر. مقر ولا (قسطمونی) شهری اولوب سنجاق مرکزلری همنامی اولا شهرلردر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر بروجه آ جدولده کوسترلمشدر .

قسطمونی سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	اینه بولی	=
٢	زعفرانبولی	=
٢	طوسیه	=
٣	آراج	یازی کوی
٣	طاش کوپری	=
٣	طاطای	پازار محلی
٢	جیده (کریه)	یازی کوی

بولی سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	ارکلی	=
٢	بارطین	=
٣	کوینك (طوربالی)	=
٣	کرده	=
٢	دوزجه	
٣	مدرنی	
٣	حمیدیه	صوچانی

کنغری سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	چرکش	=

سینوب سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	بوی آباد	=
٣	استفان (یاعیانجق)	=

— احوال بلاد مشهوره —

قسطمونی شهری — مقر ولایت اوله‌رق اسکله‌سی اولان (اینه‌بولی) قصبه‌سنك ١٨ ساعت جانب جنوبیسنده ایکی طاغ آره‌سنده کائن و آب وهواسی لطیف بر بلده‌در. شهرك شمالنده مزروع تلالر ودرونلرنده اشجار مثمره‌یی حاوی متعدد باغچه‌لر واردر. (قسطمونی) نك (عریانی) تعبیر اولنان اریکی مشهوردر.

قسطمونی قضاسی [illegible]لندن (قیزل‌ایرمق) توابعندن (کوك

ایرمق) نامنده‌کی صو جریان ایتدیکی جهتله ارضی منبت ومحصولاتی برکتلودر .

معمولات صناعیه‌سی اکثر محلره کوندرلمکده اولان اوانیٔ نحاسیه و دوشمه‌یه الویرشلی کوزل بصمه‌لر وپاموقدن یتاقلق چارشف، پشکیر، وکوملك بزی مثللو شیلردر.

معاملات تجاریه‌سی تفتیك واورغان وسائره‌در .

مذکور قضاده بش قطعه اورمان بولندیغندن کراسته اخراجی چوقدر .

مع نواحی قسطمونی شهرینك ٣٤ محله‌سی و ٣٣,٠٠٠ قدر نفوسی واردر .

بولی قصبه‌سی — متصرفلق مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك غرب جنوبیسنده و٦٠ ساعت مسافه‌سنده اطرافی اوچ درت ساعت قدر امتداد ایدن طاغلر ایله محاط اووه‌نك وسطنده کائن قدیم بر بلده‌در .

قصبه‌نك منظره‌سی کوزل و هواسی معتدل اولوب خارجی اشجار وبساتین ایله مزیندر .

آثار عتیقه‌دن یازولی و اویمه‌لی مرمر طاشلر موجوددر.

قصبه‌نك وسطنده (حصار) تعبیر اولنان یوکسك محلده عموم ایچون بیوك بر ساعت واردر .

(بولی) قصبه‌سنك بر ساعت جانب جنوبیسنده واقع طاغ اتکلرنده علل و امراضه نافع وابنیه‌سی عتیق ایکی باب

کارکیر ایلیجه موجود و بونلرك صویی کوکپ دلی وتیمورلی اولدیغی مرویدر.

قضانك معاملات تجاریه‌سی (تفتیك) ، (کراسته) ، (افیون) وحبوبات یوزندن اولوب بونلر اسکله‌سی اولان (ارکلی)، (آقچه شهر) ، کوتوریلور.

سینوب قصبه‌سی — متصرفلق مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٣٦ ساعت جانب شمال شرقیسنده و ساحل بحرسیاهده کائندر. لیمانی دخی هر درلو سفائن بارینه‌جق صورتده محفوظدر.

قصبه‌نك هواسی کوزلدر، محصولات صناعیه‌سی کموش تلدن معمول ظرفلر وسائر شیلردر.

(کرزه Gerzé) ناحیه‌سنده دخی یوکدن الدیوان وقوشاق اعمال اولنمقده‌در.

کنغری قصبه‌سی — متصرفلق مرکزی اولوب مقر ولایتك ٢٤ ساعت جنوبنده دوز بر محلده واقعدر. خارج شهر دخی ایکی بچق ساعت امتدادنده باغ وباغچه ایله مزیندر.

(کنغری) ویا (چنقری) قصبه‌سنك میوه‌سی کثیر وطاتلی و آجی صولری چوقدر. قصبه‌نك هواسی اولقدر ایو اولمدیغی جهتله اهالیسی ایام صیفده باغلرینه کیده‌رك یاز موسمنی اورالرده امرار ایدرلر.

قصبه‌نك محصولات صناعیه‌سی غایت طیانقلی ومغنیسا تقلیدی الاجه وبزدن ومعاملات تجاریه‌سی تفتیك وسائره اخذ واعطاسندن عبارتدر.

قصبه‌یه اوچ ساعت مسافه‌ده بر دره ایچنده کائن مغاره‌ده قیا طوزی مملحه‌سی واردر. بو مملحه‌نك طولاً ۱۰ عرضاً ۷ ساعت مسافه‌سی اولوب بو مسافه‌نك قنغی محلی حفر اولنسه طوز ظهور ایدر. مذکور مملحه‌دن سنوی اوتوز بیك حیوان یوکی طوز اخراج اولنور.

کذا قصبه‌یه ۵ الی ٦ ساعت مسافه‌ده (کول طوزی) مملحه‌لری اولوب بونلردن سنوی تقریباً قرق بیك قیه‌یه قریب طوز حصوله کلور.

اینه‌بولی قصبه‌سی — (اینه‌بولی) قضاسنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك جهت شمالیه‌سنده وبحرسیاه ساحلنده طاغ اتکنده کوزل بر موقعده کائندر. قصبه‌نك آب وهواسی اطیف وداخل وخارجی اشجار مثمره‌یی حاوی باغچه‌لر ایله مزیندر.

(اینه‌بولی) قصبه‌سی سواحل بحرسیاه اسکله‌لرندن معدود اولدیغی جهتله ادارهٔ مخصوصه ولوید وسائر قومپانیا واپورلری اوغرار، بو وسائط ایله ایچرو طرفلرندن ادخالات و او نسبتده اخراجات وقوع بولور.

قصبه‌ده (صندال)، (کمی) انشا و(کتان بزی) اعمال اولنور.

(اینه‌بولی) نك اورمانلری کثیر اولوب معاملات تجاریه‌سی (تفنیك)، (کراسته)، (الما)، (کستانه) وسائره‌در.

طغفرانبولی قصبه‌سی — قسطمونی سنجاغنك قضا مرکز- لرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك ۲٤ ساعت سمت غربیسنده

ایکی طرفی قیالق بر دره ایچنده کائن و (زغفران) تجارتی ایله مشهوردر. اسکله‌سی اولان (بارطین) قصبه‌سنه دخی ۱٤ ساعتده کیدر یولی واردر. قصبه‌نك هواسی معتدلدر. زغفرانبولینك غرب جهتنده بولنان باغ و باغچه‌لر درت ساعت طولنده اولان بر مغاره‌دن چیقان صو ایله اروا وسمت شرقیسنده‌کی یرلر (آراج) صویی واسطه‌سیله اسقا اولنور.

زغفرانبولینك اورمانلری کثیر اولوب بوندن سفینه‌یه الویرشلی کراسته‌لر اعمال ایدیلور. قضانك معاملات تجاریه‌سی ایسه (تفتیك)، (کاوساله)، (سختیان)، (حبوبات)، (اوزوم) کبی شیلردر.

طوسیه قصبه‌سی — مقر ولایته مربوط قضا مرکزلرندن اوله‌رق (قسطمونی) نك ۱۲ ساعت سمت جنوبیسنده و (ایلغاز) طاغنك جهت شرقیه‌سی اتکلرنده وایکی تپه آره‌سنده مبنیدر. قصبه‌نك آب وهواسی معتدلدر.

مذکور قصبه‌نك خارجاً اوچ طرفی باغ وباغچه‌لر ایله محاط اولدیغندن ایام صیفده اهالیسی اورالرده بولنان صیفیه‌لرینه نقل ایدرك ایشلریله مشغول اولدقلری کبی قصبه‌جه معاملاتی اولانلر دخی صباحلری قصبه‌یه واقشام اوستی باغلرینه کیدرلر.

مذکور قضانك اورمانلرندن حاصل اولان کراسته اسکله‌یه بعدیتی جهتله محلنده صرف اولنور.

طوسیه‌نك پرنجی مشهوردر. معاملات تجاریه‌سی دخی محصولات ارضیه و صناعیه‌سنك جوار قصبه وشهرلره نقل ایله اجرا ایدیلور.

دوزجه قصبه‌سی — (بولی) متصرفلغنك قضا مرکزلرندن اوله‌رق (بولی) نك ۱۲ ساعت جهت غربیه‌سنده دوز بر اووه‌ده کائندر. قصبه‌نك درت طرفی دوز و بعض محللری بتاقلق اولدیغندن هواسی یاز موسمنده آغرجه‌در.

(دوزجه) قضاسنه تابع (آقچه شهر) ساحل بحر سیاهده بولندیغندن او جوارك اسکله‌سیدر. (دوزجه) یه اولان بعدی ۶ ساعتدر. (آقچه شهر) ناحیه‌سنك ساحلنه هوالرك مساعده‌لی وقتنده تجار کمیلری یناشمقده‌در.

ارکلی قصبه‌سی — ارکلی قضاسنك مرکز اداره‌سی اوله‌رق مقر لوانك جهت شمالیه‌سنده ۲٤ ساعت بعدنده وبحر سیاه ساحلنده کائندر. (بولی) نك دخی اسکله‌سیدر.

(ارکلی) حوالیسنده پك چوق کمور معدنلری اولوب سفن همایون و تجار سفائنی اورالردن کمور آلورلر. (ارکلی) نك معمولات صناعیه‌سی سفائن خلاطی ایله (سختیان) وکتان بزندن عبارتدر.

(ارکلی) قضاسنده بولنان اورمانلرك بعضیسندن کسیلان کراسته‌لر جوار اسکله‌لره نقل اولنمقده‌در.

(آلاپلی) ناحیه‌سی (ارکلی) قضاسنه مربوطدر.

(دورك)، (چهارشنبه) ناحیه‌لرندن تشکیل اولنان (حمیدیه) قضاسی دخی (ارکلی)، (زغفرانبولی) قضالری آره‌سنده‌در. اداره مرکزی (صوچانی) قریه‌سیدر. بو قریه‌نك (بولی) یه اولان بعدی ١٦ ساعتدر.

بارطین قصبه‌سی — بو اسمده‌کی قضانك مرکز اداره‌سیدر. مذکور قصبه (بولی) نك شرق شمالیسنده وکندی نامنده‌کی صویك کنارنده کائندر.

بحرسیاهدن کلان کمیلر (بارطین) صویی اوزرنده یارم‌ساعت مسافه‌یه قدر کیروب مذکور صو کنارنده بولنان (کراسته) انبارلرندن کراسته اخذ ایلر. (بارطین) نك معمولات‌صناعیه‌سی آغاجدن یازی طاقمی وکمی خلاطندن وسائره‌دن عبارتدر.

(بارطین) قصبه‌سنه ٥ ساعت مسافه‌ده (قالوس) اسکله‌سی واردر. (اماصری) ناحیه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن بریدر.

بوی‌آباد قصبه‌سی — (بویواد) نامیله یاد ایدیلان بو قصبه مرکز لوا اولان (سینوب)ك ١٩ ساعت جنوبنده (کوك‌ایرمق) وادیسنده کائندر. قضاده کثرتله پرنج زرع اولنور. قضانك شرقنده واقع (طوراغان) ناحیه‌سی بو اداره‌یه مربوطدر. مذکور ناحیه‌نك (اودلیق) نامنده‌کی محلنده آرسنیق معدنی کشف اولنمشدر.

﴿ طربزون ولايتی ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه
وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره .

حدود — طربزون ولايتی قره دكز ساحلينك قسم شرقيسی بوينجه ممتد اوله‌رق شرقنده روسيه دولتنك (قافقاسيه) قطعه‌سی وجنوبنده ولايات شاهانه‌دن (ارضروم)، (سيواس) وغربنده (قسطمونی) ولايتلری كائندر .

سكنه — ولايت مذكوره‌ده اكثريسی اسلام و متباقيسی ملل سائره‌دن عبارت اوله‌رق ۷۵۷,۰۰۰ قدر نفوس ذكور واناث واردر.

تعريفات طبيعيه — بو ولايتك هواسی معتدل و ارضی طاغلقدر. صره طاغلری (لازستان) طاغلری ناميله (قافقاسيه) طاغلرندن بدأ ايله غربه طوغری بحر سياهه موازی امتداد ايدر . باشلوجه قسملری (چال) ، (قولات) ، (كمشخانه) ، (كومبت) ، (قطران) طاغلريدر .

(يشيل)، (قزل) ايرمقلر ايله (مراد)، (خارشيط)چايلری (طربزون) ولايتنك انهارندن معدود در.

بونلردن (مراد) ايرمق (سيواس) ولايتی داخلندن و(خارشيط) چايی (كمشخانه) طاغلرندن ظهور ايدر. (مراد

ایرمق) صامسونده (خارشید) چایی (تیره‌بولی) شرقنده دکزه دوکیلور.

محصولات ارضیه و صناعیه — طربزون ولایتنك ارضی طاغلق ایسه‌ده منبت ومحصولدار اووه‌لری واردر. خصوصیله ساحله قریب اولان یرلری غایت منبتدر. باشلوجه حاصلاتی (پرنج)، (مصر)، (بقله)، (فصولیه)، (نحود)، (چودار)، (حنطه)، (کندیر)، (توتون)، (فندق)، (بال)در.

حاصلات صناعیه‌سی (عبا) وکچی قیلندن (چوال) در. باقرجیلق دخی طربزون اهالیسنه مخصوص کبیدر.

(طربزون) ولایتی (طربزون)، (صامسون) کبی ایشلك اسکله‌لره مالك اولدیغی جهتله آناطولیٔ شاهانه ولایاتنك بحر سیاه ساحلنده برنجیسی اولمق حسبیله تجارتی یولنده‌در.

— صورت اداره —

طربزون ولایتی (طربزون)، (جانیك)، (کمشخانه)، (لازستان) نامنده درت عدد سنجاغه منقسمدر. مقر ولایتی (طربزون) شهری اولوب (جانیك) متصرفی (صامسون) قصبه‌سنده و (لازستان) متصرفی (ریزه)ده (کمشخانه) متصرفی مرتفع بر محلده مبنی (دال طبان) قریه‌سنده اوطورر. مذکور سنجاقلرك حاوی اولدیغی قضالر آتیده‌کی جدولده مذکوردر.

طربزون سنجاغی

درجه	قضالر	مركز اداره‌لری
۲	اردو	=
۲	كره‌سون	=
۳	تيره‌بولی	=
۳	كوره‌له	بيوك ليمان الكو
۳	وقف كبير	فول
۳	سورمنه	=
۳	آقچه آباد	پلاتانه (پولقانه)
۳	اوف	=

جانيك سنجاغی

درجه	قضالر	مركز اداره‌لری
۳	بافره	=
۳	اونيه	=
۳	فاتسه	=
۳	چهارشنبه	=
۳	ترمه	=

لازستان سنجاغی

درجه	قضالر	مركز اداره‌لری
۳	آتنه مع‌همشين	=
۳	خوپه	=

گمشخانه سنجاغی

درجه	قضالر	مركز اداره‌لری
۳	طرول	آراداسا
۳	كلكيت	=
۲	شيران	قره‌جه

— احوال بلاد مشهوره —

طربزون شهری — مقر ولايت اوله‌رق آسيای عثمانينك (بحر سياه) ساحلنده برنجی درجه‌ده ايشلك و تجارتگاه اسكله‌سی وقديم بر بلده‌سيدر. شهرك هواسی لطيفدر. مقدار دخی ٤٥,٠٠٠ راده‌سنده‌در. درونده هر نوع صنايع بولنور بيوك بر چارشوسی واردر. اعمال اولنان (كتان

بزی) دخی (طربزون بزی) نامیله مشهوردر. (ماچقه) ناحیه‌سنده بولنان معدن صوینک بعض امراض جلدیه‌یه منفعتی سویلنمکده‌در. طربزونه یارم ساعت مسافه‌ده دکرمن دره‌سی اوزرنده کارکیر قدیم بر کوپری واردر.

(آچه آباد) قضاسنه مرکز اولان (پولتخانه) (طربزون) ك اهمیتلی و محفوظ لیمان محلیدر.

صامسون قصبه‌سی — (جانیك) متصرفلغنك اداره مرکزی اوله‌رق بحرسیاه ساحلنده آناطولی شاهانه‌نك بغایت ایشلك بر اسکله‌سیدر. بحر سیاه ساحلنه کلوب کیدن سفائن تجاریه مذکور اسکله‌یه اوغرایوب خیلی اشیا اخذ واخراج ایدر. (صامسون)ك چارشوسنده هر نوع اصناف واردر.

قصبه‌نك قیش موسمی استانبولك قیش موسمندن دها ملائمدر. یازلری دخی استانبولك یازندن‌دها صیجاق اولوب الك صیجاق زمانی ایلول آییدر.

کمشخانه قصبه‌سی — کندی اسمی ایله مسمی متصرفلغك مرکز اداره‌سیدر. فقط شمدیکی حالده متصرفلغه (دال طبان) قریه‌سی مرکز اولمشدر. منسوب اولدیغی قضا داخلنده (چوراب)ه (مشین). (سختیان) اعمال اولنور. (یغمور دره) ناحیه‌سنده دخی قبا چوراب یاپیلور. (کمشخانه) ایله (طربزون) بیننده (زیغانه) بیونی موجوددر. (طربزون) ایله آره‌سی ٢١ ساعتدر.

ریزه قصبه‌سی — لازستان سنجاغنك اداره مرکزیدر.

(ريزه) قصبه‌سى بحر سياه ساحلنده بولنه‌رق ايشلك بر ليمانى مشتملدر. قصبه‌ده بر جسيم قلعه خرابه‌سى واردر.

قصبه‌نك فاتحى اولان (جعفر پاشا). (حمزه بك) محله‌سنده انشا ايتديرمش اولديغى جامع شريف قربنده مدفوندر. طاشدن معمول مقبره‌سى غايت مصنعدر.

مذكور قصبه‌ده پورتقال وليمون آغاجلرى آچيقده اوله‌رق يتشور.

(ريزه) قضاسنده اعمال ايديلان اينجه وقالين (كتان بزى) ارضرومه وبغداد ودرسعادته نقل ايله فروخت اولنور. كتاندن پشكير و (شال) تعبير ايديلان (يون شياق) دخى نسج و اعمال ايديلور.

(ريزه) جوارنده اوراجه (ياغلى طاش) تعبير ايديلان وكوبره مقامنده ترلالره فرش اولنان كيرجلى طوپراق واردر. بعض قريه‌لرنده بياض كيرج طاشى وكرەميدلر اعمالنه مخصوص بالچيق بولنور.

(ريزه) نك (وان) قريه‌سنده بر اورمان ايچنده نبعان ايدن صيجاق صو جريان ايتديكى محللرده كيرجلى طاش براقور. بوصوده نحاس رايحه‌سى اولوب اويوز علتنه نفعى وار ايمش.

سورمنه قصبه‌سى — بحر سياه ساحلنده بولنه‌رق كندى اسمنده‌كى قضانك اداره مركزيدر. قصبه‌ده آغ اعمالنه مخصوص كندير ايپلكى كليت اوزره ياپيلوب درسعادت ايله روم ايلى جهتلرينه نقل اولنور.

تیره‌بولی قصبه‌سی ـــ (بحر سیاه) ساحلنده ایشلك بر اسکله‌در ، قصبه‌نك هواسی لطیف و صاغلمدر بر بچق ساعت مسافه‌سنده بر قلعه خرابه‌سی موجوددر .

کیره‌سونه قصبه‌سی ـــ بحر سیاه ساحلنده برقضا مرکزیدر . (تیره بولی) یه اولان بعدی ١٢ ساعتدر . قصبه‌ده (قره کتان بزی) ، (پشتکیر) یاپیلور ، خارج قصبه‌یه نقل ایله فروخت اولنور .

بعض قریه‌لرنده (کلیم) ، (عبا) و شال تعبیر اولنان (شیاق) نسج ایدیلور .

قصبه اهالیسنك قیوجیلق وباقرجیلق صنعتلری واردر . فندق محصولی کثیردر .

اردو قصبه‌سی ـــ (بحر سیاه) ساحلنده واقع اوله‌رق کندی اسمی ایله مسمی قضانك اداره مرکزیدر . (کیره‌سون) قصبه‌سنه اولان مسافه‌سی ١٢ ساعتدر . نفس قصبه‌ده (تفنك) ، (مقراص) یاپیلور . باقرجیلق وقیوجیلق صنعتلری دخی واردر . بعض قریه‌لرنده کورکن آغاجندن (قواطه) ، (کورك) اعمال اولنه‌رق روسیه ممالکنه نقل ایله فروخت ایدیلور .

سمت جنوبیسنده بولنان (اولوبك) ناحیه‌سنده یوندن شال و (کلیم) ، (کتان بزی) اعمال و قصبه‌یه نقل ایله فروخت اولنور . (اولوبك) قریه‌سی ایله (اردو) قصبه‌سی بینی ٦ ساعتدر .

قصبه‌نك (بلبل دره‌سی) دنيلان محلنده مرمركبی سرت وبياض بر نوع طاش چيقوب ابنيه‌يه صرف ايديلور .

(بوله‌مان) ناحيه‌سنده كوكرتلی بر قاپليجه اولوب بونك صويندن (طربزون)، (صامسون)، (اينه‌بولی)، (سينوب) طرفلرينه نقل اولنور .

(وونه Wòna) ليماننك اسكله‌سی اولان (قوز) آغزنده قايق وصندال ياپيلور .

اونيه قصبه‌سی — بو دخی بحرسياه ساحلنده واقع اوله‌رق (جانيك) متصرفلغنك حاوی اولديغی قضالردن برينك اداره مركزيدر. قصبه‌ده تجار سفائنی و (قايق)، (صندال) انشا ومذكور سفينه‌لر ايچون (خلاط) اعمال اولنور. (بوياجی)، (قيومجی)، (باقرجی) صنعتی اربابی دخی واردر .

چهارشنبه قصبه‌سی — جانيك سنجاغنك قضا مركزلرندن بری اوله‌رق (يشيل) ايرمق كنارنده‌در . (صامسون) ه اولان مسافه‌سی ۸ ساعتدر. منسوب اولديغی قضاده قامشدن حصير ويوندن عبا وكنديردن چارشف وچوال وكليم ياپيلوب درون قضاده صرف ومحال سائره‌يه نقل ايله فروخت اولنور.

بافره قصبه‌سی — جانيك متصرفلغنك (بافره) قضاسنك اداره مركزيدر. اشبو قصبه (قزل ايرمق) نامنده‌كی نهرك صاغ ساحلی قربنده وبراووه‌ده مبنيدر. مركز لوا اولان (صامسون)ه ۱۲ ساعت اوزاقدر .

کلکیت قصبه‌سی — کمشخانه سنجاغی قضا مرکزلرندن بریدر. (کمشخانه) قصبه‌سنك ۱۱ ساعت جنوبنده در. بو قضانك بعض قریه‌لرنده (کلیم) ، (سجاده) ، (چوراب) ، (هکبه) ، (قالچین) یاپیلور ، (کمشخانه) و (طربزون)ه نقل ایله فروخت اولنور.

قصبه‌نك ایکی بچق ساعت مسافه‌سنده (بوز خان) نامنده اولان مغاره درونده ایام صیفده بوز پیدا اوله‌رق اهالی طرفندن اخذ وصرف اولنور.

آتنه قصبه‌سی — لازستان سنجاغنك (آتنه Atina) قضاسنك اداره مرکزی اوله‌رق بحر سیاه ساحلنده مبنیدر. (ریزه)یه اولان بعدی ۱۰ ساعتدر.

قضانك (همشین) ناحیه‌سنده بالق آغی ایپلکی و (کتان بزی). (یون چوراب)، (شیاق) اعمال اولنه‌رق هر طرفه نقل ایله صاتیلور. مذکور ناحیه‌نك (اردو) دینلان محلنده غایت صیجاق صولی بر قاپلیجه واردر.

خوپه قصبه‌سی — بو دخی لازستان سنجاغنك قضا مرکز- لرندن اوله‌رق بحر سیاه ساحلنده و (قافقاسیه) حدودی قربنده‌در. مرکز لوایه اولان بعدی ۲۲ ساعتدر.

﴿ اذميد متصرفلغی ﴾

(اذميد) ويا (قوجه ايلی) متصرفلغی (استانبول)، (قسطمونی) ولايتلری بيننده واقع اولەرق شمالی بحرسياهه ساحل وجنوبی (خداوندكار) ولايتنه متصلدر. جنوب شرقيسنده (انقره) ولايتی واردر. حدود غربيەسنك بر قسمنی (مرمره) دكزی و آندن حاصل اولان (اذميد) كورفزی تشكيل ايدر. مذكور كورفز ٩ ساعت طولنده اولوب منتهاسنده (اذميد) شهری واردر. اذميد متصرفلغی داخلنده صويی طاتلی اولان (صبانجه) كولی موجوددر. بوكول (سقاريه) نهرينه بر آياق ايله صو ويرمكدەدر. (سقاريه) نهرينك مجرای اسفلی مذكور متصرفلق اراضيسنده جريان ايدرك بحرسياهه آقار.

(قوجه ايلی) شبه جزيرەسنی مشتمل اولان (اذميد) متصرفلغنك قسم اعظمی اورمان وقورولق بولنديغندن منظرەسی خوشدر.

— صورت اداره —

اذميد متصرفلغی (قره مرسل)، (آطه بازاری)، (قندره)، (كيوه) قائممقاملقلرينی و (صبانجه)، (طراقلی)، (يالوه) نواحیٔ مشهورەسنی حاويدر. مذكور قائممقاملقلردن (اطه بازاری) ايكنجی وديكرلری اوچنجی صنف قائممقاملريله اداره اولنمقدەدر.

اذميد متصرفی (اذميد) شهرنده اوطورەرق واليلر مثللو

داخلیه نظارتیله مخابره ایتمکده‌در . نفوس موجوده‌سی تقریباً ۱٦۰,۰۰۰ مقدارینه بالغ اولور.

— احوال بلاد مشهوره —

ازمید شهری — مقر لوا اوله‌رق (اسکدار) ك ۱۸ ساعت شرقنده وکندی اسمی ایله مسمی بیوك بر کورفزك منتهاسنده کائن قدیم بر بلده‌در . (حیدر پاشا) یه دخی بر تیمور یول خطی واسطه‌سیله متصلدر. مذکور کورفزك دیل اسکله‌سی دنیلان محلنه ضیاسی التی میلدن مشاهده اولنمق اوزره برفنار رکز ایدلمشدر.

ازمیدك جوارنده بولنان بتاقلقلردن طولایی هواسی فنا وارضی موسم صیفده پك صیجاق اولوب صتمه وسائر خسته‌لقلره مستعددر .

باشلوجه اخراجاتی کورفزدن چیقاریلان (طوز) ایله (کراسته) دن عبارتدر. یغورتی وصلاموره پینری مشهوردر.

قره مرسل قصبه‌سی — ازمید متصرفلغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندندر. اشبو قصبه مرکز لوانك ٦ ساعت جانب غربیسنده و (ازمید) کورفزی جنوب ساحلنده کائندر.

(قره مرسل) قضاسنه تابع اولان (یالوه) ناحیه‌سی قصبه‌نك سمت غربیسنده لب دریاده‌در. بو ناحیه‌نك قارپوز محصولی کثیردر. بانه‌سی دخی کوندن کونه کسب شهرت ایتمکده‌در. مرکز قضایه اولان بعدی دخی ٦ ساعتدر.

اطه بازاری قصبه‌سی — (ازمید) ك ۹ ساعت سمت شرقیسنده و (سقاریه) نهری کنارنده‌در. قضااهالیسی (بغدای)، (ایپك)، (کتان)، (ذری) یوزندن خیلی استفاده ایتمکده‌در. قصبه‌ده قوریلان بازاری دخی رواجلو اولور.

(اطه بازاری) قضاسنه بر بچق ساعت مسافه‌ده تخمیناً ۲۰ و ۳۰ بیك دونم اراضی‌یی استیعاب ایدن (کوکجه ویرن) کولی دینمکله معروف بتاقلق واردر. بو بتاقلق (اطه بازاری) ایله جوارنده بولنان قرانك هواسنی اخلال ایتمکده‌در. بو کول بر قنال واسطه‌سیله (صبانجه) کولندن کلان (چرخ) صوینه آقندیریلوب قورتلمقده‌در.

(صبانجه) ناحیه‌سی نواحیٔ مشهوره سندن برینی تشکیل ایدر.

قندره قصبه‌سی — (ازمید) متصرفلغنك قضا مرکزلرندن بری اولوب (ازمید) ك ۱۱ ساعت جانب شمالیسنده وبحر سیاهك بر ساعت قدر بعدنده‌در. (سقاریه) نهرینك محل انصبابی بو قضا داخلنده‌در.

کیوه قصبه‌سی — (ازمید) متصرفلغنك (قسطمونی) و (خداوندکار) ولایتلری حدودلرنده بولنان (کیوه) قضاسنك اداره مرکزیدر. مذکور قصبه مقر لوانك ۱۰ ساعت جنوب شرقی سمتنده و (سقاریه) نهری توابعندن بری کنارنده مبنیدر. (کیوه) نك کثرتله زرع ایدیلان پاموق یوزندن اهالیسی خیلی استفاده ایتمکده‌در. قصبه‌نك غربنده و (سقاریا) نهری صولده

وادیسنده کائن (آقحصار) قریه‌سی بعضاً (کیوه) قائممقاملریه مرکز اولمقده‌در.

(قاشق) و(طراق) اعمال ایدیلان (طراقلی) ناحیه‌سی (کیوه قضاسنك نواحیٔ مشهوره‌سندن بریدر. (طراقلی) قریه‌سنك (کیوه)یه اولان بعدی ٦ ساعتدر.

﴿ بیغا نام دیگرله قلعهٔ سلطانیه متصرفلغی ﴾

بو متصرفلق (خداوندکار) ولایتنك غربنده واقع اوله‌رق شمالی (مرمره) دکزی ایله (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینه وغربی (اطه‌لر) دکزینه ساحلدر. منتهای غرب جنوبیسنی (بابا برونی تشکیل ایدر. (سدیچه برونی) دخی (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینك اطه‌لر دکزی جهتنده بر چیقنتی حاصل ایتمشدر. مقدار نفوسی دخی ١٤٠,٠٠٠ دن متجاوزدر.

(بیغا) متصرفلغی اراضیسی دوزلك اولوب یالکز جنوبنده (ادرمید) کورفزی موجوددر. بوکورفزك شمالنده (قاز) طاغی و (بیغا) شهری اطرافنده (آلا طاغ) واردر.

(مرمره) دکزینه صو ویرن (قوجه‌چای = قازطاغی‌صویی نام آخرله (غرانیق) صویی و آطه‌لر دکزینه آقان (کوسه دره‌سی متصرفلغك انهاری صره‌سنده تعداد اولنه‌بیلور.

— صورت اداره —

اشبو متصرفلق (بیغا)، (لاپسکی)، (ازینه)، (ایواجق)

قضالرینی مشتملدر. متصرفی (قلعهٔ سلطانیه) شهرنده اوطوروب (ازمید) متصرفی مثللو (بیغا) سنجاغنی اداره ایتمکده‌در. مذکور قضالردن (بیغا) قضاسی برنجی ودیکرلری اوچنجی صنف قائممقاملریله اداره ایدلمکده‌در.

— احوال بلاد مشهوره —

قلعهٔ سلطانیه شهری — کندی اسمی ایله مسمی بوغازك ساحلنده و (چنلك) قریه‌سی قربنده مستحکم بر بلده‌در. بوغاز محافظی مذکور بلده‌ده اوطورمقده‌در.

چناق قلعه‌نك (چناق)، (چوملك) کبی طوپراقدن معمول ادواتی مشهوردر.

شهرك سمت غربیسنده واطه‌لر دکزی جهتنده و (بوزجه اطه) قارشوسنده و (پیکار باشی) دنیلان محلك جوارنده (تروا) بلدهٔ قدیمه‌سنك خرابه‌سی کورنمکده‌در.

بوغازك منتهای غربیسنی تشکیل ایدن (قوم قلعه) ناحیه‌سی اداره‌جه (قلعهٔ سلطانیه) یه مربوطدر. (قوم قلعه) نك مرکز لوایه اولان بعدی ٥ ساعتدر.

بیغا قصبه‌سی — متصرفلغك (خداوندکار) ولایتی ایله حدودینی تشکیل ایدن (بیغا) قضاسنك اداره مرکزیدر (قوجه چای) قصبه وقضا دروننندن مرور ایدر.

لاپسکی قصبه‌سی — (قلعهٔ سلطانیه) متصرفلغنك قضا

مرکزلرندن بری اولەرق مقر لوانك سمت شمال شرقیسنده و (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینك (مرمره) دکزی جهتندەکی منتها سنده کائندر.

قصبەنك (قاریوظ)، (قاوون)ی مشهور اولوب درسعادته نقل ایله فروخت اولنور.

(لاپسکی) قصبەسنك منسوب اولدیغی قضانك (چارداق) مدیرلکی معروفدر.

ازینه قصبەسی ــ (اینه Iné) دخی دنیلان (ازینه) قصبەسی (بیغا) متصرفلغنك اطەلر دکزی جهتندەکی قضالرندن (قاز طاغ بازاری) نك ادارەمرکزیدر. مذکور قصبەنك (قلعهٔ سلطانیه) یه اولان بعدی ٨ ساعتدر.

ایواجق قصبەسی ــ (قزلجه طوزله) دنیلان (ایواجق) قضاسنك اداره مرکزی اولەرق مقر لوانك سمت جنوبیسنده و ١٥ ساعت قدر بعدنده کائندر .

مرمره دكزينه ساحل اولان ولايت

خداوندكار ولايتى

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آناطولئ شاهانه‌نك حاوى اولديغى ولاياتدن (خداوندكار) ولايتى شمالاً (ازميد) متصرفلغى، (مرمره) دكزى، وشرقاً (قسطمونى). (انقره) وجنوباً (قونيه) وغرباً (آيدين) ولايتلرى و (بيغا) متصرفلغى ايله محدوددر.

سكنه — ولايت مذكوره‌ده اكثريسى مسلم و متباقيسى ملل سائره‌دن عبارت اولمق اوزره ٩٢٥,٠٠٠ قدر نفوس تخمين ايدلمكده‌در.

تعريفات طبيعيه — خداوندكار ولايتى (مرمره) دكزينك جنوب شرقى ساحلنه مالك و ٤٠ كيلومترو طولى و ١٥ كيلو مترو عرضى حاوى اولوب ٥٠٠ قدر كمى استيعابنه كافى اولان (كمليك) كورفزينه صاحبدر. بو كورفزك ساحلنده (بروسه) نك اسكله‌لرى اولان (مدانيه)، (كمليك) قصبه‌لرى ومدخل شماليسنده (امرالى = اميرعلى) اطه‌سى كائندر.

ولايتك غربنده ٧٠ كيلومترو قدر قره‌لرك ايچنه كيرمش اولان (ادرميد) كورفزى موجوددر. بو كورفزك ساحلى زيتون آغاجلرى ايله مزيندر. قارشوسنده (مدللى) اطه‌سى كائندر.

خداوندکار ولایتنده باشلوجه ٢٥٠٠ متro قدر ارتفاعی حاوی اولان (اولیمپ) نام دیکرله (کشیش) طاغی واردر.

(دومانیچ) طاغی دخی شعبات مشهورهسندندر. (مراد)، (شابخانه)، (ایدا)، (سلطان)، (امیر) طاغلری ولایت مذکورهنك طاغلرندن معدوددر.

مذکور الاسامی طاغلردن (کشیش) طاغی سنهنك قسم اعظمنده قار ایله مستور اولوب اطرافی کمر مثللو اورمان ایله چورلمشدر. بو طاغك ایپك بوجکلرینه مخصوص توت آغاجلری ومتنوع میوه اشجاری کثیردر. انکنده دخی کوچك بر کول واردر. داخل ولایتده بولنان (مراد) طاغنده اسکیدن وولقان بولندیغی بعض آثاردن آکلاشلمقدهدر.

(ایدا) طاغی اقسامندن اولان (تیمورجی) طاغی (آیدین) ولایتی ایله ولایت مذکور بیننده و (سلطان)، (امیر) طاغلری (قونیه) ولایتی ایله اولان حدودی اوزرنده در. (آق طاغ) دنیلان (شابخانه = سماو) [٨٠٠٠ قدم ارتفاع] طاغی ایسه ولایتك اك یوکسك جبالنی تشکیل ایدر.

مذکور ولایتده (سقاریه) نهرینك مجرای وسطاسی و (صوصورلی = میخالیچ) نهری و (کدوز)، (بیوك مندرس) نهرلرینك مجرای اعلاسی جاریدر. (پورصوق) صوبی (سقاریه)نك و بروسه اووهسنی اسقا ایدن (نیلوفر) صویی (صوصورلی) نهرینك باشلوجه قوللریدر.

خداوندکار ولایتنده (ازنیق)، (آبولونیا = اولو آباد)، (مانیاس)، (ابر) کوللری واردر. مذکور کوللردن (قره‌دره)نك حصوله کتوردیکی (مانیاس) کولی مجرای مخصوص ایله (میخالیچ) نهرینه آققده‌در. (آقار صو) نامنده‌کی چایك حاصل ایتدیکی (ابر) کولی دخی بر آیاق ایله (قونیه) ولایتنده‌کی (آق شهر) کولنه صو ویرمکده‌در.

ماحصلات ارضیه وصناعیه — خداوندکار ولایتنك هواسی صاغلم واراضیسی اولدقجه منبت اولوب باشلوجه حاصلاتی هر نوع ذخیره ایله انواع میوه و (ایپك)، (پاموق)، (توتون) در. (افیون) محصولی دخی چوقدر.

معمولات صناعیه‌سی دخی (بروسه)ده ایپك و یوندن معمول اشیا ایله (عشاق)طرفلرنده نسج اولنان (سجاده)، (خالی)در. طاغلرنده معدن صولری چوقدر. خصوصیله (اینه کول)ده چیقان (چیتلی) صوبی یوزندن خیلی استفاده ایدلمکده‌در. (مرمره) دکزی جهتنده و (باندرمه) طرفلرنده بولنان طاش اوجاقلرنده انشا آته الویریشلی (مرمر) و (غرانیت) اخراج اولنور.

— صورت اداره —

خداوندکار ولایتی (خداوندکار)، (ارطغرل)، (کرمیان)، ویا (کوتاهیه)، (قره‌حصار صاحب)، (قره‌سی) نامنده بش عدد متصرفلغه تقسیم اولنمش ومقر ولایتی (بروسه) شهری بولنمشدر. مذکور متصرفلقلردن (خداوندکار) سنجاغنك مرکز اداره‌سی (بروسه) شهری اولدیغی کبی (ارطغرل) سنجاغنك

کرسی ادارەسی (بیلەجك) و (کوتاهیه) سنجاغنك اداره مرکزی (کوتاهیه) و (قره حصار صاحب) سنجاغنك مقر ادارەسی (افیون قره حصاری) و (قرەسی) متصرفلغنك مرکز ادارەسی دخی (بالیکسری) قصبەلریدر . مذکور سنجاقلرك قضالری آتیدەکی جدولدن مستبان اولور .

خداوندکار سنجاغی

مرتبه	قضالر	مرکز ادارەلری
۲	کملیك	=
۲	میخالیچ	قپوجق
۲	مدانیه	=
۳	کرماستی	=
۳	اطراناس	بکجه
۳	پازارکوی	=

ارطغرل سنجاغی

مرتبه	قضالر	مرکز ادارەلری
۱	سکود	=
۳	اینه‌کول	=
۳	ینکیشهر	=

کرمیان (کوتاهیه) سنجاغی

مرتبه	قضالر	مرکز ادارەلری
۱	اسکی شهر	=
۳	کدوس	=
۲	عشاق	=
۳	سیماو	=

قره حصار صاحب سنجاغی

مرتبه	قضالر	مرکز ادارەلری
۳	بولیوادین	=
۳	صندقلی	=
۳	عزیزیه	=

قرەسی (بالیکسری) سنجاغی

مرتبه	قضالر	مرکز ادارەلری
۱	ایوالق	کیدونیا
۲	اردك (قپوطاغی)	=
۲	ادرمید	=
۳	صندرغی	=
۳	بیغادیچ	=
۳	کمرادرمید (برهانیه)	=
۲	باندرمه	=
۳	کونان	=

— احوال بلاد مشهوره —

بروسه شهرى — (كشيش) طاغى اتكنده كائن و (خداوندكار) ولايتنك مقرى اولوب يتمش بش بيكى متجاوز نفوسى حاوى قديم بر بلده‌در. شهر مذكور دولت عليهٔ عثمانيه‌نك پاى تخت قديمى اولديغى جهتله اسلاف سلاطين عثمانيه‌دن (سلطان عثمان)، (سلطان اورخان)، (سلطان مراد خداوندكار)، (سلطان يلديرم بايزيد)، (چلبى سلطان محمد)، (سلطان مراد خان ثانى) عليهم الرحمة والغفران حضراتنك جوامع شريفه‌لريله مبارك مراقد منيره‌لرى و عمارات ومدارس خيريه‌لرى موجوددر. درون شهرده مكاتب ابتدائيه ورشديه ايله برى ملكيه و ديكرى عسكرى اوله‌رق اعدادى مكتبلرى واردر.

بروسه اووه‌سندن كچن (نيلوفر) صويى شهرك بردرجه‌يه قدر هواسنى توخيم ايدر. فقط زقاقلرى معمور و آقار صولرى و بوستانلرى لطيفدر. (بروسه) نك ايلك بهارده منظره‌سى خوشدر. اسكله‌سى دخى مرمره دكزى كنارنده كائن (مدانيه) قصبه‌سيدر.

بروسه‌نك باغلرى و آكين ترلالرى خيلى حاصلات ويرر. اهاليسى دخى ايپك منسوجاتى و (حولى)، (حمام طاقملرى) يوزندن خيلى استفاده ايتمكده در.

(بروسه) ده علل و امراضه نافع (چكركه)، (اسكى قاپليجه)،

(قره مصطفی)، بیوك و كوچك كركردلی، (یكی قاپلیجه)، (قینارجه) ایلیجه‌لری نامیله متعدد حوضلی وخلوتخانه‌لی و دوائری حاوی یدی قدر جسیم قاپلیجه موجـود در. مذكور قاپلیجه یقینلرنده‌كی خانه‌لر درونده دخی حماملر واردر.

بیله‌جك قصبه‌سی — سنجاق مركزی اوله‌رق مقر ولایتك سمت شرقیسنده ۲۰ ساعت قدر بعدنده‌در. بو قصبه‌نك اطرافنده‌كی چام آغاجلری هواسنی لطیف بر حاله كتورمش واهالیسی دخی ایپك قوزه‌سی یوزندن خیلی استفاده ایتمكده بولنمشدر. (یارحصار)، (لفكه) ناحیه‌لری نواحئ مشهوره‌سندندر.

كوتاهیه قصبه‌سی — بروسه‌نك ۲۸ ساعت قدر جنوب شرقیسنده وقیالق بر تپه‌نك اتكنده در. درونده‌كی (اولو جامع) دینمكله معروف جامع شریف ایله (بالقلی حمامی) مشهور در.

قره حصار صاحب قصبه‌سی — (افیون قره حصاری) اسمیله دخی یاد اولنور.

اشبو قره حصار قصبه‌سی (بروسه)نك سمت جنوب شرقیسنده و ۵۰ ساعت قدر بعدنده كائندر. قصبه‌نك منسوب اولدیغی قضا داخلنده خاشخاش تارلالرینك كثرتندن ناشی افیون حاصلاتی زیاده‌در. قضانك بیاغی یون حاصلاتندن یك

چوغی (عشاق) طرفه کوندریلور. اوراده عجم خالیلرینه مشابه خالی نسج اولنور.

بالیکسری قصبه‌سی — مرکزلوا اوله‌رق (بروسه) نك ۲۸ ساعت قدر غرب جنوبیسنده و (صوصورلی) نهری توابعندن بری کنارنده واقعدر. اسکله‌سی دخی (مرمره) دکزی کنارنده (باندرمه) واطه‌لر دکزی جهتنده (ادرمید) قصبه‌لریدر. بو قصبه‌لرك (بالیکسری)یه اولان بعدلری اون سکزر ساعتدر.

اشبو بالیکسری قصبه‌سنك هر نقدر هواسی ایو دکل ایسه‌ده اطرافی باغ و بساتین ایله مزیندر. منسوب اولدیغی قضانك چفتلك ومرعالری کثیر اولدیغندن برخیلی اغنام بسلنمکده‌در. بالیکسرینك صومه پاموغی و (عبا)، (شیاق) کبی یون منسوجاتی متانتیله مشهوردر.

کملیك قصبه‌سی — (بروسه) نك ۷ ساعت قدر شمالنده وکندی اسمی ایله مسمی کورفزك کنارنده‌در. (کملیك)ك* اسکله بولنمسی حسبیله تجارتی یولنده ایسه‌ده آب وهواسی مدح اولنه‌جق درجه‌ده دکلدر. (پازارکوی) قضاسی (کملیك)ك طرف شرقیسیدر.

ماغلیچ قصبه‌سی — (ماغالیچ = میخالیچ) دنیلان بو قصبه (بروسه)نك ۱۷ ساعت سمت غربیسنده و (میخالیچ) نهری ایله (میخالیچ) کولی بیننده ومرتفعجه بر محلده کائندر. اوه‌سی

دخی فوق العاده قوهٔ انباتیه‌یه مالکدر. قضانك کندی اسمی ایله یاد اولنان قیونلری مشهوردر.

سکود قصبه‌سی — (ارطغرل) لواسنك قضا مرکزلرندن اوله‌رق مقر لوانك ٦ ساعت سمت شرقیسنده کائندر. قصبه‌نك هواسی لطیف و صولری لذیذدر. اطرافی دخی باغ و باغچه واورمانلر ایله مزیندر. مذکور قصبه دولت علیهٔ عثمانیه‌نك مهد ظهوری اولدیغی و جوارنده دخی جد امجد خلافتپناهی جنتمکان (ارطغرل) غازی حضرتلرینك تربه‌سی بولندیغی جهتله مشهوردر. قصبه‌ده حریر فابریقه‌لری واردر.

اینه‌کول قصبه‌سی — (بروسه) نك ١١ ساعت قدر سمت جنوب شرقیسنده و (کشیش) طاغی اتکنده کائندر. قصبه‌نك باغ وباغچه‌لری کثیر و آب وهواسی لطیفدر. اسکی بر قلعه‌سی دخی واردر. مذکور قصبه‌ده الاجه نسج اولنور بر خیلی دستگاه موجوددر. (دومانیچ) ناحیه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن بریدر. قصبه‌یه ایکی بچق ساعت مسافه‌سنده کائن (چیتلی) قریه‌سنده چیقان معدن صویی (ویشی)، (قارلسباد) کبی اوروپا صولرینه رقابت ایتمکده‌در.

(اینه‌کول) قصبه‌سنك (اورخانیه) محله‌سی مشهور ومهاجرین ایله مملودر.

بیلجك شهری — مقر لوا اولان (بیله جك) قصبه‌سنك ١٠ ساعت قدر جانب شمال غربیسنده ومنبت واسع بر اووه‌ده کائندر.

هواسی دخی لطیفدر. باغلرنده اعلا اوزوم واووه‌لرنده هرنوع محصول یتشور.

منسوب اولدیغی قضانك (سقاریه) نهری توابعندن (آقصو) اروا واحیا ایدر.

اسکیدن غایت مهم و مشهور اولان (ازنیق) بلده‌سی الیوم ناحیه مرکزلرندن معدود ودرونی آثار عتیقه ایله مملودر. (ازنیق) اهالیسنك او یمه‌جیلق صنعتنده مهارت کامله‌سی واردر.

اسکی شهر قصبه‌سی — (کوتاهیه) سنجاغنك قضا مرکز-لرندن برینی تشکیل ایدر. مذکور قصبه مقر لوانك ۱۲ ساعت سمت شمال شرقیسنده کائندر. (پورصوق) چایی منسوب اولدیغی قضایی اسقا ایتمکده‌در. مذکور قصبه (ازمید) ایله (انقره) و (قونیه) بینلرنده یاپلمش اولان شمندوفر خطنك اهمیتلی بر موقعیدر.

(اسکی شهر) قصبه‌سی سلجوقیلردن (قلیج ارسلان) ك اهل صلیب ایله ایتدیکی محاربه موقعی اولدیغی جهتله مشهوردر. جوارنده دخی (دکزکوپوکی) نامیله یاد اولنان بر نوع طاش معدنی کشف اولنمشدرکه بو طاشدن (ویانه) یه کلی کوندرلمکده واوراده (فنجان) وسیغاره آغزلغی کبی ادوات اعمال اولنمقده‌در.

مجاهدین اسلامیه‌دن (سید بطال غازی) حضرتلرینك محل شهادتی ومرقد منیرهٔ مبارکه‌لری بولنان (سیدغازی) و (بوزاوق) ناحیه‌لری ایله مهاجرین رومانیا وسلستره وهزارغرادك تشکیل

ایتدکلری (معموره)، (سلیمیه)، (خیریه) قریه‌لری (اسکی‌شهر) قضاسی مضافاتندندر.

کدوس وعشاق قصبه‌لری — (کوتاهیه) نك جانب جنوب شرقیسنده برر قضا مرکزیدر. مذکور قصبه‌لرده نسج و اعمال اولنه‌رق (ازمیر) ه کوندریلان خالی وسجاده‌لر کرهٔ ارضك هر طرفنده مقبولدر. بونلردن (کدوس) ك (کوتاهیه) یه اولان بعدی ۱٤ و (عشاق) ك ۲۰ ساعتدر.

بولوادین قصبه‌سی — (بولیوادین) اسمیله دخی یاد اولنان بو قصبه (قره حصار) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بریدر، مقر لوا اولان (قره حصار) قصبه‌سنك دخی ۱۰ ساعت قدر شرقنده وبر اووه اورته‌سنده کائندر. مذکور قصبه‌نك هواسی کوزل وباغ وبستانی چوقدر. منسوب اولدیغی قضا (امیر) طاغی ایله (سلطان) طاغی آره‌سنده‌کی واسع اووه‌لق یرلردن عبارت اولدیغندن داخلنده خیلی اغنام بسلنور. اهالیٔ قضا بو یوزدن خیلی استفاده ایدرلر (ابر) کولی بوقضا داخلنده اولوب فضله صویی (آقار صو) نامنده بردره ایله (قونیه) ولایتی داخلنده بولنان (آقشهر) کولنه آقمقده‌در. قصبه‌نك ۳ ساعت بعدنده (قزل کلیسا) دنیلان محلده بعض امراضه نافع بر ایلیجه موجوددر.

صندقلی قصبه‌سی — (قره حصار) ك ۱۲ ساعت قدر سمت جنوبیسنده اطرافی طاغلق براووه‌ده‌در. مذکور قصبه مرتفعجه بر یایلا اوزرنده بولندیغی جهتله هواسی صاغلم وکوزل وباغ

وباغچه‌لری چوقدر. صندقلی قضاسنی همنامی اولان چای اسقا واحيا ايتمکده‌در.

(آيدين) شمندوفر خطنك شمديلك نقطهٔ انتهاسی اولان (دينار) قريه‌سی بو قضا داخلنده اولديغندن بو طريق ايله قضا (ازمير) ه مربوطدر.

قضانك جنوبنده (آجی‌طوز) ونام آخرله (چوروك كول) اسمنده بر كول واردر.

باندرمه قصبه‌سی ــ مرمره دكزی ساحلنده اسكله‌در. (بروسه) يه اولان بعدی ۲۰ ساعتدر. (چاوش‌اوغلی) اسمنده‌كی جامعی مشهوردر. مرعالرنده چوق اغنام بسلنور. (مانياس)، (ايدنجك)، (امير علی) ناحيه‌لری بوقضايه مربوطدر.

اردك قصبه‌سی ــ (قپو طاغی) شبه جزيره‌سی ساحلنده كائندر. باغلری خيلی حاصلات ويرمكده‌در. منسوب اولديغی قضانك (قپو طاغی) ناحيه‌سی مشهوردر.

(مرمره) دكزنده‌كی (مرمره)، (پاشا ليمانی)، اطه‌لری بو قضايه تابع برر ناحيه‌در. قصبه ايله مذكور اطه‌لرده انشاآته الويريشلی اعلا مرمر وسماكی طاشلر واردر. بو طاشلر درسعادته ومحال سائره‌يه نقل وفروخت اولنور.

قضانك باشلوجه محصولاتی حبوبات متنوعه و انواع ميوه (اوزوم)، (زيتون ياغی) ايپك قوزه‌سندن عبارتدر.

ادرمید، ایوالق قصبه‌لری — بو ایکی قصبه اطه‌لر دکزی جهتنده معروف اسکله‌لردر. بونلردن (ادرمید) قصبه‌سی ساحل بحردن ایکی ساعت ایچرودهدر. اسکله‌سی (آق چای) نامنده‌کی محلدر. مذکور قصبه غایت کوزل واطرافی زیتون آغاجلری‌ایله محاط بر موقعده‌در. بالیکسرینك وجوارینك اسکله‌سی مقامنده اولمغله اهمیت تجاریه‌سی واردر. اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب زیتون وپلاموط آغاجلری چوقدر. معمولات‌صناعیه‌سی (خالی) ، (کلیم)، (چوراب) کبی شیلردر.

(ایوالق) قصبه‌سنك‌دخی (زیتون)، (زیتون‌یاغی)، (توتون) حاصلاتی مشهوردر .

کمر ادرمید — بو قصبه‌یه (برهانیه) دخی دینور . مذکور قصبه کذا اطه‌لر دکزی ساحلنده مبنیدر. منسوب اولدیغی قضاده (دیکمه چنار)، (کوك تپه) نامنده‌کی محللر واردر .

بیغادیچ قصبه‌سی — مقر لوانك سمت جنوبیسنده ۹ : ۱۰ ساعت قدر بعدنده‌در. منسوب اولدیغی قضانك سختیان ومشینی شهرتلیدر .

اطه‌لر دکزی و بحرسفید ساحلنده اولان ولایات

آیدین ولایتی

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه و صناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آیدین ولایتی آناطولی شاهانه‌نك ولایات مشهوره‌سندن اولوب شمالاً و شرقاً (خداوندکار) ولایتی ایله محدود اوله‌رق جنوب شرقیسنده (قونیه) ولایتی واقع وغربی (اطه‌لر) دکزینه ساحلدر.

سکنه — ولایت مذکوره‌نك بالجمله سکنه‌سی مسلم وغیرمسلم اوله‌رق ۸۷٤۰۰۰ قدر تخمین ایدلمکده‌در.

تعریفات طبیعیه — آیدین ولایتك ساحلی (اطه‌لر) دکزینك قسم اعظمنی قاپلامشدر. (چاندارلی)، (ازمیر)، (قوش اطه‌سی)، (منداليه)، (استانکوی)، (سیمی) لیمانلری ایله بحر سفیددن معدود (مرمریس)، (مکری) قویلری بوولایته مربوطدر.

طاغلری ایسه آناطولی شاهانه‌نك (طوروس) سلسلهٔ جسیمه‌سی شعبات غربیه‌سیدر. ولایت مذکوره داخلنده بولنانلرك باشلوجه‌لرینه (ایدا)، (بوز)، (جمه)، (جنوبی بوز)، (بابا) طاغلری اسملرینی ویررلر.

بونلردن (ایدا) جبال متسلسله‌سی (خداوندکار) ولایتی ایله ولایت مذکوره بیننده حدودك برقسمنی تشکیل ایدر، شرقه طوغری حین امتدادنده (تیمورجی)، (شابخانه = سماو) طاغلری اسملرینی آلور. (بوز) طاغی (کدوس). (کوچك مندرس) نهرلری آره‌سنده بولنه‌رق غربه طوغری (ازمیر)ك جنوبنده بعد الامتداد (اورله) شبه جزیره‌سنه داخل و (قره برون)ه واصل اولور.

(جمعه) طاغی کوچك وبیوك مندرس نهرلری حوضه‌لرینی بری برندن تفریق ایدرك غربه طوغری امتداد ایدر و (صامسون برونی) طاغلری نامی آلتنده اولدیغی حالده (سیسام) اطه‌سی قارشوسنده (سیسام) بوغازنده نهایت بولور. (جنوبی بوز) طاغی (کویجکز) قصبه‌سی شمالنده و (بابا) طاغی ایسه (دکزلی) قصبه‌سی جنوبنده کائندر. بونلردن بشقه (قوش اطه‌سی) لیماننه طوغری امتداد ایدن (میقال) و (بافی) کولی جوارنده (بش پرمق) و (ازمیر)ك شمالنده (قزل) طاغلری وار در. (قره‌جه طاغ) دخی (برغمه) اوستنده (چاندارلی) کورفزینه طوغری اوزامشدر.

(سراباد)، (کوچك مندرس)، (بیوك مندرس) نهرلری ایله (باقر)، (کره‌نیسی)، (قوجه) چایلر (آیدین) ولایتنی اسقا واحیا ایتمکده‌در.

ولایت داخلنده (بافی)، (سرابات = طاغ سرمره‌سی کوللری واردر.

بونلردن (پلاطیه) دخی دینلان (بافی) کولی (بیوك مندرس) نهری مصبی جوارنده و (بافی)، (پلاطیه) قریه‌لری آره‌سنده و(سرابات) ویا (مرمره)کولی ایسه (مغنیسا) طرفلرنده‌کائندر. بونلردن برنجیسی (بیوك مندرس) نهرینه ودیکری (کدوس) چاینه آقار.

محصولات ارضیه وصناعیه — آیدین‌ولایتی اطه‌لر دکزنده سواحل کثیره‌یه مالك بولنمسی حسبیله آناطولی شاهانه‌نك الك تجارتکاه بر ولایتی اولوب ارضی هر نوع ذخیره یتشدیردیکی کبی (اوزوم) ، (انجیر) ، (پلاموط) ، (پموق) ، (افیون) ، (زیتون) ، (جهری) یعنی(کوك بویا) حاصل ایدر.

حاصلات صناعیه‌سی (کلیم) ، (سجاده) ، (پموق بزی) ایله مفروشات بیتیه واثوابلق قماشلردر. تجارتی دخی کوندن کونه کسب توسع وتزاید ایتمکده‌در. ادخالات واخرجاتی ایسه (ازمیر)، (قوش اطه‌سی) لیمانلری وساطتیله اجرا اولنمقده‌در.

— صورت اداره —

آیدین ولایتی اداره خصوصنده (ازمیر) ، (آیدین) ، (صاروخان = مغنیسا)، (منتشا = مغله)، (دکزلی) نامنده بش عدد متصرفلغه تقسیم اولنمش و مقر ولایتی (ازمیر) شهری بولنمشدر . مذکور متصرفلقلرك مرکز اداره‌لری کندی اسملرنده‌کی قصبه‌لر ایسه‌ده یالکز(صاروخان) متصرفی(مغنیسا) و(منتشا) متصرفی (مغله = موغله) قصبه‌سنده اوطورر. اشبو

سنجاقلرك حاوی اولدیغی قضالر ایله مركز اداره لری ومنسوب اولدیغی صنفلر آتیده كی جدولده مذكوردر .

ازمیر سنجاغی

صنفی	قضالر	مركز اداره لری
٢	قوش اطه سی	=
٢	چشمه	=
١	تیره	=
٢	اودهمش	=
٢	اورله	=
٣	فوچتین	قره فوجه
٣	بایندر	=
٣	منمن	=
٢	برغمه	=
٣	سفریحصار	=

صاروخان (مغنیسا) سنجاغی

صنفی	قضالر	مركز اداره لری
٢	طورغودلی	قصبه
٢	آلاشهر	=
٣	قوله	=
٣	آقحصار	=
٣	صالحلو	=
٣	كوردوس	=
٣	تیمورجی	=
٣	اشمه	طاقمان
٣	قرق آغاج	=
٣	صومه	=

آیدین سنجاغی

صنفی	قضالر	مركز اداره لری
٣	نازللی	=
٣	بوزطغان	=
٣	سوكه	=
٣	چینه	=
٣	قره‌جه صو	=

منتشا (مغله) سنجاغی

صنفی	قضالر	مركز اداره لری
٣	میلاس	=
٣	مكری	=
٣	بودروم	=
٣	كویجكز	یوكسك قوم
٣	مرمریس	=

دكزلی سنجاغی

صنفی	قضالر	مركز اداره لری
٢	طواس	برنیكومه
٣	چال	تیمورجی قره
٣	بولدن	=
٣	سرای	=
٣	غربی قره آغاج	آجی پیام

— احوال بلاد مشهوره —

ازمیر شهری -- کندی اسمی ایله مسمی غایت ایشلك بر لیمانك منتهاسنده کائن و ۱۵۰,۰۰۰ نفوسی جامع مشهور بر بلده‌در. ممالك عثمانیه‌نك درسعادتدن صکره ایکنجی شهریدر. شهرك درونی آثار عتیقه ایله مملودر. بین الاهالی فرنك محله‌سی دنیلان محل ایله محال کثیره‌سی ابنیهٔ جسیمه و نفیسه ایله معموردر. شهرك شمال طرفنده شمندوفر خطنك مکمل بر موقفی و ریختم بویجه وسائر طرفلرنده ایشلر تراموای واردر. لیمانده ازمیره جوار اولان اسکله‌لره واپور ایشلمکده‌در.

(ازمیر) ك شرف و اهمیت تجاریه‌سنی بر قات دها تزیید و توسیع ایدن ریختم ٤ کیلو مترو طولنده و ۲۵ آرشون عرضنده‌در. لیمانده دخی هر وقت ملل مختلفه تاجرلرینك بعضیسی کلوب کیتمکده و بعضیسی دخی مذکور لیمانده دائمی صورتده اوطورمقده‌در. دول اجنبیه قونسلوسلرینك اسکاننه مخصوص برر قونسلوسخانه واردر.

بر قول (آیدین) طریقی ایله (سرای کویی) و (دینار) ه [۲۸۳ کیلو مترو طول] و بر قول دخی (مغنیسا) یه اوغرایه‌رق شمدیکی حالده (آلاشهر) ه [۱۰۵ میل طول] قدر کیدن شمندوفر خطلری (ازمیر) دن حرکت ایدرلر. آیدین طریقی اوزرنده بری ۱۰۰ و دیکری ۳۲۰ مترو طولنده ایکی تونل واردر. (ازمیر) ك اخراجاتی کثیر و پلاموط آغاجلری مشهوردر.

آیدین قصبه‌سی — بوکا (کوزل حصار) دخی دیرلر. مذکور قصبه مرکز ولایتك ٢٤ ساعت سمت جنوبیسنده ومنبت بر اووه‌ده مبنیدر. (ازمیر) دن (دینار) ه طوغری کیدن شمندوفر خطی مذکور قصبه‌یه اوغرادیغی جهتله تجارتی بولنده‌در. اهالیسنك زراعت و صنایع و تجارت خصوصلرنده غیرت فوق العاده‌لری واردر.

باشلوجه حاصلاتی (اوزوم)، (انجیر) و انواع قماشدن وتجارتی دخی آناطولی شاهانه‌نك ایچرو طرفلرندن کلان منسوجاتدن عبارتدر.

مغنیسا قصبه‌سی — اسکیدن (قزل حصار) دینور ایدی. بو قصبه (ازمیر)ك ٨ ساعت قدر شمال شرقیسنده و (کدوس) نهری صول ساحلی قربنده و بر طاغ اتکنده کائندر. اهالیسنك مقداری ٥٢,٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولمشدر. قصبه‌نك ایکیشر مناره‌لی جامعلری وخسته‌خانه ومدرسه وعمارتلری مشهوردر. اراضیسی هر نوع حبوبات ومیوه یتشدیرر.

قصبه‌نك جوار ترلالرنده یتشدیریلان قاوونلری (مغنیسا قاوونی) نامیله معروف و مشهوردر. مذکور قصبه آناطولی شاهانه‌نك چوق اخذ واعطاسی ایچون برنجی مواقعندندر. جوارنده‌کی طاغلرده دخی کوکرد معدنی کشف اولنمشدر.

مغله قصبه‌سی — ولایتك سنجاق مرکزلرندن بری اوله‌رق (ازمیر)ك ٤٨ ساعت جانب شرق جنوبیسنده کائندر.

(مغله Mougla) نك بر ساعت قدر بعدنده (قره باغلر) نامیله معروف بر محلی واردر. آب وهواسنك لطافتی جهتیله قصبه اهالیسی یاز موسمنی اوراده امرار ایتمش اولدقلری باغلرنده امرار ایدرلر.

(بوزاوق) ناحیه‌سی (مغله) یه مربوط وکوکردلی قاپلیجه‌سی مشهوردر. (مغله) ایله (بوزاوق) قریه‌سی آره‌سی ٤ ساعتدر.

دکزلی قصبه‌سی — ولایتك (دکزلی) سنجاغنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٤٢ ساعت جنوب شرقیسنده و (بابا) طاغی قربنده معمور بر بلده‌در. قصبه‌نك اوچ طرفی طاغلر ایله محاط اولوب شمال جهتی بر اووه‌یه ناظردر. (دکزلی) قصبه‌سنك میاه جاریه‌سنك کثرتندن طولایی هواسی رطوبتلودر.

دکزلی قضاسی (بیوك مندرس) نهری توابعندن (چورح) صو ایله اروا ایدلدیکندن هر نوع حبوبات حاصل ایدر و قضا اهالیسی چوق زراعتی ایله اشتغال ایلر.

قوش اطه‌سی قصبه‌سی — (ازمیر) دن صکره اطه‌لر دکزی ساحلنده مهم براسکله‌در. بوقصبه مرکزه تابع قضالردن (قوش اطه‌سی) قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی اوله‌رق مقر ولایتك ١٦ ساعت جهت جنوبیه‌سنده وکندی اسمی ایله یاد اولنان کوزل بر لیمانك ساحلنده مبنیدر. بو لیمانه ادارهٔ مخصوصه واپورلری هر هفته منتظماً اوغرار.

مذکور قضانك (اوزوم)، (انجیر)، (طحن حلواسی)،

(صابون) یوزندن تجارتی یولنده‌در. قصبه جوارنده‌کی معدن صولری دخی علل وامراضه نافعدر. (قوش اطه‌سی) قضاسی ایله (سوکه) قضاسی بیننده‌کی (کموش) طاغنده زمپره معدنی واردر.

مدن قدیمه‌دن معدود اولان (نه‌فس = ایاثلوغ) ناحیه‌سی بو قضایه مربوط وتوتون حاصلاتی ایله مشهوردر. (ایا ثلوغ) ایله (قوش اطه‌سی) بینی ١٣ ساعتدر.

چشمه قصبه‌سی — (ساقز) اطه‌سنك قارشوسنده و (اورله = چشمه) یارم اطه‌سنك غرب ساحلنده هواسی کوزل واراضیسی منبت ومعدن صولری مشهور برلیمان موقعیدر. ازمیره اولان بعدی ١٨ ساعتدر.

اورله قصبه‌سی — مقر ولایتك ٩ ساعت جهت غربیه‌سنده و (ازمیر) کورفزی جنوبنده بش کیلومترو ایچروده بر اسکله موقعیدر. ساحلنده بر قرانتنه‌خانه واردر. مذکور قصبه تجارتجه مواقع مهمه‌دن معدود بولندیغی جهتله شبه جزیره دخی کندی اسمی ایله معروفدر.

تیره قصبه‌سی — (ازمیر) سنجاغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك ١٦ ساعت سمت شرقیسنده کائندر. قصبه‌نك جنوبی (جمعه) طاغلری احاطه ایلمشدر. مذکور قصبه‌یه اهمیت موقعیه‌سندن ناشی (آیدین) شمندوفر خطی (طوربالی) موقعندن برشعبه تمدید ایتمشدر. (تیره) قضاسی (کوچك مندرس)

نهرى ايله اروا واسقا اولنديغندن اراضيسى منبتدر . اهاليسى دخى كرك زراعت وكرك (پموق) ، (زيتون)، (اوزوم) يوزندن خيلى استفاده ايلمكده‌در. (جمعه) طاغنده دخى واسع اورمانلرى واردر .

منمن قصبه‌سى — مقر ولايتك ٦ ساعت سمت شماليسنده و (كدوس) نهرى كنارنده وشمندوفر خطى اوزرنده واقعدر. (منمن)ك قاوونى مشهوردر .

برغمه قصبه‌سى — (ازمير) ك ١٨ ساعت طرف شماليسنده قضا مركزيدر . ساحل بحردن ٣٠ كيلومترو ايچروده در . منسوب اولديغى قضايى (باقر) چايى اروا و احيا ايدر. (برغمه) (چاندارلى) كورفزينه مالك اولديغى جهتله جوار قضالرينك ادخالات واخراجاتنه واسطه اولمشدر. (برغمه)نك پموق فابريقه‌لرى مشهوردر . (چاندارلى) ناحيه‌سى‌ده همنامى اولان كورفز كنارنده بولنديغى جهتله كسب شهرت ايلمشدر.

نازلى قصبه‌سى — مقر لوا اولان (آيدين) قصبه‌سنك ٨ ساعت سمت شرقيسنده وشمندوفر خطى اوزرنده بر قضا مركزيدر. قصبه‌نك (ميان كوكى) مشهوردر.

(بيوك مندرس) نهرى قضاداخلنده جريان ايدر. بو يوزدن منسوب اولديغى قضانك كرك زراعت وكرك تجارتجه اهميت فوق العاده‌سى واردر. قاپليجه‌سى دخى امراض جلديه‌يه نافعدر .

بوزطغان قصبه‌سى — آيدين سنجاغنه مربوطدر. بو قصبه

(بیوك مندرەس) نهری توابعندن (آق صو = آریەچای) نامندەکی صو کنارندە بر اوودەدر. شمندوفر خطی اوزرندە بولنان (نازللی)یە بر شوسە یول ایلە مربوطدر. مذکور قصبەنك باغ وباغچەسی چوق و آرمودی مشهوردر.

طورغودلی قصبەسی — بوکا (قصبە) اسمنی دخی ویررلر. بو قصبە (صاروخان) سنجاغی قضا مرکزلرندن بری اولوب مقر لوا اولان (مغنیسا) نك ٦ ساعت قدر شرقندە وشمندوفر خطی اوزرندە اهمیتلی بر بلدەدر. قصبە جوارندە کلی کل فدانی غرس ایدلمشدر. (طاغ مرمرەسی) ناحیەسی بوقضایە مربوطدر. منسوب اولدیغی قضانك جنوبندە (بوز) طاغی واردر. شمالندە ایسە (کدیز) چایی جریان ایتدیکی جهتلە اراضیسی منبت ومحصولداردر. قصبە تیمور یولی قضانك شمالندن کچر. باشلوجە حاصلاتی ذخائر متنوعە ایلە (پموق)، (اوزوم) (توتون)، (میوە) و (سبزە) در.

قصبەنك شرقندە وشمندوفر یولی اوزرندە مشهور (سارد) شهری خرابەلری کورلمکدە وابنیەسنك انقاضی معموریت سابقەسنی اثبات ایلمکدەدر.

آلاشهر قصبەسی — (صاروخان) سنجاغی قضا مرکزلرندن بری اولەرق (مغنیسا) لك ٢٣ ساعت شرقندە و(بوز) طاغی اتکندە کائندر. (آلاشهر) چایی قصبەنك یارم ساعت جنوبندە جریان ایتمکدەدر. (ازمیر)دن کلان شمندوفر خطی بوقصبەدن کچدیکی

جهتله تجارتى يوانده‌در . سكنه‌سنك برطاقمى بوياجيلق صنعتنده ماهر وبر طاقمى تاجر اولوب (ازمير) ايله خيلى اخذ واعطا ايدرلر . قصبه‌نك (افيون) حاصلاتى دخى مشهور واوزوم محصولى كثيردر.

منسوب اولديغى قضانك آثار عتيقه‌سى چوقدر. خانه‌لرى دخى كيمى اخشاب وكيمى طوپراقدن معمولدر .

كوردوس قصبه‌سى — (كورديز) دنيلان بو قصبه دخى (صاروخان) سنجاغنه مربوطدر. قضا داخلنده (قوم چايى) دينلان صو جريان ايتمكده‌در . قضانك حبوبات و (افيون) ، (اوزوم) ، (پاموق) حاصلاتى كثيردر .

آقحصار قصبه‌سى — (صاروخان) سنجاغنك قضا مركزلرندن بريدر . بو قصبه (مغنيسا) نك ١٠ ساعت سمت شمال شرقيسنده و (كدوس) نهرى توابعندن برى قربنده ومنبت برمحلده مبنيدر. ابنيه‌سى دخى باصيق وطوپراقدن معمولدر (آقحصار)ك (نارى) مشهوردر .

(آقحصار) قضاسنك (افيون)، (پاموق) حاصلاتى كوندن كونه ترقى ايتمكده‌در (مرمره‌جك) ناحيه‌سى وكولى بو قضا داخلنده‌در. مذكور كول بر آياق واسطه‌سيله (كدوس) نهرينه صو ويرر .

قره آغاج قصبه‌سى — صاروخان سنجاغى ملحقاتندن

(قرق آغاج) قضاسنك اداره مرکزیدر. مذکور قصبه مقر لوانك ۱۵ ساعت سمت شمالیسنده کائندر.

(قرق آغاج) قصبه‌سنك (پاموق بالی) مشهور اولدیغندن برخیلوسی خارجه کوندریلور. پاموق حاصلاتی دخی برکتلیدر.

میلاس قصبه‌سی — مرکز لوا اولان (مغله)نك ۱۰ ساعت سمت غرب شمالیسنده‌در. اراضیسنده یتشدیریلان حبوبات و زیتون واوزومدن قسم کلیسی خارجه چیقاریلور. قصبه‌نك ٤ ساعت غربنده کائن (کولك) اسکله‌سی جوارنده‌کی دالیانده پك چوق بالق صید ایدیلور.

بودروم قصبه‌سی — ساحل بحرده کندی اسمی ایله یاد اولنان شبه جزیره‌نك جنوبنده قدیم بر بلده‌در. اسم قدیمی (هالیقارناس) اولوب مورخین مشهوره‌دن (هرودوت)ك وطنیدر. آثار عتیقه‌سی چوقدر. اهالیسی دکزدن چیقاردقلری (بالق)، (سونکر) یوزندن خیلی استفاده ایتمکده‌در.

کویجکز قصبه‌سی — سنجاق مرکزی اولان (مغله)نك ۱۰ ساعت جانب جنوبیسنده وکندی نامی ایله یاد اولنان کولك جوارنده در. اشبو کول بر آیاق ایله بحر سفیده آقمقده ودرونندن دخی بر خیلی بالق صید ایدلمکده‌در. بو کوله (یوکسك قوم) کولی دخی دیرلر. مذکور کولك صویی طاشه‌رق اطرافده بولنان محللری خراب ایتمکده‌در. منسوب اولدیغی

قضانك اورمانلری دخی مشهوردر. آنك ایچون قضا داخلنده کراسته ماکنه‌لری واردر.

مرمریس قصبه‌سی — بو دخی (منتشا) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق بحر سفید ساحلنده همنامی اولان لیمانك کنارنده کائندر. اهالیسی بو لیماندن خیلی استفاده ایدرلر.

مکری قصبه‌سی — (مرمریس) مثللو قضا مرکزلرندن اوله‌رق بحر سفید ساحلنده کوزل بر لیمانه مالکدر.

سرای قصبه‌سی — دکزلی سنجاغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر لوانك ٤ ساعت جانب غربیسنده و (آیدین) شمندوفر خطی اوزرنده کائندر. منسوب اولدیغی قضانی (بیوك مندرس) نهری توابعندن (آریه) چایی اروا ایلدیکندن قضانك زراعت یوزندن پك چوق استفاده‌سی واردر. (بابا طاغی) دخی جنوب غربیسنده ممتد اولمشدر.

﴿ جزائر بحر سفید ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — (جزائر بحر سفید) ولایتی اطه‌لر دکزنده کائن (اسپورات شرقی) وبحرسفیدده کائن جزائرك بعضیلرندن تشکل ایدرك شمالاً (ادرنه) ولایتی ساحلی و آناطولیٔ شاهانه اقسامندن (قلعهٔ سلطانیه) متصرفلغی وشرقاً (آیدین) ولایتی ساحلی وجنوباً (بحرسفید) وغرباً (کرید) و (یونان اطه‌لری) و (سلانیك) ولایتی ساحلی ایله محاط ومحدوددر.

سکنه — ولایت مذکوره‌نك مقدار سکنه‌سنی ملل مختلفه‌دن عبارت اولمق اوزره تقریباً ۲٦٥,۰۰۰ قدردر.

محصولات ارضیه وصناعیه — جزائر بحرسفید ولایتنك هواسی حد اعتدالده اولوب اراضیسی دخی اولدقجه منبت ومحصولداردر. حاصلات ارضیه‌سی هرنوع حبوبات ایله (زیتون) وبعض محللرنده (پاموق)، (توتون) وانواع میوه وسبزه و(لیمون)، (پورتقال)، (انجیر) در.

ولایتك باشلوجه اورمانلری (ردوس) (مدللو). (ساقز)، (کریه)، (قاشوط) اطه‌لرنده واقعدر.

محصولات صناعیه‌سی دخی (زیتون یاغی)، (صابون)، (احرام)، (چوراب)، (کلیم)، (الاجه یوك)، (قوشاق) دن عبارتدر. بونلرك ایچنده (استانکوی)‌ك کلیم، خالی دستکاهلری و (مولوه)‌نك یوك قوشاقلری و (پیلمار)ك آلاجه بزلری

شهوردر. ولایت اهالیسی (زیتون)، (قوری اوزوم)، سونکر)وسائره یوزندن خیلی استفاده ایتمکده ودرون ولایتده دخی هر نوع صنعتکار بولنمقده‌در.

ولایت داخلنده ٥٠ قدر فابریقه و٦١٥ یل دکرمنی، ٢٤٨ دکرمنی، ٢٤٨ ...

— صورت اداره —

ولایت مذکوره (ردوس)، (ساقز)، (مدللو)، (لمنی) سملرنده درت عدد سنجاغه تقسیم اولنمشدر. مقر ولایتی (ردوس) طه‌سنده‌کی (ردوس) شهریدر. سنجاق مرکزلری دخی همنامی اولان قصبه‌لردر. مذکور سنجاقلرك حاوی اولدیغی قضالر آتیده‌کی جدولده مذکوردر.

ردوس سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	قاشوط(حبوبات)	=
٢	میس	(قاستلدوریزن)
١	سومبکی	سیمی
٢	کرپه	قارپاطوس
٣	استانکوی	=

مدللو سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	صغری	=
٤	بیلدار	=
٢	مولوه	=
٣	یونده	=

ساقز سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	قاپینوس	=
١	لریوس	=
٢	قارپوط	=
٣	ایپصاره	=

لیمنی ویا ایلمیه سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	امروز	=
٢	*بوزجه اطه	تنه‌دوس

— احوال جزائر —

رودس اطه‌سی — ولایتك سمت جنوبیسنده و (قلعهٔ سلطانیه) نك ۳۰۵ میل بعدنده کائن اوله‌رق شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری امتداد ایلمشدر. اطه‌نك ۳۹ میل طولی و۱۲ میل عرضی‌واردر. اراضیسی طاغلق وبعض محللری منبتدر. فقط اهالیسنك احتیاجاتنه غیر کافی اولوب باشلوجه حاصلاتی (بال)، (بالمومی) وانواع میوه‌در. (سلوك)، (سونکر) حاصلاتی دخی مشهوردر.

والینك اقامت ایتدیکی محل جزیره‌نك شمال شرقیسی ساحلنده وبر تپه اوزرنده کائن (ردوس) شهریدر. بوشهرك اطرافی باغ وباغچه‌لر ایله مزین اولوب سوقاقلری واسع وچاقل طاشلری ایله مفروشدر. ابنیه‌سی دخی برسیاقده انشا ایدلمش اولدیغندن ولایتك سائر شهرلرینه فائقدر. جزیره‌ده ۲ ناحیه ٤٥ قریه و ۲۹ محله واردر.

ساقز اطه‌سی — (آیدین) ولایتی اراضیسندن معدوداولان (اورله) یارم اطه‌سنك درت میل قدر اوزاغنده و (چشمه) قصبه‌سنك قارشوسنده ۲۷ میل طولنده و۱۰ میل عرضنده ومرکز ولایت اولان (ردوس)ه ۱۹۰ میل مسافه‌ده واقعدر. اناطولی ساحلندن دخی الك طار قسمی ٤ میل قدر اولان برقنال ایله آیرلمشدر. (قلعهٔ سلطانیه) ایله مذکور اطه بیننده ۱۳۷ میل

مسافه‌واردر. مقرادارەسی (قاستروا) دنیلان (ساقز) شهریدر. جزیرۀ مذکورەده اراضینك طاغلق و قیالق اولمسی حسبیله حبوبات آز حاصل اولورایسه‌ده انواع میوه وخصوصیله (انجیر)، (بادم)، (لیمون)، (پورتقال)، (زیتون) آغاجلری چوقدر. ساقز آغاجلرینك کثرتی واردر.

(ساقز) اطه‌سنك باغلری معمور و (وولیسو Voliso)، (قلاموتی) ناحیه‌لرنده بولنان اورمانلری مشهوردر.

مدللو اطه‌سی — (لسپوس) دیدکلری (مدللو) اطه‌سی اطه‌لر دکزنده کائن جزائرك اکبر و اعظمی اوله‌رق (ادرمید) کورفزی مداخلنده کائندر. مرکز ولایت اولان (ردوس)ه مسافه‌سی ۲٤۰ و (قلعۀ سلطانیه) یه اولان بعدی ۸۰ میلدر. جزیرۀ مذکورەنك هواسی لطیف وصحته نافع ایسه‌ده درونی ایکی سلسلۀ جبال احاطه ایتمش اولدیغندن مزروعات احتیاجات اهالی‌یه غیر کافیدر. فقط زیتون آغاجلری کثیر و هر درلو میوه‌سی و (اوزوم)، (انجیر) ی مبذولدر. انشاآته الویریشلی آغاجلر و بنکلی مرمر طاشلری موجوددر. سواحلندن دخی میدیا چیقاریلور.

(مدللو) اطه‌سنك شرق ساحلنده کائن (مدللو) قصبه‌سی ایله غرب جنوبیده لیمانی مشهور اولان (قالونی Kaluni) وسمت شمالیده (مولوه) قصبه‌لری جزیرەنك معروف محللریدر. بونلردن (مدللو) قصبه‌سی مقر لوا اوله‌رق هوا غازیله تنویر ایدلمشدر.

لمنی اطه‌سی — (ایلمیه) نامیله دخی یاد اولنور. بو اطه ولایتك سمت شمالیسنده بولنه‌رق زمینی عارضه‌لی وشکلی غیر منتظمدر. مرکز ولایت اولان (ردوس)ه ٢٨٤ میل اوزاقدر. (قلعهٔ سلطانیه) یه اولان بعدی دخی ٧٠ میلدر. جزیره‌نك مزروع اولان محللرنده (حبوبات) وانواع میوه وسبزه و (قاوون)، (قارپوظ)، (زیتون)، (بادم)، وباغلرنده کلیتلو (اوزوم) حصوله کلور. مرعالرنده دخی اغنام رعی اولنور.

(لمنی) اطه‌سنك باشلوجه بلده‌سی غرب ساحلنده بر تپه اوزرینه مبنی (لمنی) شهریدرکه اسکیدن کسب ایتمش اولدیغی معموریت سببیله مشتهردر. فقط هواسی وخیم اولدیغندن اهالیسی کوندن کونه آزالمقده‌در. قصبه‌نك قایماغی و (پاموق بزی) مشهوردر. اهمیتلی لیمانی اولان (مودروس) قریه‌سی اطه‌نك معروف بلده‌سیدر. (استراتی) دنیلان (بوز بابا) اطه‌سی (لیمنی) اداره‌سنه مربوطدر.

صومبکی اطه‌سی — (صومبکی Sombéqui) دنیلان (سیمی) اطه‌سی مرکز ولایته مربوط و (ردوس) اطه‌سنك ٢٠ میل شمالنده وکندی اسمی ایله یاد اولنان کورفزك آغزنده و ٣٧ کیلومترو محیطنده‌در.

اطه‌نك سواحلی کیرینتیلی چیقنتیلی اولدیغندن اطرافنده متعدد لیمانلر تشکل ایتمش وبونلردن الك ایشلکی (صومبکی) لیمانی اولوب هردرلو روزکاردن مصون بولنمشدر. هواسی دخی

اطیفدر . تجـارت وصنایع محلیه سـونکرجیلك، قایقجیلق ایله بالقجیلغه منحصردر.

استانکوی اطه‌سی — (استانکوی) نام دیکرله (قوس Kos) اطه‌سی (ردوس) لواسنه مربوط اوله‌رق کندی اسمنه منسوب لیمانك مدخلنده و ردوسـك ٦٠ میل بعدنده‌در . اطه‌نك ٤٠ کیلومترو طولی ووسطی اوله‌رق ٨ کیلومترو عرضی واردر . اراضیسی منبت ومحصـولدار اوله‌رق (لیمون) ، (پورتقـال) و (قوری اوزوم) کثرت اوزره حصوله کتورلمکده‌در .

(استانکوی) اطه‌سنك حاصل ایتدیکی (قارپوظ) هم ایری وهم لذیذ اولور. جزیره‌نك (قیون)، (کچی) سوریلرینی بسلمکه کافی مرعالری چوقدر . قائممقاملغه اداره مرکزی اولان قصبه جزیره‌نك شمال‌شرقیسنده و(بودروم) قصبه‌سنك قارشوسنده‌در . قصبه‌نك شمالنده‌کی بروندە سطح دریادن ٥٩ قدم ارتفـاعنده بحراً ٥ میل مسـافه‌دن مشـاهده اولنور ثابت و قرمزی بر فنار وجنوب جهتنده برقلعه واردر . بوقصبه پك اسکی اولوب، حکیم شهیر بقراطك دخی مسقط رأسیدر .

بوزجه اطه — (بوزجه اطه) دنیـلان (تنه‌دوس) اطه‌سی (لمنی) سنجاغی ملحقاتندن اوله‌رق آناطولی ساحلندن سکز میل قدر آچیقده واقعدر . (قلعهٔ سلطانیه) یه اولان بعدی دخی ٢٠ میلدر. اطه‌نك اوزوم محصولی کثیردر.

امروز اطه‌سی — (لیمنی) نك جانب شمال شرقیسنده اون میل قدر آچیغنده و (قلعهٔ سـلطانیه) بوغازینك منتهاسی اولان

(سدالبحر) ك ١٦ كیلومترو غرب شمالیسنده كائندر. بو اطه هرنقدر اورمانلر ایله مستور و جبال مرتفعه ایله محاط ایسه‌ده اراضیسی صولرك كثرتندن ناشی منبت ومرعالری پك چوق سوریلر بسلمكه صالحدر. مركز قضا اطه‌نك ساحل شمالیسنده مؤسس اولوب بر قاچ قریه‌سی واردر .

درون جزیره‌ده كلیتلو انجیر حصوله كلمكده و سواحلندن دخی (بالق) و (صدف) چیقارلمقده‌در . لیمانی كوچك ایسه‌ده اهمیت فوق‌العاده‌سی واردر.

﴿ قبرس اطه‌سی ﴾

بو اطه بحرسفیدك شرق صولرنده و (آناطولی) ایله (سوریه) قطعه‌لری آره‌سنده و ٢١٠ كیلومترو طولنده و ٦٠ الی ٨٠ كیلو مترو عرضنده در . مقدار نفوسی دخی ٢٠٠,٠٠٠ كشی‌یه بالغ اولور. جزیرهٔ مذكوره‌نك سواحلی كیریشلی چیقشلی اولوب شرق شمالیسی (اسكندرون) كورفزی مقابلنه طوغری اوزامش اولان (آندریا Andrea) برونی ایله نهایت بولمشدر. جزیره‌نك شرقنده (غره‌قو Greco) ویا(پویراز) وجنوبنده(غواتا Gavata) ویا (غلطه) وغربنده (آرنوتی Arnaouti = آرناوود) وغرب شمالیسنده (قورماكیتی Kormakiti) برونلری واقعدر.

مذكور الاسامی (آندریا) و (غره‌قو) برونلری آره‌سنده جزیره‌نك اك مهم لیمانی اولان (فاماغوسته Famagusta) لیمانی واردر.

(قبریس) اطه‌سنده شرقدن غربه طوغری امتداد ایدن (اولیمپ) نام آخرله (ترودیس Troôdos) سلسلهٔ جبالی واردر . بو سلسلهٔ جبالك ذروه‌سی اشجار غیرمثمره ایله مستور واوزرنده بولنان چند عدد روم مناستری مشهوردر .

(ترودیس) سلسلهٔ جبالنك شمالنده بولنان اووه‌یه (مسالیا اووه‌سی) دینور . (پیدیاس Pidias) نهری دخی مذکور اووه داخلندن بالمرور (فاماغوسته) لیماننه جریان ایدر .

جزیرهٔ مذکوره‌نك هواسی جهت شمالیه‌ده معتدل وصحت وجوده نافع ایسه‌ده اراضئ مرتفعه‌سی صغوق وطرف جنوبیه‌سی بالعکس صیجاقدر . اراضیسنده بغدایك اعلاسی حصوله کلدیکی کبی (توتون) (باموق)، (ایپك)، (کوك بویا) وانواع میوه حاصل اولور .

(قبریس) اطه‌سنك منسوجات حریریه و قطنیه‌سی مقبول واوزوم باغلری مشهوردر . قبریسده چیقان بر نوع طاش (قبریس طاشی) نامیله معروف وبوندن یاپیلان یوزك ومهری مرغوبدر .

(قبریس) اطه‌سنك الك مشهور بلده‌سی جزیره‌نك وسطنده و غایت منبت ولطیف اولان (مسالیا) اووسنده کائن (افقوشه) شهریدر . شهرك زقاقلری منتظم وچارشوسی مشهوردر .

اسکله‌سی دخی شرق ساحلنده کائن و اوروپا تجار وقونسلوسلرینك مقر و آرامکاهی اولان (طوزله) نام دیکرله (لارناقه) قصبه‌سیدر . حوارنده بیوك مملحه‌لر واردر . جزیرهٔ مذکوره‌نك شرق ساحلده (ماغوسا) ویا (فاماغوستا) قصبه‌سی

مینیدر . جنوبنده دخی (لیمیسوس Liminos) دنیلان (لیمیسا Limisa) و (بافه Rafa) ویا (بافوس) وشمال ساحلنده (کرنیه Kerynia) قصبه‌لری کائندر .

﴿ سیسام ایالتی ﴾

اشبو ایالت (اسپورات شرقی) اطه‌لرندن بری اولان (سیسام) اطه‌سی اداره‌سندن عبارتدر . مذکور اطه (قوش اطه‌سی) لیمانینك جنوب غربی جهتنده بیضی‌الشکل اوله‌رق (آناطولی)نك (صامسون) برونندن ۲ کیلو مترو عرضنده اولان (سیسام بوغازی) ایله تفریق اولنمشدر . مساحهٔ سطحیهٔ ارضیه‌سی ٤٦٧ کیلومترو مربعنه ومقدار نفوسی ٤٨,٩٩٢ کشی‌یه بالغ اولور .

اراضیسی اولقدر منبت دکل ایسه‌ده زیتون آغاجلری واوزوم باغلری و (انجیر) حاصلاتی کثیردر . جزیره اهالیسی اکثریت اوزره دکزدن (سونکر) اخراجی ایله مشتغلدر .

(سیسام) اطه‌سی ایالت ممتازه صورتنده اداره اولنمقده اولوب مقر اداره‌سی جزیره‌نك جنوب شرقیسنده (حورا Hora) بلده‌سیدر . اسکله‌سی اولان (تیغانی) قصبه‌سی دخی شمال روزکارلرینه آچیق اووه‌لق برمحلده مبنیدر . (واتی Vathy) لیمان موقعی دخی معروفدر .

﴿ قونیه ولایتی ﴾

حدود — سکنه — احوال طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — قونیه ولایتی (آیدین) ولایتنك شرقنده واقع اوله‌رق شمالنده (خداوندکار)، (انقره) ولایتلری کائندر. جنوبی (بحرسفید). ساحل وجنوب شرقیسی (اطنه) ولایتنه متصلدر.

سکنه — ولایت مذکوره‌نك نفوس موجوده‌سی مسلم وغیر مسلمدن عبارت اولمق اوله‌رق ۷۵۰,۰۰۰ قدر تخمین ایدلمکده‌در.

احوال طبیعیه — قونیه ولایتنك جنوبی طاغاق اولوب وسط وشمال جهتلرنده طوزلی کوللر وشرق طرفنده کوزل اووه‌لر ومرعالر واردر. منتهای جنوب غربیسنده (آنطالیه) کورفزی موجوددر. طاغلرینك باشلوجه‌سی (اطنه) ولایتی ایله حدودینی تشکیل ایدن سلسلهٔ جبالدر. بوسلسله جبال شرقدن غربه طوغری اسامئ مختلفه ایله امتداد ایدر. حین امتدادنده (آلا طاغ)، (باغار = بوغا)، (صوماق Soumak)، (کیك) طاغلری اسملرینی آلور. (آنطالیه) لیماننك غرب ساحلنده دخی (تحته‌لی) نامنده طاغلر بولنمقده‌در.

بوندن بشقه سمت شمالیسنده (سلطان) طاغلری واردرکه

مشهور (امیر) طاغی ایله اتصـال کسب ایتمشـدر . بو جهتده (انقره) ولایتی حدودنده دخی (پاشـا) طاغی موجوددر . (قرهمان)ك شمالنده (قره) و(قرهجه) طاغ نامنده طاغلر واردر. قرهجه طاغك جانب شمال شرقیسـنده (حسن) طاغی بولنور . (دیب پویراز) طاغی (بکشهری) کولی قربنده و(آغلاصون) طاغی دخی (اسپارته) قصبهسی جنوبنده واقعدر .

قونیه ولایتی داخلنده بولنان انهار اطرافی طاغلق اولدیغی جهتله مجرا بولهمدقلرندن طبیعی کوللر تشکیل ایدرك صولرینی اورالره بوشالتمقدهدرلر . فقط (کوپری) صویی ایله (آق) صو پیدا ایلدکلری مجرا ایله (آنطالیه) کورفزنده بحرسفیده آقارلر .

کوللرك باشـلوجهلری (طوزلی) کول ایله (آق شهر) ، (بکشهری)، (اکردیر) کوللریدر.

مذکور کوللردن (طاطا) نام جدیدله (طوزلی) کوله (حسن) طاغندن نبعان ایدن (بیاض) صو ایله (سلطان) طاغی جهتندن کلان (این) صویی دوکیلور . (آق شهر) کولنه دخی (خداوندکار) ولایتنده ذکر اولنـان (ابر Eber) کولی بر آیاق ایله آقمقدهدر . (بکشهری) کولنه (ایسمیل) قریهسی جهتندن کلان (ایسمیل) صویی صو ویرمکدهدر. (اکردیر) کولنه (بوغاز) صویی جریان ایدر.

مذکور الاسـامی کوللردن بشـقه قونیه ولایتنده جهت غربیهده (بوردور). (چوروك صو) وسمت شرقیده (ارکلی)

نام دیکرله (آق کول) دنیلان کوللر واردر . اشبو (ارکلی) کولنه نیکده طرفندن کلان (قزلجه چای) جاریدر .

محصولات ارضیه وصناعیه — قونیه ولایتنك هواسی لطیف وارضی منبتدر. حاصلات ارضیه‌سی حبوبات متنوعه وهر نوع میوه و (اوزوم)، (سبزه)، (توتون)، (کتان) و (آشی بویاسی) ایله کوك وقرمزی بویا وامثالی شیلردن عبارتدر.

بونلردن بشقه ولایتك اووه اولان محللرنده (زیتون)، (دوت) آغاجلری واردر. باغلری دخی کثیر اولوب اکثرنده (خشخش)، (بزیر)، (سیسام) حصوله کلور.

بحر سفید ساحلنده دخی منطقهٔ حاره‌ده یتیشان آغاجلرك کافه‌سی نشو ونما بولور.

محصولات صناعیه‌سی (کلیم)، (سجاده)، (خالی) وهر نوع بز والاجه ومعمولات خفافیه وسراجیه ودباغیه‌در. ولایتك باشلوجه اخراجاتی (یون)، (پموق)، (کراسته)، (کندیر)، (سیسام)، (کوك بویا)، (بالمومی) دن عبارتدر.

— صورت اداره —

قونیه ولایتی اداره خصوصنده (قونیه)، (نیکده)، (حمید آباد)، (بوردور)، (تکه = آنطالیه) نامنده بش عدد متصرفلغه منقسمدر. مقر ولایتی (قونیه) شهری اولوب حاوی اولدیغی متصرفلقلردن (حمید آباد) سنجاغنك اداره مرکزی (اسپارطه) و (تکه) سنجاغنك (آنطالیه) قصبه‌لریدر.

دیکر سنجاقلرك مقر اداره‌لری کندی اسملرنده‌کی قصبه‌لردر. مذکور بش سنجاغك مشتمل اولدیغی قضالری دخی آتیده‌کی جدولده مندرجدر.

قونیه سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	اقشهر مع طوغانحصار	==
٣	بکشهری	==
٣	سیدی شهری	==
٣	ایلغین	==
٣	بوزقیر	سیرستان
٣	قره‌مان (لاندره)	==
٣	خادم	==
٣	ارکلی	==
٣	قره‌پیکار	==
٣	قوچحصار مع اسبکشار	این اوی

حمید آباد (اسپارطه) سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	اولو بورلی (بورلی)	==
٣	اکردیر	==
٣	قره‌آغاج	==
٣	یلواج	==

نیکده سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	نوشهر	==
٣	ارکوب	==
٣	عربسون	==
٣	اقسرای	==
٣	بور	==
٣	حمیدیه	بلغار معدنی

بوردور سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	تفنی	==

آنطالیه (تکه) سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	المالو	==
١	علائیه	==
٣	اقسکی	مارووله
٣	قاش	کومبه

— احوال بلاد مشهوره —

قونیه شهری — بر اووه اوزرنده مبنی واطرافی سور ایله

محاط و (حيدر پاشا) يه شمندوفر خطى واسطه‌سيله متصل و ٣٤,٠٠٠ نفوسلى مشهور بر بلده‌در. جهت جنوبيه‌سنده بولنان جبالك اتكنده و(مرام) دنيلان محلده اهالينك باغ و بوستانلرى واردر. اكثر اهالى ياز كونلرينى اوراده امرار ايدرلر. شهرك درون وبيروننده مصنع آثار عتيقه موجوددر. شهرك بر طرفنده كهرجله فابريقه‌سى و (مرام) ده دخى چارشو، فرون، حمام وجوامع ومساجد موجوددر.

(قونيه) ده حضرت (مولانا جلال الدين رومى) قدس سره‌نك مرقد منورى واتصالنده بيوك بر مولوى دركاهى وبرده جامع شريف واردر. فقط اصل شهر داخل سورده اولوب مشاراليه حضرتلرينك تربهٔ منيره‌لرى خارج شهرده بولنديغندن شهر اهاليسى قدسيتنه قربيت داعيه‌سيله تربهٔ شريفه اطرافنه نقل مسكن ايتمش اولدقلرندن درون حصارده واليك اقامتنه مخصوص قوناق ايله بر محكمه وبراز اسلام ورعايا خانه‌لرى وايكى عدد حمام كبى شيلر قالمشدر.

(قونيه) اووه‌سنه (چهارشنبه) نهرى جريان ايتمكده‌در. بو نهر مذكور اووه‌ده واقع قريه‌لردن بعضيلرينك مزروعاتنى استيلا ايلمكده‌در.

(قونيه)لك مرعالرنده اغنام وحيوانات سائره رعى اولنور. كليتله حاصل اولان تفتيك وياپاغى هر طرفه كوندريله‌رك فروخت ايديلور. (بولك) تعبير اولنان قاوونلرى دخى مشهوردر.

نیکده قصبه‌سی — مقر ولایتك ٣٦ ساعت سمت شرقیسنده لوا مرکزیدر. حکومت قوناغی جوارنده جریان ایدن نهر اوزرنده کارگیر اوله‌رق بش عدد کوپریسی موجوددر.

نیکده‌نك محصولات صناعیه‌سی نسج اولنان (کلیم) (حالی)، (سجاده)، (الاجه) وامثالی شیلردر.

(نیکده)یه مربوط (بلغار) طاغی معدن همایوننده ایشلنمکده اولان جوهر مغازه‌لرینك عددی یکرمی‌یی تجاوز ایتمشدر. حاصلاتی کثیر اولان بو معدنك ترکیبی کموش وقورشوندن عبارتدر.

(نیکده)یه بربچق ساعت مسافه‌ده کائن (ایذول) قریه‌سنده مالطه طاشنه مشابه برنوع بیاض طاش معدنی واردر.

اسپارطه قصبه‌سی — مقر ولایتك ٤٢ ساعت جانب غربیسنده (دوراس) طاغنك شمال اتکنده کائندر. مذکور قصبه‌نك هواسی کوزل وباغ وبوستانی کثیردر. اسکله‌سی اولان (آنطالیه) قصبه‌سنه‌دخی ٢٤ ساعت اوزاقدر.

درون قصبه‌ده جسیم برقشلهٔ همایون واردر. (اسپارطه)نك ارضی محصولدار اولوب حبوبات متنوعه و(خشخاش) وهرنوع میوه یتشدیرر. مرعالرنده دخی اغنام وحیوانات رعی اولنور.

بوردور قصبه‌سی — مقر ولایتك ٢٥ ساعت طرف غربیسنده هواسی لطیف وباغ وباغچه‌لر ایله مزین ومعمور بر محلده‌در. قصبه‌یی اروا ایدن اوفاق برنهر اوزرنده دخی کارکیر

واخشاب اوله‌رق اونی متجاوز كوپری واردر. اسكله‌سی اولان (آنطاليه) ايله بيننده ٢٤ ساعتده كيديلور منتظم شوسه موجوددر. درون قصبه‌ده كوزل الاجه‌لر وسختيان اعمال اولنور.

(بوردور)ك سمت غربيسنده بولنان كولك صويی طوزلو اولديغی كبی درونده هيچ برجنس بالق بولنمز. بوكوله (كورن) واشالی چايلر منصب اولور.

(بوردور) اراضيسی هرنوع محصولات وسبزه يتشديرمكه صالحدر. (آغلاصون) ناحيه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن بريدر.

آنطاليه قصبه‌سی — قونيه‌نك ٧٢ ساعت سمت جنوب غربيسنده مرتفع بر محلده وكندی اسمی ايله مسمی اولان كورفزك ساحلنده تجارتلی، منظره‌سی كوزل بر بلده‌در.

فقط قصبه‌نك سوقاقلری غير منتظم وخانه‌لری اخشابدر. يازين هواسی پك صيجاق وآغردر. قصبه‌نك شرقنده (ليمون)، (پورتقال)، (طورنج)، (طوت) باغچه‌لری واردر. مرعالرنده اغنام وحيوانات رعی اولنور. اورمانلرندن كسيلان اودون وكراسته‌دخی تجاری واسطه‌سيله باشليجه (اسكندريه)يه كوندريلور.

آنطاليه اهاليسنك ايام صيفی امرار ايتمكده اولدقلری (استانوس) ناحيه‌سی دخی معمور ويوز يكرمی قدر دكانی حاويدر. بوقريه‌نك (آنطاليه)يه اولان بعدی ١٢ ساعتدر.

آقشهر قصبه‌سی — مقر ولايتك ٢٤ ساعت جانب شمال غربيسنده و(سلطان طاغلری) ناميله شرقدن غربه طوغری

ممتد بر جبل اتکنده دوز برصحرادەدر . قصبەنك آقان صولری وباغ وباغچەلری چوقدر . چارشوسنده (سلطان علاالدین)ك بنا کردەسی اولەرق یتمش بش طولابلی وتیموردن معمول اوچ قپولی جسیم بدستانی موجوددر. قصبەنك جانب شرقیسندەکندی اسمنده بیوك بر کول واردر. بو کولده ایکی جنس بالق حاصل اولەرق برینه یپلان ودیکرینه سازان تعبیر اولنور.

بکشهری قصبەسی — قونیەنك ١٧ ساعت سمت غربیسنده دوز بر محلده وهمنامی اولان صویك کنارندەکائندر. قصبەنك جانب غربیسنده اطرافی قرق ایکی ساعتده طولاشیلور بر کول موجوددر. بو کول بعض سنەلر طغیان ایدرك صوینی ایکی بچق ساعت محیطنده اولان (قرەویران = صوغله = بوزقیر) نامندەکی کوله قیدر. و (صوغله) کولنك صوبی دخی زیادەلشدیکی زمان طاشەرق قونیه اووەسنه یاییلور.

(بکشهری) کولنده (طلعان) نامنده برنوع قوش اولوب دریسندن کورك اعمال ایدلدیکندن تجاری طرفندن بالمبایعه اوروپایه کوندریلور .

منسوب اولدیغی قضانك اراضیسی منبت ومحصولداردر. باشلوجه محصولاتی حبوبات متنوعه ایله (افیون) و (میوه) وسبزەلرك انواعندن عبارتدر. کول کنارنده دخی بك چوق مانده بسلنور.

سیدی شهری — مقر ولایتك ١٨ ساعت قدر جنوب

غربیسنده صولی وباغچه‌لی بر قصبه‌در. منسوب اولدیغی قضانك اراضیسی پك منبت و محصولدار ایسه‌ده یوللری اولمدیغندن نقلیاته اولنان مصارف زراعك برشی استفاده ایده‌مامسنی موجب اولمغله فضله اکمکدن اجتناب ایدرلر . قصبه‌نك خارجنده ایکی عدد قاپلیجه واردر . معمولات صناعیه‌سی (بز) و (کلیم) ومعمولات دباغیه‌دن عبارتدر.

بوزقیر قضاسی — (قونیه)نك سمت جنوبیسنده‌در. اداره مرکزی بولنان (سیرستان) قصبه‌سی مقر ولایتك ۱۸ ساعت جانب جنوبیسنده بر نهرکنارنده‌در . نهرك اوزرنده بری داخل قصبه‌ده وایکیسی خارجنده اوله‌رق کوپریلری واردر. (صوغله = بوزقیر) کولی مذکور قضا داخلنده‌در . مرکز قضادن کچن صو بو کوله دوکیلور . (بوزقیر) ده اعمال اولنان (تفنك) و (طبانجه) مشهوردر .

قره‌مان قصبه‌سی — قونیه‌نك شرق جنوبیسنده و ۲۰ ساعت بعدنده‌در . بو قصبه‌نك اطرافنده مرعالر چوقدر، شمال شرقی جهتی بتون اووه‌لقدر . آقار صویی و باغ وبوستانی برکتلیدر. قره‌مان زاده ابراهیم بکك انشا کرده‌سی اولان (جامع کبیر) مشهوردر . (قره‌مان) ه یارم ساعت مسافه‌ده (ایچمه) تعبیر اولنور بر صو واردر.

قره‌مانك مصنوعاتی (خالی)، (کلیم)، (سجاده) و هر نوع معمولات سراجیه ودباغیه‌در . اراضیسی حبوبات ایله هر نوع میوه وسبزه یتشدیرر .

قوچحصار قضاسی — (قوچحصار) مع (اسبکشـان) مقر ولایتك جهت شمالیه‌سنده بر قضا تشکیل ایدر. اداره مرکزی (اين‌صویی) کنارنده (این‌اوی) نامنده‌کی قریه‌در. بو قریه‌نك (قونیه)یه اولان بعدی ۲٤ سـاعتدر. مذکور قضاده (کلیم) و (سجاده)، (خالی)، (احرام) نسج اولنور، اوزوم باغلری مشهوردر. قضا داخلنده (قوچحصار) نامنده بر کول واردر. بو کولك درونده اوفاق اوفاق بر قاچ اطه موجوددر. (قوچ حصار) کولنك صویی بهر سنه حزیرانده چکیلوب طوزی ترسب ایدرك درت بش آی قدر منجمد بولنور. آناطولی قطعه‌سنده بولنان سائر مملحه‌لره مرجح اولان مذکور کولك حاصل ایتدیکی طوزدن مقدار کلیسی دوه‌لر ایله چیقاریلور وخارجده صاتیلور.

نوشهر قصبه‌سی — نیکده سنجاغنك قضامرکزلرندن بری اوله‌رق مقر لوانك ۱۸ سـاعت جانب شمالیسـنده‌در. قصبه‌نك آب وهواسی لطیف وباغچه‌لری کثیردر. (توقالو اوغلی) دنیلان قیصیسی مشهوردر. بو قیصینك قوریسی هدیه اوله‌رق اطرافه کوندریلور. (نوشهر) ده بر نوع بیاض طاش بولنور، ابنیه‌ده قوللانیلور. آلچی معدنی دخی واردر.

ارکوب قصبه‌سی — بو دخی نیکده سنجاغنك قضا مرکز-لرندن بری اوله‌رق (نوشهر)ك ٤ ساعت شرقنده و(انقره) ولایتی حدودنده کائندر، مقر لوا اولان (نیکده) قصبه‌سنه دخی ۱۸

ساعت اوزاقدر. مذکور قصبه‌نك هواسی لطیف وباغ وباغچه‌سی کثیر ومنظره‌سی کوزلدر.

(ارکوب)ده بیاض طاش معدنی اولدیغی کبی بر نوع بلغامی طاش معدنی دخی واردر. بو طاشدن یازی طاقمی وشمعدان وقویه وصو طاسی وسیغاره طاقمی اعمال اولنور.

عربسویه قصبه‌سی -- نوشهرك ٤ ساعت شمالنده بر قضا مرکزیدر. مرکز لوایه اولان بعدی ۲۳ ساعتدر. درون قضادن (قزل ایرمق) نامنده‌کی نهر جریان ایتدیکی جهتله باغ وباغچه‌لری کثیر واراضی منبت ومحصولداردر. (قوزی اوغلی) نامیله معروف قاپلیجه‌سی امراض مختلفه‌یه نافعدر.

اقرای قصبه‌سی — بو دخی نیکده سنجاغنه ملحق قضالردن برینك اداره مرکزی اوله‌رق (نیکده)نك ۱۷ ساعت سمت شمال غربیسنه تصادف ایتمشدر. قصبه درونندن جریان ایدن چای اوزرنده متعدد کوپریلر واردر. اراضیسی منبت وباغ وباغچه‌لری کثیردر. قصبه‌نك منظره‌سی دخی خوشدر.

اولوبورلو قصبه‌سی — (حمید آباد) سنجاغنك قضا مرکزلرندندر. موقعی دخی مقرلوانك ۸ ساعت سمت شمالیسنده مرتفع بر محلده و (افیون قره حصاری) قصبه‌سندن (اسپارطه) یه کیدن یول اوزرنده کائن وهواسی لطیفدر. درون قضاده خیلوجه الاجه دستکاهی موجوددر. (کچی بورلو) ناحیه‌سنده دخی کوکرد معدنی واردر.

اكردير قصبه‌سی — بودخی (حميد آباد) سنجاغنك قضا مركز‌لرندن بری اوله‌رق مقر لوا اولان (اسپارطه) نك ٦ ساعت جانب غربيسنده كائندر. اسكله‌سی اولان (آنطاليه) قصبه‌سنه ٢٦ ساعتده كيدر يولی واردر. كندی اسمنده‌كی كول قضا داخلنده‌در، بو كول اون سكز ساعت محيطنده اولوب اطرافی طاشلق وطاغلقدر. مذكور كولده بر قاچ نوع بالق اولديغی كبی (طالمان) نامنده‌كی قوش كثرت اوزره بولنور.

قره‌آغاج قصبه‌سی — بودخی (حميد آباد) سنجاغنه مربوط قضا مركزلرندندر. موقعی (اسپارطه) نك ١٩ ساعت جانب شمال شرقيسنده‌در. قضانك باغ و بستانی كثير ونسج اولنان هر نوع بويالی ايپلك وكتان بزی مشهوردر. معمولات دباغيه وسراجيه‌سی دخی واردر.

يلواج قصبه‌سی — (اسپارطه)نك ١٨ ساعت جهت شماليه‌سنده‌در. مذكور قصبه (خداوندكار) ولايتی حدودنده بولنان (يلواج) قضاسنك دخی اداره مركزيدر. قصبه‌نك باغ و بستانی مبذول و هواسی لطيفدر. آرضنده پك چوق (كستانه) و (قزلجق) حصوله كلور. محصولات صناعيه‌سی دخی (بز) ومعمولات دباغيه‌در.

(خويران) ناحيه‌سی و (خويران) كولی (يلواج) قضاسنه مربوطدر.

علائيه قصبه‌سی — (تكه) سنجاغنه ملحق قضا مركزلرندن

بریدر. بو قصبه بحر سفیده ساحلدر. مرکز لوایه اولان بعدی ٣٦ ساعتدر. قصبه‌نك خارجاً منظره‌سی کوزل ایسه‌ده سوقاقلری طار وغیر منتظمدر. (علائیه) قلعه‌سی عجائب عالمدن عد اولنه‌جق درجه‌ده‌در. قصبه‌نك صوبی اولمدیغی جهتله داخل قلعه‌ده متعدد ومصنع صهریج موجوددر.

(علائیه) نك محصولات ارضیه‌سی حبوبات وانواع میوه و(لیمون) و(پورتقال)در. معمولات صناعیه‌سی دخی طرابلس تقلیدی (قوشاق)، (الاجه‌لر) وبوکا مانند شیلردر. قضانك سولك صید اولنور کولی دخی واردر.

﴿ آطنه ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات آرضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آطنه ولایتی (قونیه) ولایتنك جنوب شرقیسنده واقع اولەرق شمال شرقیدن (انقره)، (سیواس) ولایتلری ایله محاط وشرقاً (حلب) ولایتی ایله محدوددر . ولایت مذکورەنك جنوبنده (بحرسفید) واردر.

سکنه — آطنه ولایتنده ۳۳۷,۰۰۰ قدری مسلم ومتباقیسی غیر مسلم اولەرق ۳۷۹,۰۰۰ نفوس تخمین ایدلمکدەدر.

تعریفات طبیعیه — ولایت مذکورەنك طرف جنوبیسنی احاطه ایدن (بحرسفید) (مرسین)، (اسکندرون) کورفزلری کبی کیرنتیلری و (آنامور)، (قرەطاش) برونلری مثللو چیقندیلری حصوله کتورمشدر . ولایتك ساحلی هر نقدر صولاق و اووەلق ایسەده سمت شمالیسی طاغلقدر. مشهور طوروس سلسلهٔ جسیمەسنك شعبات جنوبیەسندن اولان (بیك بوغا) و (قوزان) طاغلری سمت شمال شرقیسنده و (جبل برکت) شرقنده (اسکندرون) کورفزینه طوغری امتداد ایدر . بو سلسلهٔ جبالك طرف غربیسنده و (قونیه) ولایتی حدودی اوزرنده شرقدن غربه طوغری امتداد ایدن (آلا طاغ)،

(بلغار = بوغا) ، (صـوماق) ، نامنده کی طـاغلر واردر . حلب ولایتی حدودنده دخی (آقا) کبی طـاغلر موجوددر . مذکور طاغلرك بعضیلرنده (چام)، (قطران) ، (آردج)، (میشـه) ، (شمشاد) مثللو اشجار چوقدر . جوار اهالیسی اعمال ایتدکلری کراسته و کمور وحطب یوزندن خیلی استفاده ایتمکده‌در .

ولایت مذکوره‌نك آراضیسنی باشلوجه (جیحان)، (سیحان) نهرلری و (طرسوس) و (کوك صـو) نامنده‌کی چایلر اروا واسقا ایتمکده‌در.

محصولات ارضیه وصناعیه — (آطنه) ولایتی آراضیسی وخصـوصیله (چقور اووه) طرفلری هر درلو حبوبات ومیوه وسبزه یتشدیرمکه صالحدر. باخصوص (زیتون) آغاجلری مبذول و (پموق قوزه‌سی) مشهور اولوب بونلرك قسم کلیسی اوروپا و بلاد سائره‌یه کوندریلور. مرعالرنده اغنام رعی‌اولنور. (چقور اووه) جهتنده دخی بك چوق بارکیر بسلنور.

حاصـلات صناعیه‌سی (بز) ، (الاجه)، (کلیم) ، (لچه) کبی منسوجاتدن عبارتدر. طاغلرنده کلیتلو معدن بولنور.

— صورت اداره —

آطنه ولایتی اداره خصوصنده (آطنه) (مرسین) ، (جبل برکت)، (قوزان) (ایچ یل) نامنده بش‌عدد متصرفلغه تقسیم اولنمشدر. مقر ولایتی (آطنه) شهری‌اولوب مذکور سنجاقلردن

(جبل برکت)ك مرکز ادارهسی (یرپوز) و (قوزان)ك اداره مرکزی (سیس) و (اچ ایل) سنجاغنك کرسیٔ ادارهسی (سلفکه) قصبهلریدر. سنجاقلرك مشتمل اولدیغی قضالر دخی آتیدهکی جدولده مذکوردر.

اطنه سنجاغی

درجه	قضالر	مرکز ادارهلری
٢	قره عیسالو	چیچهلی
٣	حمیدیه	یارصوان

مرسین سنجاغی

درجه	قضالر	مرکز ادارهلری
١	طرسوس	=
٢	یمورطهلق	ایاس

جبل برکت سنجاغی

درجه	قضالر	مرکز ادارهلری
١	اصلاحیه	=
٢	پیاس	=
٢	عثمانیه	رضائیه
٣	خاصه	=
٣	بولانیق (باغچهجق)	=

قوزان سنجاغی

درجه	قضالر	مرکز ادارهلری
٢	قارص ذو القدریه	بازار
١	خاچین	=
١	فکه (بیلان کوی)	=

اچ ایل سنجاغی

درجه	قضالر	مرکز ادارهلری
٣	ارمناك	=
٣	موط	=
٣	کلنار	کلندیره
٢	آنامور	چوراق

— احوال بلاد مشهوره —

آطنه شهری — مقر ولایت اولهرق (سیحان) نهرینك صاغ کنارنده بر اوفاق تپهنك اوستی ایله اطرافنده واقعدر.

مذكور نهرك طولانه طولانه آقيشى منظره‌سنه بشقه بر لطافت ويرر .

(سيحان) نهرينك اوستنده آثار عتيقه‌دن معدود اوچ عربه كيدر درجه‌ده درتيوز آرشون طولنده ويكرمى ايكى عدد كمر اوزرينه مبنى متين وكاركير بر كوپرى واردر .

آطنه‌نك اطرافى بر بچوق ايكى ساعت مسافه‌يه قدر باغ و باغچه‌لر ايله محاطدر . يوق حاصلاتى دخى مبذولدر . شهرك صويى غايت خفيف و لذيذ ايسه‌ده هواسى براز حار و وخيم اولديغندن اغنيا طاقمى جوارنده‌كى صحرالرده بولنان صيفيه‌لرنده امرار وقت ايدرلر .

آطنه‌نك (مرسين)، (قره‌طاش) نامرنده ايكى عدد اسكله‌سى واردر. (مرسين) دن (آطنه) يه سير معتدل ايله ١٥ ساعتده كيديلور ايسه‌ده مذكور قصبه‌لر شمديكى حالده تيمور يول خطى واسطه‌سيله برى برينه مربوطدر. (قره‌طاش) ايله (آطنه) آره‌سى ١٢ ساعتدر .

مرسين قصبه‌سى — لوا مركزى اوله‌رق بحرسفيد ساحلنده اسكله‌در. مذكور قصبه‌نك (مرسين) تسميه‌سى مقدما مرسين آغاجلرندن عبارت اورمانلق بر محل بولنمسيدر .

• (قونيه) ولايتنك سمت شرقيسى ايله (قيصريه) حواليسنك دخى اخراجات و ادخالاتى بو قصبه ايله جريان ايتديكى جهتله

سوریه ساحلنه کلوب کیدن تجار کیلری مذکور قصبه‌یه اوغرامه‌دن کچمزلر . باشلوجه اخراجاتی یوق قوزه‌سیدر .

(مرسین) لیماننه کلان واپورلرك قره‌یه چارپماملری ایچون قصبه‌نك خارجنده غایت صنعتلو و منتظم دکز فناری اولوب لمعان ایدن ضیاسی براً و بحراً التی میل مسافه‌دن مشاهده اولنور .

قضانك (خرستیان) قریه‌سنده یتیشان شفتالوسی مرغوب وبش آلتی دانه‌سی بر قیه کلمکله مشهوردر .

پربوز قصبه‌سی — ذروهٔ جبلده کوچك بر قریه اولوب حسب الموقع اهمیتنه مبنی (جبل برکت) سنجاغنه مرکز اتخاذ ایدلمشدر . مرکز ولایته اولان بعدی ۲۳ ساعتدر .

سیس قصبه‌سی — آطنه‌نك جانب شمال شرقیسنده و ۱۸ ساعت بعدنده‌در . اهمیت موقعیه‌سندن ناشی (قوزان) سنجاغنه مرکز اولمشدر . (سیس) قصبه‌سنك اطرافنده بتاقلقلر چوق اولمغله اهالیسی یازین یایلالره چیقار .

قصبه‌نك منسوب اولدیغی‌لوانك طاغلری (قوزان) طاغلری نامیله مشهوردر . بوطاغلرده آب وهواسی لطیف یك چوق موقعلر واشجار متنوعه‌یی حاوی اورمانلر وانواع معدن طمرلری واردر . قصبه‌نك (لیمون) و (طورونج)ی و اشجاری کثیر اولان باغچه‌لری مشهوردر . درون قضاده اعمال اولنان (کلیم)،

(چزمه) كبي شيلری محلنده صرف اولنور. قضانك (كوركن) طاغی اوزرنده بولنان اورمانلری خيلی حاصلات ويرمكده در.

(جيحان) نهری توابعندن بر ايكيسی قضا داخلنده جريان ايلديكی جهتله قصبه جوارنده طقوز كوزلی بر كوپريسی واردر.

سلفكه قصبه سی ــ مقر ولايتك ٣٧ ساعت جانب غربيسنده و (كوك صو) نامنده كی نهرك كنارنده كائندر. قصبه نك اوكنده (كوك صـو) اوزرنده جسيم بر كوپری موجود در. داخل قصبه ده آثار عتيقه دن اوله رق اوتوز آرشـون قدر درينلكنده (تكير انباری) ناميله برصو حوضی واردر. بوحوض اطرافی مصنع كاركير كمرلی كسمه قيادن عبارت اولوب درونته مدور نردبان ايله انيلور. خارجنده بعض مجرا آثاری كورنمكـده ايسه ده بوزلمش اولديغندن صويی كلمامكده در.

قصبه نك هر طرفندن بر ايكی آرشـون ير قازلدقده مرمر ستونلری وهررنكده اوفاق طاشلر ومصنع ابنيه انقاضی ظهور ايتمكده در.

قصبه نك بر بچق سـاعت بعدنده (بولاجه لی) ناحيه سنك مديرلك مركزی اولان (طـاش اوجی) اسكله سی جوارنده لب درياده جسيم بر مملكت خرابه سی موجوددر. مذكـور اسكله نك مركز ولايته اولان بعدی ٤٠ ساعتدر.

مركزاداره سی (ليموس) قريه سی اولان (آياش) ناحيه سی

دخی نواحئ مشهوره‌سندن بریدر. اوورالرده عبرت آمیزبك چوق آثار عتیقه واردر. مذکور قریه‌نك (آطنه)یه اولان بعدی ۲۵ ومرکز لوایه اولان مسافه‌سی ۱۲ ساعتدر.

(سافکه) قضاسنك اراضیسی واسع وهر درلو محصولات یتشدیرمکه مستعداولوب محصولاتك فضله‌سی سفائن واسطه‌سیله (قبریس)ه ومحال سائره‌یه کوندریلور.

(سافکه) قصبه‌سنك ایکی ساعت مسافه‌سنده (تکفور) اسمیله یاد ایدیلان محلده یر التندن قوتلی بر صو نبعان ایدرك بش بیك دونم مقداری آراضی‌یی باصوب زراعتدن محروم ایلر.

قره عیسالو — مرکز سنجاغنه مربوط بر قضادر. موقعنك اهمیتنه مبنی (چیچه‌لی) قریه‌سی مذکور قضایه مقر اتخاذ ایدلمشدر. بوقریه‌نك مقر ولایته اولان بعدی ۹ ساعتدر. قضانك یوللری منتظم اولمسیله مرور وعبور و نقلیات جهتی سهولتلیدر. طوپراغنك دخی هر درلو میوه و سبزه ومزروعات سائره‌یی یتشدیرمکه قابلیتی واردر. اهالیسی (قوزه)، (سیسام) محصولاتندن خیلی مستفید اولورلر. بو قضانك یوق محصولی ولایتك هر جهتنده حاصل اولان قوزه‌دن اعلا و انفسدر. مذکور قضا داخلنده جسیم طاغلر وار ایسه‌ده (قزل)، (آق) طاغلر کسب شهرت ایلمشدر.

حسب الموقع بوقضانك هواسی وخیم ایسه‌ده اکثر اهالی

ایام صیفده (قزل)، (آق) طاغلر سمتنده بولنان یایلاقلرده‌کی باغ وباغچه‌لرینه گیدرلر.

طرسوس قصبه‌سی — مرسین سنجاغنه ملحق قضا مرکزلرندن بری‌اوله‌ق محلاتی (شرقیه)، (غربیه) نامیله ایکی قوله تقسیم اولنمشدر.

(طرسوس)ده (جامع النور) اسمیله برجامع شریف واردر. غربا خسته‌خانه‌سی دخی یاپلمشدر. جوارنده انبیای عظامدن (شیت) و (لقمان) علیهما السلام حضراتنك مقامات علیه‌لری موجوددر. درون قصبه‌ده مؤذن حضرت رسالتپناهی (بلال حبشی) رضی الله عنهك مقام مبارکلری زیارتگاهدر.

قصبه‌نك ایکی ساعت بعد ومسافه‌سنده (اصحاب الکهف) حضراتنك مقام عالیلری واردر. (اولاش) ناحیه‌سنده‌کی قاپلیجه دخی سزی علتنه نافعدر. (اولاش)ك مرکز ولایته اولان بعدی ٢١ ساعتدر.

اداره مرکزی (کرلز) قریه‌سی اولان (کولك) ناحیه‌سی نواحئ مشهوره‌سندن بریدر. مذکور قریه‌نك (طرسوس) یولیله (آطنه)یه بعدی ١٨ ساعتدر.

یمورطه‌لق قضاسی — مرسین سنجاغنی تشکیل ایدن قضالردن بریدر. اداره مرکزی (آطنه) یه ٩ ساعت بعدده ولب دریاده کائن (یمورطه‌لق) قصبه‌سیدر. مذکور قصبه‌نك اوکنده بوحوالی لیمانلرینه فائق ونظر اهمیته آلنمغه لایق برلیمان

دخی موجوددر . مذکور لیمان (طرسوس) جهتلرینك امتعهٔ تجاریه‌سنه مرکز اولمشدر .

('یسوس) نامجدیدله (آیاس) خرابه‌سی بوقضا داخلنده‌در. (ایاس) قریه‌سی'یسه الیوم (یورطه‌لق) قضاسنه مرکزاولمشدر.

پیاس قصبه‌سی — جبل برکت سنجاغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بریی تشکیل ایدر مذکور قصبه (اطنه) نك ٢١ ساعت سمت شرقیسنده و (اسکندرون)کورفزینك شرق ساحلندن اون بش دقیقه ایچرودەدر. (جبل برکت) دیدکلری طاغ دخی قصبه‌نك بش ساعت اوزاغنده‌در . بوطاغك اورمانلرندن کسیلان کراسته (حلب) ولایتی داخلنده و (آطنه) ولایتنك محال کثیره‌سنده صرف اولنور. بعضاً دخی (اسکندرون) طریقیله سفینه‌لره تحمیلاً (اسکندریه) و (سوریه) سواحلنه نقل اولنور .

قصبه‌نك هواسی حار و وخیم اولدیغندن اهالیسی ایام صیفده مواقعی لطیف 'ولان قریه‌لره کیدرلر .

(پیاس) ك غرب جهتنده صدر اسبق کوپریلی زاده مرحوم محمد پاشا انشا آتندن اوله‌رق ایکی قپولی، قرق بش دکان واوچ مغازه‌یی مشتمل متین وکارکیر بربدستان واردر.

(پیاس) قضاسنده (آنطاکیه) حریرندن اعلا اوله‌رق حریر قوزه‌سی حاصل اولوب بعدالتصفیه (حلب) ه و (آطنه)، (اسکندرون) ومحال سائره‌یه نقل اولنور .

عثمانیه قضاسی — جبل برکت سنجاغنك قضالرندن بریدر. مقر اداره‌سی (رضائیه) قریه‌سیدر . قضانك قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ کمالده‌در . محصولات ارضیه‌سندن (یاموق) ، (سیسام) کبی شیلر (آطنه) ، (اسکندرون) طرفلرینه نقل ایدیلور .

(عثمانیه) قضاسنك هواسی یازین کسب وخامت ایدرك اهالی یایلالره چیقارلر . داخل قضاده‌کی (جبل برکت) ده برسلوك کولی موجوددر . مذکور قضا اهالیسی رنجبرلکله مشغول بولنورلر .

حاجین قصبه‌سی — قوزان سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن برینك اداره مرکزیدر . مذکور قصبه مقر لوا اولان (سیس) قصبه‌سنك طرف شمالیسنده و ۱۲ ساعت قدر بعدنده کائندر . قصبه‌نك موقعی طاغاق وطاشلق واطرافی اورمانلقدر. بو اورمانلردن قطع اولنان آغاج درون قصبه‌ده فروخت اولنور . بکمزك کثرتی جهتیله خارجه نقل ایدیلور .

قارص ذوالقدریه قضاسی — قوزان سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن بریدر . مقر اداره‌سی مرکز لوانك جانب شرقیسنده ٦ ساعت قدر بعدنده (بازار) دینمکله معروف (قارص ذوالقدریه) قصبه‌سیدر. (بوز طغان) ناحیه‌سی دخی نواحیٔ مشهوره‌سندن بریدر .

قضانك محصولات ارضیه‌سنك بر قسمی (آطنه) طرفنه

کوندریلور. محصولات صناعیه‌سندن صاییلان (کلیم) (چوال) کبی شیلر داخلده فروخت واستعمال اولنور .

قضا داخلی دخی (جیحان) نهری توابعندن (کشیش) صویی اروا واسقا ایدر .

کلنار قضاسی - ایچ ایل سنجاغنك مشتمل اولدیغی قضالردن بریدر . اداره مرکزی اولان (کلندیره) ساحل بحر سفیدده اسکله‌در . بو اسکله (سلفکه) قصبه‌سنه ۱٦ ساعت اوزاقدر. قضانك باغلرنده کثرت اوزره اوزوم حاصل اولور. بکمز یاپیلور. فضله محصولاتی دخی (کلندیره) ، (اووه‌جق)، (بابادل) وامثالی اسکله‌لردن خارجه نقل اولنور .

ارضی هر درلو محصولات زرعنه قابل ایسه‌ده صویك قلتی سببیله میوه اشجاری یتشدرمامکده‌در .

(کلنار) قضاسنك اکثر محلی مسکون اولوب قریه‌لری جوارنده دخی برر مقدار اورمانلر واردر. قضا اهالیسی بو اورمانلردن قطع ایتدکاری کراسته‌لری (کوکصو) اوزرندن ایندیره‌رك سفینه‌لره صاتارلر. مذکور قریه‌لر اهالیسنك نسج ایتدکاری (چوال) ، (چول) قبریسه کوندریلور .

آنامور قضاسی — بودخی ایچ ایل سنجاغنك قضالرندن بری اوله‌رق بحرسفیده ساحلدر. مرکز اداره‌سی (چوراق) نامنده‌کی قریه‌در . بوقریه‌نك (سلفکه) قصبه‌سنه اولان بعدی

٢٥ ساعتدر . مذکور قریه‌یه بر ساعت مسافه‌ده و لب دریاده (معموریه) قلعه‌سی نامیله برقلعه وایکی ساعت بعدده آثار عتیقه‌دن (اسکی آنامور) دینلان محلده بر قلعه واطرافنده بر قصبه خرابه‌سی واردر .

(چوراق) قریه‌سنده قونیه سلجوقیلرندن سلطان علاء الدین طرفندن برقبه اوزرینه بنا ایدلمش الیوم معمور بر جامع شریف موجوددر. قضانك (سلنتی) ناحیه‌سنك (کوره) قریه‌سنده (کوکرد صویی) تعبیر اولنور برصو اولوب یل و سزی‌یه غایتله نافعدر .

بوقضانك اراضیسی منبت ومحصولدار اولدیغندن داخلنده کثرت اوزره (حبوبات) و انواع سبزه و (مصر بغدایی) ، (توتون) . (لیمون) ، (پورتقال) ، (نار) حصوله کلیر . محصولاتك فضله‌سی (قبریس) ، (بریة الشام) طرفلرینه کوندریلور .

قضانك مسکون اولان محلی سواحل طرفلری اولوب یایلا جهتلری اورمانلر ایله مالا مالدر . سواحلدن اوزاجق اولان محللر اهالیسنك بیوجك مدار تعیشلری کراسته یوزندندر . قطع ایتدکلری کراسته‌لری داخل قضاده جاری انهار واسطه‌سیله لب دریایه ایندیررلر .

ارمناك قصبه‌سی ـــ ایچ ایل لواسنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقرلوانك ٢٤ ساعت سمت شمال غربیسنده کائندر.

قصبه‌نك دروننده جاری صولر سایه‌سنده میوه وسبزه وسائر باغچه‌لری کثیر اولدیغندن اهالی بویوزدن مستفید اولورلر . مذکور قصبه‌نك داخل وخارجنده قره‌مان اوغللری طرفندن انشا اولنمش جوامع شریفه ومدرسه و آثار سائره واردر .

قصبه‌یه اوچ ساعت مسافه‌ده (کوك صو) اوزرنده متین ومنتظم و (کورملی) نامیله متعارف برکوپری موجوددر .

(ارمناك) قضاسی هرنقدر سنکستان ایسه‌ده اکثر محللرنده صو بولنمسی حسبیله اهالیسی زراعت وحراثت وصناعت وتجارت وعمله‌لك یوزندن کچینورلر .

حلب ولايتی وزور متصرفلغی

(حلب ولايتی)

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه و صناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — حلب ولايتی آسيای عثمانينك بحرسفيده ساحل اولان ولايات جليله‌سندن بری اوله‌رق شمالاً (سيواس) ، (معمورة العزيز) ، (ديار بكر) ولايتلری ايله محاط وشرقاً (موصل) ولايتی ايله محدوددر . ولايت مذكوره‌نك جنوبنده (زور) متصرفلغی و (سوريه)، (بيروت) ولايتلری واردر .

سكنه — حلب ولايتنده ذكور اوله‌رق ٧٦٤,٠٠٠ قدر نفوس تخمين ايدلمكده‌در . بونلردن ٦٦٤,٠٠٠ مقداری مسلم و متباقيسی غير مسلمدر .

تعريفات طبيعيه — ولايت مذكوره‌نك آراضيسی دوز اووه‌لردن عبارتدر. فقط بحر سفيده ساحل اولان محللری طاغلقدر. (اسكندرون) كورفزينك منتهای جنوبيسنی تشكيل ايدن (رأس الخنزير) اسمنده‌كی برون بو ولايته مربوطدر . (سويديه) كوچك ليمانی بونك طرف جنوبيسنده‌در . باشلوجه طاغلری دخی (آسيای صغری) ايله (سوريه) قطعه‌سی بينی

تفریق ایدن (جبل برکت) و (آتی طوروس) ایله (جبل لبنان) آراسنی فاصل و ارتفاعی ١٥٠٠ متره واصل اولان (الما) ونام دیگرله (جبل الکام) و (مرعش) جهتیدهکی (زیتون)، (مرعش)، (البستان) طاغلرندن حاصل اولان (آخور) و(حلب)، (آطنه) ولایتلری بیننده حدودك بر قسمنی تشکیل ایدن (بین بوغا)طاغلریدر. (جبل اقراع) ایله(رأس الخنزیر) ده نهایت بولان (جبل احمر)، (جبل موسی) اسملریله یاد ایدیلان طاغلر مذکورالاسم (الما) طاغی شعباتیدر. (معمورة العزیز) ولایتی حدودی اوزرنده دخی (چتال تپه) واردر. (جبل الاکراد) نامندهکی طاغلر دخی(بیروت)ولایتی ایله اولان حدودینی تشکیل ایدر.

مذکور الاسامی طاغلردن (جبل برکت) ایله (آخور) طاغندن تشکل ایدن وادی یه (شکر اووه سی) و(بین بوغا) طاغی جهتندهکی آراضی یه دخی (پلانقه اووه سی) تعبیر اولنور.

(فرات) نهرینك مجرای وسطیسی ایله (جیحان) نهرینك قسم علیاسی و(عاصی) نهرینك مجرای اسفلی و (عفرین)، (قویق) صولری (حلب) ولایتی آراضیسنی اروا واسقا ایدر.

بونلردن (عفرین)صویی (عمیق) اووه سنده واقع وعرضاً ٥ وطولاً ٨ ساعت اولان (عمیق) ویا (آنطاکیه) نام آخرله (آق دکز) کولنه صو ویرر.

اشبو کوله (عفرین) صویندن بشقه بك چوق درهلر آقمقدهدر. مذکور کولك اطرافی سازلق وبتاقلق اولدیغندن

حوالیسنك هواسی وخیمدر . بوكول بر آیاق واسطه‌سیله (عاصی) نهرینه دوكیلور. (آق دكز) كولندن بشقه مذكور عمیق اووه‌سنده (بالق) و (جسر شغور) قصبه‌سی طرفنده (مضیق) نامنده كوللر واردر .

محصولات ارضیه وصناعیه — حلب ولایتنك ارضی غایت منبت اولوب هرنوع حبوبات ومیوه وسبزه یتشدیرر. اراضیٔ مذكوره‌ده (پورتقال) ، (لیمون) دخی حصوله كلور. باغچه‌لرنده ایسه (انجیر) ، (شفتالو) وسواحل جهتنده (آغاج قاوونی)،(طورونج) واووه‌لرنده كلیتلو (میان كوكی) موجوددر.

معمولاتی ایسه صرمه‌لی وایپكلی قماشلر و (چار) ، (چارشفلر) وهند تقلیدی (شاللر) وشام تقلیدی (خرقه) و(الاجه‌لر) و(اوطه دوشمه‌لری) و(صابون) وامثالی شیلردر. ولایت مذكوره‌نك (صابون) (روغن ساده) (زیتون یاغی) كبی شیلری آطنه ولایتنه كلیتله كوندرلمكده و آطنه‌دن دخی پاموق كلمكده‌در .

— صورت اداره —

(حلب) ولایتی اداره خصوصنده (حلب) ، (اورفه)، (مرعش) سنجاقلرینه تقسیم اولنمش و(زور مستقل متصرفلغی) ولایت مذكوره‌نك جنوبنده بولنمشدر . مقر ولایتی (حلب) شهری اولوب مشتمل اولدیغی سنجاقلرك مركز اداره‌لری كندی اسملرنده‌كی قصبه‌لردر .

مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر آتیده‌کی جدولده کوسترلمشدر .

حلب سنجاغی

درجه	قضالر	مرکزاداره‌لری
١	عینتاب	=
١	کلیس	=
٢	بیلان	بلن
١	اسکندرون	=
١	آنطاکیه	=
٢	حارم	کفرتخاریم
٢	جسرشغور	=
٢	ادلب	=
٢	معره	معرة‌النعمان
٢	باب جبول	=
٣	منبیج	=
٣	جبل سمعان	حنطومان
٣	رقه	=

اورفه سنجاغی

درجه	قضالر	مرکزاداره‌لری
٣	روم قلعه	خلفتی
٣	سروچ	=
٢	بیره‌جك	=
٣	حران	=

مرعش سنجاغی

درجه	قضالر	مرکزاداره‌لری
٢	البستان	=
٣	زیتون	=
٣	آندرین	کبان
٣	بازارجق	اوفاجقلی

— احوال بلاد مشهوره —

حلب شهری — آسیای عثمانینك بلاد قدیمه و جسیمه‌سندن اوله‌رق (قویق) نامنده‌کی صو کنارنده مبنی و ١١٠,٠٠٠ نفوسی حاویدر . مذکور الاسم (قویق) صویی (حلب) داخلنده خانه‌لر ایله جامع و حماملره و چارشولر ایله بوستان

وباغچه‌لره توزیع وتقسیم اولنه‌رق شهرك احیاسی اولنمشدر. شهرك اطرافی سور ایله چورلمش وزیتون وفستق باغلری ویمش باغچه‌لری کسب شهرت ایلمشدر. قماش دستگاهلری وصابون فابریقه‌لری کثیردر. درون شهرده پك چوق اعزهٔ کرام حضراتی مدفون و(جامع کبیر) ایله (عثمانیه) جامعی مشهوردر.

حلبك ١٥ ساعت بعدنده ٤٢ درجه حرارتده کوکردلی برقاپلیجه اولوب امراض جلدیه‌یه نفعی واردر.

(حلب) ایله اسکله‌سی اولان (اسکندرون) بیننده ١٦٠ کیلومترو طولنده برشوسه موجوددر.

اورفه قصبه‌سی — ایکی تپه آره‌سنده مبنی ٢٠,٠٠٠ نفوسلی قدیم بر بلده‌در. ابنیه‌سی دخی اولدقجه منتظم اولوب یارم ساعت بعدنده (برکهٔ ابراهیم) دینلان کوچك کولك کنارنده (جامع ابراهیم) نامنده جامع شریف موجوددر.

قصبه‌یه ناظر طاغ اتکنده (مولد خلیل) نامیله برمحل موجود وبومحل (حضرت ابراهیم) علیه السلامك مولد سعادتلری اولدیغی جهتله معروفدر.

مرعش قصبه‌سی — مقرولایتك ٤٠ ساعت سمت شمالیسنده و(فرات) نهرینه یوز کیلومترو مسافه‌ده و(آخور) طاغنك جنوب اتکنده ٣٥,٠٠٠ نفوسلی وآب و هواسی لطیف بر بلده‌در.

(مرعش)ك خانه‌لری کرپیچدن معمول و منظره‌دن

خالیدر. نفس قصبه‌ده جسیم برقلعه وبرجامع وبرنظامیه قشله‌سی واردر .

عینتاب قصبه‌سی — حلب لواسنك قضا مركزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك ٢٠ ساعت سمت شمالیسنده جسامت و معموریتجه مشتهر بر بلده‌در . قصبه‌نك آب وهواسی لطیف و اهالیسی غیور وانتساب علوم ومعارف ایله مشهوردر. قضانك (چارپین) قریه‌سنده قرمزی مرمر معدنی واردر .

کلیس قصبه‌سی — بودخی حلب لواسنك قضا مركزلرندن اوله‌رق مقر ولایتك ١٢ ساعت جانب شمالیسنده کائندر. قصبه جوارنده تاریخجه کسب شهرت ایدن (مرج دابق) معرکه‌سی واردر .

اسکندرونه قصبه‌سی — کندی اسمی ایله مسمی کورفزك ساحلنده وبرطاغ اتکنده کائن اسکله موقعیدر . مذکورقصبه حلبك وخصوصیله آناطولیٔ شاهانه‌نك قسماً اسکله‌سی بولنمق حسبیله کوندن کونه کسب عمران ایلمکده‌در . حلبه اولان بعدی دخی ١٨ ساعتدر . فقط وخامت هواسنی دفع ایچون خیلی اعتنا ایدلمکده‌در. بوقصبه بلاد قدیمه ومعموره‌دن اوله‌رق بر وقتلر آناطولنك کلیدی مثابه‌سنده ایدی. الیوم دخی (حلب)، (بغداد) ، (موصل) ، (دیاربکر) ولایتلری ایله (مرعش)، (عینتاب) کبی جسیم لوالرك اسکله‌سی اولوب ١١٠٠ قدرخانه واوچیوزی متجاوز دکان وخانی حاویدر .

آنطاکیه قصبه‌سی — حلبك ٢٢ ساعت سمت غربیسنده قضا مرکزیدر. قصبه‌نك لطافت موقعیه‌سی اولوب اوکندن دخی (عاصی) نهری جریان ایلمکده‌در. (آنطاکیه) نك باغ وباغچه‌لری کثیر و (پورتقال)، (لیمون)، (زیتون)، (دود) آغاجلری مبذولدر. (سویدیه) ناحیه‌سی بوقضایه مربوطدر. مذکور قریه‌نك (آنطاکیه) یه اولان بعدی ٦ ساعتدر.

(آنطاکیه) قضاسنك دکز کناری قربنده و (جبل موسی) اتکنده (سلفکه) خرابه‌سی واردر.

ادلب قصبه‌سی — حلب لواسنك قضا مرکزلرندن بریدر. موقعی (حلب) ك ١٢ ساعت سمت غرب جنوبیسنده محصولدار برمحلده‌در. جیادت هوا ایله مشهور اولان (اریحا) قریه‌سی (ادلیب) قضاسنی تشکیل ایدن نواحیدن برینك اداره مرکزیدر.

مسکنه قصبه‌سی — (بالیس) اسمی ایله دخی یاد اولنان بو قصبه ناحیه مرکزی اوله‌رق حلبه ١٨ ساعت مسافه‌ده و (فرات) نهری کنارنده برموقع مناسبده بنا ایدلمش براسکله‌در.

بیره‌جك قصبه‌سی — اورفه لواسنك قضالرندن برینك مقر اداره‌سی اوله‌رق (فرات) نهرینك صول کنارنده مبنیدر. (اورفه) یه اولان بعدی ١٨ ساعتدر. (نزیب) اسمنده‌کی موقع دخی قضا داخلنده کائن وتاریخجه اهمیتی حائزدر. (نزیب) ك (بیره‌جك) ه اولان بعدی ٣ ساعتدر.

رقه قصبه‌سی — اورفه لواسی داخلنده و (فرات) نهری ساحلنده کائندر. صفین معرکهٔ مشهوره‌سی بوقصبه قربنده‌در. (رقه) قضاسنك (جعبر) قلعه‌سی پیشکاهنده جد امجد حضرت خلافتپناهی (سلیمان شاه) حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌سی واردر.

البستان قصبه‌سی — مرعش سنجاغنك قضالرندن کندی نامی آلتنده اولان قضانك مقر اداره‌سیدر. بوقصبه (مرعش) ك ١٤ ساعت بعد شمال شرقیسنده و (جیحان) نهری کنارنده مبنیدر . منسوب اولدیغی قضاده کلیتلو حبوبات حصوله کلور .

﴿ زور متصرفلغی ﴾

بومتصرفلق حلب ولایتك جنوبنده تشکیل اولنمشدر . صورت اداره‌سی (ازمید) ، (بیغا) متصرفلقلری مثللو اجرا اولنمقده‌در . (عشاره) (ابوکمال) (رأس العین) (عربان) قضالری بولوایی تشکیل ایدرلر. بونلردن (عشاره) ایله (ابوکمال) قضالری اوچنجی و دیکرلری ایکنجی صنف قائممقاملریله اداره ایدیلور . لوایه مقر اولان (دیر) شهری (فرات) نهری کنارنده مبنیدر . موقعی هر نقدر حار ایسه‌ده (الجزیره) و (الشامیه) چوللرینك نقطهٔ حاکمه‌سنده‌در . قصبه‌نك ایکی بیکه قریب خانه وبشیوز قدر دکان و مغازه‌سی وبش قدر جامعی واردر. بونلردن حکومت‌قوناغی اتصالنده‌کی (سرای جامعی) مشهوردر. (دیر) ك شمال شرقی طرفنده ٢٠ ساعت مسافه‌ده

(جبل عبد العزیز) نامنده بر جبل واردر . مذکور جبل لطافت وصفوت آب وهوا جهتیله مشهوردر . بوطاغ ٥ ساعت عرضنده و ١٥ ساعت طولنده شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایدر .

ابوکمال قصبه‌سی — زور متصرفلغنی تشکیل ایدن قضالردن همنامی اولان قضانك اداره مرکزیدر. بوقصبه مقرلوا اولان (دیر)ك ٢٥ ساعت سمت جنوب شرقیسنده و (فرات) نهرینك (شامیه) جهتنده کائندر .

رأس العین قصبه‌سی — (زور) متصرفلغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر لوانك سمت شمالیسنده کائندر . (خابور) نهری توابعی قضا داخلنده جریان ایتمکده‌در .

تدمر — زور متصرفلغی نواحیسندن بریدر. مقراداره‌سی اولان (تدمر) نام قدیم ایله (پالمیر) قصبه‌سی اسکیدن ذی‌شوکت برحکومتك مرکزی و آسیانك بلاد مشهوره وقدیمه‌سندن بری ایدی. (تدمر)ك مرکز لوایه اولان بعدی ٤٤ ساعتدر.

مذکور ناحیه‌نك یکرمی اوتوز عددکول شکلنده طوزله‌لری اولوب حاصل اولان طوزلری (حما) ، (حمص) ، (بشام) ومحال سائره‌یه نقل اولنور . بوممحله‌لر سوریه ولایتی طرفندن اداره ایدیلور .

سوریه، بیروت ولایتلری وقدس، جبل لبنان متصرفلقلری

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات آرضیه وصناعیه — صورت اداره

حدود — مذکور ولایتلر ومتصرفلقلر (سوریه) قطعه‌سنده واقع و (سوریه) قطعه‌سی ایسه (جزیرة العرب) چوللری ایله (بحرسفید) آراسنده و(حلب)، (حجاز) ولایتلری بیننده کائندر.

قطعهٔ مذکوره‌نك بحر سفید سواحلنده (بیروت) ولایتی و (جبل لبنان) و(قدس) متصرفلقلری وداخلنده (سوریه) ولایتی واردر.

سکنه — سوریه قطعه‌سنك سکانی اکثریسی اسلام ومتباقیسی ملل غیر مسلمه‌دن مرکب اوله‌رق ۱,۰۰۰,۰۰۰ قدر تخمین ایدلمکده‌در.

بونلر ایچنده (درزی)، (مارونی)، (نصیری)، (متوالی) قبیله‌لری اولوب مذهب وآخلاق و عادات جهتنده بری برینه بکزه‌میوب اکثری طاغلرده امرار وقت ایدرلر.

تعریفات طبیعیه — سوریه قطعه‌سنك سواحلی دوز واسکله شهرلری کثیردر. داخلنده ایسه باشلوجه ایکی سلسلهٔ جبال موجود وبونلردن بری (جبل لبنان) یعنی (غربی لبنان)

ودیکری (آتی‌لبنان) ویا (جبل شرقی = شرقی‌لبنان) اسملریله یاد ایدلمکده‌در. بو ایکی سلسلهٔ جبال شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولمش وبعض یرلری طاشلق شوره‌لر ایله محاط بولنمشدر. لکن معمور ومنبت وادیلری کثیردر.

بونلردن (جبل لبنان) ك اك مرتفع محلی (جبل محمل) و (آتی لبنان) ك اك یوکسك نقطه‌سی دخی (جبل الشیخ) [٢٦٦٠ مترو ارتفاع] در.

مذکور الاسم (جبل لبنان) ك سمت شمالیسنده (جبل اقرع) دن باشلایه‌رق جنوبه طوغری امتداد ایدن (جبل نصیری) واردر. (شام شریف) جهتنده‌کی طاغلر ایله (جبل عجلون) و (حوران) طاغلری (آتی‌لبنان) شعباتندن معدوددر. (حوران‌اووه‌سی) دخی (حوران) طاغلری‌ایله (جبل عجلون) آره‌سنده واقعدر.

سوریه قطعه‌سنك انهاری‌کرچه قصیر ایسه‌ده نادر دکلدر. باشلوجه نهرلری (نهر العاصی) ایله (نهرالشریعه) نام دیکرله (آردن) نهریدر. بونلردن (نهر العاصی) آتی لبناندن ظهور وشماله طوغری مرور ایدرك بحر سفیده آقار. حین مرورنده (حمص) کولنی تشکیل ایدر. (نهر الشریعه) دخی (آتی لبنان) دن و (جبل الشیخ) ك طرف غربیسندن منبعنی آله‌رق جهت جنوبه طوغری جریان ایدر. حین جریاننده مجراسی اوزرنده اطرافی بتاقلق اولان (حوله Hule) ، (طبریه) کوللرینی بعد التشکیل (بحرلوط) ه منصب اولور.

بونلردن بشقه (نهرالکبیر) ، (نهرالکلب) ، (نهرالکاظمیه) (نهر المقطع) اسملرندهکی صولر دخی سوریه قطعهسی انهارندن معدوددر .

محصولات ارضیه وصناعیه — بو قطعهنك ارضی درونـده جاری انهار سایهسنده منبت و محصولداردر. حبوبات متنوعهدن بشقه (اعلا قیصی)، (خرما)، (اوزوم)، (قارپوظ) وسواحل جهتنده (لیمون)، (پورتقال)، (تورونج). (آغاج قاوونی) حاصل اولور . (موز) تعبیر اولنور بر نوع میوه شـامك هرخانهسنده بولنور . (شام فصدیغی) دخی بوقطعهده یتیشور. (میان کوکی) حاصلاتی کثیردر.

معمولاتی (شام الاجهسی) دیو مشهور (الاجه) و (خرقه) و (کفیه)، (مشلح)، (طرابلس قوشاغی) وهر نوع قماش و آت طاقملری وصدفلی چکمجه وقونسول وسیغاره اسکملهلری کبی شیلردن عبارتدر .

— *صورت اداره* —

سوریه قطعهسنده یوقاروده ذکر اولندیغی اوزره (سوریه)، (بیروت) ولایتلری و (قدس شریف). (جبل لبنان) متصرفلقلری بولندیغی جهتله بونلردن هربری بروجه آتی بیان اولنور.

❁ سوریه ولایتی ❁

(سوریه) ویا (شام) ولایتی (حلب) ولایتنك جنوبنده واقع

اوله‌رق شرقی (جزیرةالعرب) چوللرینه متصل و غرب طرفلری (بیروت) ولایتی و (قدس شریف) متصرفلغی ایله محدوددر.

ولایت مذکوره اداره خصوصنده (سوریه)،(حما)، (حوران) و (کراك) سنجاقلرینی حاویدر.

مقر ولایتی (شام شریف) بلدهٔ طیبه‌سیدر. مذکور سنجاقلرك اداره مرکزلری کندی اسملرنده‌کی قصبه‌لردر. فقط (حوران) سنجاغنك مرکزی (شیخ مسکین) نامنده برقریه‌در. بو سنجاقلرك حاوی اولدیغی قضا و قضا مرکزلری بروجه آتی جدولده کوسترلمشدر.

سوریه سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	بعلبك	=
١	بقاع العزیز	معلقه
٢	وادی العجم	قطنا
٢	جبل قلمون (دوما)	=
٢	نبك	قره‌لر
٢	حاصبیا	=
٢	راشیا	=

حما سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	حمص	=
٣	حمیدیه	دیرسمبل
٢	سلمیه	=

حوران سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	قنیطره	=
٢	بصر الحریر	=
١	جبل دروز	سویدیه
١	جبل عجلون	اربید
٢	درعا	=

کراك سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	سلط	=
١	طفیله	=
١	معان	=

— احوال بلاد مشهوره —

شام شریف بلده‌سی — آسیای عثمانیه‌ده کائن بلادك الك جسیم وتاریخجه مهم ومعروفیدر. اطرافی باغچه وبساتین ایله محاط و ٢٤٠ کیلومترو محیطنده واسع بر صحراده وصولاق بر محلده کائندر. بشنجی اردوی همایونك دخی مرکزیدر. نفوسی ٢٠٠,٠٠٠ قدر تخمین ایدیلور. درون شهردن (جبل قاسیون)دن گلان (بره‌دی) نهری جریان ایدر. مذکور نهر شهردن حین خروجنده (بحر المرج) دنیلان (عتیبه) گولنی وجوده کتورور. (دمشق الشام) نامیله دخی تسمیه ایدیلان شام شریفك هواسی یابس واقلیمی معتدل ایسه‌ده کثرت میاهدن طولایی رطوبتلودر. داخل شهرده متعدد مکتبلر وجوامع شریفه ومدرسه‌لر وکلیسالر ومنتظم فابریقه‌لر ومسیره‌لر واردر. شامك قماشلری وآت طاقملری رواجلودر. (جامع اموی) دخی ممالك اسلامیه‌نك الك بیوك جامعلرندن بری اولوب اورانده پیغمبران ذیشان علیهم السلام واصحاب کرام حضراتندن بعضیلرینك مقاملری واردر. شهرك خارجنده کره‌میت فابریقه‌لری یاپلمشدر.

حما قصبه‌سی — مقر ولایتك ٤٥ ساعت بعد شمالیسنده همنامی اولان سنجاغك اداره مرکزیدر. مذکور قصبه بلاد قدیمه‌دن اولوب اطرافنی محیط اولان سورك شمدیکی حالده بعض انقاضی کورنمکده‌در. برچوق مشاهیر علما وشعرانك

مسقط رأسیدر. (عاصی) نهری (حما) درونندن جریان ایتمکله شهری ایکی یه تفریق ایدر .وکذرکاهنده تماشاسی لطافت بخش انظار اوله‌جق صورتده متعدد حدایق و بساتینی اروا ایلر . (حما) قصبه‌سنده (حامدیه) دنیلان (اثوابلق قماش)، (حمام‌طاقمی) ومتنوع الاجه‌لر وآقمشهٔ سائره نسج اولنور.

(حما) قضاسنك زراعتی امثالنه فائق بر درجه‌یه واصل اولمشدر.

شیخ سعد قریه‌سی — مقر ولایتك جانب جنوبیسنده کائندر. موقعنك اهمیتندن ناشی (حوران) سنجاغنه مرکز اتخاذ ایدلمش ایدیسه‌ده شمدی (شیخ مسکین) قریه‌سی مذکور لوایه مقر اداره اولمشدر. (شیخ سعد) قریه‌سنده مرقد حضرت (ایوب) علیه‌السلام ایله حضرت (عمرالفاروق) رضی‌الله عنه منسوب جامع شریف واردر.

قریه‌نك منسوب اولدیغی (حوران) قضاسنك حاصلات ارضیه‌سی وخصوصیله بغدای محصولی هیچ بر محله قیاس قبول ایتمز درجه‌ده فیضلو ایسه‌ده هواسی وخیمدر.

کراك قصبه‌سی — بو قصبه همنامی اولان سنجاغك اداره مرکزی اولوب (نابلس)، اولان بعدی بش التی قوناقدر . آراضیسی منبت و محصولداردر . اهالیسی دخی ۸,۰۰۰ رادہ‌سنده‌در .

بعلبك قصبه‌سی — شام شریفك شمال غربیسنده ١٨ ساعت بعدنده کائن قدیم بر بلده‌در.

قصبه‌نك کرك جسامت وکرك ابنیه‌سنده‌کی صنعت جهتیله شهرت کامله‌سی واردر. بو قصبه‌نك موقع وهواسی لطیف اولدیغندن برچوق کبار واغنیا یاز موسمنی اوراده امرار ایدرلر.

معلقه قصبه‌سی — شام سنجاغنه مربوط (بقاع) قضاسنك اداره مرکزی اوله‌رق (جبل حنین) اتکنده واقعدر. شام شریفه ١٢ ساعت بعدنده اولان برشوسه یول واسطه‌سیله مربوطدر.

(بقاع) قضاسنك ارضی قوهٔ انباتیه‌جه دیکر قضالره فائق اولدیغندن اهالیسی عموماً زراعت ایله مشغولدر.

قطنا قصبه‌سی — (شام) سنجاغنك (وادی العجم) قضاسنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٥ ساعت غرب جنوبیسنده کائندر.

قضا اهالیسی باغ یتشدیرمکله کسب شهرت ایلدیکی کبی درون قضاده جریان ایدن برایکی نهر سایه‌سنده زراعتجه دخی خیلی استفاده ایلمکده‌لردر. دمشق شامك مشهور اولان اوزومی بوقضایه تابع (داریا) قریه‌سی باغلری محصولیدر.

حاصبیا قصبه‌سی — مرکز متصرفلغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك سمت جنوبیسنده ١٨ ساعت بعدنده واقعدر. منسوب اولدیغی قضانك ارضی طاشلق اولمغله زراعتی جزئیدر. قضا داخلنده (حمر) تعبیر اولنور برنوع معدن

واردر . بومعدن ولایت داخلنده بعض صنایعده وخصوصیله اوزوم کوتوکارینه مسلط اولان قوردلرك دفع مضرتنده استعمال اولنور .

راشیا قصبه‌سی — بودخی شام سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری‌اوله‌رق ۱۲ ساعت بعدشرقیسنده اولان (شام شریف) ه برشوسه یول ایله مربوطدر . قصبه‌نك جنوب شرقیسنده و (حاصبیا) قصبه‌سی ایله آره‌سنده اوزری هر زمان قار ایله مستور اولان (جبل الشیخ) واردر . مذکور جبلده برنوع قپلان ایله قورد بولندیغندن سیاحتده تحفظ لازمدر . ذروهٔ جبلدن دخی ولایتك محال کثیره‌سی وقدس سنجاغی آراضیسی و (قبریس) اطه‌سی مشاهده اولنمقده‌در .

حمص قصبه‌سی — (حما) متصرفلغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر لوانك ۱۰ ساعت قدر جنوبنده ومرتفع بر محلده واقعدر. مقدار نفوسی دخی ۳۵,۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولور. قصبه‌نك اطرافی دوز ومزروع تارلالردن عبارتدر. (عاصی) نهری دخی قصبه قربندن جریان ایدر. مذکور قصبه‌نك هواسی معتدل و ارضی جسامتیله برابر منبت اوله‌رق حبوبات متنوعه حصوله کتورر ، احتیاجات محلیه‌دن فضله‌سی ۲۱ ساعت بعدنده اولان (طرابلس شام) اسکله‌سنه کوندریلور . نفس قصبه‌ده قماش نسجنه مخصوص بیکی متجاوز دستکاه واردر. اکثر منسوجاتی

صرمه‌لی مفروشات وسجاده و آت طاقمی وملبوسات ایچون حریردن وپموقدن هرنوع قماشدر . مذکورالاسم (حمص) قصبه‌سنده (خالد بن ولید)رضی الله عنهك و(عمر بن عبدالعزیز)ك و(بایزید بسطامی) کبی ذواتك مرقد عالیلری موجوددر .

قنیطره قصبه‌سی — حوران سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقرلوانك سمت شمال غربیسنده ۱۱ ساعت بعدنده‌در . بوقصبه هرنقدر معمور وجسیم دکل ایسه‌ده اسکان ایتدریلان چرکس مهاجرینی زراعت ومعموریته اعتنا ایتدکلرندن کوندن کونه توسع ایتمکده‌در . منسوب اولدیغی قضانك آراضیسی هرنوع زراعت وفلاحته صالح وحاصلاتی احتیاجات محلیه‌نك ایکی ، اوچ مثلنه بالغ اوله‌رق خارجه کلی ذخیره چیقاریلور .

(بانیاس) قریه‌سی‌ده بوقضایه تابع وهنوز خراب اولمامش برقلعه‌یی مشتملدر . بوقریه‌نك مرکز قضایه اولان بعدی ٤ ساعتدر .

بصرالحریر قصبه‌سی — (حوران) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بریدر . مذکور قصبه ارتفاع موقع وجیات هوا جهتیله (حوران) سنجاغنك قصبات سائره‌سنه مرجحدر . مرکز لوا اولان (شیخ مسکین) قریه‌سنك ۳ ساعت بعد شرقیسنده‌در . منسوب اولدیغی قضا اهالیسی زراعتله اشتغال ایتدکلری جهتله حاصلات ارضیه یوزندن خیلی استفاده ایتمکده‌درلر .

﴿ بيروت ولايتى ﴾

(بيروت) ولايتى بحرسفيده ساحل اولەرق شمالنده (حلب) وشرقنده (سوريه) ولايتلرى وجنوبنده (قدس شريف) متصرفلغى واقعدر .

اداره خصوصنده دخى (بيروت) ، (طرابلس شام) ، (لاذقيه) (عكه) ، (نابلس) سنجاقلرينى حاويدر . مقر ولايتى (بيروت) شهرى اولوب مشتمل اولديغى سنجاقلرك مركز اداره لرى كندى اسملرنده كى قصبه لردر . مذكور سنجاقلرى تشكيل ايدن قضالر آتيده كى جدولده ذكر اولنمشدر .

بيروت سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز اداره لرى
١	صيدا	=
٢	صور	=
٢	مرجعيون	=

طرابلس شام سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز اداره لرى
٢	صافيتا	دره كيش
٢	عكار	شيخ طابه
٢	حصن الاكراد	تل كلخ

لازقيه سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز اداره لرى
١	جبله	=
٣	صهيون	=
٣	مرقب	=

عكه سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز اداره لرى
١	حيفا	=
٢	ناصره (نظرت)	=
٢	صفد	=
٢	طبريه	=

نابلس سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز اداره لرى
٢	جماعين	سلفيت
٢	بنى صعب	طول كرم
٢	جنين	=

— احوال بلار مشهوره —

بیروت شهری — جبل لبنانك بحر سفیده طوغری ایلرولمش اولان بر چیقینتیسی اوزرنده مبنیدر . (بیروت) سوریه‌نك وخصوصیله (شام شریف) ك اسکله‌سیدر . بینلری ۲٤ ساعتدر . مقدار نفوسی ۷۰,۰۰۰ راده‌سنده در . شهرك منظره‌سی ظریف وتجارتی واسعدر . داخل شهرده منتظم بنالر ومطبعه‌لر وفنون متنوعه‌نك تحصیلنه مخصوص مکتب ومدرسه‌لر موجوددر . بیروتك لطافت موقعیه‌سندن طولایی شهرت کامله‌سی واردر. هواسی اکثری یابس وصویی (نهرالکلب) در . درون شهرهوا غازی ایله تنویر ایدلمشدر.

طرابلس قصبه‌سی — بوکا آفریقاده‌کی طرابلسدن فرق ایچون (شام طرابلسی) دیرلر . بوقصبه مقر ولایتك ۱۵ ساعت سمت شمالیسنده و بحر سفید ساحلنده اسکله‌در . نفوس موجوده‌سی مسلم، روم، مارونیدن مرکب اوله‌رق ۱۳,۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولور . قصبه‌نك صولری کثیر وهواسی لطیف ولیمون پورتقال آغاجلری مبذول وسونکر تجارتی مشهوردر . حاصلاتی وایپك منسوجاتی زیاده‌در . بواسکله‌نك لیمانی بولنمدیغی جهتله کمیلر قیالقدن عبارت اولان کوچك آطه‌لر اوکنده لنکر انداز اولورلر . جبل لبنانك قوللری دخی جهت شرقیه‌سنی احاطه ایلمشدر . ساحل بحردن یارم ساعتلك

مسافه‌سنه قدر تراموای عربه‌لری ایشلمکده‌در . (آرواد) آطه‌سی (طرابلس شام) ملحقاتندندر. منسوب اولدیغی قضایی دخی (نهر کبیر) اروا واسقا ایتمکده‌در .

لازقیه قصبه‌سی — بیروت ولایتنك شمالنده بحر سفیدك برچیقندیسی اوزرنده کائن و (حلب) ك ایکنجی اسکله‌سیدر . بینلری دخی ٢٩ ساعتدر . نفوس موجوده‌سی ٤٠٠٠ کشی‌یه بالغدر. اطرافی محصولدار ومنظره‌سی خوش وهواسی لطیفدر. تطهیره محتاج کوچك برلیمانی دخی واردر .

منسوب اولدیغی قضایی(عاصی)نهرندن ماعدا (نهرالاسود) اروا واسقا ایتمکده‌در .

عکا قصبه‌سی — مقر ولایتك ٦٠ میل جانب جنوبیسنده بحر سفیدك حاصل ایتدیکی کوچك برلیمان ساحلنده اطرافی سور ایله چورلمش قلعه‌داخلنده تجارة مهم برمحلدر. (حوران). (کراك) سنجاقلرینك اخراجات وادخالاتی مذکور قصبه ایله اجرا اولنور . لکن لایقلی لیمانی بولنمدیغی جهتله اخذ واعطا ٣ ساعت بعد جنوبیسنده اولان (حیفا) قصبه‌سی ایله جریان ایتمکده‌در . قضایی دخی (کرمل) ایله (طابور) طاغلری بینسنده جریان ایدن (نهرالمنقطع) اسقا ایدر .

نابلس قصبه‌سی -- بیروت ولایتنك جنوبنده تشکیل ایلنان (نابلس) سنجاغنك اداره مرکزیدر . بوقصبه اطرافی قیالق بردره‌ده مبنیدر. قصبه‌نك ارضی رطوبتلی وهواسی وخیمدر.

صیدا قصبه‌سی — بوکا نام قدیم ایله (صیدون) دیرلر . مذکور قصبه مقرلوا اولان (بیروت)ك ٩ ساعت جانب جنوبیسنده ساحل بحر سفیدده ایکی لیمانی مشتمل بر محلده مبنیدر . قصبه‌نك زقاقلری طار ایسه‌ده بنالری متین و (موز) دنیلان میوه‌سی مشهوردر . اهالیسی حریر محصولی وبالق صیدی ایله مشغولدر .

صور قصبه‌سی — اسکیدن (تیر Tyr) نامیله یاد اولنور ایدی . بوقصبه (بیروت) سنجاغنی تشکیل ایدن قضامرکزلرندن بری اوله‌رق مقرلوانك طرف جنوبیسنده ١٧ ساعت قدر بعدنده و (بحر سفید) ك برچیقندیسی اوزرنده کائندر . (نهر الکاظمیه) دخی قصبه‌نك سمت شمالیسنده جریان ایتمکده‌در .

(صور) قضاسنك اورمانلری کثیر اولدیغی جهتله اهالیسنك باشلوجه صنعتی کمورجیلکدر .

جبله قصبه‌سی — لاذقیه سنجاغی قضا مرکزلرندندر . قصبه‌نك آثار عتیقه‌سی چوق ولیمانی ایشلك وسلطان ابراهیمك بنا ایتدیکی جامع مشهوردر . مذکور قصبه‌نك (لاذقیه) یه اولان بعدی ٦ ساعتدر . منسوب اولدیغی قضادن (نهرالکبیر) جریان ایتمکده‌در .

صهیون قصبه‌سی — لاذقیه سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقرلوانك سمت شرقیسنده ٦ ساعت بعدنده‌در .

قصبه‌نك نحودى مشهوردر . منسوب اولديغى قضانك شرقنده (جبل الاكراد) واردر .

ناصره قصبه‌سى — (عكا) لوا‌سنى تشكيل ايدن قضالردن برينك اداره مركزيدر . موقعى دخى (عكا) نك جنوب شرقيسنده ۷ ساعت قدر بعدنده‌در . مذكور قصبه حضرت مسيح عليه السلامك اقامتى ايله مشهور ونصارانك مواقع مقدسه‌سندن برى اولمق اوزره معروفدر .

طبريه قصبه‌سى — بودخى (عكه) سنجاغنك قضامركزلرندن اوله‌رق همنامى اولان كولك قربنده واقعدر . قصبه درونده قاپليجه‌لر واردر . قصبه‌نك هواسى آغرجه‌در . (عكه) يه اولان بعدى ۱٤ ساعتدر .

❊ قدس شريف متصرفلغى ❊

قدس شريف متصرفلغى (بيروت) ولايتك جنوبنده واقع اوله‌رق (تيه) صحراسنه و (آفريقاى عثمانى) نك (العريش) ، (عقبه) محافظلقلرينه قدر امتداد ايدر . مقدار نفوسى ۶۰,۰۰۰ راده‌سنده‌در .

بومتصرفلق (يافه) ، (غزه) ، (خليل الرحمن) قائممقاملقلرينى حاوى اوله‌رق يوقاروده مذكور مستقل متصرفلقلر مثللو اداره اولنمقده‌در . مذكور قائممقاملقلردن برنجيسى برنجى

وایکنجیسی ایکنجی واوچنجیسی اوچنجی صنف قائممقاملریله اداره ایدیلور .

متصرفی (قدس شریف) نامنده‌کی شهرده اوطورمقده‌در. شهر مذکور سوریه قطعه‌سنده بولنان بلاد مقدسه‌دن بری اوله‌رق اوچ عدد تپه اوزرینه مبنی و ۲٤,۰۰۰ نفوسی حاویدر. اسکله‌سی اولان (یافه) قصبه‌سنه دخی بر شمندوفر خطی ایله متصلدر .

داخل شهرده حضرت (داوود) وحضرت (سلیمان) علیهما السلامك عهد سعادتلرنده انشا قلنان (مسجد اقصی) زینت وظرافت خصوصنده امثالی نادر در . بونکله برابر پیغمبران عظام حضراتندن بعضیسنك مراقد مبارکه‌لری وخرستیانلرجه مقدس عد اولنان (القمامه) کلیساسی شهر مذکورده موجودر. قدسك جنوبنده اداره‌جه مرکزه مربوط نواحیدن برینك مقر اداره‌سی اولان (بیت اللحم) حضرت عیسی علیه السلامك مولد سعادتی اولدیغی جهتله مشهوردر .

یافه قصبه‌سی ــ قدس شریف متصرفلغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (قدس)ك سمت غربیسنده و ۱۲ ساعت بعدنده وبحرسفید ساحلنده کائندر. مقدار نفوسی ۳٤,۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولور. مذکور قصبه متصرفلغك وخصوصیله مرکز لوانك اسکله موقعی بولندیغی جهتله تجارةً مهم

ولیمون و پورتقال و اورایه کلان قارپوظ وسائره محصولاتیله مشهوردر. بو قصبه‌نك بیروته اولان مسافه‌سی ١٢٠ میلدر.

غزه قصبه‌سی — بو دخی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق بحرسفید ساحلنده اسکله موقعیدر. مرکز لوایه اولان بعدی ١٧ ساعتدر. بو قصبه‌نك خرماسی وتارلالری مشهوردر.

خلیل الرحمن قصبه‌سی — اسکیدن (خبرون) اسمیله یاد اولنور ایدی. مذکور قصبه مقر لوانك ٧ ساعت سمت جنوبیسنده و (جبل خلیل)ك جنوب اتکنده‌در. اسکله‌سی اولان (غزه) یه دخی ١٤ ساعت اوزاقدر. قصبه‌نك اولری صیق وسوقاقلری طاردر. باغ وباغچه‌لری چوق اولوب اوزوم ونار وسائر میوه‌لری مبذولدر. (جبل خلیل) دن بعض کوزل صولر جریان ایتمکده‌در. مذکور قصبه بروقت حضرت (ابراهیم) علیه‌السلامه مقر و آرامکاه اولمش ومشار الیه حضرتلری اوراده دفین خاك عطرناك ایدلمشدر. ابراهیم علیه‌السلامدن بشقه پیغمبران عظام حضراتندن بر قاچینك مراقد منیره‌لری دخی مذکور قصبه‌ده موجوددر.

﴿ جبل لبنان متصرفلغی ﴾

بو متصرفلق (لبنان) طاغلری اوزرنده و (بیروت) ولایتنك ...ت). (طرابلس) سنجاقلری آره‌سنده بولنه‌رق غربی (بحر

سفید)ه ساحلدر . مقدار نفوسی درزی وخرستیان اوله‌رق ١١٠,٠٠٠ کشی‌یه‌بالغ اولور. نیم مختاریتی حاوی اولان اشبو (جبل لبنان) متصرفلغنك مرکز اداره‌سی (بیت الدین) نامنده‌کی قصبه‌در. مذکور متصرفلغی تشکیل ایدن قضالر دخی آتیده‌کی جدولده مندرجدر .

جبل لبنان متصرفلغی	
قضالر	مرکز اداره‌لری
شوف مقر شتویس (جدیده)	مقر صیفیسی (برمانه) در
متن	
کسروان	مزرعه
بترون	
جزین	
زحله	
کوره	

— احوال بلاد —

بیت الدین — متصرفلغك اداره مرکزی اولان بیوك بر قریه‌در. کوزل ابنیه‌سیله بر قشله‌سی واردر.

(متن) اداره مجلسنك محل اجتماعی اولان بر قصبه‌در.

بترون — مارونیلرك مسکون اولدقلری آراضینك اسکله‌

سیدر. (بیروت)ه اولان مسافه‌سی ۹ ساعتدر. اهالیٔ قصبه سونکرجیلك، کمیجیلك ایله مشغولدر.

جزین قصبه‌سی — صیدانك ۲۰ کیلومترو شرقنده‌در.

زحله قصبه‌سی — (بعلبك) دن ٦ ساعتلك مسافه‌ده‌در . منسوب اولدیغی قضا بر قصبه ایله بر قریه‌دن عبارتدر.

دیرالقمر — (بیروت)ك ٥ ساعت جنوب شرقیسنده لبنان درزیلرینك مقری اولان بر قریه‌در . مذکور قریه صرب ومرتفع طاغلر آره‌سنده‌در . سدلر اوزرینه یاپلمش کوزل باغچه‌لری واردر . بو قریه جبل‌لبنان متصرفلغنك مقراداره‌سی ایکن شمدی بر ناحیه مرکزی اولمشدر .

حدود شرقیه‌ده بولنان ولایات

بصره، بغداد، موصل ولایتلری

حدود — احوال طبیعیه — صورت اداره

حدود — حدود شرقیه‌ده بولنان ولایاتدن (بصره)، (بغداد)، (موصل) ولایتلری اوروپالولرك (مزوپوتامیا) دیدکلری (الجزیره) قطعه‌سنده و (ایران) مملکتی حدودنده‌در. قطعهٔ مذکوره‌نك جنوبی ایسه (بصره) کورفزینه ساحلدر.

احوال طبیعیه — خطهٔ عراقیه‌نك سمت غربیسی (بادیة الشام)ه جوار اولدیغی جهتله صیجاق چوللردن عبارت ایسه‌ده شرق طرفلری منبت و محصولدار و جانب جنوبیسی جسیم خرمالقلر ایله محاطدر.

قطعهٔ مذکوره‌نك آراضیسی دوز اووه‌لقدن عبارت اولدیغندن طاغلری همان یوق کبیدر. فقط سمت شمالیده (حکاری) طاغلرنده داخل اولان (زیبار)، (عقره) و (سنجار) قصبه‌سی جوارنده (سنجار) و (جبل حمرین) وجهت شرقیه‌ده (بازیان)، (قره‌طاغ)

اسملرندەكی طاغلر ايله (قلعة الجبار) جوارنده (پشتی كوه) نامندەكی طاغك شعبات غربيەسی واردر .

الجزيره قطعەسنك انهارنده اولان (دجله) و (فرات) نهرلری ايسه يوقاروده جغرافيای طبيعی قسمنده ذكر وبيان اولنديغی اوزره يكديكری ايله (قورنه) موقعنده برلشوب (شط العرب) ناميله (بصره) كورفزينه آقمقدەدر . (بصره) كورفزندەدخی (جزيرۂ بوبيان Boubian) نامندەكی آطه ايله آنك جنوبنده محفوظ ليمانی ايله كسب شهرت ايدن (كويت Koueit) كورفزی وبو كورفزك مدخلنده (جزيرة الفلج Feledj) نام ديكرله (فلاقه) اسمنده مسكون بر آطه موجوددر .

قطعۂ مذكورەنك غرب جنوبيسنده (بحر نجف) ، (بحر ابونجم) نامندەكی كوللر ايله (هنديه) ، (عونيه) هورلری [١] واردر . (هور الجنبه) ، (هورالعظيم) (هورالجزائر) دخی جنوبنده كائندر . (ساميه) ، (ابوكلام Abou Kelâm) بتاقلقلری (هورالعظيم) ه جواردر .

بو وجهه بالا تعريف ايديلان (الجزيره) قطعەسنده (بصره) (بغداد) ، (موصل) ولايتلری بولنديغی جهتله ولايات مذكورەدن هر بری آتيده صره سيله كوسترلمشدر .

---

[١] (هور Hevre) درونده سازلق وقامشلق پيدا اولان كول وبتاقلق محللره دينور . هور صولری حزيران تموز آيلرندن صكره عفونتلر پيدا ايدرك آنك شرب واستعمالی امراض دعوت ايلديكی مجربدر .

﴿ بصره ولایتی ﴾

حدود — سکنه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — ولایت مذکوره (الجزیره) قطعه‌سنك جنوبنده و (ایران) مملکتی ایله (بادیة الشام) آره‌سنده بولنه‌رق شمالی (بغداد) ولایتنه متصل وجنوبی (بصره) کورفزینه ساحلدر.

سکنه — بصره ولایتنده عشائر داخل حساب ایدلمدیکی حالده ٢٥٠,٠٠٠ قدر نفوس تخمین ایدلمکده‌در .

محصولات ارضیه وصناعیه — بصره ولایتی آراضیسی هر نوع اشجار واثمار یتشدیریر . مملکتك داخل و خارجنده باغ و باغچه‌لر کثرت اوزره اولوب داخلنده (میوه) ، (سبزه) کلی و (حنطه) ، (شعیر) ، (داری) ، (بقله) جزئی حصوله کلور . (بصره) حوالیسی خرمالقدر طاغ واورمان یوقدر . وادیلری چوقدر .

— صورت اداره —

بصره ولایتی اداره خصوصنده (بصره) ، (احسا) ویا (نجد شرقی) ، (منتفك) ویا (ناصریه)،(عماره) اسملرنده

درت سنجاغه تقسيم اولنمشـدر . مقر ولايتی (بصره) شهری اولوب مشتمل اولديغی سنجاقلردن (احسا) سنجاغنك مركز ادارەسی (الحفوف) ديدكاری (احسا) و (منتفك) سنجاغنك (ناصريه) و (عمـاره) سـنجاغنك (عمـاره) قصبه‌لريدر . مذكور سنجاقلرك حاوی اولديغی قضا وقضامركزلری آتيده‌كی جدولده كوسترلمشدر .

بصره سنجاغی			نجد شرقی ويا احساسنجاغی		
صنفی	قضالر	مركز ادارەلری	صنفی	قضالر	مركز ادارەلری
١	قورنه	=	١	قطيف	=
			١	قطره (قطار)	البداع
منتفك ويا ناصريه سنجاغی			**عماره سنجاغی**		
١	سوق الشيوخ	=	٣	شطره	=
٢	شطره	=	٢	زبير (طفرن)	=
٣	الحی	كوة الحی	٣	دوبريج	=

— احوال بلاد مشهوره —

بصره شهری — شط العرب اوزرنده و(بصره)كورفزينك ١٠٠ كيلو مترو قدر شمالنده حضرت (عمرالفاروق) رضی‌الله عنه زمانـنـده انشـا اولنمش بر بلدەدر . (بصری) كورفزندن بيوك كميلر بلامزاحم مذكور بلده‌يه قدر كله‌بيلور .

(بصره) نك موقعی لطیف و آراضیسی منبت ایسه‌ده (شط) ك طغیانندن قالان برکه‌لر سببیله ایام صیفده هواسی غایت وخیمدر . مرجانی کوزل وحرماسی وکل‌باغی مشهور ومبذولدر . (بصر) ده ایکی طرفی کارکیر ووسطی اخشاب اوله‌رق (ابوخطیب کوپریسی) واردر .

(بصره) هندستان وایران وعربستاندن کردستان والجزیره جهتلرینه سوق اولنان امتعه‌نك مبادله‌کاهی اولدیغندن تجارتجه اهمیتی حائزدر . بازار وچارشولری غایت واسعدر . عادی شیشه اعمال اولنور برکارخانه دخی واردر .

(بصره) شهرنده طوغله‌دن ۲۱۰۰ خانه وحریفه اسمنده ۱۵۰۰ قدر کلبه و (شط العرب) نهری اوزرنده بحریه قشله‌سی و قوماندان قصری موجوددر .

محصولات محلیه‌نك چوغی خرمادر . محصولات سائره‌سی وفا ایتمدیکی جهتله بغداد وتوابعندن جلب ایدرلر . فقط (یونجه) محصولی و (لیمون) ، (طورونج) ، (موز) آغاجلری بولنور .

(بصره) ده (بغله) ، (بوت) ، (شویعی) تعبیر اولنور تجار سفینه‌لری واردر . بونلر (بصره) کورفزنده و (بحر محیط هندی) ساحلنده سیروحرکت ایدرلر و (بومبای)ه قدر کیدوب کلورلر . (بصره) نك قارشوسنده (شط العرب) ك ساحل یسارنده واقع (کردلان) قریه‌سی (بصره) یه مربوطدر . بوقریه‌نك آب وهواسی (بصره) دن ایوجه اولمغله اهالیٔ بصره برای تبدیل هوا اورایه کیدرلر .

(زبیر) قریه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن همنامی اولان ناحیه‌نك اداره مرکزیدر . مذکور قریه‌ده کندی نام‌شریفلری ایله یاد اولنان جامع شریف درونندە عشرهٔ مبشره‌دن (زبیر بن عوام) وقریه‌یه اون دقیقه مسافه‌ده (طلحه) رضی الله عنهما حضراتی مدفوندر .

(زبیر) قریه‌سنك هواسی حار ویابس وصولری آجیدر . بوراده کرج معدنی دخی واردر . مذکور قریه‌ده اعلا وبیاض مرکبلر بولنورکه بهری بیك غروشدن ایکی بیك غروشه قدر صاتلیر .

(محمره Mohamera) قریه‌سی دخی (بصره) مقابلنده (کرده‌لان) قریه‌سندن ٨ ساعت مسافه‌ده و(کارون) نهرینك شط العربه منصب اولدیغی بوغازك برچاریك ایچروسنده واقعدر. مذکور قریه مربع الشکل طوپراقدن معمول سورایله محاطدر.

الحفوف قصبه‌سی — (الاحسا) اسمی ایله دخی یاداولنور. مذکور قصبه مقر ولایتك جنوب شرقیسنده و (بصره) کورفزی ساحلندن ١٤ : ١٦ ساعت ایچروده مبنیدر . قدیم (الحفوف) بلده‌سنك خرابه‌سی دخی برچاریك بعدنده‌در.

(الحفوف) ك (عبا) منسوجاتی مشهور وباغچه‌لری کثیردر . بوباغچه‌لر درونده جاری وبعده چوللرده غائب اولان صولر ایله اروا واسقا اولنور .

(عجیر Adjeire) اسکله‌سی (الحفوف)، ملحق نواحیدن برینك اداره مرکزیدر . مذکور اسکله (الحفوف) ه ١٤ ساعت اوزاقدر .

ناصریه قصبه‌سی — مقر ولایتك سمت غربیسنده و (فرات) نهری صول کنارنده جزیره اوزرنده کائندر . ناصریه‌نك (شامیه) جهتنده ملوك عربدن (نعمان بن منذر)ك قبری هیئتیله موجوددر .

عماره قصبه‌سی — سنجاق مرکزی اوله‌رق مقر ولایت اولان (بصره) نك جانب شمالیسنده ٧٥ ساعت قدر بعدنده و (دجله) اوزرنده کائندر . قصبه‌نك باغچه‌لری مذکور نهر کنارنده اولوب (خرما) ، (انجیر) ، (اوزوم)، (نار) کبی میوه ویرمکده‌در .

نفس قصبه‌ده ملوك اکاسره‌دن قالمه ابنیه خرابه‌سی اولوب اهالی اورادن چیقاردقلری طوغله ایله خانه وابنیهٔ سائره انشا ایدرلر .

قورنه قصبه‌سی — مقر ولایتك ١٦ ساعت شمال غربیسنده و (فرات) ایله (دجله) نهرلرینك ملتقاسنده‌در . بوقصبه‌ده غیر منتظم ٢٨٢ خانه موجود اولوب نفوسی بیکه قریب ونواحیسی ایله برابر چادرلرده اوطوران عربان داخل حساب ایدلدیکی حالده تخمیناً ٥٠٠٠ دن متجاوزدر. (قورنه) قصبه‌سنده وصفه شایان یالکز برنوع پینر یاپیلورکه ساج کبی اوررلر.

(قورنه) قضاسنده و (شط) کنارنده (برحام) تعبیر اولنان قدیم بر آغاج اولوب حضرت آدم زماننذن قالمه دینلد - یکندن اوروپالولر وخصوصیله انکلیزلر مخصوصاً زیارتنه کلورلر ودالرندن قوپاروب تبرکاً کوتوررلر .

قطیف قصبه‌سی — احسا سنجاغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (الحفوف) ك ٤٠ ساعت قدر بعد شمالیسنده و (بصره) کورفزی کنارنده اسکله شهرلرندندر. ساحلنده برنوع قوم طوزی معدنی اولوب بومعدندن جام اعمال ایدلمکده‌در .

اینجو صیدی ایله کسب شهرت ایدن (بحرین) اطه‌لری مذکور اسکاه‌نك جنوبنده کندی اسمی ایله یاد ایدیلان کورفزك داخلنده‌در .

قطره — احسا سنجاغنه ملحق برقضا اولوب قائممقامی یرلولردن منتخبدر . مرکز اداره‌سی مقر لوانك ۳۲ ساعت سمت جنوبیسنده و (بصره) کورفزی ساحلنده کائن (البداع) قصبه‌سیدر .

(سوق الشیوخ) ، (شطرة المنتفیك) ، (الحی = کوة الحی)، قصبه‌لری (منتفك) سنجاغی داخلنده برر قضا مرکزلریدر . بونلردن (سوق الشیوخ) قصبه‌سی براً (بصره) نك ۳۰ ساعت شمال غربیسنده و (فرات) نهرینك ساحل یميننده

واقعدر. قصبه‌نك ۸۰۰ قدر کارکیر خانه‌سی و سنیلره مخصوص ایکی جامعی وشیعیلره مخصوص برمسجدی وبرچارشو وبازاری واردر. اطرافی بتاقلق اولمغله هواسی آغیر و صیتمالیدر. مذکور سنجاق اهالیسی دخی برطاقم عشایر وقبائلدن مترکبدر.

(شطره) ، (زبیر) نام دیکرله (طفره) ، (دوبریج) قضالری (عماره) سنجاغی ملحقاتنده داخلدر.

(شطرة لعماره) (دجله) کنارنده بر اسکله حکمنده‌در. (قورنه) یه اولان بعدی ۱۲ ساعتدر. اطرافنده برچوق باغچه‌لر موجوددر. منسوب اولدیغی قضانك اکثریسی شیعی‌المذهب اوله‌رق ۶٥,۰۰۰ قدر اهالیسی واردر. محصولات ارضیه‌سی باشلوجه (پرنج) ، (سیسام) ، (داری) ، (مصر) در. (قاون) (قارپوظ) و سائر میوه‌لری دخی چوقدر.

بوسنجاغك اهالیسی دخی (منتفك) سنجاغی مثللو بر سیار طاقم عشایر وقبائلدن عبارتدر.

﴿ بغداد ولايتى ﴾

حدود — سكنه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت
اداره — بلاد مشهوره احوالى

حدود — بغداد ولايتى دخى (ايران) مملكتى ايله (بادية الشام) آره‌سنده بولنه‌رق جنوبنده (بصره) وشمالنده (موصل) ولايتلرى واقع وشمال غربيسى (زور) مستقل متصرفلغنه متصلدر .

سكنه — ولايت مذكوره‌نك مقدارسكنه‌سى عشائر داخل حساب ايدلديكى حالده ٨٠٠,٠٠٠ قدر نفوس تخمين ايدلمكده‌در.

محصولات ارضيه وصناعيه — بوولايتك هواسى صيجاق ايسه‌ده صاغلمدر . آراضيسى ايران حدودنده طاغلق وسائر جهتلرى دوزلكدر . هرنقدر يغموردن محروم ايسه‌ده داخل ولايتده جارى (دجله) ايله (فرات) نهرلرندن آچيلان جدوللر سايه‌سنده هرنوع حاصلات ويرمكده‌در . (خرما) ، (ليمون)، (پورتقال) وميوه دخى يتشديرر. ولايت مذكوره صنايعجه خيلى ايلرو كيتديكى كبى اهاليسى دنيانك هرطرفنده مقبول ومشهور اولان آتلرى يوزندن دخى كلى تجارت ايدرلر .

(دجله) نهرى اورته‌سنده بولنان آطه‌لرده احتطابه كفايت ايده‌جك درجه‌ده اشجار بولنور .

— صورت اداره —

بغداد ولایتی اداره خصوصنده (بغداد) ، (دیوانیه) ، (کربلا) سنجاقلرینه منقسمدر . مقر ولایتی (بغداد) شهری اولوب (دیوانیه) ، (کربلا = مشهد حسین) قصبه‌لری سنجاق مرکزلریدر . مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضا وقضا مرکزلری بروجه آتی جدولده مذکوردر .

بغداد سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز ادارەلری
١	خراسان	بعقوبه
٢	عزیزیه	قلعة الشمر
٣	کاظمیه	=
٢	جزیره	=
١	دلیم	قلعة الرماد
٢	کوت الاماره	=
١	خانقین	=
٢	مندلی	=
٣	سامره	=
٣	عنه	=

دیوانیه سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز ادارەلری
١	حله	=
٢	سماوه	=
١	شامیه	ام البعرور

کربلا سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز ادارەلری
١	هندیه	طویریج
١	نجف اشرف	مشهد علی
٢	زراره	=
٣	بدره	=

— احوال بلاد مشهوره —

بغداد شهری — عراق عربده و (دجله) نهری کنارنده اوچ طرفی سور وبرطرفی (دجله) نهری ایله محاط وایچ قلعه‌یی

حاوی جسیم بر بلده‌در . شهر مذکورك نهرك صاغ طرفنده اولان قسمنه (قارشویقه) وصول طرفده بولنان قسمنه (رصافه) دنیلوب اشبو ایکی قسم بری برینه بر کوپری واسطه‌سیله برلشمشدر. (قارشو یقه) نك هر نقدر خیلوجه چارشولری وار ایسه‌ده اکثریسی ذخائر و مأکولاته دائر اصناف مغازه‌لری ایله بقال وسائره دکانلرندن عبارتدر. (دجله) نهرینك طاشمسندن ناشی بوجهتك هواسی فنا اولدیغندن اهالی ساکنه‌سی همان یوق کبیدر.

(بغداد) الیوم معمور و مستحکم اولوب ١٢٠,٠٠٠ دن زیاده نفوسی محتوی وهم ولایتك وهمده التنجی اردوی همایونك اداره مرکزیدر . نظامیه ونهریه قشله‌لری مشهوردر. درونده جمعه نمازی ادا اولنور قرقی متجاوز جامع شریف واردر . جوامعك اکثریسنك حویلیری داخلنده تدریسه مخصوص مدرسه‌لر بولنور . امام اعظم قپوسی جوارنده و(دجله) نهری کنارنده والیلرك خارجاً وداخلاً دائره‌لری ایله کافهٔ مأمورین دولت علیه وضبطیه نفراتنی استیعاب ایدر صورتده واسع میدانلی کوزل وجسیم بر بنا واردر .

شهرك اطرافی باغچه‌لر ایله محاط اولوب نزهتکاهلری چوق اولمغله شهردن ایکی ساعت خارجه قدر تراموای عربه‌لری ایشلمکده‌در.

نفس بغداده (الاجه) ، (قطنی) و انواع چارشف و (فوطه‌لر) وکونا کون مشلحلر ، (اغبانی) ، ایپك دستمال وقادینلرك یوزلرینی ستر ایچون استعمال ایتدکلری (پچه) اعمال اولنمقده و آقمشهٔ سائره‌یه مخصوص بیکی متجاوز دستکاه موجود بولنمقده‌در.

آراضیسی برنجی درجه‌ده منبت اولوب هر نوع نباتات وحبوبات و (خرما) ، (لیمون)، (پورتقال) ، (قهوه) کبی محصولات یتشدیرر . نهرك اسقاسیله سنه‌ده ایکی اوچ دفعه محصول آلینور . صیجاق زیاده اولمغله اهالی موسم صیفده کوندزلری تحت الارض سردابلرده و کیجه‌لری خانه‌لری اوزرلرنده اکلنورلر و یاتورلر . (دجله) نك فیضاننده بعض بتاقلقلر پیدا ایتمسی (بغداد) ك هواسنی اخلال ایدوب بعض علل ساریه تولیدینه سبب اوله‌کلمشدر .

بغداد حوالیسنده اعاظم اسلامدن پك چوق ذواتك مراقد متبرکه‌سی بولندیغندن هریری برزیارتگاهدر . (اعظمیه) ناحیه‌سی مرکزه مربوطدر . بوناحیه‌ده مجتهد اقدم (امام اعظم ابوحنیفه = نعمان بن ثابت) ومجتهدین کرامدن (احمد بن حنبل) حضرتلری مدفوندر .

دیوانیه قصبه‌سی — مذکور قصبه (بغداد) ك ٣٢ ساعت جنوبنده (فرات) نهری کنارنده‌در . اهمیت موقعیه‌سندن طولایی همنامی اولان سنجاغه مرکز اولمشدر .

کربلا قصبه‌سی — (مشهد حسین) اسمیله دخی یاد ایدیلان بوقصبه بغدادك ٢٠ ساعت قدر غرب جنوبیسنده و (فرات) نهرینك حسینیه شعبه‌سی اوزرنده کائندر . مقدار نفوسی ١٠,٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولور .

مذکور قصبه (امام حسین) رضی الله عنه حضرتلرینك محل شهادت علیه‌لری اولدیغی جهتله هند وعجمدن کلان برچوق کیمسه‌یه زیارتگاه اولمشدر . اهالیء قصبه دخی همان شیعی المذهبدر .

منسوب اولديغی قضاده (حضرت عباس) رضی‌الله عنهك مرقد شريفلری واردر . قضانك (حسينيه) جدولی اوزرنده يك چوق باغلری وخرما آغاجلری موجوددر .

(فرات) كنارنده مبنی (مسيب Mussejib) قريه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن برينك اداره مركزيدر .

خراسان قضاسی — مركز ولايته مربوط قضالردن اولوب مقر اداره‌سی (بغداد) ك ٩ ساعت شمال شرقيسنده و (دياله) نهری كنارنده كائن (بعقوبه Bakuba) قصبه‌سيدر .

(شهربان) ناحيه‌سی بو قضايه مربوطدر .

(خراسان) قضاسنده يك چوق نفت‌ياغی منبعلری موجود اولديغندن ايستنلديكی قدر (غاز) چيقاريله‌بيلور .

مذكور قضاده (ابراهيم ادهم) حضرتلرينك مقاملری واردر .

(فرات) نهری كنارنده كائن (كاظميه) ، (عزيزيه = قلعة الشمر) ، (كوت الاماره) ، (مندلی) ، (سامره) (عنه) قصبه‌لری بغداد سنجاغنه مربوط برر قضا مركزيدر . بونلردن (عزيزيه) قصبه‌سنك منسوب اولديغی قضا داخلنده ايرانيلرك بروقت پای تختی اولان (مداين) خرابه‌سی موجوددر . (صدعان) نامنده‌كی محلده دخی بر ساعت طولنده غايت جسيم بر مملحه واردر .

مذكور قضا داخلنده براً بغداده ٦ ساعت مسافه‌ده صحابهٔ كرامدن (سلمان الفارسی) حضرتلرينك مرقد شريفلری واتصالنده برجامع شريف واردر . (حذيفة اليمانی) حضرتلرينك

مرقد شریفلری دخی او جوارده و (دجله) نهری کنارینه قریب برمحلده وبر قبه التنده‌در .

حله قصبه‌سی — (دیوانیه) سنجاغنك قضا مرکزلرندن برینی تشکیل ایتمشدر . بوقصبه (بغداد) ك ١٨ ساعت جنوب غربیسنده و (فرات) نهری کنارنده و (بابل) خرابه‌سنك بر گوشه‌سنده مبنیدر. مذکورقصبه‌نك اطرافی باغچه‌لرایله مزیندر. (مسجدالشمس) دنیلان معبدی شیعیلر عندنده غایت معتبردر. (سماوه)، (شامیه) قضالری (دیوانیه) سنجاغی ملحقاتندندر. بونلردن (سماوه) قصبه‌سنك مرکزلوایه اولان بعدی ١٤ ساعتدر.

(هندیه هوری) کنارنده کائن (هندیه) و (نجف) گولی قربنده‌کی (نجف اشرف = مشهد علی) قصبه‌لری کربلا سنجاغنك قضا مرکزلرندندر .

مذکور قصبه‌لردن (هندیه) قصبه‌سنك منسوب اولدیغی قضا اهالیسی عشایردن عبارت اولوب خانه‌لری دخی حصردن معمولدر. حضرت (یونس) علیه السلام افندیمزك مقام‌عالیلری قضا داخلنده‌در . (کفل) ناحیه‌سی بو قضایه ملحقدر .

(نجف اشرف) ده (امام علی) کرم الله وجهه رضی‌الله عنه حضرتلرینك مدفون اولدقلری مظنوندر. مذکور قصبه‌یه هر سنه ایراندن بر چوق ذوار گلوب مشهد مزبوری زیارت ایدرلر . مذکور الاسم (نجف) قصبه‌سی ایله (بحر ابونجم) آره‌سنده (کوفه) قدیم بلده‌سی واردر .

﴿ موصل ولايتى ﴾

حدود — سكنه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — موصل ولايتى (الجزيره) قطعه‌سنك سمت شماليسنده بولنه‌رق شرقاً (ايران) مملكتى و شمالاً (وان) ، (بتليس) ، (ديار بكر) ولايتلرى وغرباً (زور) متصرفلغى ايله محاط وجنوبى (بغداد) ولايتنه متصلدر .

سكنه — ولايت مذكوره‌نك مقدار سكنه‌سى تقريباً ٥٠٠,٠٠٠ قدردر .

محصولات ارضيه و صناعيه — موصل ولايتنك آراضيسى شمالده طاغلق ووسط وجنوب سمتلرنده دوزلكدر . (سنجار صحراسى) دخى ولايتك شمال‌غربيه‌سنده واقعدر. هواسى سمت شرقيده لطيف ايسه‌ده جهت غربيسنده براز صيجاق اولور . طوپراغى‌دخى درونده جارى(دجله) نهرى ايله توابعى‌اولان (خابور) صوبى و (نهر ادهم) . (بيوك زاب) ، (كوچك زاب) ، (آلتون كوپرى صوبى) دنيلان صولر سايه‌سنده بت و محصولدار اولوب هر نوع ذخيره و ميوه يتشديرر .

(چوقه) ، (قطيفه) واپيكدن چار وچارشف كبى شيلرى رنكلو طوقومه‌لرى ولايتك معمولاتندن صايلمقده‌در.

— صورت اداره —

موصل ولایتی اداره خصوصنده (موصل)، (سلیمانیه)، (کرکوك) سنجاقلرینه منقسمدر . مقر ولایتی (موصل) شهری اولوب (سلیمانیه) سنجاغنك مرکز اداره‌سی (سلیمانیه) و (کرکوك) سنجاغنك اداره مرکزی (کرکوك) قصبه‌لریدر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضا وقضا مرکزلری بروجه آتی جدولده کوسترلمشدر .

سنجاق	ناحیه	قضالر	مرکز اداره‌لری
موصل سنجاغی	٢	عقره	=
	٣	زیبار	ریزان
	٣	دهوك	=
	٢	زاخو	بوهتان
	٢	سنجار	=
	١	عمادیه	=
سلیمانیه سنجاغی	٢	کلعنبر	=
	٢	بازیان	=
	٣	معمورة الحمید	=
	٣	شهر بازار	=
شهر کرکوك سنجاغی	١	رواندز	=
	٢	اربیل	=
	٣	کوی سنجاق	=
	٢	صلاحیه	کفری
	٣	رانیه	=

— احوال بلاد مشهوره —

موصل شهری — (دجله) نهرینك صاغ ساحلنده

واطرافی خندقلی برسور ایله محاط وبرایچ قلعه‌یی حاوی معتدل الهوا وتجارتکاه لطیف بربلده‌در . شهرك جوامع ومساجد ومدارس وتکایا وکلیسالری وخان وحمام وچارشو وبازار وسائر ابنیه‌سی واردر . مقدار نفوسی دخی ۴۰,۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولور .

شهر مذکورك (دجله) نهری اوزرنده‌کی آطه‌ده قله‌لری موجود وخانه‌لری طاش و طوغله‌دن معمولدر . فقط زقاقلری غیرمنتظمدر. موصل و حوالیسنك طوپراغی منبت ومحصولاتی (حنطه) ، (شعیر) و سائر حبوباتدن عبارتدر . بوستانلری دخی مشهوردر . حنطه‌لری غایت اوزلو و قوتلو اولدیغندن اکمکلری بیاض اولور. بر ایکی قریه‌سنده (زیتون) حصوله کلور .

شهر مذکور هر نقدر بلاد حاره‌دن معدود ایسه‌ده بهار موسمنده وافر یغمور یاغدیغندن محصولاتی برکتلودر . حتی حاصلات ارضیه‌سندن برقسمی(رواندز) ، (عقره) ، (عمادیه) طرفلرینه دخی کوندریلور . موصلك مرعالری کثیرالمقدار(قیون) (صغر) ، (مانده) بسلدیکندن تره یاغلری پك نفیسدر .

موصلك صنایع و تجارتی مقدما رواجلی ایدی . شمدی ایسه هندن کلان قماشلرك بویانمسیله اکتفا ایدلمکده‌در .

حال حاضرده اولان معمولاتی (قطیفه) ، (کلیم) ، (کچه) ایله ادوات زجاجیه‌دن عبارتدر .

موصلك قارشوسنده (نینوا) تسمیه قلنان قدیم بلده‌نك خرابه‌سی معموریت سابقه‌سنی کوسترمکده‌در .

موصلك قلعه پیشکاهنده وشط قپوسی جوارنده (کبریت) بانه‌سی و برساعت بعدنده (عین الدیر) ودرت ساعت جنوبنده (دجله) نهری ساحلنه قریب موضعده (حمام علی) قابلیجه‌لری موجوددر .

موصل سوری خارجنده (شیت) و (نینوا = نبی یونس) قریه‌سنده (یونس) وموصلده (دانیال) پیغمبر علیهم السلام حضراتنك مراقد منوره‌لری واردر .

سلیمانیه قصبه‌سی — بو قصبه مرکز ولایتك جنوب شرقیسنده ٤٥ ساعت بعدنده و (بغداد)دن (ایران) ه کیدن طریق اوزرنده اطرافی طاغلق بر اووه‌ده مبنی و ۲۲,۵۰۰ نفوسی محتوی بر بلده‌در .

قصبه‌نك شرقنده (آزمیر) طاغی واردر . قضا داخلنده (دیاله) نهری توابعندن (سلیمانیه) چایی جریان ایتمکده‌در .

(سلیمانیه) قصبه‌سنده یاز موسملرنده (رشه‌باد) یعنی (قریل) تعبیر اولنور غایت ثقیل بر روزکار اسرکه هرکسی اسیر فراش وعلیل ایدر .

کرکوك قصبه‌سی — مقر ولایتك ۳٦ ساعت جنوب شرقیسنده مرتفع بر محلده مبنیدر . (موصل) ه اولان بعدی ٤٩ ساعتدر . مذکور قصبه‌نك (بغداد) و (بصره) ایله تجارتی

يولنده‌در . جوارنده دخی زفت معدنی موجوددر. (کرکوك)ك سمت شمال غربیسنده وبر ساعت بعدنده بش ، اون کوزدن نبعان ایدر وسنوی یوز بیك قیه مقداری نفت حصوله کتورر برمعدن واردر. (شط الادهم) دینلان نهرك توابعندن اولان (خاصه) صویی (کرکوك) ك منسوب اولدیغی قضا داخلنده جاریدر .

سنجار قصبه‌سی — موصل سنجاغنه مربوط قضالردن برینك مرکز اداره‌سیدر. موقعی دخی موصلك جانب غربیسنده ۲٤ ساعت مسافه‌سنده و کندی اسمنده‌کی طاغك جنوب اتکلرنده‌در. قصبه‌نك آب‌وهواسی لطیف اولوب سکنه‌سنك قسم اعظمی یزیدی طائفه‌سندندر. مذکور طاغك انجیری غایت اعلا اولور . قوریسی دخی ایپلره دیزیلوب صاتیلور. نقلیات تاریخیه‌یه نظراً او صحراده اولاد نوح علیه‌السلام (برج بابل) یاپیلنجه‌یه قدر توطن وتکثر ایدوب بعده اطرافه منتشر اولمشلر ایدی. (سنجار) اسمنك شهرتندتناشی بعضاً (الجزیره) یه عموماً (سنجار) دینور .

(عقره) ، (دهوك) ، (زاخو) قصبه‌لری موصل سنجاغی داخلنده برر قضا مرکزیدر . (عقره) ده اعلا برنج حصوله کلور ، موصل وحوالیسنه کوندریلور .

(دهوك) ده (کرمابه) تعبیر اولنور بر قابلیجه واردر . بوقابلیجه‌نك صویی علت جسدیه‌یه نافعدر .

مرکز ادارەسی (ریزان Rezan) قصبەسی اولان (زبیار) قائممقاملغی دخی موصل سنجاغی منسوباتندندر. مذکور قصبەنك موصله اولان بعدی ۲۲ ساعتدر .

(کلعنبر)، (بازیان)، (شهربازار) قصبەلری ایسه (سلیمانیه) سنجاغنه مربوط برر قضا مرکزی اولوب بونلردن (کلعنبر) ده عشرۀ مبشرەدن (ابوعبیده بن جراح) حضرتلری مدفوندر .

(رواندز)، (اربیل)، (کوی سنجاق)، (رانیه)، (صلاحیه = کفری Kéfri) قصبەلری دخی (کرکوك) سنجاغی ملحقاتندندر.

(رواندز) قضاسنده یازی ایچون استعمال اولنه‌بیلور صاری ریك معدنی واردر .

(اربیل) قصبەسی ایسه اسکندر یونانینك ایران شاهی (اوچنجی دار) یه غلبه ایتدیکی محل اولمغله تاریخجه مشهوردر. (عزیر) علیه السلام ایله (امام علی) رضی الله عنه حضرتلرینك مخدوملری حضرت (عبدالله) ك تربۀ عالیلری اورادەدر .

(کوی سنجاق) ده دخی حضرت (عمر) رضی الله عنه زمانندن قالمه بیك ایکیوز سنەلك منهدم بر جامع شریف موجوددر .

﴿ وان ولايتی ﴾

حدود — سكنه — محصولات ارضيه و صناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — وان ولايتی (موصل) ، (ارضروم) ولايتلری بيننده و (ايران) مملكتی ايله (بتليس) ولايتی آره‌سنده كائندر .

سكنه — ولايت مذكوره‌نك ثلثانی مسلم و متباقيسی غير مسلم اوله‌رق تقريباً (۴۵۰,۰۰۰) نفوسدن عبارتدر . بونلرك بر قسمی كرددر .

تعريفات طبيعيه — وان ولايتنك آراضيسی و خصوصيله (ايران) حدودی طاغلقدر . (وان) كولی شمالنده اهرام شكلنده اولان (سبحان = سيبان) [۴۵۰۰ مترو ارتفاع] طاغی باشلوجه طاغلرندن بريدر .

ولايتك اهميتی حائز انهاری صره‌سنده تعداد اولنه‌بيلان (زاب الكبير) نامنده‌كی نهرك (زاوی) اسمی ايله ياد اولنان قسم اعلاسيدر . (وان) كولنه دخی (بندماهی) و (Marmid مارميد) كبی بر قاچ چای آقمقده‌در . (وان) كولنك شرقنده‌كه يايلاده‌كی (ارجك Aatschag) قريه‌سنده صويی طاتلو (ارجك) و (وراق) طاغی جوارنده (كشيش) نامنده كوللر واردر .

(وان) شهری ایله (باش قلعه) قصبه‌سی بیننده‌کی طریق اوزرنده ایام شتاده مرور وعبور غیرممکن اولان (چوغ کدیکی) نامیله معروف برکچید موجود در .

محصولات ارضیه و صناعیه — وان ولایتی آراضیسی اولدقجه منبت ومحصولدار اولوب هر نوع حبوبات یتشدیریر . (وان) کولندن صابون اعمالنه الویرشلی (سوده) چیقاریلور .

حکاری جهتنده اهالی زراعته اهمیت ویرمیوب حیوانات رعی ایتمکله امرار وقت ایلمکده‌درلر .

ولایتك معمولات و مصنوعاتنه کلنجه (وان) جهتنده اوانیٔ سیم و نحاسه متعلق هر برشی اعمال اولنور . (وان عباسی) تعبیر اولنور شال و عبالر و قرمزی بزلر (وان) شهری ایله قریه‌لرنده نسج ایدیلور . مذکور شال و عبالر داخل ولایتده صرف و فروخت اولندیغی کبی درسعادته دخی کوندریلور .

— صورت اداره —

وان ولایتی (وان) ، (حکاری) سنجاقلرینی حاویدر. مقر ولایتی(وان) شهری اولوب(حکاری) سنجاغنك مرکز ادارەسی (باش قلعه) قصبه‌سیدر . بو ایکی سنجاغی تشکیل ایدن قضا وقضا مرکزلری آتیده‌کی جدولده مذکوردر .

	حکاری سنجاغی			وان سنجاغی	
مرکز ادارەلری	قضالر	عدد	مرکز ادارەلری	قضالر	عدد
=	چولەمرك	۱	=	قارچکان	۱
دیزه	کوار	۱	=	شتاق	۱
نرا (نهری)	شمدینان	۱	واسطان	کواش	۱
سرای	محمودی‌ویاخوشاب	۱	=	عادالجواز	۱
=	معمورة‌الحمید	۱	=	ارجیس	۱
آشیطه	بیت‌الشباب	۱	بارکیری قلعه	بارکیری	۱
		۱	موکس	مکس	۱

— احوال بلاد مشهوره —

وان شهری — کندی اسمندەکی کولك شرقنده وتقریباً
.ن دقیقه بعدنده غایت صرپ یکپاره برقیا اوزرینەمبنی ومازغاللی
ور ایله محاط قدیم بربلدەدر . شهر مذکور اوچ طرفی سور
بر طرفی طاغ ایله محدود اولوب خارج سورده اطرافی
.قه بشقه طپراق دیوار ایله چورلمش باغ و باغچه و ترلالر
اردر . سورك داخل و خارجنده جوامع شریفه و مکاتب
حماملر ، خانلر ، کلیسالر موجوددر . مقدار نفوسی دخی
۳۰,۰۰ رادەسندەدر .

شهرك ایلك بهارده هواسی لطیف و یاز موسمنده وخیم
.لوب باغ وباغچەلرنده بلاد معتدلەده بولنان اشجار مثمرەنك
.سی یتیشور . سبزەنك اکثریسی دخی بولنور . ترلالرنده

بغدای)، (آرپه)، (چودار) وسائره زرع وخانه‌لرنده دخی
شال)، (عبا) نسج اولنور . شهرك تجارتی ایشلك اولوب
.ه‌دیکی حالده کاربانلر ایله اجرا ایدلمکده و (وان) کولی
رونده‌کی اوفاق کمیلر دخی واسطهٔ تجـارت عد اولنمقده‌در .
وان) ك محروقاتی (وان) کولنك جهت جنوبیه‌سنده بولنان
آردوج) طاغندن کمیلر ایله کلور .

باسه قلعه قصبه‌سی — حکاری سنجاغنك اداره مرکزی
.له‌رق مقر ولایتك ١٨ ســاعت جنوب شرقیسنده کائندر .
.ذکور قصبه اسمندن دخی آکلاشلدیغی اوزره مواقع مستحکمه
.ن بریدر .

شتاق قصبه‌سی — وان ســنجاغنی تشکیل ایدن قضالردن
.ینك مرکز اداره‌سی اوله‌رق مقر ولایتك جانب جنوبیسنده‌در .
.نسوب اولدیغی قضای (بهتان) چایی توابعندن (شتاق) صویی
.روا ایدر . بوقضاده اعلا شال وعبا نسج اولنوب ارضرومه
بلاد ســائره‌یه نقل ایله فروخت اولنور . (وان) ك مشهور
.لان عبالری بوراده اعمال اولنمقده‌در .

کواسه قضاسی — (وان) ســنجاغی قضالرندن اولوب
.اهالیسی عموماً کرددر . مرکز اداره‌سی مقر ولایتك ٦ ساعت
.نوب غربیســنده و (وان) کولی جنوب ســاحلنده کائن
واسطان) نامنده‌کی قصبه‌در . نفس قصبه‌نك باغ و باغچه‌لری
.بذول وجویز آغاجلری مشهوردر . وحتی جویز کوتوکلرندن

برقسمی اوروپایه نقل اولنمقده و بو يوزدن اهاليسی خیلی مستفيد اولمقده‌در .

(بارکیری) ، (ارجیس) ، (عادالجواز) قصبه‌لری دخی (وان) متصرفلغنه مربوط برر قضا مرکزی اوله‌رق (وان) کولی جوارنده‌در .

قصبات مذکوره‌دن (بارکیری) قصبه‌سنك مقر ولايته اولان بعدی ١٢ ساعتدر . (بارکیری) ایله (ارجیس) آره‌سی ٧ و (ارجیس) ایله (عادالجواز) بینی ١٢ ساعتدر.

محمودیه قصبه‌سی — مقر ولايتك (باش قلعه) طريقی ایله ٣٦ ساعت جانب جنوبیسنده و (زاوی) صوينك صاغ ساحلندن یارم ساعت مسافه‌ده و براووه داخلنده کائندر . قصبه‌نك هواسی وخيمدر . مذکور قصبه‌ده (قورشون) و جوارنده (کوکرد) معدنلری واردر .

خوشاب قصبه‌سی — (حکاری) سنجاغی ملحقاتندندر . نفس قصبه شمدیکی حالده خراب برحالده اولوب الیوم خرابه‌سی مشهود و قلعه‌سی مشهوردر . منسوب اولدیغی قضایه (سرای) قصبه‌سی مرکز اتخاذ ایدلمشدر . مذکور قصبه ایسه (وان)ك ١٨ ساعت جهت شرقیه‌سنده وحدوده ٤ ساعت مسافه‌ده واقعدر . بوقضاده کوزل نقشلی سجاده وکلیم وهردرلو کرد کچه‌لری اعمال اولنور . (خوشاب) قصبه‌سنه کیدن یول اوزرنده (نورکوح) کدیکی واردر .

﴿ ارضروم ولایتی ﴾

حدود — سکنه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — ارضروم ولایتی (وان)، (طربزون) ولایتلری بیننده وروسیه‌نك (قافقاسیه) قطعه‌سی ایله (سیواس) ولایتی آره‌سنده واقع وجنوب غربیسنده (معمورة العزیز)، (دیاربکر)، (بتلیس) ولایتلری کائندر .

سکنه — مذکور ولایتده ذکور واناث اوله‌رق تقریباً ٥٥٦,٥٠٠ قدر نفوس موجوددر. بونلردن ٤٤٢,٠٠٠ قداری مسلمدر .

تعریفات طبیعیه — ارضروم ولایتنك ارضی طاغلق وقیشی غایت صغوق وسورکلیدر . ولایتك جهت شرقیه‌ده و (ایران) ، (قافقاسیه)، (دولت علیهٔ عثمانیه) حدودلری اوزرنده آناطولی سلسلهٔ جبالنك عقده نقطه‌سی اولان (آغری) دیدکاری (آرارات) نامنده‌کی جبل واردر . (شاه یول)، (چنکل) ، (کوسه) ، (شیریان) ، (بنکول) اسملریله یاد اولنان طاغلر ،مذکور الاسم (آرارات) طاغندن غربه طوغری آیریلان قسمنده داخلدر .

(مجنکرد) حذاسنده ۲۵۹۰ مترو ارتفاعنده (صوغانلی) طاغی نامیله برسلسله دها موجوددر . بو سلسله (چوروح) ، (فرات) حوضه‌لرینی بربرندن تفریق ایلر .

(ارضروم) ولایتنك (وان) ولایتی ایله اولان حدودی اوزرنده (آلاطاغ) و(خرپوط) ولایتی ایله آره‌سنده (موزور = منظور) اسمنده‌کی طاغلر واردر . بونلردن بشقه ولایت مذکوره‌نك طرف شمالیسنده و (طربزون) ولایتی ایله بیننده (بالحار = بالاحور) سلسله‌سی موجوددر . بونك جنوبنده شرقدن غربه طوغری امتداد و(درسم) طاغلرینی تشکیل ایدن (کاورطاغی) نامیله برسلسلهٔ جبال دها واردرکه باشلوجه اقسامی (دوملی) ، (کوك) و (ارضروم) ایله (بایبورد) آره‌سنده و(طربزون)ی (ارضروم)ه وصل ایدن مشهور شوسه‌نك کذرکاهنده (قوپ) طاغلریدر .

مذکور الاسامی طاغلردن (کوسه) ، (شیریان) طاغلری آره‌سنده (قره‌دربند بوینی) ، (طاهر کدیکی) و(حسن قلعه) ایله (ارضروم) بیننده (دوه‌بوینی) کچیدی و (اوتی) ایله (ارضروم) میاننده (کورجی بوغازی) و (ارضروم) ایله (وان) طریقی آره‌سنده (پالان‌دوکن) کچیدی وکذا (ارضروم) ایله (بایبورت) آره‌سنده (قوپ طاغی) بیونی و (بایبورت) ایله (طربزون) آره‌سنده (قازقلی) و (قولات) بیونلری واردر .

(آراس) چاینك و (فرات) ، (مراد) ، (چوروح) صولرینك قسم اعلالری ولایت مذکوره داخلنده جاریدر . ولایتك شرقنده و (بایزید) جوارنده (سنك) یایلاسنده بر آیاق ایله (آراس) چاینه آقان (بالقلی کول) و بونك جوارنده (قازلی کول) ، (آق کول) ، (دیبسز کول) ، (قزل کول) نامنده برقاچ کول موجوددر . بونلردن بعضیسنده اعلا (آطه) بالغی بولنور . بو جنس بالق دریا بالقلرندن دها لذیذدر .

محصولات ارضیه وصناعیه — بوولایتك اووه ووادیلرینك هواسی لطیف وارضیسی محصولدار ومنبتدر . (پاسینلر اووه‌سی) محصولاتیله مشهوردر . محصولات ارضیه‌سی حبوبات متنوعه وانواع میوه‌دن ومعمولاتی اعلا (حالی) ، (کلیم) ، (سجاده) ، (کچه) ، (تورزاق) ، (اسلحه) واوانی سیم و نحاسه متعلق اشیادن عبارتدر .

— صورت اداره —

ارضروم ولایتی اداره خصوصنده (ارضروم) (ارزنجان = ازیرکان) ، (بایزید) اسملریله اوچ عدد سنجاغه تقسیم اولنمشدر . مقر ولایتی (ارضروم) شهری اولوب (ارزنجان) ، (بایزید) قصبه‌لری سنجاق مرکزلریدر . مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر ایله مرکز اداره‌لری بروجه آتی جدولده کوسترلمشدر .

ارضروم سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکزاداره لری
١	بایبورد	=
٣	پاسینلر	حسن قلعه
٣	خنس (تکمان)	=
٣	کیغی	چران
٣	ترجان	ماما خاتون
٣	تورتوم	نحاح
٣	اسپر	همشین
٣	کسکیم	ارسیس
٣	نامروان	=

بایزید سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکزاداره لری
٣	دیادین	=
٣	قره کلیسا	=
٣	الشکرد	طوپراق قلعه
٣	عنتاب	دوطاق

ارزنجان سنجاغی		
٣	کماخ	=
٣	قوری چای	حسن اووه
٣	رفاهیه	کرجانیس
٢	قوزیچان	پلومر

— احوال بلاد مشهوره —

ارضروم شهری — شهر مذکور آناطولی شاهانه‌نك مواقع مهمه‌سندن بریدر. اطرافی طاغلری ایله محاط و ١٩٥٠ مترو ارتفاعنده بر اووه‌یه ناظر واشجار مثمره‌دن عاری بر طاغك اتکنده مبنیدر. شرقنده (دوه بویونی) وجنوبنده (پالان دوکن) طاغلری موجوددر. (ارضروم) ك اصول جدیده اوزره یاپلمش استحکاملری واردر. مذکور شهرده اهلیتلو هرنوع اهل صنعت بولنور. شهرك اسکله‌سی اولان (طربزون) ه قدر یاپلمش منتظم شوسه‌سی اولدیغندن اهمیت تجاریه‌سی واردر. فقط هواسی قشین غایت صغوق اولوب محروقاتی آزدر. ارضرومك ایکی

اوچ ساعت بعدنده بعضیلری چلیکلی و بعضیلری کوکرتلی صولری حاوی ایلیجه وقاپلیجه‌لر اولوب بونلرك سزی وقاشنمه علتلرینه وعلل سائره‌یه منفعتلری مجرباتدندر .

ارزنجانه قصبه‌سی — (ازیرکان) اسمیله یاد ایدیلان بوقصبه مقر ولایت اولان (ارضروم)ك جانب غربیسنده و ٣٤ ساعت قدر بعدنده اطرفی طاغلر ایله محاط طقوز ساعت امتداد ایدن همنامی اولان بر اووه‌ده مبنیدر.

(ارزنجان) موقعنك اهمیتندن ناشی دردنجی اردوی همایونه مرکز اتخاذ ایدلدیکندن داخلنده قشله‌لر وابنیهٔ سائرهٔ عسکریه موجوددر .

قصبه‌نك اوکندن (فرات) نهری کچدیکی جهتله اراضیسنده هر نوع محصول یتیشور. یك چوق پاموق دخی حصوله کلور .

ارزنجانده (احرام)، (سجاده)، (حولی). (حمام طاقمی) ، (اوطه دوشمه‌سی)، (ایپلك الاجه‌سی) وقریه‌لرنده عجم شالنه مشابه برنوع شال نسج اولنور، تیمور وکموشه متعلق شیلر یاپیلور. نحاس معمولاتی دخی مرکز ولایته ومحال سائره‌یه کوندریلور. ارزنجانه ایکی ساعت مسافه‌ده کوکردلی و حرارتی معتدل بر قاپلیجه اولوب بعض امراضه نفعی واردر.

بایزید قصبه‌سی -- یلدیرم بایزید حضرتلری طرفندن بنا ایدیلان مذکور قصبه ارضرومك ٦٠ ساعت سمت شرقیسنده برطاغ اتکنده مبنی ومازغاللی بروج ایله محاطدر. قلعه‌سی دخی

مشهوردر . هواسی قشین صغوق ایسه‌ده یازین کوزلدر . اراضیسنده کلیتلو حبوبات ومیوه وسبزوات یتشور. نفس قصبه‌ده لوازمات ضروریه‌یه متعلق صنایع اوسته‌لری بولندیغی کبی قضا داخلنده دخی اعلا سجاده‌لك کچه وکرد حالیلری نسج واعمال اولنور. قصبه‌نك ایران وکورجستان ایله خیلی تجارتی واردر.

(آغری) طاغنك یاننده (کوچك آغری) طاغی اسمیله معروف بر طاغك اتکلرنده (طانباق) مغاره‌لری دینمکله مشهور غایت واسع متعدد مغاره‌لر موجوددر.

بایبورد قصبه‌سی — مقر ولایتك غربنده و ٢٥ ساعت بعدنده و (ارضروم) دن (طربزون) ه کیدن بیوك جاده اوزرنده‌در . (چوروح) صویی قصبه درونندن جریان ایتدیکی جهتله محصولات ارضیه‌سی برکتلودر.

(بایبورد) قضاسنده (کلیم)، (سجاده)، (اینجه چوراب)، (توزلق) اعمال اولنور. قصبه‌نك بر چاریك مسافه‌سنده غایت یاغلی جنسندن اوله‌رق کمور معدنی ظهور ایتمشدر.

حسن قلعه قصبه‌سی — ارضروم سنجاغنك حاوی اولدیغی (پاسینلر) قضاسنك اداره مرکزیدر. موقعی مقر ولایتك جهت شرقیه‌سنده و ٦ ساعت بعدنده و بیوك اووه‌نك اورته‌سنده وصرپ بر قیانك اتکنده‌در. (آراس) نهری توابعندن (پاسین) صویی قضایی اروا واسقا ایتمکده‌در.

قضا داخلنده نسج و اعمال ایدیلان (کلیم)، (سجاده)، (کچه)، (احرام)، (عادی شال) درون قضاده فروخت ایدلدیکی

کبی (ارضروم) شهری ایله جوار قضالره کوتوریلوب صاتیلور. مذکور قصبه‌نك کوکرد و تیمور معدنلرینی حاوی متعدد قاپلیجه‌لری واردر.

قضانك (کاللو) قریه‌سی جوارنده چیقار کیرج و (تورتان) قریه‌سنده ظهور ایدن آلچی طاشلری درون قضاده صرف اولندقدن فضله (ارضروم) ه کوتوریلوب فروخت ایدیلور. (آغا) قریه‌سی جوارنده چیقان (صال طاشی) و (قامیر) قریه‌سنده‌کی (قرمزی طاش) مشهور اولوب ابنیهٔ جسیمه‌ده استعمال اولنور.

جسامتی مشهور اولان (صوغانلی) طاغی اورمانندن حاصل اولان انواع کراسته وحطب وکمور مثللو لوازمات داخل قضاده صرف اولندقدن بشقه (ارضروم)، (بایزید) سنجاقلرینه نقل ایله صرف وفروخت اولنور.

کماخ قصبه‌سی — (ارزنجان) سنجاغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك غربنده و (فرات) نهری کنارنده کائن قدیم بر بلده‌در. (ارزنجان) ه دخی اوزاقلغی ٦ ساعتدر. قصبه‌نك اسکی بر قلعه‌سی وارضرومه کیدن بیوك پوسته یولی واردر. (کماخ) ایله (ارزنجان اووه‌سی) بیننده (کماخ بوغازی) اسمنده غایت طار وبر ساعت امتدادنده بر بوغاز موجوددر.

جدولده مذکور (دیادین)، (قره کلیسا)، (الشکرد)، (عنتاب) قضالری بایزید سنجاغی ملحقاتندندر.

﴿ وسطده واقع ولايات ﴾

﴿ بتليس ﴾

حدود — سكنه — محصولات ارضيه و صناعيه — صورت اداره — بلاد مشهوره احوالى.

حدود — ولايت مذكوره (وان) كولنك غربنده واقع اولەرق شرقنده (وان) وشمالنده (ارضروم)، غرب وجنوب غربيسنده (دياربكر) وجنوبنده (موصل) ولايتلرى كائندر.

سكنه — بتليس ولايتنك مقدار سكنەسى ٢٣٧,٣٩٢ قدرى اسلام اولەرق ٣٥١,٦٤٠ رادەسندەدر.

تعريفات طبيعيه — بو ولايتك ارضى طاغلقدر. باشلوجه طاغلرى سمت شماليده و(وان) ولايتى جهتنده (سبحان) و(وان) كولى غرب ساحلى قربنده (نمرود) [٣٣٠٠ مترو ارتفاع] و (ارضروم) ولايتى طرفنده (بنكول) اسملريله ياد ايديلان جبللردر. (آرارات) طاغى شعباتندن عد اولنان (بتليس) طاغلرينك مشهور تپەلرى دخى (حاندوش H'andosche) و (دارقوش) اسملريله بنامدر .

(بتليس) ولايتى داخلنده (بولانيق) قضاسنده (بولانيق)

و (آخلاط) قضاسنده ٤ ساعت محیطنده (نازك) كوللری بولندیغی كبی (جبل نمرود) شاهقه‌سنده دخی غایت انكین وسیاه بر كول موجوددر. بو كولك صوبی صیجاق اولوب درونده بر نوع سیاه وآغر و پارلاق طاشلر واردر. (نازك) كولنك صوبی دخی بر آیاق واسطه‌سیله (وان) كولنه آقمقده‌در.

محصولات ارضیه وصناعیه — ولایت مذكوره‌نك ارضی هرنقدر طاغلق ایسه‌ده حبوبات یتشدیرمكه صالحدر. طاغلرنده ایسه (مرمر) معدنلری واردر. (موش) جوارنده دخی (دكرمن طاشی) اعمال ایدرلر. ولایتك بزلری وایپك منسوجاتی و (بتلیس)، (سعرد) طرفلرینك شیاق وكلیم اعمالاتی مقبولدر.

— صورت اداره —

بتلیس ولایتی اداره خصوصنده (بتلیس)، (موش)، (سعرد)، (كنج) نامنده درت عدد متصرفلغه منقسمدر. مقر ولایتی (بتلیس) شهری اولوب حاوی اولدیغی سنجاقلردن (موش)، (سعرد) سنجاقلرینك مركز اداره‌لری همنامی اولان قصبه‌لردر. (كنج) سنجاغنك مقر اداره‌سی ایسه (چاپاقچور)در. مذكور سنجاقلری تشكیل ایدن قضا وقضا مركزلری آتیده‌كی جدولدن مستبان اولور.

بتلیس سنجاغی

ناحیه	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	آخلاط	=
١	خیزان	=
١	موتکی	=

موش سنجاغی

١	بولانیق	لیزه
١	ملازکرد	قلعه قریه‌سی
١	وارطو	کوم‌کوم
٣	صاسون	قولو

سعرد سنجاغی

ناحیه	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	شروان	=
١	آروه	=
١	غرزان	=
١	پرواری	=

کینج سنجاغی

٣	قولب	قابلجوز
١	جباقچور	چوه‌لی

— احوال بلاد مشهوره —

بتلیس شهری — (وان) کولنك ٦ ساعت جانب غرب جنوبیسنده و (شرقی دجله) نهری توابعندن (بتلیس) چایی کنارنده وطاغلر اتکنده مبنی و هواسی و منظره‌سی لطیف وتجارتکاه قدیم بر بلده‌در. درون شهرده اوفاق کوپریلر ایله کچیلور متعدد ایرماقلر موجوددر. خانه ودکانلرینك اکثریسی منفرد باغچه‌لر ایله محاطدر . (وان) کولنك جهت غربیه‌سنده (طاطوان) نامیله بنام بر اسکله‌سی واردر. بتلیسك حاصلاتی بو اسکله ایله نقل اولندیغی کبی (وان) دن دخی (بتلیس)ه میوه نوامتعه کلور.

قصبه‌نك باغچه‌لرنده نار آغاجلرینك کثرتبندنناشی نار حاصلاتی

زیاده‌در. بتلیس قضاسنده قرمزی وبیاض متین بزلر و (شیله) تعبیر اولنور بر نوع پانطوللق متاعلر نسج ایدیلور. اراضیسنده دخی انواع معادن موجود اولدیغی کبی بر نوع صاری ، سیاه ، قرمزی مرمر معدنلری بولنه‌رق اخراج واستعمال ایدرلر.

موسه قصبه‌سی — مقر ولایتك ١٢ ساعت غربنده و (مراد) چایی آیاقلرندن اولوب موش اووه‌سنی اروا ایدن (قره صو) نامنده‌کی چایك قربنده ولطیف بر تپه‌نك اطرافنده مبنیدر. قصبه‌نك ایام صیفده هواسی ایکی ماه قدر غایت صیجاق اولور ایسه‌ده عموماً لطیفدر.

اراضیسنده انواع حبوبات واوزوم ومیوه حصوله کلور. تجارتی دخی اهمیتلیدر . مذکور قصبه جسیم بر اووه‌یه ناظر اولوب جوانبی جبال متسلسله احاطه ایتمشدر . بو طاغلردن برنده برنوع سیاه وقرمزی طوپراق چیقوب اهالی بوطوپراقدن دستی، برداق وچوملك اعمال ایدرك استعمال وجوار قریه‌لرینه ایصال ایدرلر. نفس قصبه ایله بعض قریه‌لرنده چوقه‌یه مشابه بیاض ومائی متین شاللر وقرمزی وبیاض بزلر ویوندن کایم وکچه و امثالی امتعه نسج واعمال اولنور، درون قضا ومحال سائره‌ده صاتیلور .

سعرد قصبه‌سی — (سعرد) مقر ولایتك غرب جنوبیسنده و ١٦ ساعت بعدنده مرتفع طاغلر آره‌سنده و (دجله) نك (بهتان) نامنده بره آیاغی اوزرنده مبنی کوچك بر قصبه‌در. بو

قصبه‌نك هواسی لطیفدر. اهالیسی عرب وکرد لسانی تکلم ایدرلر. (سعرد) ك ارضی طاغلق اولدیغی جهتله اکثری حاصلات استرلر ایله نقل اولنور.

(سعرد) ه ملحق (شروان) قضاسنك رزاقی اوزومی وپکمزی مقبول ومشهوردر.

چاکلی کلیسا قصبه‌سی — کنج سنجاغنك اداره مرکزی اولان مذکور قصبه مقر ولایتك ١٨ ساعت قدر شمال غربیسنده کائندر. ایلك بهارده قوریلان پنایری مشهوردر.

آخلاط قصبه‌سی — بتلیس سنجاغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (وان) کولی کنارنده و (نمرود) طاغی اتکنده واقعدر. مرکز ولایته اولان بعدی دخی ٨ ساعتدر.

قصبه‌نك صنوغی زیاده ایسه‌ده محصولاتی چوقدر. (الما)، (جویز) کبی میوه محصولاتی کثیردر. آخلاطده نقشلی ومعتبر (کلیم)، (سجاده)، (کچه)، (چوراب) و(توزلق)، (الدیوان) اعمال وبین الاهالی استعمال اولنه‌رق خارجدن مشتریلرینه دخی فروخت اولنور.

ملازکرد قصبه‌سی — موش سنجاغی قضا مرکزلرندندر. بو قصبه مقر ولایتك سمت شمال شرقیسنده ومرکز لوایه ٢٠ ساعت مسافه‌ده واقعدر. منسوب اولدیغی قضایی (مراد) نهری اروا ایتمکده‌در. قضانك جنوب شرقیسنده (سبحان) طاغی بولنور.

﴿ دیاربکر ولایتی ﴾

حدود — سکنه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — دیاربکر ولایتی (بتلیس)، (حلب) ولایتلری بیننده واقع اولەرق جنوب شرقیسنده (موصل) ولایتی (زور) متصرفلغی وشمالنده (ارضروم) وشمال غربیسنده (معمورة العزیز) ولایتلری کائندر.

سکنه — ولایت مذکورەنك مقدار سکنەسی ٤٧٠,٠٠٠ قدر تخمین ایدلمکدەدر. بونلردن جزئی مقداری خیمەنشین کردلردن عبارتدر. نفوس موجوده ایچنده ٣٠٠,٠٠٠ قدری مسلمدر.

تعریفات طبیعیه — دیار بکر ولایتنك آراضیسی عمومیت اوزره طاغلق وعارضەلی اولوب (قرەجه طاغ) ایله (آشید)، (محراب) اسملرندەکی طاغلر باشلیجه طاغلریدر. بونلردن (قرەجه طاغ) (دیاربکر) ك جنوب غربیسنده برقوس تشکیل ایلمشدر. (آشید) طاغی ولایتك شرقنده و (محراب) طاغی ایسه غربنده واقعدر. (دجله)، (فرات) نهرلری دخی مذکور ولایتك انهارندن معدوددر. بونلردن (دجله) نهری ولایتك شمال و شرقندن و (فرات) نهری غربندن مرور ایتمکدەدر. (قوری چای) ایله (بطمان) صویی مذکور الاسم (دجله) نهرینك باشلوجه قوللرینی حاصل

ایتمشدر. (فرات) نهری قوللرندن (کوکصو) غربنده جریان ایتمکده و (خابور) نهرینك بر آیاغی دخی ولایت مذکوره داخلندن نبعان ایلمکده‌در. (کولجك) نامنده‌کی کول ایسه ولایتك شمال غربیسنده کائندر .

محصولات ارضیه وصناعیه — دیاربکر ولایتك هواسی یازین بك صیجاق ایسه‌ده صاغلمدر . آراضیسی اولدقجه منبت ومحصولدار اولوب (حبوبات) (پاموق) ، (اوزوم) ، (توتون) کلیتله حصوله کتورر . (دجله) نهری کنارلرنده دیار بکر تولالرینك یتشدیردیکی قاوٓن و قارپوزلر جسامتله معروفدر . معادندن دخی (قلای) ، (دمر) ، (باقر) معدنلری واردر . حتی (ارغنی) جهتنده باقر معدنلرینك الك کوزل طمرلری بولنور . دیاربکرك اورمانلری دخی مشهور ایسه‌ده اسباب نقلیه‌نك بولنه‌مامسندن اهالی یکده استفاده ایده‌مامکده‌در . (دیار بکر)ك (الاجه‌سی) مشهور وعجم‌شالنه مشابه (شاللری) و شام قماشی مثللو قماشلری مقبولدر . بو ولایتك اسکله‌لری غایت‌اوزاق اولدیغندن نقلیات اکثریا (دجله) اوزرنده کلکلر واسطه‌سیله اجرا اولنور .

— صورت اداره —

دیار بکر ولایتی اداره خصوصنده (دیاربکر) ، (ماردین)، (ارغنی) نامنده اوچ عدد سنجاغی حاویدر . مقر ولایتی (دیاز بکر) شهری اولوب (ماردین) ، (ارغنی) قصبه‌لری

سنجاق مرکزلریدر . مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر دخی بر وجه آتی جدولده کوسترلمشدر .

دیاربکر سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری
۳	سیورك	=
۳	سیلوان	مفارقین
۳	لیجه	=
۳	دیرك	=
۳	بشیری	=

ارغنی سنجاغی		
۳	پالو	=
۳	چرمیك	=

ماردین سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری
۲	نصیبین	=
۳	جزره	جزیرهٔ ابن عمر
۳	مدیات	=
۳	عوینه	=
۲	رأس العین	=

— احوال بلاد مشهوره —

دیاربکر شهری — بو شهر آسیای عثمانیه‌ده کائن بلاد مشهوره ومستحکمه‌دن بری اوله‌رق (دجله) نهرینك صاغ کنارنده مبنیدر . اطرافی ایکی قله‌لی بر سور ایله چورلمشدر . شهرك اشجار نفیسه یتشدیرر کوزل باغچه‌لری ومنتظم ومشهور جامعلری ومناره‌لری و چارشو وبازارلری واردر . خارجدن منظره‌سی پك کوزلدر . داخلاً سوقاقلری طار وخانه‌لری سیاه طاشدن معمولدر . هواسی دخی یازین زیاده صیجاق وقشین بالعکس صغوقدر . اهالیسنك مقداری دخی ۳۰,۰۰۰ قدری

مسلم اولەرق ٤٧,٠٠٠ رادەسندەدر . اهالئ مسلمەسنك قسم اعظمى ترکدر .

شهر مذکوردە ياسوق وايپك قماشلرينك انواعى وهرنوع مطبخ وسفرەيە متعلق باقر ادواتى ياپيلور .

ماردين قصبەسى — مقر ولايتك جنوب شرقيسندە و ٢١ ساعت بعدندە وکندى اسمى ايلە مسمى جبلك ذروەسندە (الجزيرە) قطعەسنك نقطۀ حاکمەسندە مبنى قديم بر بلدەدر .

(ماردين) قصبەسنك اعمالاتى (سختيان)، (بز) واخراجاتى ياموقدر . هواسى هرنقدر لطيف ايسەدە صويى آزدر .

ارغنى قصبەسى — (ارغنى معدنى) دخى دنيلان بو قصبە مقر ولايتك ١٦ ساعت سمت شمال غربيسندە غايت کوزل برموقعدە کائندر. قصبە اوکندن (دجلە) نهرى توابعندن همنامى اولان چاى جريان ايتمکدەدر. اوزرندە برکارکير و برقاچ اخشاب کوپريسى وبرچوق باغ و باغچەلرى واردر .

مذکور قصبەنك هواسى براز وخيمدر . طاغلرندە دخى کموش معدنى چوقدر . (ارغنى) نك باقر معدنى مشهوردر . حتى (محراب) طاغندە دخى مذکور معدندن خيلى ظهور ايتمکدەدر. بومعدن هجرتك ٦١٢ تاريخندە کشف اولنمش وجوهرى نحاس وکوکرت و تيموردن عبارت بولنمشدر .

(ارغنى) قضاسى داخلندە (ارغنى معدن) قصبەسندن بشقە بردە (ارغنى)قريەسى موجود وبوقريەنك هواسى لطيف

و باغ و باغچەلری مبذولدر . یازین تبدیل هوا ایچون تا دیار بکردن دخی کلانلر بولنور . قلعەسی داخلنده (ذو الکفل) علیه السلامك مقام عالیلری واردر . قلعه داخلندەکی صو صهرنجلرینك صوبی لذیذ وایام صیفده غایت صغوقدر .

سیلوانه قضاسی ــ دیار بکر سنجاغی قضالرندن اولوب مرکز ادارەسی (مفارقین) قصبەسیدر .

بو قصبه مقر ولایته ١٦ ساعت اوزاقدر . درون قصبەده آثار عتیقه چوقدر . بونلرك ایچنده مصنع بر بنا واردرکه اون ایکی پنجرەسی اولوب کونش مذکور پنجرەلرك هر برینه برر ساعت اورر یعنی صباحلین ساعت برده برنجی پنجرەیه وایکیده ایکنجی پنجرەیه و اون ایکیده اون ایکنجی پنجرەیه کونش اوردقدن صکره غروب شمس واقع اولور .

(سیلوان) قضاسی قسم شمالیسنده (سیلوان) طاغی واردر. بوطاغك جنوب اتکلرندن بر قاچ چای نبعان وجنوبه طوغری جریان ایدرك (دجله) نهرینه دوکیلور . بونلرك باشلوجەلری (پاموقلی صو)، (شلالەلی)، (بطمان) صولریدر. مذکور (بطمان) صویی اوزرندەکی کوپری شایان تماشا آثاردندر .

مقر ولایتك ١٨ ساعت بعد شمالیسنده کائن (لیجه) و ١٠ ساعت قدر جنوبنده واقع (دیرك) و ٢٠ ساعت غربنده بولنان (سیورك) قصبەلری دیار بکر سنجاغی ملحقاتندندر .

بونلردن (لیجه) و (سیورك) قصبەلرینك آثار عتیقەسی

چوق وباغ وباغچه‌لری مبذولدر. (سیوەرك) قصبه‌سنك خراب اولمش جسیم برقلعه‌سی واالیوم ایشلدلمکده بولنان زیرزمین حمامی واردر .

نصیبین قصبه‌سی ـــ ماردین سنجاغی قضا مرکزلرندندر . بوقصبه مقر ولایتك ۲۹ ساعت قدر جنوب شرقیسنده کائندر. (فرات) نهری توابعندن بری قصبه اوکندن جریان ایدر .

قصبه‌ایله (ماردین) آره‌سنده‌کی چولده (دارا) قریه‌سی واردر . بوقریه‌نك آثار عتیقه‌سی چوقدر .

جزره قصبه‌سی ـــ بوکا (جزیرهٔ ابن‌عمر) دیرلر . مذکور قصبه ماردین سنجاغی قضا مرکزلرندن اوله‌رق مقر ولایتك (ماردین) طریقی ایله ٥٤ ساعت جانب جنوب شرقیسنده و (دجله) نهری کنارنده‌در . قصبه‌نك اوکنده ونهر اوزرنده خراب و کارگیر برکوپری واردر . مذکور قصبه وقتیله خیلی معمور اولوب بر چوق ذواتك و خصوصیله مورخ مشهور (ابن اثیر) ك مسقط رأسیدر . فقط شمدیکی حالده هواسنك وخامتندن ناشی کوچك برقصبه حکمنه تنزل ایلمشدر. منسوب اولدیغی قضانك ۲۱۹ قریه‌سی و همان جمله‌سی مسلم اولمق اوزره ۳٥,۰۰۰ قدر اهالیسی واردر. آراضیسی منبت ومحصولدار اولوب حبوبات متنوعه وانواع میوه و (پاموق)، (توتون) حصوله کتورر.

(جزره) قضاسی شرقنده (جودی) نامنده ذروه‌لری اکثریا قار ایله مستور یوکسك برجبل موجوددر . بو جبل

(حضرت نوح) علیه السلامك طوفان زماننده كمیسنك ایلیشوب طوردیغی محل اولدیغی جهتله مشهور وحضرت مشارالیهك ذروهٔ جبلده بولنان مقام عالیلری زیارتكاهدر.

(عوینه Aviné)، (مدیات) قضالری (ماردین) سنجاغنك شمال شرقیسنه مصادفدر. بونلردن(عوینه) قضاسنی (دجله) نهرینه منصب اولان (كوكجه صو) اروا ایدر . (مدیات) قضاسنه ملحق اولان (حسنكیف) ناحیه‌سنك خانه‌لرینك اكثریسی طاشدن اویولمش متعدد اوطه‌لری حاویدر .

(پالو) ، (چرمیك) قصبه‌لری (ارغنی) سنجاغی ملحقاتندندر . بونلردن (پالو) قصبه‌سی باغ وباغچه ایله مزین ودرونی (فرات) نهری ایله ریاندر . قصبه‌نك نهر اوزرنده كوزل و متین بر كوپریسی و اوسنده یكپاره بر طاش اوزرنده محكم بر قلعه‌سی ودروننده بعض آثار عتیقه‌سی موجوددر .

(چرمیك) قصبه‌سنك اسكی برقلعه‌سی و باغ وباغچه‌لری وامراض جلدیه‌یه نافع ایلیجه‌سی واردر. یاز موسمنده مذكور ایلیجه‌یه بر چوق خلق طوپلاندیغله اهالئ قصبه بو یوزدن خیلی تجارت ایدر . (قزل چبوق) چایی دخی قضایی اروا ایدرك (فرات) نهرینه جریان ایتمكده‌در . (چرمیك) قضاسنك آراضیسی جزئی عارضه‌لی اولوب طوپراغی منبتدر . محصولاتی حبوبات متنوعه ایله انواع میوه‌دن عبارتدر . اوزومی دخی مشهوردر .

﴿ معمورة العزيز ولايتى ﴾

حدود — سكنه — محصولات ارضيه و صناعيه — صورت
اداره — بلاد مشهوره احوالى

حدود — آناطولىٔ شاهانه‌نك وسط ولايتلرندن اولان (معمورة العزيز) ولايتى شمالاً (ارضروم)، (سيواس) وشرقاً (ارضروم)، (ديار بكر)، وجنوباً (حلب) وغرباً (حلب)، (سيواس) ولايتلرى ايله محاط ومحدوددر .

سكنه — مذكور ولايتده ٤٣٠,٠٠٠ نفوس تخمين ايدلمكده‌در . بونفوسك ٣٩٠,٠٠٠ قدرى اسلامدر .

تعريفات طبيعيه — بوولايتده عشائر متمكنه‌نك يايلاقلرى اولان (صارى چيچك) طاغى ايله (كول طاغى) ، (الما) طاغى ، (بك طاغى) ، (آق طاغ) ، (نخودلى طاغ) و (مومشير) طاغى ايله (چتال تپه) واردر .

(مراد) ، (فرات) نهرلرى بوولايتده تلاقى ايتدكلرى جهتله مذكور نهرلر ايله توابعندن (چالتا) ، (قورى چاى) (طوخمه) (عربان) اسملرنده‌كى چايلر (معمورة العزيز) ولايتنى اسقا و احيا ايتمكده‌در .

(باش كول) ، (معدن كولى) بونلر (آق صو) واسطه‌سيله (جيحان) نهرينه صو ويررلر .

محصولات ارضيه وصناعيه — معمورة العزيز ولايتنك ارضى

ایکنجی درجه‌ده منبت اولوب حاصلات ارضیه‌سی (حنطه) ، (شعیر) ، (یوق) وبعض محللرنده (پرنج) وکلیتلو (اوزوم)، (قیصی)، (دود) در . میوه‌لری کثیر و (قاوون) ، (قارپوز) ی مبذولدر . (بکمز) ، (صوجق) ، (رچل) دخی اعمال اولنور . (آفیون) دخی چند سنه‌در حاصلات ارضیه‌سی صره‌سنه داخل اولمشدر . هر طرفده آری بسلنوب اکثر اهالی عسل اکلیله شکر استعمالنه اولقدر میل حاصل ایتمزلر .

ولایتك (کلیم) ، (سجاده) و (عبا) ، (شیاق) کبی شیلری وایپکدن معمول قماشلری معمولات صناعیه‌سندن معدوددر .

مذکورالاسامی (مراد)، (فرات) نهرلرینك معبرلرنده متعدد قایقلر ایشلمکده وبلدیه‌لر ایچون برخیلی واردات حصوله کتورمکده‌در . بو معبرلردن بری دیار بکرك ارغنی سنجاغنه مربوط (پالو) جوارنده ودیکری (درسم) ك (چارسنجاق) قصبه‌سی طرفنده واوچنجیسی (خربوت) ه التی ساعت مسافه‌ده اولان (آشوان) نامنده‌کی محلده ودردنجیسی (کبان معدنی) پیشکاهنده‌در . بونلردن بشقه چند محلده دخی سفینه ایشلمکده‌در .

ترکیبنده (قورشون) ، (کموش) ، (دمر) ، (باقر) بولنان (کبان) معدنی ولایت مذکوره داخلنده‌در .

— صورت اداره —

(معمورة العزيز) ولايتى اداره خصوصنده (معمورة‌-
عزيز) ، (ملاطيه) ، (درسم) سنجاقلرينه منقسمدر .
ز ولايتى (خربوط) شهرى اولوب (ملاطيه) سنجاغنك
ركز اداره‌سى (يكى ملاطيه) و (درسيم) سنجاغنك اداره
ركزى (خوزات) قصبه‌لريدر . (درسم) سنجاغى كرد
ائلى ايله مسكوندر . مذكور متصرفاقلرك حاوى اولديغى
ضالر دخى آتيده‌كى جدولده كوسترلمشدر .

معمورة العزيز سنجاغى		
صنفى	قضالر	مركز اداره‌لرى
٣	عربكير	=
٣	كبان معدنى	=
٣	اكين	=
٣	چمشكزك	=

ملاطيه سنجاغى		
٣	حصن منصور	آدى يمان
٣	بهسنى	=
٣	آقچه طاغ	آرغه (كوره‌جك)
—	[illegible]	=

درسم سنجاغى		
صنفى	قضالر	مركز اداره‌لرى
٣	اووه‌جك	=
٣	چمشكزك	=
٣	چارسنجاق	پرتاك
٣	مازكرد	=
٣	قزل كليسا	=

— احوال بلاد مشهوره —

ط شهرى — شهر مذكور استانبولك ٢١٥ ساعت

بعدنده ١٢٤٠ مترو ارتفاعی اولان بر تپه‌نك اوزرنده کائندر . دروننده ٢٦٧٥ قدر خانه و (حصن‌زیاد) نامیله برخراب قلعه واردر . جوامع و مدارس ومکاتب دخی کثیردر . شهرك یاز موسمنده هواسی معتدل و فقط ایام شتاده صغوغی شدتلودر . جوار شهرده دخی لطیف باغ و باغچه‌لر موجوددر .

(معمورة العزیز) قصبه‌سی دخی (خرپوط) لك منسوب اولدیغی قضا داخلنده وبرساعت مسافه‌سنده و بر اووه‌ده وبغداد جاده‌سی اوزرنده کائندر . بغداد جاده‌سنك اس الحرکاتی (صامسون) اسکله‌سیدر .

مذکور قصبه‌نك (معمورة العزیز) نامیله تسمیه‌سی دور عبدالعزیز خانیده محترق اولان دائرهٔ حکومتك مجدداً احیا وانشا اولنمسیدر . مذکور الاسم شهر وقصبه‌نك منسوب اولدیغی (معمورة العزیز) قضاسی داخلنده ٣٦٠ قریه موجود وبونلردن اکثریسی قصبه اطلاقنه لایقدر .

ملاطیه شهری — آناطولی شاهانه‌نك بلاد معروفه وقدیمه‌سندن اولوب (فرات) نهرینك صاغ جهتنده کنیش بر صحراده کائندر . آب وهواسی لطیفدر . مرکز ولایته اولان بعدی دخی ١٨ ساعتدر .

اشبو شهر (ملاطیه) سنجاغنك مرکزی اولمغله مشهور و(اسکی‌ملاطیه) نامیله معروف ایدی. مؤخراً دائرهٔ حکومت آقار صولری چوق و باغچه‌لری کوزل اولان (یکی ملاطیه)

اسمنی ویردکاری (ملاطیه) نك صیفیه‌سی بولنان (آسپوزی) دنیلان محله نقل ایدلمش اولدیغندن (ملاطیه) سنجاغنك اداره مرکزی شمدی (آسپوزی) قصبه‌سی بولنمشدر . اسکی شهرك ابنیهٔ جسیمه‌سی کوندن کونه خرابه میل ایدوب (آسپوزی) قصبه‌سی ایسه کسب معموریت ایدرك شهرقدیمه معادل اوله‌جق درجه‌یه کلمش اولدیغندن از بر مدت ایچنده خیلیجه جوامع شریفه وابنیهٔ سائره بنا ایدلمش ومنتظم سوقاقلر دخی میدانه کتورلمشدر. درون قصبه‌ده ایکی منارەلی یاپلمش اولان جامع شریف دخی (حمیدیه) نام عالیسی ایله یاد ایدلمکده‌در .

(ملاطیه) باغچه‌لرنده کماله کله‌جکی صره‌ده اوزرلرینه یاپشدیریلان اویولمش کاغدلر سببیله یازولی المالر حصوله کلور.

خوزات قصبه‌سی — مقر ولایتك ۱۲ ساعت سمت شمالیسنده طاغلق برمحلده کائندر . موقعنك اهمیتندن ناشی درسیم متصرفلغنه مرکز اتخاذ ایدلمشدر .

عربکیر قصبه‌سی — بوقصبه کندی اسمی ایله مسمی قضانك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ۱۹ ساعت سمت غربیٔ شمالیسنده و (سیواس) ولایتی حدودی جوارنده‌در . قصبه‌نك هواسی لطیف وصویی مبذولدر . ارضی دخی منبت و محصولدار اولوب هر درلو میوه یتشدیرر . اوزومی دخی مشهوردر .

(عربکیر) قصبه‌سنك عارضه‌لی بر یرده اولمسی حسبیله

خانه‌لری سیرك و باغ و باغچه‌لر ایله محـاط اولدیغندن خارجدن منظره‌سی بغایت دلنشیندر. مذکور خانه‌لرك طاملری اوزرینه بر نوع ماوی طوپراق فرش ایدرلر. بوطوپراق عادتا آلچی کبی طاملری تأثیر باراندن محافظه ایلر . (عربکیر) ك محصولاتی (خرپوت) و (ملاطیه) جهتلرینك حاصلات ارضیه‌سنه ترجیح اولنور .

اکین قصبه‌سی ــ (معمورة العزیز) سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن (اکین) قضاسنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٢٢ ساعت سمت شمال غربیسنده و (ارضروم) ولایتی حدودی جوارنده و(فرات) نهری صاغ جهتنده کائندر. قصبه‌نك آراضیسی طاشلق ایسه‌ده میاه جاریه‌سی چوق اولدیغندن باغچه‌لری کوزل ومیوه‌لری وخصوصیله دودی مشهوردر. قوریسی درسعادته بیله قوطیلر ایله کتورلمکده‌در . خانه‌لری مرتفع و کوزل اولوب طاش واخشـابدن معمول و اسـتانبولك خانه‌لرینه مشابهدر . قصبه‌نك هر نقدر قیش موسمی صغوق ایسـه‌ده موسم صیفده هواسی معتدلدر.

کبان معدنی قصبه‌سی ــ بو قصـبه (کموش معدنی) اسمیله دخی یاد اولنور. مذکور قصبه (معمورة العزیز) سنجاغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك ١٢ ساعت سمت غربیسنده و (فرات) نهری صاغ ساحلی قربنده کائندر. مذکور قصـبه معدن چیقاردقلری اثنـاده غایت معمور

واوچ بيك خانه‌یی جامع ايكن اليوم درتيوز خانه‌لی جسامتلو بر قريه هيئتنه تنزل ايتمشدر .

حصن منصور قصبه‌سی — (ملاطيه) نك ١٨ ساعت سمت جنوبيسنده و (فرات) نهری واديسنده واقعدر .

قصبه‌نك (حصن منصور) تسميه‌سنك سببی ايسه امويلرك صوكی اولان (مروان بن محمد) زماننده بو حصنك اعمارينه (منصور) نامنده بری مباشرت ايتمسيدر .

مذكور الاسم قصبه‌نك منسوب اولديغی قضانك اراضيسی (فرات) نهری واديسنه تابع بايرلردن عبارتدر . اداره مركزی اولان (آدی يمان) قريه‌سی قصبه‌نك ٩ ساعت بعدنده وهواسی وخيم اولان بر چول اورته‌سنده‌در .

كاهته قصبه‌سی ــ مذكور قصبه دخی (ملاطيه)نك ١٧ ساعت سمت شرقيسنده و (فرات) نهری واديسنده برجبل اتكنده‌در . بو قصبه‌نك هواسی وخيمدر . آناطولی شاهانه‌نك جبال مشهوره‌سندن اولان (الما) طاغی قصبه‌نك شمال طرفنده كائندر .

(اووه‌جق)، (چمشكزك)، (چارسنجاق)، (مازكرد) ، (قزل كليسا) ، قضالری درسم سنجاغنی تشكيل ايتمشلردر . (اووه‌جق) ك مركز ولايت اولان (معمورة العزيز) ه بعدی ١٨ و (چمشكزك) ك ١٠ و (چارسنجاق) ك مركزی اولان (پرتك) ك ٤ و (مازكرد) ك ١١ و (قزل كليسا) نك ١٩ ساعتدر .

﴿سیواس ولایتی﴾

حدود — سکنه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — (سیواس) ولایتی آناطولیٔ شاهانه‌نك وسط ولایتلرندن اوله‌رق شمالنده (طربزون) وشرقنده (ارضروم)، (معمورة‌العزیز) وجنوبنده (حلب)، (آطنه) وغربنده (انقره)، (قسطمونی) ولایتلری کائندر.

سکنه — ولایت مذکوره‌ده اکثریسی اسلام وباقیسی ملل مختلفه‌دن عبارت اوله‌رق ۹۵۰,۰۰۰ قدر نفوس واردر.

تعریفات طبیعیه — سیواس ولایتنده منبت وادیلر ومزروع یایلالر واورمانلی طاغلر واردر. بوطاغلردن (کنبد)، (قطران) طاغلری ولایتك سمت شمالیسنده و (طوشان)، (کوسه) طاغلری و (دوه‌جی) طاغی ایله (آق طاغ) شعباتندن اولان (نعلبند) طاغی غربنده و (خنزیر) طاغی ایله (بین‌بوغا) طاغی جنوبنده و (صاری چیچك)، طاغی وسمت شرقیسنده واقعدر. وسط ولایتده دخی (قره‌بل) [۳۲۸۰ مترو ارتفاع] (چاملی بل) نامنده‌کی جبللر ایله (توقاد) چاینه منبع اولان (کوسه) طاغی موجوددر.

مذکور الاسامی طاغلردن (طوشان) طاغی ایله (آماسیه) جوارینه قدر بر انحنای مخصوص ایله ممتد اولان (کوسه) طاغی

یننده‌کی اراضی‌یه (صولو اووه) تعبیر ایتدکاری مثللو (توقاد) ایله (زیله) قصبه‌سی آره‌سنده‌کی (قزل ایرمق) وادیسنه دخی (قاز اووه‌سی) تسمیه ایدرلر.

(سیواس) ولایتنی (قزل ایرمق)، (یشیل ایرمق) دنیلان نهرلر و (یشیل ایرمق) توابعندن (کلکیت) چایی اروا و احیا ایتمکده‌در.

محصولات ارضیه وصناعیه — سیواس ولایتنك اقلیمی لطیف وصحته نافع وطوپراغی عمومیتله منبتدر. ارضی هرنوع حبوبات ومیوه یتشدیرر. (آماسیه) جهتنك (الما)، (آرمود) ی ایله سائر میوه‌لری و بر نوع سرد بغدایی مشهوردر. (ایپك) (کنویر) محصولی دخی کثیردر. باقر معدنلرینك ده شهرتی واردر.

ولایت مذکوره‌نك صنایعی پك کیرو ایسه‌ده دباغ صنعتی ایلرو گیتمشدر. (آماسیه)، (توقاد)، (قره‌حصار) طرفلرنده (کلیم)، (شیاق)، (سجاده) کبی شیلر نسج اولنور. اخراجاتی (باقر)، (بال)، (ایپك) وسائره‌دن عبارتدر.

— صورت اداره —

سیواس ولایتی اداره خصوصنده (سیواس)، (آماسیه)، (توقاد)، (قره حصار شرقی) سنجاقلرینه تقسیم اولنمشدر. مرکز ولایتی (سیواس) شهری اولوب حاوی اولدیغی سنجاقلرك

مرکز اداره‌لری همنامی اولان قصبه‌لردر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر آتیده‌کی جدولده کوسترلمشدر.

سیواس سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	عزیزیه	=
٢	قوچکیری	زاره
٣	دیوریکی	=
٣	دارنده	=
٣	کورون	=
٣	تنوس	شهر قشله
٣	حافیك	قوچحصار
٣	ییلدیز ایلی	یکی خان
٣	بنیان حمید	صارمساقلی

اماسیه سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	مرزیفون (مرزیوان)	=
٣	کوپری	(وزیرکوپری)
٣	مجید اوزی	حاجی کویی
٣	لادیق	=
٣	حوضه	=
٣	کموش حاجی کویی	(معدن سیم)

توقاد سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	اربعه	هرك
٢	زیله	=
٣	نیکسار	=

قره حصار شرقی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	صو شهری	آندریاس
٣	حمیدیهٔ بالا	حمیدیه
٣	قویلحصار	میشارق
٣	الوجره	مسعودیه ـ زیل (قره چایر)

ـ احوال بلاد مشهوره ـ

سیواس شهری ـ شهر مذکور اسکله‌سی اولان (صامسون) لـ ٥٣ ساعت قدر جنوبنده و (قزل ایرمق) لـ صاغ

ساحلندن ایکی کیلومترو آچیغنده و ۱۳۰۰ مترو ارتفاعنده اولان یوکسک براووه‌ده طاغ اتکنده مبنیدر . (طاوره) صویی شهرك ایچندن مرور برله خانه‌لره صو ویردکدن صکره (قزل ایرمق) ه دوکیلور . مقدار نفوسی دخی ۴۰,۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولور . شهرك زقاقلری طار وغیر منتظم و ابنیه‌سی سیاه کرپیجدن معمولدر. فقط (صامسون)، (اونیه) اسکله‌لرینه قدر منتظم برشوسه‌سی موجوددر. سیواسك (صامسون)ه اولان بعدی ۴۸ و (اونیه) یه اولان مسافه‌سی ۴۷ ساعتدر. درون شهرده صوم مرمردن بنا اولنمش بر جامع شریف و بر خان و برحمام واردر. صنایع وتجارتی آزایسه‌ده زنکین باقرمعدنلری بولنور . ایران وخراسان خالیلرینه مشابه خالی دخی نسج واعمال ایدیلور. اهالیسنك آت تربیه‌سنده ملکه‌لری واردر . اغنام وحیوان رعی اولنور مرعالریده نادر دکلدر.

آماسیه قصبه‌سی — مقر ولایتك شمال غربیسنده ۳۶ ساعت بعدنده ایکی طرفی قیالر ایله محاط بر وادیده کائندر . اسکله‌سی اولان (صامسون) ه مسافه‌سی ۲۲ ساعتدر. (یشیل ایرمق) قصبه‌نك وسطندن مرور ایدر ، جوارنده‌کی اراضی و باغ وباغچه‌لری‌اروا ایلر. درون قصبه‌ده بیوك ومصنع برجامع‌شریف ایله برمدرسه ونهر اوزرنده ایکی کوزل کوپری موجود در . (آماسیه) نك حوالیسنده غایت کوزل میوه باغچه‌لری واردر . اهالی اوقات کثیره‌سنی اورالرده‌کی خانه‌لرنده امرار ایدرلر.

قصبه‌نك (مسکت الماسی)، (چیچك بامیه‌سی) مشهور اولوب بونلر محال سائره‌یه دخی نقل وفروخت اولنور.

توقاد قصبه‌سی — مقر ولایتك ١٨ ساعت بعد شمالیسنده (توقاد) صوبی صول ساحلنده برطاغ اوزرینه مبنی واطرافی بر سور ایله محاط جمعیتلو بر بلده‌در.

قصبه‌نك آب وهواسی لطیف وباغ وباغچه‌لری کثیر ومنظره‌سی کوزلدر. ایپك منسوجاتی رواجلودر. ارغنی معدن همایونندن کلان باقر معدنلری توقاتده قلع وازابه ایدیلور.

قره حصار شرقی قصبه‌سی — بوکا (شابین قره‌حصاری) دخی دینور. بو قصبه مقر ولایت اولان (سیواس)ك شمال شرقیسنده ٣٢ ساعت بعدنده و (کلکیت) چایی وادیسنده‌در. اسکله‌سی اولان (کیره‌سون) قصبه‌سنه اوزاقلغی ٢٤ ساعتدر. قصبه‌نك یوندن قماشلر طوقومق ایچون دستکاهلری واردر. (قره‌حصار)ك جانب شرقیسنده اشجار مثمره‌یی حاوی باغچه‌لر واطرافنده (شاب) معدنلری ایله معادن سائره‌یی مشتمل طاغلر واردر. جوار قصبه‌ده دخی امرای اسکندرك صوك محاربه‌سی ایله مشهور اولان (ایپسوس) خرابه‌سی موجوددر.

عزیزیه قصبه‌سی — سیواس لواسنك قضا مرکزلرندن اوله‌رق مقر ولایتك سمت جنوب غربیسنده ٢٩ ساعت بعدنده وکچی طاغنك اتکنده‌در. (عزیزیه) قصبه‌سی اولدقجه معموردر. منسوب اولدیغی قضایی (سیحان) نهری توابعندن (صماتی) چایی

اروا ایدر. داخل قضاده جسیم اورمانلر واردر. (کچی) طاغی، (خنزیر) طاغی، (بیك بوغا) طاغی، (صوغان) طاغی دخی قضا داخلنده امتداد ایدر .

قوچکیری قضاسی — سیواس لواسنك شمال شرقیسنده بولنه‌رق مرکز اداره‌سی (زارا) قصبه‌سیدر . بو قصبه‌نك سیواسه اولان بعدی ۱۲ ساعتدر.

قضانك اورمانلرندن قطع اولنان کراسته (قزل ایرمق) واسطه‌سیله (سیواس) ه نقل وفروخت اولنور.

دیوریك قصبه‌سی — سیواسك ۲٤ ساعت شرقنده همنامی اولان قضانك مرکزیدر . مذکور قصبه اطرافی طاغلر ایله محاط واسع بر وادیده واقعدر . درونده دخی (یما) طاغندن نبعان ایدن برچای جریان ایتمکده‌در. قصبه‌نك خراب برقلعه‌سی و بزطوقونور خیلوجه دستکاهی واردر . هواسی دخی کوزلدر.

دارنده قصبه‌سی — سیواس سنجاغی قضا مرکزلرندن اوله‌رق مقر ولایتك ۳۰ ساعت جنوبنده کائندر . منسوب اولدیغی قضایی (طوخمه) صویی اروا ایتمکده‌در . قصبه‌نك خرابه یوزطوتمش مصنع برقلعه‌سی و ۳۰۰ قدر دکان و ۲ خان و ۲ حمامی ومدرسه‌لری ایله برکتبخانه‌سی واردر .

تنوس قضاسی — سیواسك سمت جنوبیسنده‌در . مقر اداره‌سی (شهر قشله) نامنده‌کی قصبه‌در . بوقصبه‌نك مرکز

ولایته اولان بعدی ۱۲ ساعتدر . (خنزیر) طاغلری دخی بوقضا داخلنده بولنه‌رق جنوبه طوغری ممتد اولمشدر . (قزل ایرمق) توابعندن (آق صو) نامنده‌کی چای اراضیسنی اروا واحیا ایتمکده‌در. اودون وکراسته قطع اولنور خیلی اورمانلری دخی واردر. مرعالری دخی نادر دکلدر.

مرزیفون قصبه‌سی — (مرزیوان) دیدکلری (مرزیفون) قصبه‌سی آماسیه سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك شمال غربیسنده ٤٤ ساعت بعدنده‌در . درون قصبه‌ده آثار عتیقه‌دن بر جامع شریف وبر حمام واردر . قضانك یون منسوجاتی مرغوبدر .

کوپری قصبه‌سی — بوکا (وزیرکوپری) دیرلر . بوقصبه آماسیه سنجاغی قضا مرکزلرندن اوله‌رق مقر ولایتك سمت شمال غربیسنده واقعدر . (آماسیه) یه دخی ۱۲ ساعتده کیدیلور یولی واردر . منسوب اولدیغی قضا (قسطمونی) ولایتی حدودینه قدر امتداد ایدر . مذکور قصبه سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یه خدمات فوق العاده‌لری سبق ایدن کوپریلی خاندانك وطنی بولنمسی حسبیله معروفدر .

اربعه قضاسی — توقاد سنجاغی ملحقاتندندر . مرکز اداره‌سی (هرك = ایرك) نامنده‌کی قصبه اولوب توقاده ۱۲ ساعت اوزاقدر . (کلکیت = کرملی) چایی منسوب اولدیغی

قضاسی اروا ایدر . اراضیسنك اكثری یرلری طاغلق ایسه‌ده دوز و منبت محللریده واردر . اورمانلرندن دخی اهالی خیلی انتفاع ایلمكده‌در.

صو شهری قضاسی — قره حصار شرقی سنجاغنه مربوط اوله‌رق مركز لوانك سمت جنوبیسنده كائندر . اراضیسی طاغلقدر. (قزل طاغ) باشلوجه طاغلرندن معدوددر. حتی سیواس سنجاغی جهتنده‌كی طاغلر (كلكیت) وادیسنی (قزیل ایرمق) توابعندن تفریق ایتمكده‌در . اداره مركزی (آندریاس) اسمنده‌كی قصبه‌در . بوقصبه (قره حصار)ك ٨ ساعت غربنده‌در . قضانك ایپلك چتاریسی مرغوبدر .

حمیدیهٔ بالا قضاسی — بودخی قره‌حصار شرقی سنجاغی ملحقاتندن اوله‌رق مركز اداره‌سی مقدما (میلاس) اسمیله یاد ایدیلان (حمیدیه) قصبه‌سیدر. بوقصبه‌نك مركز لوایه اولان بعدی ١٦ ساعتدر. قضانك مصنوعاتی (عبا) ، (چوراب) كبی شیلردر . اورمانلری دخی چوق ایسه‌ده ساحلدن اوزاق اولدیغندن كراسته اخراج اولنه‌مامقده‌در .

﴿ آنقره ولایتی ﴾

حدود — سکنه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آناطولی شاهانه‌نك وسط ولایاتندن بری اولان (آنقره) ولایتی (سیواس) ، (خداوندکار) ولایتلری بیننده و (قسطمونی) ، (قونیه) ولایتلری آره‌سنده واقعدر. ولایتك شمال غربیسنده (ازمید) متصرفلغی و جنوب شرقیسنده (آطنه) ولایتی کائندر.

سکنه — آنقره ولایتنك مقدار سکنه‌سی ٨٣٠,٠٠٠ اسلام و متباقیسی ملل سائره‌دن عبارت اولمق اوزره ٨٥٠,٠٠٠ قدر نفوس ذکور و اناث تخمین ایدلمکده‌در.

تعریفات طبیعیه — ولایت مذکوره‌نك سمت شمالیسنده و «قسطمونی» ولایتی ایله اولان حدودی اوزرنده (ایشیق)، (آلاطاغ) (قوش طاغی) نامنده‌کی جبال بولندیغی کبی «سیواس» ولایتی جهتنده (قرق دلیم) و معدنی ایله مشهور (آق طاغ) و «قونیه» ولایتی حدودی جوارنده و (پاشاطاغی)، (قره‌جه‌طاغ) و (قیصریه) قربنده اوچ تپه‌دن متشکل و ذروه‌سی قار ایله مستور (ارجیاس) طاغی و (یوزغاد) ایله (قیرشهری) آره‌سنده (چیچك) ، (بوزوق) طاغلری و (آنقره) نك جنوب سمتلرنده (الما) و (قرتال) طاغلری و (آیاش) ، (آنقره)،

(بيان آباد) قصبه‌لرى آراسنده طقوز درلو طوپراغى بولنان (صارى بل) طاغى واردر. فقط ولايتك مذكور الاسامى (آق طاغ) و (آلاطاغ) حواليسندن ماعدا اولان محللرى عموميتله آغاجدن عاريدر. خصوصيله (حايمانه) يايلاسنده برتك آغاجه بيله تصادف اولنمز.

ولايت مذكوره (سقاريه) ، (قزل ايرمق) اسملرنده‌كى نهرلرك مجراى وسطالرينه مالكدر. بونلردن (سقاريه) نهرينك (آنقره) صويى و (پورسوق) صوينك قسم اسفلى و (قزل ايرمق) ك (دليجه) چايى ولايتك باشلوجه نهرلرندن معدوددر.

محصولات ارضيه وصناعيه — آنقره ولايتنك هواسى كوزل واراضيسى فوق‌العاده محصولدار ومنبت اولوب سكنۀ ولايتدن اكثريسى زراعت وفلاحتله مشغول اولدقلرندن هرنوع حبوبات وافيون وجهرى وميوه يتشديرر. (ايپك)، (پاموق) محصولاتى مشهور و(تفتيك) تعبير اولنور كچيلرى (آنقره كچيلرى) ناميله معروف ومرغوبدر .

محصولات صناعيه‌سى دخى تفتيكدن معمول قاليچه‌لر و (انكورى صوفى) ناميله تسميه ايديلان صوف وكشمير شالنه مشابه شاللر و (عبا)، (سجاده) وامثالى شيلردن عبارتدر. (آنقره) نك (يوزغاد) سنجاغنده كزن عشيرتلر طرفندن دخى كرد جنسندن برخيلى باركير يتشديريلور .

— صورت اداره —

انقره ولایتی اداره خصوصنده (آنقره)، (قیر شهری)، (یوزغاد)، (قیصریه)، (چوروم) اسملرنده بش عدد سنجاغه تقسیم اولنمشدر. مقر ولایتی (آنقره = انکوری) شهری اولوب حاوی اولدیغی سنجاقلرك مرکز اداره‌لری همنامی اولان قصبه‌لردر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر آتیده‌کی جدولده کوسترلمشدر.

انقره سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	آیاش	=
٢	بکبازاری	=
٢	سفریحصار	=
٢	نعللو خان	=
٢	حیمانه	یبان حمامی
٣	بالا حصار	قره ەلی
٣	زیر	استانوس
٣	جبق آباد	چبق اووه
٣	یبان آباد	حاجی یوزغاد
٣	میخالیج جق	قویوجق
٣	قلعه‌جك	کسکین قلعه‌جق

قیصریه سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	دوه‌لو	اوه‌رك
٣	اینجه صو	=

قیر شهر سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	کسکین	دنك معدن
٣	مجیدیه (چیچك طاغی	بویالق
٣	آوانوس	=

یوزغاد ویا بوزاوق سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	آق طاغ معدنی	معدن
٣	بوغازلیان	اوزونلی

چوروم سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	عثمانجق	=
٣	اسکلیب	=
٣	سنغولی	=

— احوال بلاد مشهوره —

آنقره شهرى — بوكا السنهٔ ناسده (انكورى) ديرلر. بو شهر بر تپه‌نك اتكنده مبنى واطرافى بر سور وقلعه ايله چورلمش تجارتكاه بر بلده‌در . شهرك هواسى كوزل و شمال و غرب وجنوب جهتلرى انواع اشجار مثمره‌يى حاوى باغ و باغچه‌لر ايله مزين اولوب زقاقلرى كنيش و قالديرملرى منتظمدر . مذكور باغلرده انواع آرمود و الما وجويز چمنده ويشنه‌لر يتيشير. غايت بياض و رايحه‌لى بالى دخى واردر. درون شهرده آثار عتيقه‌دن اوله‌رق ايكى هيكل موجوددر. (حاجى بيرام ولى) حضرتلرينك تربهٔ منوره‌لرى دخى اورا‌ده‌در.

(آنقره) نك شمال‌جهتنده يكرمى دقيقه بعدنده برى برينه ملاصق ايكى باب قشلهٔ همايون وايكيسنك آره‌سنده بر باب حمام واردر.

(آنقره) ده بولنان (اولوجق) ، (اوكسوزجه) ، (جبه‌جه) صولرى لذت وصافيتجه برنجى درجه‌ده‌در. (الما) طاغندن (آت بازارى) موقعنه اجرا ايديلان ماء لذيذ (آنقره) شهرينى احيا ايتمكده‌در .

(آنقره) شهرنده تفتيكدن غايت اينجه ونفيس قادين واركك چورابى والديونلرى ايله بيون شالى وقاريوله اورتولرى وسجاده وقادين وچوجقلره مخصوص چاكت وسائره نسج اولنمقده‌در .

(آنقره) نك صـوفی دخی مشهوردر . بوصـوفلر دستکاهلر واسطه‌سیله وجوده کلور .

(آنقره) ده کیل معدنی واردر. بومعدن صابون کبی استعمال اولنور .

قیرشهری قصبه‌سی — مقر ولایتـك جنوب شرقیسـنده و ۳۳ سـاعت بعدنده و (قزل ایرمق) توابعندن (قلیجلی) صوی کنارنده‌در . قصبه‌نك اطرافی باغلق وهواسی لطیفدر . (قیر شهری) قصبه‌سـنك جهت شمالیه‌سنده‌کی باغلره (اوز) وغرب طرفنده‌کیلره (چقور چایر) دیرلر . بوباغلرده اشجار مثمره‌نك انواعی واردر . قصبه اهالیسی یاز کونلرینی مذکور باغلرده امرار ایدرلر . قصبه‌نك چارشوسـنده اللی قدر دکانی مشتمل کارکیر وعتیق برباب بدستان موجوددر . (جاجه بك جامعی) دینمکله معروف مصنع وکارکیر جامع شریف مذکور چارشویه قریبدر .

قصبه‌یه برچاریك ساعت محلده کائن (تربه) نامیله معروف اولان قاپلیجه‌نك صویی عندالاطبا (ویشی) صویی کبی نافعدر. ایکی ساعت مسـافه‌ده بولنان (قره قورت حمامی) اسمنده‌کی قاپلیجه‌نك صویی دخی عوارض داخلیه‌یه پك زیاده منفعت بخش ایتمکده اولدیغنـدن اوراده زوارك اسـکاننه مخصوص بر خان یاپلمشدر.

قصبه‌یه منسوب قریه‌لرده منقش وغیر منقش (سجاده) ،

(قاليچه) ، (اوطه دوشه‌مه‌لری) و (قپو پرده‌لری) و قنبه وصنداليه ويصديق يوزلری واورته بوی كليم و چوال و هكبه اعمال اولنور .

(قير شهری) قضاسنك (مجور) ، (حاجی بكتاش) ناحيه‌لری مشهوردر . (حاجی بكتاش) ناحيه‌سنده غايت مجلا برنوع بلغمی طاشدن اعلا يازی وسيغاره طاقملری واوروپانك هرنوع برداق وكاسه‌لرينه تقليداً غايت مصنع صو برداقلری وچوربا كاسه‌لری وبيضی الشكل بيوك وقپاقلی طباقلر وماصه طاشلری وشمعدانلر اعمال ايدلمكده اولوب بونلر هرطرفده فوق العاده مظهر رغبت اولمقده‌در . مماحه‌سی دخی معروفدر .

بوزغاد قصبه‌سی — ولايتك شرق جنوبيسنده و(آنقره)يه ٣٦ ساعت مسافه‌ده و (دليجه) صوبی توابعندن بری كنارنده كائندر. قصبه‌نك هواسی لطيف وخانه‌لری اولدقجه منتظم واسواق و بازاری معمور و(جامع كبير) ناميله ياد ايديلان جامعی بغايت رعنا وبی‌نظيردر. حكومته مخصوص اولان قوناق دخی سكسان اوطه‌يی مشتملدر. (شكر پيكاری) ، (صغوق اولوق) نامنده‌كی صولری غايت لذيذ و لطيفدر . اطرافنی چاملق احاطه ايتمش اولان (صغوق اولوق) دنيلان موقع دخی (يوزغاد) ك الك هوادار يريدر . (يوزغاد) قصبه‌سنده حزيران ابتداسندن تموزك بشنه قدر (كهنه پنايری) ناميله كشاد ايديلان بازار پك رواجليدر .

قیصریه شهری — مقر ولایتك ٦٥ ساعت قدر جنوب شرقیسندهو (ارجیاس) طاغنك اتکندهو کنیش براووهده واقعدر. قیصریه قربنده (قزل ایرمق) توابعندن (قرهصو) نامندهکی چای جریان ایتمکدهدر. شهرك اسکی قلعه دیدکلری سوری خراب ایسهده ایچ قلعهسی الحالة هذه معمور واطرافی باغ وباغچهلر ایله محاطدر. اهالیٔ قصبه ایام صیفده اکثریتله مذکور باغ وباغچهلره نقل ایله یاز موسمنی اورادہ امرار ایدرلر. مذکور قصبهنك هواسی غایت لطیف و (ارجیاس) طاغندن نبعان ایدن صولری ایسه فوق العاده براق ولذیذدر. درون شهرده سلطان محمود خان ثانینك احیا کردهسی اولان جامع شریف موجوددر. بوندن بشقه سواری قشلهسی ومنتظم چارشو و بدستان ومتعدد خانوطلبهٔ علومك تحصیلنه مخصوص مدرسهلر ومکتبلر ومغازهلر واردر.

(قیصریه) شهری ۵۰,۰۰۰ نفوسلی محل تجارت بربلده اولوب باشلوجه تجارتی قالیچه ومنسوجات قطنیه و بصدیرمه یوزندندر. (جیجیم) تعبیر اولنان بر نوع اینجه کلیملری دخی نفاست ولطافتده بی‌نظیردر. (قیصریه) نك طوپراغنده اکثریتله کهرچله معدنی بولنور. شهره التی ساعت مسافهده واقع (سازلق) دنیلان محلده آجی ومسهل بر نوع معدن صویی نبعان ایدر. (یالکزکوز) تعبیر اولنور. قاپلیجه دخی کذا شهره ٦ ساعت مسافهدهدر.

چوروم قصبه‌سی — مذكور قصبه سنجاق مركزی اوله‌رق مقر ولايتك ٥٤ ساعت شرق شماليسنده و دوز بر اووه‌ده و (يشيل ايرمق) توابعندن (چكه‌رك) صوينه دوكيلان بر ايرمق كنارنده‌در .

(چوروم)ك اطراف ونواحيسی اوفاق طاغلر وتپه‌لر ايله محاط اولديغی حسبيله هواسی جيد ومنظره‌سی لطيفدر. باغ وباغچه‌لرنده هر نوع اشجار وفواكه مبذول بر صورتده يتشمكده‌در. قصبه‌نك اسكی بر قلعه‌سی و قلعه درونده يكرمی خانه‌يی مشتمل برده قلعه محله‌سی ويكرمی دقيقه خارجنده ويوزغاد جاده‌سنده مكمل بر باب قشله‌سی واردر. (چوروم) اهاليسی قرمزی وسياه سختيان اعمال ايدرلر وجهری يوزندن دخی مستفيد اولورلر.

آياشه قصبه‌سی — (آنقره) سنجاغنی تشكيل ايدن قضالردن برينك اداره مركزی اوله‌رق مقر ولايتك ٩ ساعت شمال غربيسنده ودرسعادت جاده‌سی اوزرنده وايكی طاغك آره‌سنده و (سقاريه) نهری توابعندن بری كنارنده كائندر . درون قصبه‌ده و (قره قيا) محله‌سنده كاركير ومعمور وامراض جلديه‌يی دافع وتزييد قوای بدنيه‌يه نافع چليكلی بر قاپليجه واردر. قصبه‌يه بر ساعت مسافه‌ده واقع (الحان) قريه‌سندن نبعان ايدن صو آغزلره سولوك ياپشان انسان وحيوانه ايچريلور ايسه درحال سولوكاری دوشورمك خاصه‌سنه مالكدر.

بكبازاری قصبه‌سی — بودخی (آنقره) سنجاغی قضا مركز-

لرندن بری اوله‌رق ‹قر ولایتك غربنده و ١٦ ساعت بعدنده وبرتپه اوزرنده‌دز. بکبازارینك میوه‌سی وخصوصیله بالی‌وقاوونی مشهوردر. قضـا داخلنده جاری (کیرمیر) صـوبی بکبازاری اووه‌سـنه اوغرایه‌رق چفتلکات و پرنجلکلری اسـقا وقاوون بوستانلرینی اروا ایتمکده‌در.

قصبه‌یه اوچ ساعت مسافه‌ده واقع (قزل سرای) قریه‌سنده جد آل عثمان اولان (کوندزالب)‌ك مرقد شریفلری موجوددر.

کذا قصبه‌یه برساعت مسافه‌ده (ویشی) صوینه فائق وطعمی لطیف بر معدن صوبی بولندیغی کبی قضایه ایکی ساعت مسافه‌ده دخی (ایچمه‌جه) و (طوتلی حمام) تعبیر اولنان قاپلیجه‌لر واردر.

(بکبازاری) قصبه‌سنك ٦ ساعت بعدنده (میخالیج) قریه‌سنده چیقان (کیل) صابون یرینه قوللانیلور.

(بکبازاری) قصبه‌سنده بروسه حولیلرینه مشـابه صورتده (قرمزی آلاجه)، (بیاض حولیلر) و آیدین کاری (آلاجه‌لر) وطوسیه منسوجاتنه مشابه یوندن (قوشاق)، عادی کلیملر نسج واعمال اولنمقده‌در.

(بکبازاری) ایله (آیاش) آره‌سنده وبکبازارینه ایکی ساعت مسافه‌ده (کیرمیر) نهری اوزرنده اون کوزلی (کوملکسز کوپریسی) نامیله کبیر برکوپری‌ایله اوزرنده ایکی اوطه والتنده بر دربنـدجی اوطه‌سی و بر کبیر آخور انشـا اولنمش اولان (کوملکسز دربندی) وکذا بکبازارینه ایکی سـاعت مسافه‌ده

و (يورك) و (سفرى حصار) ميانده وقاون اووسنده (تقصير كوپريسى) ناميله ديكر بر كوپرى موجوددر.

نعللو خانه قصبه‌سى — (آنقره) لواسنك قضا مركزلرندن بريدر. بوقصبه (آنقره) نك ٢٧ ساعت مسافه‌سنده وايكى طاغ آره‌سنده ودرسعادت جاده‌سى اوزرنده‌در. (سقاريه) نهرى توابعندن اولان (نعللو خان) چايى قصبه‌نك باغ وباغچه‌لرينى وپرنج تارلالرينى احيا ايدر.

حايمانه قضاسى — (آنقره) سنجاغنك قضالرندن برينى تشكيل ايدن (حايمانه) قضاسى (حايمانه اووه‌سى) دنيلان محلدن عبارتدر. مذكور اووه ايسه (قزل ايرمق) ، (سقاريه) نهرلرى بيننده بولنه‌رق (آنقره) شهرى ايله (سفريحصار) جوارلرندن (قونيه) ولايتى حدودينه قدر ممتد اولور . بو اووه‌ده هواسنك لطافتى وطوپراغنك قوۀ انباتيه‌سى جهتيله كرد عشيرتلرى ايام صيفده چادرلرينى قوره‌رق حيوانلرينى رعى ايدرلر. مذكور قضانك اداره مركزى اولان (يبان حمامى) قصبه‌سى مقر ولايتك جانب جنوب غربيسنده و ١٢ ساعت بعد ومسافه سنده‌در .

قصبه‌نك كوكرد معدنلى حمامى مشهور اولوب حزيران و آغستوس آيلرنده شيش وصيزى كبى علتلرى اولانلر مراجعت ايتدكلرنده فائده‌مند اولورلر.

(حايمانه) قضاسنده (كاليم)، (سجاده)، (خالى)، (چوال)

و (چوراب) و قیلدن بر نوع کرد چادری نسج و اعمال ایدلمکده‌در.

چبوق آباد قصبه‌سی — آنقره سنجاغی ملحقاتندندر. مذکور قصبه مقر ولایتك ٨ ساعت شمال شرقیسنده و (چبق) صویننا منصب اولان بر چای کنارنده‌در. (چبق آباد) قصبه‌سی (یلدیرم بایزید خان) حضرتلرینك (تیمورلنك) ایله ایتدیکی محاربه‌نك محل وقوعی اولدیغی جهتله مشهوردر

منسوب اولدیغی قضانك سمت شمالیسنده (آیدوس) اسمنده بر طاغ واردر . بو طاغ بر جهتدن مرکزه مربوط قر(ه بازار) ناحیه‌سنك (ایشیق) طاغنه ودیکر جهتدن (یباز آباد)ك (سمر اوزی)، (یلدیرم) طاغلرینه التصاق کسب ایتمشدر. (آیدوس) طاغنك جهات مختلفه‌سندن نبعان ایدن صولر قصبه‌نك جانب شمالیسنده جریان ایدن (چبق) چاینی حصوله کتورمشدر .

(کسکین) ، (مجیدیه)، (آوانوس) قضالری (قیرشهری) لواسنه مربوطدر. بونلردن (کسکین) قضاسنه (دنك معدنی Denek Madene) و (مجیدیه) نام دیکرله (چیچك طاغی قضاسنه (بویالق) و (آوانوس) قضاسنه (آوانوس) قصبه‌لری مرکز اولمشدر. مذکور قصبه‌لردن (دنك معدنی) (قیرشهری) قصبه‌سنه ١٤ و (چیچك طاغی) قصبه‌سی ٨ ساعت اوزاقدر.

(کسکین) قضاسنك حاوی اولدیغی قرانك کافه‌سنده بك

چوق باغ وباغچه موجود اولوب بو باغچه‌لرده اشجار مثمره وغير مثمره‌نك انواعی وباغلرنده اوزوملك بر قاچ جنسی پك نفيس و مبذول بر صورتده يتشديكندن قضا اهاليسی محصولات مذكوره‌يی (يوزغاد)، (كنغری) كبی جوار محللره نقل ايله بو يوزدن بر خيلی انتفاع ايتمكده‌در.

(آوانوس) قضاسنده لوله چامورندن غايت كوزل واينجه بارداق، صو دستيسی و بوكا مماثل سائر اوانیٔ ترابيه اعمال اولنور.

مذكور الاسم (آوانوس) قصبه‌سی دخی (اركوب) طريقی اوزرنده وقزل ايرمغك كچيد موقعنده بولنمق ملابسه‌سيله پك كثرتلی بولنان مارين وعابرينه بر توقفگاهدر.

(دوه‌لو)، (اينجه صو) قصبه‌لری — (قيصريه) سنجاغی ملحقاتی اولوب همنامی اولان قضالرك اداره مركزلريدر. بونلردن (دوه‌لو) قصبه‌سی مركز لوايه ٧ وديكری ٦ ساعت بعدومسافه‌ده كائندر.

اسكليب قصبه‌سی — كندی اسمنده‌كی قضانك مركز اداره‌سی اوله‌رق مقر ولايتك جنوب شرقيسنده ٢٤ ساعت بعدنده كائندر. مذكور قصبه موقعاً مدور الشكل جبال ايله محاط بر محله تصادف ايتديكندن دره‌لرك يوقارو وآشاغی‌يه طوغری محللرنده ابنيه و باغچه‌لر بولنمغله منظره‌سی لطيف

وهواسی معتدلدر. مذکور باغچه‌لر انواع اشجار مثمره‌یی جامعدر. قصبه‌نك (قزل ایرمق) جوارنده‌کی باغ وباغچه‌لری مشهوردر.

(اسکلیب) قصبه‌سنده ماء جاری و چشمه‌لر واردر. قصبه‌یه یارم ساعت مسافه‌ده وبرطاغ اتکنده‌کی چشمه‌دن براق برصو آقفده‌در. اشبو صو غایت صغوق اوله‌رق ارباب مراق قوچی ودستیلر ایله اورادن قصبه‌یه کتوروب ایچرلر. مذکور صو یارم ساعت یولدن کلدیکی حالده آنجق ایچیله‌جك درجه‌یه کلوب شدت برودتی بوندن آکلاشیلور. بو صوینك منبعنده یاز موسملرنده طاش آره‌لرندن بوزپارچه‌لری چیقاریلور.

(اسکلیب) قصبه‌سنك اوچ ساعت مسافه‌سنده بش عدد طوزله و بشیوزی متجاوز کول واردر. بونلردن کلیتلو طوز حصوله کلور واطرافه نقل ایله فروخت اولنور.

(اسکلیب) لك محصولات ارضیه و معمولات صناعیه‌سی جوار قصبه وشهرلره نقل اولنور.

جزيرة العربده كائن ولايات

(حجاز ولايتى)

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آسياى عثمانينك حاوى اولديغى ولاياتدن برى دخى (جزيرة العرب)ك بر قسم مهم و مقدسندن تركب ايدن (حجاز) ولايتيدر. بوولايت جليله شمالاً (سوريه)ولايتى و(قدس) سنجاغى و (العريش)، (عقبه) محافظلقلرى اراضيسى ايله محاط وشرقاً (بلاد نجد) وجنوباً (يمن) ولايتنك (عسير) سنجاغى ايله محدود وغربى (بحر احمر) ه ساحلدر.

سكنه — حجاز ولايتى اهاليسى عموماً اهل اسلام اولەرق عربان ايله برابر ٢,٥٠٠,٠٠٠ قدر اولمق اوزره تخمندر. بونلردن برقسمى شهر وقصبه وقريەلرده اوطورر و بر طاقمى دخى خيمه نشيندر.

تعريفات طبيعيه — حجاز ولايتنك غربى بروجه مشروح (بحراحمر) ه ساحلدر. (قلزم غربى) ويا (شاب دكزى) دنيلان اشبو (بحر احمر) ك حجاز ساحلى (مكه دكزى)ناميله دخى ياد اولنمقدەدر. مذكور ساحلده برطاقم كوچك آطەلر و (رأس البارده) ، (رأس الخاطبه) ، نامِلرنده برونلر و

(ایت) ، (جـده) ، (رابغ = رابق) ، (ینبع البحر)، (الوجه) ، (مُوَیلِخ) کبی مشهور اسکله‌لر واردر .

داخل ولایتده ایسه قوم وطاشدن مرکب جبال وصحاری موجوددر . باشـلوجه طـاغلری (عقبـه) جوارندن بدأ ایله سـاحلدن ٤٠ میلدن ٨٠ میله قدر بعد ومسـافه‌ده (عدن) ه دکین امتداد ایدن (سراة) نامنده‌کی صره طاغدر. (سراة) سلسلهٔ جبالنك (حجاز) قطعه‌سنده‌کی قسمنه (تهامةالحجاز) اسمی ویرلمشدر. بوصره‌طاغك اك یوکسك نقطه‌سی (مکهٔ مکرمه) نك شرقی طرفنده و ١٢ ساعت‌اوزاقلغنده واقع (جبل کرا) اولوب ذروه‌سی سطح بحردن ٢٠٠٠ مترو مرتفعدر . مذکور الاسم (سراة)سلسلهٔ جبالنك اکثرمحلی‌اوتدن و آغاجدن‌عاری یالچین قیاالقـلردن مرکب ایسـه‌ده (جبل کرا) نك آقار صـولری وخوش منظر اورمانلری واردر . (کرا) جبلنك ذروه‌سنده (هدی) اسـمنده غایت لطیف بر قریه موجود وبو قریه اك صیجـاق زمانلرده بیـله هواسـنك سرینلکی ایله مشهوردر . (مدینهٔ منوره) نك جانب شرقیسـنده برقاچ شعبه‌دن مرکب اولان (طی) صره طاغلرینك دخی اورمانلری نادر دکلدر . تاریخده اهمیت کسب ایدن (احد) طاغی (مدینهٔ منوره) نك سمت شمالیسـنده کائنـدر . (جبل عرفات) دخی (مکهٔ مکرمه) نك بش سـاعت شمال شرقیسـنده اولوب ٥٥ مترو ارتفاعی واردر .

ولايت مذكوره داخلنده نهر اطلاقنه شايسته جسيم صو يوقدر . هرنقدر (سيل كبير) كبى بعض اوفاق دره جكلر وار ايسه ده بونلردن بعضيسى باغچه لره مخصوصدر . بعضيسى دخى قوملر التنده غائب ونهان اولور . ولايتك ايام شتاسى روم ايلى وآناطولى قطعه لرينك ايلك بهارى كبيدر .

محصولات ارضيه وصناعيه — اراضى حجازيه نك قسم اعظمى يوقاروده ذكر اولنديغى اوزره قوملق وطاشلق طاغ وصحرالردن عبارت اولديغندن اويله كليتلو اكين واوت يتشدرمكه صالح دكل ايسه ده طاغلر اوزرنده و (تهامه) ايچنده بعض واديلرده هردرلو محصولات واشجار حاصل اولور . (مكهٔ مكرمه) جوارنده كى قومسال واديلرده ياز وقيش (قارپوز) و (قاوون) يتشور .

حجازده برباران وبرده يبوست فصلى اولوب ياغمورلر ياغمسى متعاقب اورته لق يشللنور وآزمدت صكره شدتلى وسوركلى صيجاق روزكارلر وزان اولمغه باشلايه رق اوكوزل يشللكلر محو اولور .

حنطه نك اعلاسى حجازده حصوله كلور ايسه ده دفع احتياجه كافى اولمديغندن اهالى (بصره)، (نجد)، (مصر) جهتلرندن جلب ذخائر ايتمكه مجبور اولورلر . (طائف) طرفنده هرنوع ميوه و (ليمون)، (آغاج قاوونى) ، (تورنج) ، (فرنك انجيرى) ، (نار) (شفتالى)، (اوزوم) حاصل اولور .

(مکهٔ مکرمه) نك سمت جنوبیسنده و (ثور) طاغنك آرقه‌سنده (حسینیه) دنیلان محلده صولر بولندیغی جهتله (قارپوز) ، (لیمون) ، (خرما) ، (یونجه اوتی) وهر نوع سبزه حصوله کلور .

برده (مکهٔ مکرمه) نك مدینه طریقی اوزرنده و(جده) نك طقوز ساعت بعدنده (وادئ فاطمه) نامیله غایت محصولدار بر اووه اولوب اشبو اووه‌ده متعدد قریه و باغچه‌لر واردر . مذکور اووه‌ده هر نوع سبزه واشجار یتشور. مکه وحوالیسنه کوندریلور .

مکهٔ مکرمه‌نك ١٠ ساعت قدر شرقنده واقع (صوله) ، (مَضیق) موقعلرینك هواسی لطیف و آقار صولری کثیر و (موز) ، (تورنج) ، (خرما) آغاجلری مبذولدر .

داخل ولایتده عربان (دوره) ، (دَرِخن) زرع ایدرك آنلر ایله تعیش ایدرلر .

بحر احمرك غریب الشکل بالقلری وجسیم جسیم قاپلومبغه‌لری واردر . جده وسائر سواحل اهالیسی دکزدن صدف چیقاروب تجارلره صاتارلر. بوصدفلرده نادراً اینجو دخی بولنور. تسبیح وصغاره‌لق وسائره اعمال ایدیلان یسر (یوز سوری) دخی جده دکزی ساحللرندن چیقاریلور.

— صورت اداره —

حجاز ولایتی (مکهٔ مکرمه) ، (مدینهٔ منوره) ، (جده)

نامنده اوچ سنجاقدن مركبدر . مركز ولايتى (مكهٔ مكرمه) و مقر صيفيسى (طائف) شهرلريدر . (مدينهٔ منوره) ايله (جده) سنجاق مركزلريدر . (ينبع البحر) ، (الوجه) قضالرى (مدينهٔ منوره) سنجاغنه و (معمورة الحميد) ، (سوارقيه) قضالرى (جده) متصرفلغنه ملحقدر . بونلردن (مدينهٔ منوره) سنجاغنه مربوط قضالر برنجى و (جده) متصرفلغنه ملحق قضالر اوچنجى صنف قائممقاملريله اداره اولنمقدهدر .

— احوال بلاد مشهوره —

مكهٔ مكرمه — بو بلدهٔ معظمه (جده) اسكلهسنك شرق طرفنده ودوه آياغى يورويشيله ١٨ ساعت بعدنده برطاقم جبال وتلالك آرهسندهكى طولانى ومقوس بر واديده كائن ومجاورين دخى داخل اولديغى حالده ١١٠,٠٠٠ دن زياده نفوسى حاويدر.

بو بلدهٔ طيبهنك اطرافى ياڭيڭ وصعب المرور قيالقلردن عبارت اولوب شرقنده (جبل ابو قُبَيس = جبل احمر) و بر ساعت شمالنده (جبل نور = حِرا طاغى) وغربنده (قعيقعان = جزل) طاغى وايكى ساعت جنوبنده غار شريف بولنان (جبل ثَوْر) بولنور.

(مكهٔ مكرمه) نك (معلّا)، (شيخ محمود)، (بركة الماجيه) نامنده اوچ مدخل طبيعيسى واردر. شهر لطيفك اطرافنده

تك توك خرما وسبزه باغچه‌لری موجوددر . هر نقدر حرارتی زائد ویبوستی غالب ایسه‌ده هواسی غایةالغایه صاغلمدر.

(مکهٔ مکرمه) سلطان‌الانبیا علیه‌السلام افندمز حضرتلرینك مسقط رأس سعادتلری اولدیغی کبی قبل‌النبوه مرکز اقامتلری وبعثتدن‌صکره اون اوچ سنه قرارکاه نبوتلری اولدیغی کبی قرآن جلیل‌الشانه‌ده مبدأ نزول اولمشدر. (کعبهٔ مفخمه) شهرك نقطهٔ مرکزیه‌سنده اولان (مسجدالحرام)ك اورته‌سنده‌در. بیت‌اللهك زمین مطافدن اعتباراً ۲۷ آرشون ۲ پرمق ارتفاعی اولوب بر کوشه‌سنه (رکن حجر اسود) ودیکر کوشه‌لرینه (رکن یمانی)، (رکن شامی)، (رکن عراقی) دینور. درت دیوار واوچ خط اوزرینه مؤسس قبه‌لرایله محاط اولان (مسجد حرام) ۱۹ قپویی وایکیشر شرفه‌لی ۷ مناره‌یی و ۵۰۰ قبه‌یی حاویدر. مشهور قپولری (باب‌السلام)، (باب‌العمره)، (باب‌الصفا) (باب‌الزیاده)در.

بیت شریفك شرق جنوبیسنده و (حجرالاسود)ك ۳۹ آرشون قدر بعدنده اوزری عالی بر قبه ایله قپهالو اولان (زمزم قویوسی) واردر. بئر مذکورك آغزی ایکی آرشون قطرنده بر بلازیك ایله چورلمشدر. مکهٔ‌مکرمه‌ده شیخ محمود جوارنده ۱٤۰۰ کشیلك بر باب مسافرخانه یاپلمشدر.

مدینهٔ منوره — نام قدیمی (یثرب) اولان (مدینهٔ منوره) قبلهٔ قبائل اسلام بولنان (مکهٔ‌مکرمه) نك شمال جهتنده و ۹۰ قوناق بعدنده‌در. اشبو بلدهٔ طیبه دوز بر اووه‌ده اولوب شمالی

(احد) وجنوبنی (ثیبر) طاغی احاطـه ایتمش وجهت شرقیه‌سی اووه‌یه ناظر بولنمشدر.

(مسجد شریف نبوی) شهرك اورته‌سنده و مدفن قدسیت روشن جناب محمدی علیه‌الصلاة والسلام مسجد شریفك جهت شرقیه‌سنده کائندر.

بو بقعهٔ مقدسـه‌نك بالاسنی تتویج ایدن (قبهٔ خضرا) قصد زیارتله شتابان اولانلره التی، یدی ساعتلك مسافه‌ده شرف تقربه موفقیت تبشیر ایدر.

روضهٔ مطهره داخلنه دفن شرفنه مظهر اولان (ابوبکر الصدیق) و (عمر الفاروق) رضی‌الله عنهما حضراتیدر.

(مدینهٔ منوره) ایله جوارنده دها بك چوق مساجد شریفه موجود وایچلرنده جناب رسالتپناه افندمز حضرتلرینك تأسیس وانشا بیوردقلری (مسجد قبا) مشهوردر.

جده شهری — بحر احمر ساحلنده (مکهٔ مکرمه) نك اسکله‌سیدر.

شهرك آرقه‌سنده وایکی ساعت بعدنده اوتدن و آغاجدن عاری اوفاق اوفاق طاغلر واردر. بو طاغلر ایله نفس شهر بیننده‌کی اراضیٔ مستویه‌ده (نبك) تعبیر ایدیلان یبانی عناب آغاجلری ایله خرمالقلر کورینور.

اهالیسی ۲۵,۰۰۰ راده‌سنده اولوب همان جمله‌سی مسلم وعربدر. برمقدار هندلی، انکلیز وفرانسز، روم تجاری دخی بولنور. حج شریف زماننده اهالیٔ شهر ۶۰,۰۰۰ ی تجاوز ایدر.

شهرك اطرافی برسور ایله محاط اوله‌رق (باب المدینه) ، (باب المكه) ، (باب الشریف) (باب البحر) ، (باب المغاربه) ، (باب الشهدا) نامنده آلتی قپوسی واردر . سورك جهت شرقیه‌سنده (قبر حوا) اولمق اوزره براوزون مزار اولوب باش و آیاق طرفنده بر علامت سنگین ومزارك اورته‌سنده برقبهٔ لطافت قرین موجوددر .

(جده) قطعهٔ مقدسهٔ حجازیه‌نك الك جسیم وایشلك اسكله‌سی اولمغله تجارت فوق العادیه مالكدر . لیمان ، ریختیم ، رسومات دائره‌سی دخی انشا ایدلمشدر .

لیمانی بر طاقم شایلرك وضعیت طبیعیه‌سندن متشكل اولوب هرنقدر واسع وامین ایسه‌ده مدخل منفردی اولان (شاپ كبیر) و(مسماریه) بوغازلری زیاده‌سیله عارضه‌لی اولدیغندن ایكندیدن صكره صولرك قرارمغه باشلادیغی صره‌ده هیچ بركمی دخول وخروجه جسارت ایده‌مز .

بحر احمرده و (جده) ساحلنده مدوجذر شدتله اجرای احكام ایتمسندناشی هركون صولر بر بچق انكلیز قدمی ترفع و تنزل ایتمكده‌در .

(جده) نك باشلوجه اخراجاتی (قهوه) ، (ضمغ عربی) ، (دوره) ، (قنه) ، (انواع عطریات) ، (پلسنك یاغی) كبی شیلردر . (جده‌نك) خانه‌لری یارم كاركیر اولمق اوزره ایكی قاندن آلتی قاته قدر هند طرزنده‌در . سوقاقلری دخی اولدقجه واسع وفقط هواسی صیجاق ورطوبتلودر .

طائف بلده‌سى — (وادى العباس) دخى دنيلان (طائف) بلده‌سى (مكهٔ مكرمه) نك ١٨ ساعت قدر بعد شرقيسنده وسلسلهٔ شراة شعباتندن (جبل غزوان) ك اتكنده مبنيدر . (جبل غزوان) ايسه سطح بحردن ١٥٧٥ مترو مرتفعدر .

طائفك هواسى لطيف وسرين وسوقاق وبازارلرى كنيش و صولرى لذيذ و ديش طياناميه‌جق درجه‌ده صغوق اولوب اطرافنده آقار صولى باغچه‌لر وباغلى باغچه‌لى قريه‌لر موجوددر. طائفده تخميناً ٤٠٠ خانه و تقريبا ٨٠٠٠ نفوس واردر . مكه اهاليسندن اغنيانك صيفيه‌لرى دخى اوراده‌در .

(طائف) قطعهٔ حجازيه‌نك مواقع منبته‌سندن برى اوله‌رق ارضى اعلا چاوش اوزومى وانواع ميوه وهرنوع سبزه يتشديرر .

ينبع البحر قصبه‌سى — مدينهٔ منوره‌نك جهت غربيه‌سنده و (بحر احمر) ساحلنده‌در . بوقصبه (مدينهٔ منوره) نك اسكله‌سى اولوب بينلرى ٥٣ ساعتدر . ليمانى دخى كوزلدر . قصبه‌نك ماء جاريسى بولنمديغندن صهرنجلرى چوقدر .

(ينبع) ك اطرافى برسور ايله چورلمش اولوب داخلنده ١ حكومت قوناغى، ٣ جامع، ٨٠٠ خانه، ٣٠٠ دكان، ٥٠٠٠ قدر نفوس واردر . مدينهٔ منوره‌نك شمال طرفنده اقار صوى كثير اولان (خيبر) ناحيه‌سى واردر . بوناحيه‌ده كايت اوزره (خرما) ، (بغداى) ، (آرپه) حصوله كلور .

الوجه قصبه‌سى — مدينهٔ منوره سنجاغى داخلنده و (شاب دكزى) ساحلنده‌در . (مدينهٔ منوره) يه اولان بعدى دخى ٨٠ ساعتدر .

سوارقیه قصبه‌سی — (مکهٔ مکرمه) ایله (مدینهٔ منوره) آره‌سنده بر چوق قویولری شامل بر یردر. (سوارقیه) نك باغ و باغچه‌لری چوق و میوه‌لری لذیذدر .

لیت قصبه‌سی — جده‌نك جنوب جهتنده یلکن کمیسی ایله اوچ کونلك مسافه‌سنده اولوب ایچنده خرمالقلر وصویی طاتلی قویولر وار ایسه‌ده هواسی مخل صحت بدندر. هر دم متحرك اولان توزی انسانه کوز آچدیرمیه‌جق درجه‌ده کثیردر. لکن (لیت) لك اینك یاغی مشهوردر . نفس قصبه‌ده بر حکومت قوناغی و بر جامع شریف و ٥٥٠ خانه و ٥٠ دکان موجوددر. قصبه‌نك یارم ساعت شمالنده مشهور (لیت) لیمانی واردر . مذکور لیمان شاپلرك وضعیت طبیعیه‌سندن تشکل ایتمش مقوس بر خط ایله محدود و محفوظ اولوب هر روزکاردن امیندر . مذکور لیمان (حجاز) ایله (عسیر) قطعه‌لرینك آره‌سنده اولوب هر ایکی قطعه‌نك توسیع دائرهٔ تجارتنه مساعددر . خصوصیله (عسیر) لك اسکله‌سیدر .

بو لیمان حائز اولدیغی اهمیت موقعیه‌سندنناشی اطرافی خانه ودکاکین ایله تزیین ایدیله‌رك قصبه حالنه کتورلمش وشو صورتله وجوده کتوریلان قصبهٔ جدیده‌یه (معمورة الحمید) نام عالیسی ویریله‌رك (جده) سنجاغنه ملحق اولان اشبو (لیت) قضاسی هیئت حکومتی مذکور قصبه‌یه نقل اولنمشدر.

﴿ يمن ولايتى ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه
وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — يمن ولايتى (عربستان) شبه جزيره‌سنك جنوب غربيسنده (يمن)، (عسير) قطعه‌لرندن عبارت اوله‌رق غربى (بحر احمر)ه ساحلدر. شمالنده (حجاز) ولايتى وشرقنده عربستان باديه‌سى وجنوبنده (عدن) قطعه‌سى واردر.

سكنه — ولايت مذكوره‌نك مقدار سكنه‌سى مسلم اوله‌رق عربان داخل اولديغى حالده ٢,٥٠٠,٠٠٠ راده‌سنده تخمين ايدلمكده‌در. داخل ولايتده اخذ واعطا ايله مشغول بر مقدار موسوى دخى واردر.

احوال طبيعيه — يمن ولايتنده (عدن) اراضيسندن بدأ ايله جهت شماليه‌يه طوغرى (جده)يه قدر (بحراحمر) ساحلى بوينجه امتداد ايدن اراضى وصحرالر ايله اوزرنده بولنان جبال صغيره‌يه (تهامه) تسميه اولنوركه ٤٠٠ ساعت قدر طولى چكر.

(سراة) دنيلان جبال متسلسله دخى (عدن) ارضى نهايتنده كائن (بنى مجيد) دن بدأ ايله (فتق) ده منتهى اولمق اوزره جنوبدن شماله طوغرى غرب اتكارى ساحل بحردن ٢٠٠ كيلومترو قدر اوزاق اوله‌رق ممتد اولمشدر. سلسلهٔ مذكوره ٢٥٠٠ الى ٣٠٠٠ مترو ارتفاعنده اولوب (طائف)ه قدر ٣٧٠ ساعت طولى حاويدر. جبال مذكوره مختلف اسملر ايله ياد اولنور برچوق طاغلردن مركب اولوب بينلرنده شعبه وقوله‌لر دخى براقشدر.

بو ولایتك انهاری همان یوق کبیدر. موجود اولان صولر دخی اوفاق دره وچای صورتنده جریان ایتمکده‌در. بو صولر جبال موجوده اوزرنده‌کی منبعلردن چیقه‌رق قوم ایله یموشاق طوپراقدن مرکب اولان اراضیده تحت‌الارض مجرالر پیدا ایدرك نهان اولور.

حاصلات ارضیه ومعمولات صناعیه — یمن ولایتنك باشلوجه حاصلاتی (قهوه) اولوب حاصلات سائره‌سی دخی (حنطه)، (شعیر)، (دوره) (بقله)، (مصر) و سائره‌در. هرنقدر (تهامه) تعبیر اولنان ساحل دریاده واقع اراضیسنده زراعت اولنور ایسه‌ده حرارت شمسك شدتی مناسبتیله (بغدای)، (آرپه) کبی محصولات یتشدیریله‌مامکده‌در.

ولایتك معمولات ومصنوعاتی داخلنده صرف اولنور. باشلوجه معمولاتی اهالینك کیمکده اولدیغی (فوطه) وقادینلره مخصوص برنوع چار واوطه دوشمه‌سی کبی شیلردر. قیومجیلق ایله ابنیه ایچون آلچی‌دن اویمه‌لر وکموشدن طبقه‌لر یاپمق یهودیلره مخصوص صنعتلردندر. اهالی٘ سائره‌سی ایچنده معمارلقده کسب ملکه ایتمش اولانلرده موجوددر. آنلر غایت یوکسك دیوارلری وحتی جامع وحمام قبه‌لری کبی جسیم بنالری ومناره‌لری اسکله‌سز یاپارلر. بنایی بش قات دخی چیقارلر. بو وجهله یاپلمش اولان ابنیه‌نك اوست طرفنه بر خلل ایراث ایتمکسزین سطح ارضه قریب اولان خراب بر یرینی ییقوب ابنیه‌یی بوصورتله تعمیر ایدرلر.

— صورت اداره —

یمن ولایتی اراضی٘ طبیعیه اصولنجه (یمن)، (عسیر) قطعه‌لرینی

وبو قطعه‌لر (سراة)، (تهامه) قسملرينى و ادارهٔ ملكيه‌جه (يمن)، (حديده)، (عسير)، (تعز) سنجاقلرينى حاوى اوله‌رق مقر ولايتى (صنعا) شهريدر. مذكور سنجاقلرك مركز اداره‌لرى همنامى اولان قصبه‌لر ايسه‌ده (عسير) سنجاغنك مقر اداره‌سى (ابها) بلده‌سيدر. بو ولايتك متصرفلقلرينه تابع اولان قضالر دخى بر وجه آتى جدولدن مستبان اولور.

صنعا سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز اداره‌لرى
١	كوكبان	طويله
١	آنس	ضوران
٢	زمار	=
٢	يريم	=
٢	عمران	=
٣	رداع	=
١	جبل حراز	مناخه
٣	حجه	=

حديده سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز اداره‌لرى
١	زبيد	=
١	لحيه	=
٢	زيديه	=
١	جبل ريمه	=
١	حجور	=
٢	بيت الفقيه	=
٢	باجل	=
٢	ابو عريش	=

عسير سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز اداره‌لرى
١	محايل	=
٣	رجال المع	بتيل
١	قنفده	=
١	بنى شهر	سدوان
١	غامد	رغدان
١	صبيا	

تعز سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز اداره‌لرى
١	آب	=
٣	عدين	=
١	قعطبه	=
٢	حجريه	تربه
١	مخا	=

— احوال بلاد مشهوره —

صنعا شهری — یمن ولایتنك مقر اداره‌سی اولان مذکور شهر بر وادینك وسطنده واثی قپولی بر سور ایچنده ومرتفعجه بر محلده کائندر. (مکهٔ مکرمه) یه دخی قرق کونلك مسافه‌ده‌در. (حدیده) یه اولان بعدی دخی ٥٩ ساعتدر.

(صنعا) ولایتك الك بیوك ومشهور شهری اولوب اطرافی باغ وباغچه‌لرایله مزیندر. درونده اوتوزی متجاوز جسیم وصنعت معماریه‌جه کوزل جامعلر و یکرمی قدر حمام و منتظم چارشو وبازارلر و (کاربانسرای) تعبیر اولنور جسیم خانلر وبرعسکری خسته خانه‌سی و سورك خارجنده متعدد قشله‌لر واردر. باغچه‌لرنده دخی انواع میوه و (قارپوز) ، (قاوون) ، (آغاج قاوونی) حاصل اولور.

(صنعا) نك وسطنده (غیل‌الاسود) نامنده بر صو جریان ایتمکده وباغچه‌لرینك برقسمی بو صو ایله اروا واسقا اولنمقده‌در. مذکور شهره جوار اولان (روضه)، (وادیٔ ظهر) ، (حده) نامنده‌کی قریه‌لر برر تفرجکاه بولنملری حسبیله اغنیا موسم صیفده قرای مذکوره‌ده‌کی صیفیه‌لرینه نقل ایدرلر . (صنعا) ده جسیم ومتین بنالر موجود وبونلرك اکثریسی طاشدن وبر قسمی طوغله‌دن معمولدر.

مقر ولایتك ٤٠ ساعت بعد شرقیسنده بك چوق آثار عتیقه‌یی حاوی (مأرب) بلده‌سی واردر.

(سبا) قربنده (عدن) ه ١٥٠ و (صنعا) يه (رداع) طريقيله (١٢) قوناق مسافه‌ده (بيحان) قصبه‌سی واردر. بو قصبه‌نك (حديده) سنجاغی داخلنده كائن (زبيد) قصبه‌سی كبی چويد محصولی مشهوردر . اوراده چويدلی بز اعمال ايدرك (صنعا) يه كتوريلور.

حديده مدينه‌سی — (حديده) سنجاغنك اداره مركزی اولان (حديده) مدينه‌سی ساحل بحر احمرده واقع وولايتك ايكنجی شهری اولوب مقر ولايت اولان (صنعا) يه ٥٥ ساعت مسافه‌ده‌در. (حديده) بلده‌سنده ماء جاری اولمديغندن اهالی يارم ساعت مسافه‌ده بولنان التی عدد قويونك صويله اداره اولنمقده‌در . بو قويولرك صوبی اگرچه عادتا دكز صوبی كبی طوزلوجه ايسه‌ده هضم طعامهياردم ايدر. (حديده) نك خرما يتشديرر آغاجلری ومنبت ومزروع ترلالری كثيردر. (حديده) جنوب روزكارلرندن محفوظ غايت الويرشلی بر ليمانه مالك اولمسيله تجارتگاهدر .

مدينۀ مذكوره سور ايله محاط اولوب ٥ قپوسی وبر قاچ طابيه‌سی و سورك داخلنده جوامع عديده و مساجد كثيره و حكومت قوناغی و فرقۀ عسكريه اداره‌سنه مخصوص بر دائره و مسافرخانه و اهالينك اسكاننه مخصوص خانه‌لر و بوكا مانند بنالر واردر. سورك خارجنده دخی عساكر شاهانه‌نك اقامتنه مخصوص برقشله ايله برده خسته‌خانه و جبخانه و بلديه دائره‌سنه

عائد بر غازخانه وبش آلتی بیك خانه موجوددر. و (حدیقیه). (حکمیه) نامنده کی ایکی باب متین برج عساکر شاهانه نك اقامتنه ترك وتخصیص قلنمشدر .

تعز مدینه سی ــ مقر ولایت اولان (صنعا) نك جهت جنوبیه سنده ٤٥ ساعت بعد و مسافه سنده و غایت محصولدار اولان (جبل صبر) اسمنده کی یوکسك بر طاغك اتکنده کائندر. اسکله سی اولان (مخا) یه دخی ٢٤ ساعت اوزاقدر . مدینهٔ مذکوره سور ایله محاط اولوب (باب الشرق) ، (باب الیمن)، (باب الغرب) نامنده اوچ قپوسی وبوقپولرده عساکر شاهانه نك اقامتنه مخصوص بر نظامیه قره غول خانه سی واردر .

شهرك موقعاً اطرافنده اوفاق تفك تپه لر ایله محدود عارضه لی برزمین اوزرنده اولمسی وجهت شمالیه سنده (هشمه) دنیلان محلده اوفاق بر کول بولنمسی جهتلریله هواسی وخیم ونفوس موجوده سی قلیلدر.

ابها مدینه سی ــ عسیر سنجاغنك اداره مرکزی اولان (ابها) مدینه سی اسکله سی بولنان (قنفده) قصبه سندن ٤٢ ساعت ایچروده و (جبل سرا) اوزرنده واقعدر .

مخا قصبه سی ــ بوقصبه ساحل بحرده و(حدیده)نك ٩٠ میل بعدنده و (باب المندب) نامنده کی بوغازه قریب برمحلده واقعدر. مذکور قصبه ازمنهٔ ماضیه ده یالکز یمنك دکل بتون جزیرة ـ العربك ادخالات واخراجات مرکزی ایدی. بوکونکی کونده

مخا) قضاسنه مركز اولمش وفقط اعتبار سابقنى غائب ايتمشدر.
ضانك ابنيه‌سى منتظم وساحلنده‌كى بريختمى كوزلدر. (زبيد)
صبه‌سى ايله آره‌سى دخى اوچ مرحله‌در.

لحيه قصبه‌سى — (حديده) دن صكره (صنعا) نك براسكله‌سى
ولوب خرما حاصلاتى وقارشوسنده‌كى (جزيرهٔ طير) ساحلندن
خراج ايديلان (شاپ) تجارتيله مشهوردر. (قمران) آطه‌سى
لحيه) نك جنوب ساحلى قربنده‌در.

جزانه قصبه‌سى — ساحل بحرده بر بندر اولوب اول
حواليلنك مهم براسكله‌سيدر. قارشوسنده ايسه (فرسان) جزائرى
اقعدر.

قنفده قصبه‌سى — عسيرك الك برنجى تجارت اسكله‌سى
ولوب اولديغى منتظم سوقاق و بازارلرى و ابنيهٔ لازمه‌يى
شتملدر.

پوسته وعادی یوللر وتیمور یوللر

پوسته و عادی یوللر

آسیای عثمانی داخلنده عربه قوللانلمسنه مساعد اولان یوللر ایله اسکله شهرلرندن ایچرولره کیدن جاده‌لر بروجه آتی بیان اولنور.

حیدر پاشا — ازمید [۹۱ کیلومترو طول]

(حیدر پاشا) دن (ازمید) ه ٤ ساعتده کیدر شمندوفر موجود اولدیغی کبی عربه مرورینه مساعد برده جاده واردر. مذکور جاده ایله (حیدر پاشا) دن (ازمید) ه ۱۸ ساعتده کیدیلور.

(ازمید) دن (بولی) یه اوغرایه‌رق (قسطمونی) یه کیدن طریق [٦٥ ساعت طول]

(ازمید) دن صکره ۲ کیلومترو امتدادنده اولان (طوزله‌لر) کنارینی تعقیب ومنبت بر وادی‌یی قطع ایدرك ٦ ساعتده (صبانجه) قصبه‌سنه وارر. اورادن (صبانجه) کولی ساحلنی طولاشه‌رق ٦ ساعتده (آطه‌بازاری) قصبه‌سنه وبوراده ۱۰۰ مترو عرض پیدا ایدن (سقاریه) نهرینی کوپری واسطه‌سیله کچه‌رك ٦ ساعتده (خندق) ه و (میلان) صویی کنارنده واقع (دوزجه) اوزرندن ٤٤ ساعتده (بولی) یه وارر. [(خندق) ایله (دوزجه) آره‌سی

١٢ ساعت اولدیغی کبی (دوزجه) ایله (بولی) آره‌سی دخی ١٢ ساعتدر].

(بولی) دن صکره ١٢ ساعتده (کرەده) یه و (کرەده) دن (صوغانلی) صوینی قطع ایدرك ٨ ساعتـده (بایندر) قصبه‌سـنه وبعده (بایندر)ه ٢ سـاعت بعدده اولان (حاملی) یه وصکره (چرکش) موقعنه وارر. (حامـلی) ایله (چرکش) آره‌سی ٤ سـاعتدر. بوراده بر قاچ یول تلاقی ایدر. آندن صکره طریق (حاملی) دن ٨ سـاعت اوزاق اولان (حاجی عباس) موقعنك روزکار طرفنده (صوغانلی) صـوینی تکرار کچوب ١٠ سـاعت مسـافه قطع ایدرك (آراج) قصبه‌سـنه و (آفشار) یایلاسنی آشـەرق (کوك ایرمق) وادیسـنده و (آراج) دن ٩ ساعت بعـدده واقع (قسـطمونی) شهرینه واصل اولور.

(قسطمونی) دن ١٨ ساعتده اسکله‌سی اولان (اینه‌بولی) یه و ٢٨ ساعتـده (طاش کوپری) طریقی ایله (سـینوب)ه و (زغفرانبولی) دن ١٥ ساعتده (بارطین)ه و (بولی) دن ٢٤ ساعتده (ارکلی) یه و١٨ ساعتده (آقچه شهر)ه کیدر یوللر واردر.

ازمید — آنقره [٦٧ ساعت طول]

(ازمید) دن (صبانجه) یه واردقدن صکره (بولی) یولندن آیریله‌رق ٦ ساعتده (کیوه) یه و (قره قیا) طاغنی آشوب ٦

ساعتده (طراقلی) یه و (کوینك) صویی بویجه کیدرك ٦ ساعتده دخی (کوینك = طوربالی) یه و (قره حاجیلر) دربندینی آشه‌رق ٦ ساعتده (نعللو خان) ه و (جاده‌لر کوپریسی) ایله (آلا طاغ) صوینی کچه‌رك ١١ ساعتده (بکپازاری) واخشـاب بر کوپری واسطه‌سیله (امیر) چاینی وبوکا آقان (قره بوغاز) صوینی کچه‌رك ٧ ساعتده (آیاش) قصبه‌لرینه اوغرایوب مرتفع بریول واسطه‌سیله (کوك طاغ) ی و (استانوس) قصبه‌سی جوارنده بر کوپری ایله (چار) صوینی قطع ایتدکدن صکره (انکوری) چاینك صاغ ساحلنی تعقیب ایدرك ٥ ساعتده (آنقره) یه وارر.

مذکور الاسم (طوربالی) دن (مدرنی) طریقی ایله ٢٤ ساعتده (بولی) یه کیدر بریول دها واردر.

ازمید — بروسه [٢٣ ساعت طول]

(ازمید) دن (بروسه) یه (ازنیق)، (یکیشهر) قصبه‌لرینه اوغرادقدن صکره (اولفر) صوینی کچه‌رك کیدر. [(ازمید) ایله (ازنیق) آره‌سی ٩ و (ازنیق) ایله (یکیشهر) بینی ٤ ساعتدر].

قسطمونی — سیواس [٩٠ ساعت طول]

(قسطمونی) دن (دورك) وادیسنده کائن (طوسیه) قصبه‌سنه ١٢ ساعتده کلوب بر مدت مذکور چایك جریانی استقامتنی تعقیب ایدرك ٨ ساعت بعده اولان (حاجی حمزه) قصبه‌سندن بالمرور (عثمانجق) قصبه‌سنده (قزل ایرمق) ی بر طاش کوپری

ايله كچوب و بر سلسلەيى آشەرق (كموش حاجى كوى)، (مرزيفون) قصبەلرينه وبعده (ترس آقان) صويى بويجه كيدوب و(صولى اووه) يى قطع ايدرك (آماسيه)، (طورحال)، (توقاد) قصبەلرينه واصل وبعده (چاملى بل) طاغنى آشەرق و(يكى خان) قصبەسنى كچەرك (سيواس)ە داخل اولور. [(حاجى حمزه) ايله (عثمانجق) آرەسى ١٠ و(عثمانجق) ايله (مرزيفون) بينى ١٢ و(مرزيفون) ايله (آماسيه) بيننده‌كى مسافه ٨ و (آماسيه) ايله (توقاد) آرەسى ٢٠ و (توقاد) ايله (سيواس) بيننده‌كى بعد دخى ٢٠ ساعتدر.]

مذكور الاسامى قصباتدن (حاجى حمزه) قصبەسندن (بوى آباد) طريقى ايله ٣٢ ساعتده (سينوب)ە و(آماسيه) دن (قواق) يولى ايله ٢٢ ساعتده (صامسون)ە و (توقاد) دن (نيكسار) طريقى ايله ٢٧ ساعتده (اونيه) يه و(عثمانجق) دن (چوروم)، (الاجه)، (يوزغاد) قصبەلرينه اوغرايەرق (قيصريه) يه كيدر منتظم يوللر واردر. [(عثمانجق) ايله (چوروم) آرەسى ١٢ ساعتدر.]

قسطمونى — آنقره [٤٨ ساعت طول]

(قسطمونى) دن (طوسيه)، (كنغرى)، (قلعەجك) قصبه‌لرينه اوغرايەرق و(ادريس) طاغنى آشەرق (آنقره) يه كيدر يول موجوددر. [قصبات مذكورەدن بهرينك آرەسى اون ايكيشر ساعتدر.]

آنقره — قیصریه [٦٢ ساعت طول]

(آنقره) دن (قیصریه) یه کیدن یول (قزل ایرمق) نامنده‌کی نهری برکوپری ایله کچه‌رك ١٤ ساعتده (کوپری کوی) قریه‌سنه وبعده (قیرشهری) ، (مجور) ، (حاجی بکتاش) ، (آوانوس) ، (ارکوب) ، (اینجه صو) قصبه‌لرینه اوغرار . [(کوپری کوی) ایله (قیرشهری) آره‌سی ١٨ و (قیرشهری) ایله (حاجی بکتاش) بینی ٨ و (حاجی بکتاش) ایله (آوانوس) آره‌سی دخی ٦ ساعتدر .]

قیصریه — معمورة العزیز [٧١ ساعت طول]

مذکور یول (قیصریه) دن ٦ ساعتده (صارمصاقلی) یه کلدکدن صکره (کچی) طاغنی آشه‌رق (عزیزیه) قصبه‌سنه و (بیك بوغا) طاغنی کچه‌رك (کورون) قریه‌سنه و (دارنده) قصبه‌سنه و (آقچه طاغ) اوزرندن کیدوب (آرغه) قصبه‌سنه و (سلطان) صوینی برکوپری ایله کچه‌رك (ملاطیه) شهرینه و (ایزولی) اوکندن (فرات) نهرینی کچوب (خان کوی) واسطه‌سیله (خرپوت) ، (معمورة العزیز) ه کلور . [مذکور الاسامی قصباتدن (عزیزیه) ایله (کورون) آره‌سی ١٢ و (کورون) ایله (دارنده) بینی ٦ و (دارنده) ایله (ملاطیه) آره‌سنده‌کی مسافه ٢٢ و (ملاطیه) ایله (خرپوت) آره‌سی دخی ١٨ ساعتدر .]

سیواس — طربزون [٧٥ ساعت طول]

(سيواس) دن (قزل ايرمق) لك صول واديسنى تعقيب ايدەرك ١٤ ساعتدە (زارا) موقعنە و(حدش) طاغنى آشەرق (يشيل ايرمق) حوضەسندە واقع (اندراس) قصبەسنە و (كلكيت) صوينى كوپريلر ايلە كچەرك (قرە حصار شرقى) ، (الوجرە) قصبەلرينە اوغرادقدن صكرە (آردسە) دە برلشەلك اوزرە يول ايكىيە آيريلور . برى (آغاج باشى) دن وديكرى (اولوشيران) (كمشخانە) دن كچر . (آردسە) دن صكرە يول (جويزلك) موقعنە اوغرايەرق (طربزون) ە واصل اولور. [قرەحصار ايلە الوجرە آرەسى ٦ و آردسە ايلە (طربزون) بينى ١٦ ساعتدر .]

طربزون — ارضروم [٥٧ ساعت طول]

(طربزون) دن «زيغانە» بيونى آشەرق ١٢ ساعتدە (كمشخانە) يە واردقدن صكرە (واروق) بيونى آشەرق ١١ ساعتدە (بايبورد) قصبەسنە اوغرايوب (قوپ) طاغى وبيونى كچيلەرك (ارضروم)ە كيدر. (بايبورد) ايلە (ارضروم) آرەسى ٢٤ ساعتدر .

سيواس — ارضروم [٩٦ ساعت طول]

بوطريق (قرە حصار شرقى) قصبەسنە قدر (سيواس) دن (طربزون)ە كيدن يولى تعقيب ايدر . بعدە مذكور يولدن آيريلوب (بايبورد) ە ويا (ارزنجان) ە وارر . بونلردن (بايبورد) طريقى (طربزون) جادەسنى تعقيب ايدر. (ارزنجان)

دن کیدن یول اوزرنده دخی (قره کلیسا) ، (مماخاتون) .
(یکی کوی) قصبه‌لری واردر . [(قره حصار) ایله (ارزنجان)
آره‌سی ۲۷ و (ارزنجان) ایله (ارضروم) بینی ۳۲ ساعتدر]

ارضروم — وان [٦٥ ساعت طول]

(ارضروم) ایله (وان) بیننده عربه مرورینه مساعد
اولان یول (ارضروم) ك جنوبنده‌کی (پلان دوکن) طاغنی
آشوب (ترکمان) ك مرکزی اولان (تنوس) قصبه‌سنه وبعده
(کوللی) یه وارر . بورادە (آراس) نهرینی قطع ایدوب
(آق طاغ) ایله (چکمه طاغ) آره‌سنده‌کی بیوندن و (آغ
ویرن = آق ویرن) قریه‌سندن بالمرور (خنس) قصبه‌سنه
واورادن (خنس) صویی بویجه اینوب (قرمزی طوزله)
قریه‌سنه و (ملازکرد) قصبه‌سنه و (سبحان) طاغنك شمال
اتکلرینی طولاشه‌رق (ارجیس) قصبه‌سنه وان کولی ساحلنجه
کیتملك اوزره (ارنیس) کویندن و (بند ماهی) کوپریسندن
کچه‌رك (جانیك) قریه‌سنه و بعده ساحلدن آیریله‌رق (مارمیت)
چاینی کچوب (وان) شهرینه کلان طریقدر . [مذکورالاسامی
(ارضروم) ایله (کالی) بیننده ۱۲ و (کالی) ایله (خنس)
آره‌سنده ٦ و (خنس) ایله (طوزله) آره‌سنده ۸ ساعت
مسافه واردر (طوزله) ایله (ملازکرد) آره‌سی ٦ و (ملا-
زکرد) ایله (ارنیس) قریه‌سی بینی ۲۱ و (ارنیس) قریه‌سی
ایله (وان) آره‌سی دخی ۱۲ ساعتدر .]

ارضرومدن ارزنجانه طريقى ايله معمورة العزيزه كيدن يول

(ارضروم) دن ٣٢ ساعتده (ارزنجان) ه كلدكدن صكره (فرات) نهرينى كچوب ٢٤ ساعتده (خوزات) قصبه‌سنه وبعده (پرتك) اوزرندن ٦٨ ساعتده (معمورة العزيز) ه كيدر. [(خوزات) ايله (معمورةالعزيز) آره‌سى ١٢ ساعتدر.]

سيواسدن ملاطيه طريقى ايله معمورة العزيزه كيدن يول

(سيواس) دن (معمو ة العزيز) ه كيدن يول اوزرنده (دليكلى طاش) ، (قنغال) ، (آلاجه خان) ، (حسن چلبى)، (هكيم خان) ، (ملاطيه) ، (ايزولى) قصبه و قريه‌لرى واردر . [(دليكلى طاش) دن (قنغال) ه ٥ و (قنغال) دن (آلاجه خان) ه ٥ و (آلاجه خان) دن (حسن چلبى) يه ٦ و (حسن چلبى)دن (هكيم خان)ه ٤ و (ملاطيه) دن (معمورة العزيز) ه ١٨ ساعتدر كيديلور .]

(معمورة العزيز) دن (موش) و (بتليس) ه كيدن يول

(معمورة العزيز) دن (موش) ه كيدن ايكى طريق واردر .

برى (ارغنى معدن) قصبه‌سنه ١٢ ساعتده كلدكدن صكره (خانى) ، (ليجه)، (زرجيك)قريه‌لرندن و (قولپ) طاغى بيونندن كچه‌رك موش اووه‌سنه داخل و بعده (موش) شهرينه ٤٤ ساعتده واصل اولور. اورادن ١٢ ساعتده (بتليس) ه كيدر يول واردر .

ديكرى (معمورة العزيز) دن ١٢ ساعتده (پالو) يه كلدكدن

صکره (مراد)صوینك صاغ طرفندن مرور ایده‌رك ۱۲ ساعتده دخی (چپاقجور) ك مرکزی اولان (چوره‌لی) و (کینج) ك مرکزی اولان (بوغلان) مواقعندن و (چاقلی‌کلیسا) قصبه‌سندن و(مراد) صویندن کچوب (موش اووه‌سی) نك غرب طرفنی قطع ایدرك ٤٧ ساعتده شهر مذکوره کیدر .

مذکورالاسم (پالو) دن (مراد) صوینی کچه‌رك (قره‌پیکار)ه اوغرایوب بعده (لیجه) ده برنجی یول ایله برلشمك اوزره ۱۲ ساعتلك برده مواصله یولی واردر .

معمورة العزیز — ارضروم [٥٠ ساعت طول] .

(معمورة العزیز) دن (ارضروم) ه کیدر برقاچ یول وار ایسه‌ده اك کسدیرمسی (کیغی) طریقیدر .

بوطریق (معمورة العزیز) دن (پالو) قصبه‌سنه و(تمران) ه ویا (معمورةالعزیز) دن (پری)، (کیغی) موقعلرینه اوغرایه‌رق ۲٦ ساعتده (تمران) ه وارر، اورادن ۲٦ ساعتده (ارضروم) ه کیدرکه یول اوزرنده (باش کوی)، (برمقسز) موقعلری واردر .

دیاربکر — معمورةالعزیز [۲۸ ساعت طول]

مذکور یول (دیاربکر)دن (دجله) نهرینی ایکی محلده کوپری ایله کچوب ۱٦ ساعتده (ارغنی‌معدن) قصبه‌سنه وخفیف میللی بربیون آشوب تکرار (دجله) نهرینی کچوب (منلاکوی) موقعنه و (اولو اووه)یی قطع ایدرك (معمورةالعزیز) ه وارر.

دیاربکر — ارضروم [٦٣ ساعت طول]

(دیاربکر) دن (ارضروم) ه کیدر یك چوق یول وار ایسه‌ده الك قیصه‌سی (پالو) طریقیدر .

بو طریق (دیاربکر) دن (معمورة‌العزیز) جاده‌سیله ١٦ ساعتده (ارغنی معدن) قصبه‌سنه کلدکدن صکره (دجله) ایله (فرات) آره‌سنده‌کی سلسله‌یی آشه‌رق و (دجله)‌یی بر کوپری ایله کچه‌رك (پالو) قصبه‌سنه کلور . اوراده (معمورة‌العزیز) دن (ارضروم) ه کیدن طریقی تعقیب ایدر .

(دیاربکر) دن (بشیری)، (رضوان)، (سعرد) طریقی ایله ٤٩ ساعتده (بتلیس) ه کیدر یول اولدیغی کبی (دیاربکر) دن (ماردین)، (نصیبین) یولی‌ایله ٧٠ ساعتده (موصل) ه واورادن (بغداد) ه وارر یوللر دخی بولنور .

دیاربکر — حلب [٧٨ ساعت طول]

(دیاربکر)دن (سیوه‌رك)، (اورفه)، (بیره‌جك) طریقی ایله (حلب) ه کیدر منتظم یول واردر. [(دیاربکر) ایله (سیوه‌رك) آره‌سنده ١٨ و (سیوه‌رك) ایله (اورفه) آره‌سنده کذا ١٨ و (اورفه) ایله (بیره‌جك) بیننده دخی ١٨ و (بیره‌جك) ایله (حلب) آره‌سنده ٢٢ ساعت مسافه واردر.]

حلب — اسکندرونه [٣٠ ساعت طول]

(حلب) دن (اسکندرون) ه کیدن یول اوزرنده (عمیق اووه‌سی)، (عفرین صویی)، (آق دکز کولی) حوضه‌سی

و (آناطولی)، (سوریه) سلسله‌لرینی بری برینه ربط ایدن طاغلر و (بیلان) قصبه‌سی واردر.

حلب — معمورة العزیز [۸۸ ساعت طول]

(حلب) دن (معمورة العزیز)ه قدر برقاچ طریق موجود وباشلوجه‌سی بروجه آتی مذکوردر. بو طریق (حلب) دن بدأ ایله (کلیس)، (عینتاب) قصبه‌لرینه اوغرایوب ۳۸ ساعتده (بهسنی) وبعده (حصن منصور = آدی یمان)، (بولام) قصبه‌لرینه واردقدن صکره (ملاطیه) یه واصل و بعده شوسه یول ایله (معمورة العزیز) ه داخل اولور. [(بهسنی) ایله (ملاطیه) بینی ۳۸ و (ملاطیه) ایله (معمورة العزیز) آره‌سی ۱۸ ساعتدر.]

حلب — بغداد [۱٦۹ ساعت طول]

بو طریق (حلب) دن ۱۸ ساعتده (بالیس) دینلان (مسکنه) قصبه‌سنده (فرات) نهری کنارینه واصل اولور. صکره نهرك صاغ ساحلنی تعقیب ایدرك (سنجه) دن کچوب (مسکنه) دن ٤۱ ساعت بعدده اولان (دیر) قصبه‌سنه کلور. بعده (صالحیه)، (عنه) موقعلرینه و(دیر) قصبه‌سندن ۷۷ ساعت مسافه‌ده اولان (هیت) قصبه‌سنه داخل اولور. بورادن یول نهرك صول طرفنه کچوب ۲۲ ساعتده (فلوجه) یه وبعده (فرات) ایله (دجله) یی تفریق ایدن چیلاق اووه‌یی ۱۱ ساعتده قطع ایدرك (بغداد) شهرینه واصل اولور. [مذکور طریق کاربان یولیدر.]

(درسعادت) دن (بغداد) ه كيدن يوللر

برى درسعادتدن واپوز ايله (طربزون) ه [درسعادت ايله صامسون بينى ٥١٨ ميلد] واورادن براً (ارضروم)، (وان) اوزرندن ٢١٠ ساعتده (موصل) ه و ندن ٨٣ ساعتده (بغداد) ه كيديلور. ديكرى درسعادتدن واپور ايله (صامسون) اسكلەسنه چيقار. [(درسعادت) ايله (صامسون) اسكلەسى ٣٧٤ ميلدر.] اورادن ٢٢ ساعتده (آماسيه) يه وارر. صكره ١٢ ساعتده طورحال)، ٨ ساعتده (توقاد)، ١٨ ساعتده (سيواس)، ٩ ساعتده (ديكيلى طاش)، ١٦ ساعتده (حسن چلبى)، ١٢ ساعتده (سورملى)، ١٠ ساعتده (كمان معدنى) ١٢ ساعتده (خربوت)، ١٢ ساعتده (ارغنى)، ١٦ ساعتده (دياربكر) نامندەكى قصبەلره وارر. بعده يوقاروده مذكور (دياربكر) دن (بغداد) ه براً كيدن يولى تعقيب ايدر.

حلب — شام [٧٥ ساعت طول]

(حلب) دن (شام) ه كيدن يول اوزرنده (سرمين)، (معرة النعمان)، (حما)، (حمص) (نبك)، (دومه) قصبەلرى واردر. [مذكور قصبەلردن (حلب) دن (سرمين) ه ١٢، (سرمين) دن (معرة النعمان) ه ٦ و (معرةالنعمان) دن (حما) يه ١٢، (حما)دن (حمص) ه ١٠، (حمص)دن (نبك) ه ١٨، (نبك)دن(دوما)يه ١٥، (دوما) دن (شامشريف) ه ٣ ساعتده كيديلور.]

(حلب) دن (لاذقیه) اسکله‌سنه دخی (ادلب) قصبه‌سنه اوغرایه‌رق ٣٤ ساعتده کیدر یول موجوددر.

بتلیس — وان [٢٤ ساعت طول]

(بتلیس) دن (موش)، (ملا خانون) طریقی ایله (ارضروم) و (ارزنجان)ه کیدر یول واردر.

(بتلیس) دن (وان) شهرینه کیدن یول (وان) کولنک جنوب ساحلنی تعقیب ایدر. یول اوزرنده دخی (المالی)، (واسطان) قصبه‌لری واردر. [(بتلیس) ایله (المالی) آره‌سی ٤ و (المالی) ایله (واسطان) آره‌سی ١٤، (واسطان) ایله (وان) آره‌سی دخی ٦ ساعتدر.]

وان — بایزید [٣٠ ساعت طول]

(وان) دن (بایزید)ه کیدن یول (ارضروم) دن (وان)ه کیدن طریقی (بند ماهی) کوپریسنه قدر تعقیب ایدر. اورادن (بارکیری) قصبه‌سنه اوغرار. [(بارکیری) ایله (بایزید) آره‌سی ١٦ ساعتدر.]

بروسه — ازمیر [٧٠ ساعت طول]

(بروسه) دن (ازمیر)ه کیدن یول (کرماستی) قصبه‌سنه و (صوصورلی) نهرینی کچه‌رك (بالیکسری) شهرینه و (اوزونجه اووه)یی کچه‌رك (برغمه)، (مغنیسا)، (منمن) قصبه‌لرینه اوغرار. [(بروسه) ایله (کرماستی) آره‌سی ١٢، (کرماستی) ایله (بالیکسری) آره‌سی ١٤، (بالیکسری) ایله (برغمه) آره‌سی ٢٠،

(برغمه) ايله (مغنيسا) آره‌سی ١٥، (منمن) ايله (ازمير) آره‌سی ٦ ساعتدر.]

مذكورالاسم (باليكسرى) شهرندن مرمره دكزى ساحلنده كائن (باندرمه) يه ١٨ ساعتده كيدر يول اولديغى كبى كذا (باليكسرى) دن (بيغا) ويا (بيراميچ) قصبه‌لرينه اوغرايه‌رق (قلعهٔ سلطانيه) يه و (موصلق) طاغى اوزرندن ١٨! ساعتده (ادرميد) ه كيدر يوللر واردر.

بروسه — قونيه [٩٦ ساعت طول.]

(بروسه) دن (قونيه) يه (اينه‌كول)، (پازارجق)، (بوز اوق)، (اين‌اوكى) قصبه‌لرينه اوغرايه‌رق (كوتاهيه)يه و اورادن (مراد) طاغنك شرقى طولاشه‌رق (آفيون قره‌حصارى) قصبه‌سنه اوغرايوب بعده (آقشهر)، (ايلغين) مواقعندن كچه‌رك كيدر يول موجوددر. [(بروسه) ايله (اينه‌كول) آره‌سی ٨، (اينه‌كول) ايله (پازارجق) آره‌سی ٨، (پازارجق) ايله (بوز اوق) آره‌سی ٤، (بوزوق) ايله (اين اوكى) آره‌سی ٢، (اين اوكى) ايله (كوتاهيه) آره‌سی ١٠، (كوتاهيه) ايله (قره‌حصار) آره‌سی ١٨، (قره‌حصار) ايله (آقشهر) آره‌سی ١٩، (آقشهر) ايله (ايلغين) آره‌سی ٩ و (ايلغين) ايله (قونيه) آره‌سی دخى ١٨ ساعتدر]

مذكورالاسم (قره حصار) قصبه‌سندن (ازمير) ه كيدن يول ايسه (عشاق)، (قولا)، (آلاشهر) قصبه‌لرينه

اوغرادقدن صکره (کدوس) صوینی تعقیب ایده‌رك (مغنیسا) یه واصل واوراده (بروسه) دن (ازمیر) ه کیدن یوله داخل اولور .

بروسه — آنقره [۸۵ ساعت طول]

(بروسه) دن (آنقره) یه (ینکیشهر) ، (بیله‌جك) ، (سکود) ، (اسکیشهر) قصبه‌لرینه اوغرایوب (سقاریه) نهرینی کچه‌رك کیدر. [(بروسه) ایله (ینکیشهر) آره‌سی ۱۰ ، (ینکیشهر) ایله (بیله‌جك) آره‌سی ۹ ، (بیله‌جك) ایله (سکود) آره‌سی ٦ ، (سکود) ایله (اسکیشهر) آره‌سی دخی ۹ ساعتدر]

(ازمیر) دن (قونیه) یه کیدن یوللر

بری (قره‌حصار) دن (ازمیر) ه کیدن یولی تعقیب ایدرك (قره حصار) ه واصل و اوراده (بروسه) دن (قونیه) یه کیدن یوله داخل اوله‌رق (قونیه) یه وارر. دیکری (ازمیر)دن جنوب شرقی‌یه طوغری کیدرك (کوچك مندرس) نهرینی کچوب (تیره) یه و(جمه) طاغنی آشوب (آیدین) ه و اورادن (آیدین) اووه‌سنی قطع ایدرك و (بیوك مندرس) نهرینی کچه‌رك (نازللی)، (دکزلی) یه و (چوروکصو)، (کنجه‌لی) کوللرینك جنوبندن طولاشه‌رق (بوردور) ، (اسپارته) قصبه‌لرینه کلور. بعده (اکردیر) کولنك جنوبندن و (بکشهری) کولنك شمال و شرقندن طولاشه‌رق (بك شهری) قصبه‌سنه اوغرایه‌رق (قونیه) یه کیدر .

قونیه ــ آطنه

(قونیه) دن (آطنه) یه کیدن طریق بیوك بتاقلغك جنوبندن کچەرك (ارکلی) نك ایلروسنده (اولو قشله) یه کلوب مشهور (کولك) بوغازینه و (طوروس) سلسلهٔ جبالی مذکور بوغاز واسطه‌سیله کچەرك (آطنه) یه داخل اولور .

(قونیه) دن (آنامور) اسکله‌سنه دخی دوز بر اراضی کچەرك (قرەمان = لارنده) قصبه‌سنه و اورادن (صلواة کوپریسی) بوغازی ایله (طوروس) طاغنی و مذکور کوپری ایله (بوز آغچه) صوینی کچوب (ارمناك) قصبه‌سنه اوغرایەرق کیدر .

(قونیه) دن (سلفکه) اسکله‌سنه کیدن یول ١٨ ساعتده (قرەمان) ه کلدکدن و (طوروس) سلسله‌سنی (قارغه‌کچمز) بوغازی واسطه‌سیله کچدکدن صکره (کستل) ه اوغرایەرق (موط) قصبه‌سی اوزرندن (سلفکه) یه وارر. [(قرەمان) ایله (سلفکه) آره‌سی ٢٧ ساعتدر.]

قونیه ــ آنقره [٥٣ ساعت طول]

(قونیه) دن (آنقره) یه ١٤ ساعتده (سیورك) قصبه‌سنه کلدکدن صکره (این) صوینی کچەرك (حیمانه) اووه‌سندن و (قزلجه) (قوج) (امیرکوی) نامنده کی قریه‌لرندن بالمرور واصل اولور .

قونیه ــ قیصریه [٦٠ ساعت طول]

مذکور یول (قونیه) اووه‌سنی قطع ایدرك ٣١ ساعتده (اقسرای) و اورادن ١٤ ساعتده (نوشهر) قصبه‌لرینه اوغرادقدن صکره (ارکوب) ، (اینجه صو) قصبه‌لرندن دخی کچر . [مذکورالاسامی قصباتدن (نوشهر) ایله (ارکوب) آره‌سی ٤ و (ارکوب) ایله (اینجه صو) بینی ٦ ساعتدر .]

قونیه — آنطالیه

بوطریق (قونیه) دن ١٥ ساعتده (بکشهری) قصبه‌سنه کلوب (دیب پویراز) طاغنك جنوبنده کائن (کسمه بوغازی) دنیلان محلی و (کوپری) صوینی و (تکه) اووه‌سنی کچدکدن صکره (آنطالیه) یه کیدر .

(قونیه) دن (علائیه) اسکله‌سنه دخی (سیدی) قصبه‌سنه اوغرادقدن و (یولویرن) ، (بوزقیر) یایلالرینی قطع ایلدکدن صکره ٤٢ ساعتده کیدر یول موجوددر .

آطنه — حلب [٥٩ ساعت طول]

(آطنه) دن (حلب) ه کیدن یول (سیحان) ، (جیحان) نهرلرینی کچوب (اسکندرون) کورفزی ساحلنه اینه‌رك (پیاس) ، (اسکندرون) قصبه‌لرینه و اورادن (بیلان) بوغازینی مرورایدر . [(آطنه) ایله (پیاس) آره‌سی ٢١ و(پیاس) ایله (اسکندرون) بینی ٨ و(اسکندرون) یله (بیلان) آره‌سنده‌کی مسافه دخی ٣ ساعتدر .]

(آطنه) دن (مرسین) ه (طرسوس) چاینی بالمرور

(طرسوس) قصبه‌سنه اوغرایه‌رق ١٥ ساعتده كیدر یول واردر .

(آطنه) دن (یمورطه‌لق) اسكله‌سنه دخی (سیحان) نهرینی و (چقور اووه) یی و (جیحان) نهرینی كچه‌رك كیدر یول بولنور .

آطنه -- سیواس [١٠٣ ساعت طول]

مذكور طریق (آطنه) دن چیقوب (سیحان) نهرینی كچدكدن و (سیس) قصبه‌سی اوزرندن ٣٨ ساعتده (مرعش) ه واردقدن صكره (البستان) ه واصل واورادن (دارنده) ، (هكیم خان) ، (الاجه خان)، (دلیكلی طاش) مواقعندن بالمرور (سیواس) ه داخل اولور. [مذكورالاسامی (مرعش) ایله (البستان) بینی ١٤ ، (البستان) ایله (دارنده) بینی ٩ ، (دارنده) ایله (حكیم خان) آره‌سی ١٢ و (حكیم خان) ایله (الاجه خان) بینی ١٠ و (الاجه خان) ایله (دلیكلی طاش) آره‌سی ١٠ وانك ایله (سیواس) بینی دخی كذا ١٠ ساعتدر]

آطنه ــــ معمورة العزیز [٩٨ ساعت طول]

(آطنه) دن (سیواس) یولی اوزرنده‌كی (دارنده) یه ٦١ ساعتده كلور. اوراده (قیصریه) دن (معمورة لعزیز) ه كیدن یولی تعقیب ایدر .

بغداد ــــ بصره [١٠٠ ساعت طول]

(بغداد) دن (بصره) یه كیتمك ایچون (بغداد) دن

١٨ ساعتده (حله) قصبه‌سنه و آندن ١٤ ساعتده (دیوانیه)، (سماوه) اوزرندن ٣٦ ساعتده (سوق‌الشیوخ) و اورادن (منتفك) عشایری ایچندن براً (بصره) یه ویاخود (بغداد)-دن (دجله) نهرینك جانب یساریله (کوت الاماره) یه قدر براً ٢٩ ساعتده کیدوب آندن جزیره طریقی ایله نهراً و یا براً (سوق الشیوخ) ه و اورادن کذلك نهراً ویا براً (بصره) یه کیدیلور .

شام — بغداد [١٥٨ ساعت طول]

اشبو طریق (نبك) قصبه‌سنه دکین (حلب) ه کیدن طریقی تعقیب ایتدکدن صکره آیریلوب (تدمر) قصبه‌سنه واصل و بعده شام چولنی قطع ایدرك (هیت) موقعنه داخل اولور. [(تدمر) ایله (هیت) بیننده‌کی مسافه ٨٨ ساعتدر] بعده (حلب) دن (بغداد) ه کیدن طریقی تعقیب ایدر . [(هیت) ایله (بغداد) بیننده‌کی مسافه ٣٣ ساعتدر]

(شام)دن (بلقا) طریقی ایله (قدس شریف) ه کیدن یول [٥٠ ساعت طول]

بو طریق (شام) دن ١٣ ساعتده (صنمین) ه کلوب (شیخ مسکین) ه اوغرادقدن و (حوران) اووه‌سنی قطع ایلدکدن صکره (قلعة المزیرب) اوکندن و طاغلق بر اراضیدن کچه‌رك (رمته) قریه‌سندن و (جبل عجلون) ك شرقندن و (جراش) موقعندن بالمرور (عجلون) اراضیسنی

و (زرقه) واديسنى قطع ايدوب (سلط) قصبه‌سنه و (شريعه) واديسنه داخل و (شريعه) نهرينى كچه‌رك (قدس شريف) بلده‌سنه واصل اولور .

يافه — قدس [١٢ ساعت طول]

اشبو شوسه (رمله) دن كچه‌رك بربرينه نسبتله دها صرپ طاغلرى ودره‌لرى قطع ايدرك (قدس شريف) ه واصل اولور .

غزه — قدس [١٨ ساعت طول]

بو يول (غزه) دن شمال شرقى‌يه متوجهاً (استيد) واديسنى قطع ايدرك (بيت جبرين) قريه‌سى واسطه‌سيله (قدس) يايلاسنه وبعده (قدس) شهرينه واصل اولور.

(سوريه) دن (مصر) ه كيدن يوللر

(سوريه) قطعه‌سندن خطهٔ مصريه‌يه برى (غزه) دن وديكرى (قدس شريف) اوزرندن كيديلور يوللر واردر. (غزه) دن كيتمك ايچون ساحل بوينجه (راقه) ، (زاويه) موقعلرندن بالمرور (العريش) قصبه‌سندن صكره آفريقاى عثمانى حدودينى قطع ايله (مصر) اراضيسنه و (اصلاحيه) دن بالمرور ٨٢ ساعتده (قاهره) شهرينه كيريلور .

(قدس شريف) اوزرندن كيدن يول ايسه (قدس شريف) دن ٧ ساعتده (خليل الرحمن) ه و اورادن عربستان چولنى صولنه ترك ايدرك (خلاصه) خرابه‌سندن كچه‌رك (سويش) قصبه‌سنه واصل اولور.

(شام) دن (عقبة الشام) طریقی ایله (حجاز) و (نجد) قطعه لرینه کیدن جاده لر

اشبو طریق (کسوه) ، (مزیریب) ، (کتیبه) ، (رمثه) ، (قلعة المفرق) نامنده کی مواقعدن کچوب (قلعة الزرقه) ده ایکی یه آیریلور . بری (حسبان) ، (کراك) ، (طفیله) ، (شوبك) موقعلرندن کچه رك و (وادیٔ موسی) یی غربنده براقه رق (معان) قصبه سنه واصل اولور . دیکری (قلعة البلقا) ، (قطرانه) ، (الحسا) ، (عنیزه) اسکی کوچك قلعه لرندن کچه رك (معان) قصبه سنه کلور . بعده (مدوره) ایله (عقبة الشام) دن بالمرور ایکی یه آیریلور . بری شرق جنوبی استقامتنه کیدرك (حجاز) و دیکری شرقه طوغری کیدرك (نجد) قطعه لرینه کیرر .

مذکور الاسم (عقبة الشام) اسمنده کی مرحله دن صکره (حجاز) طریقی اوزرنده (ذات الحج) ، (قاع الصغیر = قاع البسیط) ، (عاصی خرما = تبوك) ، (احضر) ، (معظم) (دار الحمره) ، (مداین صالح = حجر) ، (بیار الغنم) ، (بئر الزمرد) ، (بئر الجدید) ، (هدیه) ، (فخلتین) (بیار نصیف) نامنده مرحله لر واردر . الحاصل (شام شریف) ایله (مدینهٔ منوره) بیننده ۲۷ مرحله اولوب بعد ماببنلری ۲٤۷ ساعتدن عبارتدر .

مكهٔ مكرمه — مدينهٔ منوره [١٠٠ ساعت طول ١٠ مرحله]

مكهٔ معظمه ايله مدينهٔ منوره آره‌سنده (سلطانى)، (فُرعى)، (شرقى) ناميله باشلوجه اوچ طريق بولنديغندن آنلردن هر برى بروجه آتى بيان اولنور.

طريق سلطانى [١٠ مرحله] — (١) وادىٔ فاطمه (٢) بئر عُسفان = بئرالتفله (٣) خِلَيص (٤) بئر قَضيه (٥) رابغ = رابق [مكهٔ مكرمه‌دن مدينهٔ منوره‌يه كيدن يوللر بوراده تمـدد ايدر] (٦) مستوره [ميمون اووسـنده‌در. رابغك ٦ سـاعت بعدنده‌در.] (٧) بدر ويا بئرالشيخ (٨) صَفْرا (٩) بئر عباس [صفرا ايله بئر عبـاس بيننـده (حمرا)، (حوبه‌جيه) قريه‌لرى واردر] (١٠) بئرشريوفى نامنده‌كى محللردر. [شريوفى مرحله‌سندن درت سـاعت مسـافه‌ده (شهدا) موقفى واردر. بومرحله ايله مدينهٔ منوره آره‌سى ١٤ ساعتدر. مدينه اهاليسى مكهٔ مكرمه‌دن كلان زوار وحجاجى مدينهٔ منوره‌نك ايكى سـاعت مكه جهتنده بولنان (بيار على) نامنده‌كى بوستاندن استقبال ايدرلر.]

فُرعى طريقى [١٠ مرحله] — (١) وادىٔ فاطمه (٢) عُسفان (٣) خِلَيص (٤) قَضيه (٥) رابغ (٦) بئر شيوخ = بئر رضوان [بعض دوه‌جيلر بو مرحله‌يى ايكى‌يه بولوب (ظهرالعقبه) يى برنجى و (بئر رضوان) ى ايكنجى قوناق صايارلر] (٧) ابو ضباع = ام ضباع (٨) ريان [ام ضباع ايله ريان آره‌سنده (امالعيال)

و (مضيق) قریه‌لری واردر.] (٩) غدیر = مجز [زیان‌ایله غدیر آره‌سنده (صمد) مرحله‌سی واردر.] (١٠) بئر ماشی دنیلان موقعلردر. [فرعی یولی مدینهٔ منوره‌نك ایکی ساعت خارجنده بولنان (بیار علی) موقعنه وارمزدن اول طریق سلطانی ایله کسب اتصال ایدر.]

شرق طریقی [١٠ مرحله] ــ (١) مَضيق ویا وادی‌اللیمون (٢) ضَريبه (٣) بِركهٔ زبیده (٤) حاده (٥) صبحه (٦) سُوارقیّه (٧) سفینه (٨) حجریه (٩) وادی‌الغراب (١٠) غَدیرْ اسمنده‌کی محللردر.

آسیای عثمانی داخلنده بولنان بلاد مشهوره‌نك درسعادتدن
قاچر ساعت اوزاقلغنی كوسترر جدولدر

٢٠٤	آطنه	٦٣	ایسكی شهر	١٠١	بولوادین
٣٦	آطه بازاری	١١٢	اكردیر	١٦٤	توقاد
١٥٥	اقسرای	٣٠٩	اورفه	١٥٦	تورحال
١١٣	آلاشهر	١١٦	اولو بورلو	١٠٩	ثیره
١٢٥	آنطالیه	١١٣	ایلغین	٨٤	چركش
١٠٤	آقشهر	١٤٣	اینجه صو	٣٣٤	جزره
١٤٤	آماسیه	٢٠٠	بایزید	١٣٦	چورم
٢٤٥	آنطاكیه	١٣٤	بایبورد	٢٦٧	حلب
٨٧	آنقره	١٠٥	بایندر	٣٠٥	حما
٧٨	آیاش	٦٠	بالیكسری	٣١٧	حمص
١١٨	آیدین	٣٨	بیله‌جك	٢٥٠	خربوت
١٥٨	ارضروم	٩٥	بوی آباد	١٣٨	دكزلی
٢٦٨	ارغنی معدنی	٣٢	بروسه	٢١٦	دیوریك
١٤٨	ارزنجان	١٩٤	بتلیس	٤٨	دوزجه
١٦٣	اركلی	٤٦٤	بغداد	٣٨٢	دیرالقمر
١٢٤	اسكاب	٧١	بكپازاری	٢٨٠	دیار بكر
١٣٧	اركوب	٥٦٤	بصره	١٩٥	دیادین
١٨	ازمید	١١٦	بوردور	٢٩٦	رواندز
٧٢	آقحصار	٥٨	بولی	٣٤٦	زاحو
٩٣	ازمیر	٣٦٤	بقاع العزیز	٩٠	زغفران بولی
٢٤	ازنیق	٣٧٤	بیروت	١٠٦	زیله
٢٥٨	اكین	١٤٩	بكشهری	١٣٤	سرای كوی
١١٠	اسبارته	٢٩١	بیره‌جك	٤٣٥	سلیمانیه
٢٠٣	اسكندرون	٢٣٦	بیلان	٤٤	سكود

١٤٩	سیدی شهری	٨٣	قره حصار	٤٢	کوینك
٢٩٨	سیوه‌رك	٩٠	قره‌جه ویران	٣٠	کیوه
٧٧	سیوری حصار	٤٣٣	قدس شریف	٢٩١	لازقیه
١٩٢	سیواس	١٤٩	قرمان	٣٠	لفکه
٣٥٠	شام شریف	١٣	قره مرسل	٢٩٨	ماردین
٢٤	صبانجه	١٢٠	قسطونی	٥١	مدرنی
٩٥	صندقلی	١٦٧	قوزان	٢٢٦	مرعش
١٠٠	طربزون	١١٧	قیر شهری	١٣٦	مرزیفون
١١٨	طاش کوپری	٩٨	قوچحصار	١٩٠	مغله
٢٩٢	طرابلس شام	١٠٧	قوله	٢٦٨	ملاطیه
٢١٤	طرسوس	١٣١	قونیه	١٨٢	موش
١٨٢	طوبراق قلعه	١٤٩	قیصریه	٤٤	میخالیج
٣٦	طراقلی	٢٤٠	کبان معدنی	٨٥	مغنیسا
١٠٨	طوسیه	٧٩	کدوس	٣٦٦	موصل
١٢٤	عثمانجق	٤٠٣	کرکوك	١٢٦	نازللی
٢٥٢	عربکیر	٧٠	کره‌ده	١٣٣	نو شهر
٤٠١	عکا	١٢٢	کمشخانه	١٨٤	نیکده
١٧٠	علائیه	٢٦	کملیك	٢١٨	وان
٢٩١	عینتاب	٢٧٩	کلیس	١٢٧	یوزغاد
٨٧	عشاق	١٠٥	کنغری	٩٩	یخشی خان
١٥١	قره پیکار	٦٥	کوتاهیه		

﴿ استانبولدن ممالك عثمانیه سواحلنده‌کی مشهور لیمانلره اولان ﴾
﴿ امیال بحری ﴾

امیال		امیال		امیال	
١١٩	ارکلی	٢٣١	اینه بولی	٣٧٤	صامسون
١٦٤	اماصره	٣٠٥	سینوب	٤١٣	اونیه

٤٢٥ فاتسه
٤٤٠ اردو
٤٦٢ كرهسون
٤٧٧ تيره بولى
٥١٨ طربزون
٥٣٣ سورمنه
٥٥٢ ريزه
٥٩١ باطوم
٧٠ مديه
٨١ اينه آطه
١٢٦ برغوس
١٤٦ وارنه
١٩٤ كوستنجه
٢٦١ سنه
٢٣٥ اودهسه
٤١٣ نيقولايف
٣٠٠ سيواستپول
٣٧٠ كفه
٤١٦ كرچ
٥٦٥ صخوم قلعه
٥٨٨ پوتى
٣٩ سلورى
٧٠ تكفور طاغى
١١٠ كليبولى
١٩٦ دده آغاجى
٢٢٤ قره آغاج
٢٤٩ قواله
٣١٠ چاى آغزى
٣٣٥ سلانيك
٣٢٧ غلوص

٦٥١ پروزه
٧٠٧ اياسرانده
٧٦٣ آولونيه
٨٠٩ دراج
٨٤٣ شنكين
٨٤٦ اولكون
٥٥ ازميد
٥٣ كمليك
٤٣ مدانيه
٧٩ اردك
١٣٥ قلعهٔ سلطانيه
١٥٦ بوزجه آطه
١٤٦ امروز
٢٢٠ لمنى
٢١٩ مدللو
٢١٧ ادرميد
٢٨٠ ازمير
٢٥٥ ساقز
٣٠٧ سيسام
٢٥٩ استانكوى
٤٠١ سومبكى
٣٣٢ لريوز
٢٩٣ قارپوط
٢٢٩ قاشوط
٣٢٠ كريه
٢٧٦ ايپصاره
١٧٨ يونده
٣٧٥ بودروم
٤٢١ ردوس
٤٣٨ مرمريس

٤٦٣ مكرى
٥٧٥ آنطاليه
٦٠٥ علائيه
٧١٢ سلفكه
٧٤٦ مرسين
٨٠٦ اسكندرون
٧٨٤ لاذقيه
٨١٢ طرابلس شام
٨٠٤ بيروت
٨٠٩ صيدا
٨١٢ صور
٨١٩ عكا
٨٣٨ يافه
٧٨٦ پورت سعيد
٨٧٦ سويش
٧٣٢ اسكندريه
٤٥٦ سوده [كريد]
٦٢٧ درنه
٧٢٢ بنغازى
١٠٧١ طرابلس غرب
٩٠١ مالطه
١١١٧ تونس
١٣٠٦ ينبغ البحر
١٥١٦ جده
١٦٩٦ قنفده
١٩٤١ قمران
١٩٧١ حديده
٢٠٥٦ مخا
٢١٩١ عدن
٤١٠١ بصره

﴿ تیمور یوللری ﴾

حیدر پاشا ـــ ازمید خطی [۹۱ کیلومترو ۲۷۰ مترو طول ۱۷ موقف]

مذکور طریق (حیدر پاشـا) دن بدأ ایله سـاحل بوینجه (قزل طوپراق)، (کوز تپه)، (ارن کوی)، (بوستانجی باشی)، (مالتپه)، (قرتال)، (پندك)، (طوزله)، (ککبوزه)، (دیل اسکله سی)، (طوشانجیل)، (هرکه)، (یارمجه)، (توتون چفتلك) و (درینجه) مواقعنه اوغرایه‌رق (ازمید)ه واصل اولور.

مذکور الاسم (قزل طوپراق) دن (فنار باغچه) یه ۱ کیلو مترو طولنده آیریجه برشعبه واردر.

بوطریقك استانبولی دیاربکره وبلکه بغداد و بصره‌یه یعنی قره دکزی عمان دکزینه وصل ایتمك اوزره تمدیدی متصور اولدیغنـدن ازمیددن اوته طرفی یاپلمقـده‌در. هنوز یاپلمش اولان محللری دخی بروجه آتی بیان اولنور.

ازمید ـــ آنقره [٤٨٥ کیلومترو ٥٦٥ مترو طول و۲٦موقف]

(ازمید) دن بدأ ایله (بیوك دربند)، (صبانجه) ، (آطه بازاری)، (کیوه)، (آق حصار)، (مکجه)، (لفکه)،(وزیرخان)، (بیله‌جك)، (قره کوی)، (بوز اوق)، (این اوکی)، (چقور حصار) مواقعنه اوغرایه‌رق (اسـکی شهر)ه واصل اولور. [قونیه خطی بورادن آیریلور]. اورادن دخی (آق پیکار) ،

(تاپى كوى)، (بككلك آخور)، (صارى كوى)، (ييچر)، (سازيلر)، (بككلك كوپرى)، (پولاتلى)، (ماللى كوى)، (سنجان كوى) استاسيونلرينه اوغرايەرق (آنقره) يه داخل اولور.

اسكيشهر — قونيه [٤٤٠ كيلومترو طول ٢١ موقف]

(اسكيشهر) دن بدأ ايله (كوكجه قصيق)، (صابونجى پيكار)، (الايونده) [بورادن كوتاهيه شعبه‌سى آيريلور] ، (كويلر)، (دوور Duver) ، (احسانيه) ، (غازلى كول حمامى) ، (آفيون قره حصار) مواقعنه اوغرار [بوراده ازميرك قصبه خطى ايله برلشور] آندن صكره (بيوك چوبانلر)، (چاى)،(اسحاقلو)، (ياصيان Yassian) ، (آق شهر) ، (آزارى كويى) ، (چاوشجى كويى) ، (ايلغين) ، (قادين خانى) ، (ميدان) ، (پيكار باشى) استاسيونلرينه اوغرايەرق (قونيه) يه داخل اولور.

بوخطك (الايونده) موقفندن (كوتاهيه) يه ١٠ كيلومترو ٣٣ مترو طولنده برشعبه‌سى موجوددر .

ازمير — آلاشهر [١٦٩ كيلومترو طول ١٩ موقف]

١٣٠٢ سنه‌سنده كشاد اولنان بوطريق (ازمير)دن (قارشو يقا) يه واورادن (چيلى)، (اولوجق) ، (منمن)، (امير عالم)، (حميديه)، (خروس كويى) (مغنيسا)، (چوبان عيسى)، (قصبه)، (اورغانلى)، (احمدلى)، (سارد)، (صالحلو)، (مونواق قهوه‌سى)، (دره كوى)، (الخان) نامنده‌كى قصبه‌وقريه‌لره‌اوغرايەرق (آلا

٢٩

شهر)، کیدر. اورادن دخی (عشاق) طریقیله (آفیون قره حصار) قصبه‌سنده (اسکیشهر — قونیه) خطی ایله برلشور.

(مغنیسا) دن (صوما) یه دخی (۹۲) کیلومترولق ۱۲ موقفلی بر یول واردر. بو یول اوزرنده (مغنیسا) دن صکره (قره آغاجلی)، (صار حولی)، (میشه‌لی)، (کیخالر)، (قپاقلی)، (آق حصار)، (سلیمانلی)، (خرطه)، (قرق آغاج)، (بوغاز)، (صوما) موقفلری موجوددر.

(ازمیر) دن (بیرون آباد = بیرون‌اووه) نامنده‌کی محله قدر ۵ کیلومترو ۱٤۸ مترو طولنده اوفاق بر شعبه دخی یاپلمشدر.

ازمیر — دینار [۳۷٦ کیلومترو ۵۰۹ مترو طول ۳۹ موقف]

بوطریق (ازمیر) دن بدأ ایدرك (کمر)، (پرادیسو)، [بورادن (بوجه) خطی آیریلور.] (غازی عمر) [بورادن (سودی کوی) خطی آیریلور]، (جمعه آباد = جمعه اووه‌سی) (دوه‌لی کوی)، (قیاس)، (تریانده)، (طوربالی) [بورادن (تیره) خطی آیریلور]. (جلاد)، (قوز پیکار)، (آیاثلوغ)، (عزیزیه)، (بالاجق) [بورادن (سوکه) خطی آیریلور]، (دکرمنجك)، (هیه‌لی)، (قره پیکار)، (آیدین)، (امورلو)، (کوشك)، (چفته قهوه)، (سلطان‌حصار)، (آتجه). (نازللی)، (قیوجق Kouyoudjak)، (خورسونلی)، (اورتاقجی)، (سرای کوی)، (شاملی)، (غنجه‌لی)، [بورادن (دکزلی) خطی تفریق اولنمشدر] (بوجه‌لی)، (قوجه‌باش)، (قزل قاقلق)، (باش چشمه)، (چارداق)، (آپا Appa)،

(آوجیلر)، (سودلاج) [بورادن (چوریل) ه برشعبه براقشدر] قصبه وقریه‌لرینه اوغرایه‌رق (دینار) ه کیدر.

بو خطك (برادیسو) موقفندن (بوجه) یه قدر ۲ کیلومترو ۳۱۸ مترولق و (غازی عمر) موقفندن (سودی کوی Sevdi-keuï) ه قدر ۱ کیلومترو ٤٤۹ مترولق و (طوربالی) دن (تیره) یه‌قدر ٤۷ کیلومترو ۸٦۸ مترولق و(بالاجق)دن (سوکه)یه قدر ۲۲ کیلومترو ۱۳۰ مترولق و (غنجه‌لی) دن (دکزلی) یه قدر ۹ کیلو مترو ٤٦۰ مترولق و (سودلاج) دن (چوریل) ه قدر دخی ۳ کیلومترو ۵۷۱ مترولق شعبه‌لری واردر.

مذکور شعبه‌لردن (طوربالی) دن (تیره) یه کیدن خط اوزرنده (غور غور) ، (عرق باشی Are-Bachi) ، (چبلاق) ، (باینده‌ر)، (چتال قره آغاج) موقفلری موجوددر.

(چتال) دن (اوده‌مش) ه کیتمك اوزره دخی ۲۵ کیلومترو ۳۹۵ مترو طولنده برخط واردر. بوخطك موقفلری (چتال)دن بدأ ایله (دره‌باشی)، (حاجی‌الیاس) نامنده‌کی محللردر .

(بالاجق)دن (سوکه)یه کیدن خط اوزرنده دخی (مرادلی قهوه)، (کمر) استاسیونلری بولنمقده‌در.

(سودلاج) ایله (چوریل) آره‌سنده دخی (صوندورلی) (اینجه کوی) موقفلری واردر.

میدانیه — بروسه [٤۱ کیلومترو ۲۸۰ مترو طول ٦ موقف]

(مدانیه) اسکله‌سندن (بروسه) یه قدر اولان شمندوفر خطی کذرکاهنده (یورغولی) ، (قوری)، (عجملر)، (بروسه بکلمه‌سی) موقفلری بولنمقده‌در.

مرسین — آطنه [٦٧ کیلومترو طول، ٨ موقف]

(مرسین) دن (آطنه) یه کیدن تیموریولی (مرسین) دن باشلایه‌رق (یقا کوی)، (حاجی طـالب)، (طرسوس)، (کولك بوغازی) ، (یکیجه) ، (وانس اوغلی) مواقعنه اوغرار .

بیروت ـ شام شریف ـ حوران [٢٤٦ کیلومترو ٨٣٧ مترو طول ٣٦ موقف].

مذکور طریق (بیروت)دن بدأ ایله (حـدت Hadèt)، (بعبدا Béabda)، (عاریه) [چاریك سـاعت بورادە توقف ایدر] ، (عالیه)، (بحمدون Bhamdoun)، (عین صـوفر Aïn-sofar)، (مریجات)، (جدیده ـ شتورا)[دیشلی چرح بورادن بدأ ایدر.]، (زحله ـ معلقه) [یارم ساعت بورادە توقف ایدر.]، (ریاق)، (یعفوفه)، (سرغایه)، (زبدانی)، (التکیخ El-Téguieh)، (سوق وادی بردا)، (دیرقانون)، (عین فیجه) (جدیده J'deydeh)، (الهامه El-hameh) (دمر=دومار Deummar)، (شام برامکه)، (شام میدان) مواقفنه اوغرار [(بیروت) ایله (شام میدان) آره‌سی ١٤٦ کیلومترو ٧٧٩ مترودر.] (شـام میدان) موقفندن صکره

خط اوزرنده (داریه)، (صحنایا Salınaya)، (کسوه)، (خان دانون)، (ذراکه)، (غباغب)، (صنمین Sanoméin)، (کنییا Kénéia)، (قتیبه Kateibè)، (شیخ مسکین)، (داعل Daïl)، (مزیریب) نامنده‌کی موقفلری واردر.

یافه — قدس شریف [٨٦ کیلومترو ٦٣٠ مترو طول ٧ موقف]

(یافه) دن (قدس) ه قدر یاپلمش اولان بو خطك دخی کذرکاهنده (یافه) دن بدأ ایله (لیدا Lydda) ، (رمله)، (سجد Sedjed) ، (دیر آبان Deir-aban) و (بیتر Bittir) موقفلری بولنمقده‌در.

آفريقای عثمانی

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك (آفريقا) قطعه‌سنده بولنان ممالكی (خديويت مصريه) ايله (طرابلس غرب) ولايتی و(بنغازی) متصرفلغی و (تونس) ايالتی حاويدر .

خديويت مصريه

حدود — مساحه ونفوس تعريفات طبيعيه — محصولات — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — مصر خديويتی (آفريقا) قطعه‌سنك شمال شرقيسی نهايتنده بولنه‌رق شمالی (بحر سفيد) ساحللر . شرقنده (العريش) قصبه‌سندن (عقبه) كورفزينه قدر (تيه بنی اسرائيل) ، (بحر احمر) ، (باب المندب) و (عدن) كورفزی وجنوبنده (صومال) اراضيسی ؛ (حبش) مملكتی ؛ خط استوا التنده‌كی بيوك كوللر وغربنده (واداى) مملكتی ؛ (ليبيا) ، (برقه) چوللری واردر .

مساحه ونفوسی — بوحدود داخلنده بولنان خطهٔ وسيعه‌نك مساحهٔ سطحيهٔ ارضيه‌سی اوچ مليون كيلومترومربعنه قريب اولوب مقدار نفوسی اون يدی مليونی متجاوزدر. بونفوسدن التی بچوق مليونی (خطهٔ مصريه Egypte) ده‌در. (خطهٔ مصريه)نك مساحهٔ سطحيهٔ ارضيه‌سی بربچوق مليون كيلومترو مربعندن زياده‌جه‌در .

مصرك اکثری اهالیسنی تشکیل ایدن فلاحلر اولوب عربلر ایله ترکلر وچرکس و آرناودکبی سائر بعض اقوام افراد اهالی یه قارشمش اولدیغندن الیوم سکنه‌سی بونلردن عبارت بولنمشدر .

تعریفات طبیعیه — مصرك (بحر سفید) ساحلی دوز وصیغ اولوب (بحر احمر) ساحلی ایسه بالعکس یوکسك صرپ قیالقلردن حصوله کلمشدر. (بحر احمر) مصرك شمال شرقیسنده (عقبه) (سویش) کورفزلرینی و آره‌لرنده (سینا) شبه جزیره‌سنی حاصل ایتمش و(سویش) کورفزینك آغزنده (رأس الانف) نامنده‌کی برون بولنمشدر .

(بحر احمر) ك تشکیل ایتدیکی (سویش) کورفزی ایله (بحر سفید) بیننده‌کی طریق بحری یه (سویش قنالی) اسمنی ویرمشلردر.

اشبو قنال (سویش) ایله (پورت سعید) بیننده بولنه‌رق هجرتك ۱۲۸۵ ومیلادك ۱۸۶۹ تاریخنده فرانسز مهندسلرندن موسیو (ده‌لسپس M. de Lessepes) طرفندن حفر وکشاد ایدلمشدر. قنالك طولی ۱۸٤ کیلومترو اولوب عرضی سطحنده ۱۰۰ وقعرنده ۲۲ وعمقی ۸ متروودر . (تمساح) کولی قنال داخلنده داخلی بیوك برلیمان حالنده‌در . مصر قاهره‌نك اسکله‌سی حکمنده اولان (اسماعیلیه) قصبه‌سی ساحلنده مبنیدر .

مذکور قنال (بحر سفید) ی (بحر احمر) ه برلشدیردیکی جهتله اوروپا تجارتنك بالسهوله (بحر محیط هندی) یه و آندن (هندستان) ، (چین) ، (ژاپونیا) یه و (اوقیانوسیه) قطعه‌سنه

مواصلات ایتمسنه واسطه اولدیغی کبی حج شریف نیتنده بولنان اهل اسلام ایچون دخی برطریق بحری رونما اولمشدر .

(نیل) نهری مصر الکاسنی جنوبدن شماله طوغری اسقا واحیا ایتمکده وطقوز آغزله (بحر سفید) ه دوکلمکده درکه باشلوجه آغزلری (رشید) ، (دمیاط) در. بو آغزلرك تشکیل ایتدیکی دلتایه (ذالیهٔ نیل) و (مثلث النیل) دینور. نهر مذکور (نیل ابیض) نامیله خط استوا التنده‌کی کوللردن نبعان وشماله طوغری جریان ایدرك (خرطوم) شهرنده صاغ طرفدن (حبش) طاغلرندن کلان مشهور (نیل ازرق) ایله برلشور . ورادە اسمی (نیل مبارك) ه تبدیل ایدر . بعده نیل وادیسی مرتفع ایکی جبال آره‌سنده منحصر قالور .

مذکور جبالدن مصرك شرقنده بولنانی (عرب) طاغلری غربنده اولانی (لیبیا) تپه‌لری اسمنی آلور. بونلردن (عرب) طاغلری (بحراحمر) ه موازی اوله‌رق شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایدر. بوایکی سلسلهٔ جبالده قابل زراعت اولان محللری بر ایسه‌ده مغاره وطاش معدنلری مشاهده اولنمقده‌در .

(نیل) نهری منبعنده یاغان یاغمورلرك صولری سببیله حزیرانك اخرینه طوغری طغیانه باشلایه‌رق ایلول نهایتنه دکین تزایده بعده تناقصه یوز طوتار ونهایت اسکی حالنه کلورکه ارضك زرینه براقدیغی یاغلی چامور مصرك طوپراغنی محصولدار بر ثنه تحویل وتبدیل ایدر .

فیضان اثناسنده یعنی یاز وصوك بهارده نیل واده‌یسی بر کول شکلنی آلوب خوش منظر لطیف بر حال کسب ایدر . صولرك چکلمسی متعاقب آز مدت ظرفنده یشیللنوب جسیم بر چمنزار صورتنده کورینور. قیش اثناسی بو لطیف حالده مرور ایدر . ایلك بهارده ایسه ارض قوراقدر. حتی شدت یبوستدن طوپراق درین درین یاریقلر پیدا ایلر. اومدتده (ریح الخمسین) نامیله وزان ایدن صیجاق جنوب روزکاری هوایی توخیم ایلر.

(نیل) ك هرسنه طغیانندن طولایی براقدیغی طورطو ایله اراضیٔ مصریه حس اولنمیه جق درجه ده یوکسلمکده و بحر سفیده طوغری ایلرولمکده در .

نهر مذکور قناللر واسطه‌سیله دخی طغیان میاهك واصل اوله‌مدیغی محللری قابل زراعت بر حاله کتورر . بو قناللر ایچنده الك مشهوری (قنال یوسف) درکه نیلك صوینی برخیلی مسافه‌یه کوتوردیکی جهتله برایکنجی نیل عد اولنمقده در.

ارتفاع ماء نیلی اولچمك ایچون (قاهره) شهری قربنده (مقیاس النیل Nilomètre) نامنده برمقیاس واردر. بو مقیاس اوزرنده نیلك صویی ۲۲ درجه‌یه یعنی ۱۰ مترویه قدر واصل اولور ایسه اول سنه فیض و برکت مطلوب وجهله اوله‌جغی آکلاشیلور. اکر ارتفاع ماء نیل مذکور درجه‌یی تجاوز ایدر ایسه حوالیٔ نیلی صو باصه‌رق وقتیله چکله‌میه‌جکندن خسته‌لق تهلکه‌سی ملحوظ اولور .

نیلك داتاسنده بتاقلق حالنده (ماریوت) کولی کبی کوللر موجوددر. (فیوم) اقلیمنده دخی اسکیدن (موریس) دنیلان (بحیرهٔ قارون) والردر.

اقلیم مصر وسطندن نیل مبارکك مرور ایتمسی حسبیله محصولات ارضیه‌سنده درکار اولان فیض وبرکتدن واهالیسنك من‌القدیم مدنیتده کسب ایتمش اولدیغی مهارت وترقیدن وآدیم باشنده تصادف اولنان آثار عتیقه‌دن طولایی مشهوردر.

محصولات — خطهٔ مصریه‌نك مرعالری آز ایسه‌ده حاصلاتی کثیر ومحصولات زراعیه‌سی برکتلودر. یالکز اراضیٔ غربیه‌سی (واح کبیر)، (واح صغیر) کبی واحه‌لری استثنا ایدلدیکی حالده غیر منبت چوللردن عبارتدر.

حاصلات ارضیه‌سی هرنوع حبوباتٔ ایله (پرنج)، (پموق)، (خرما) دن عبارت اولوب (لیمون)، (پورتقال)، (قایصی) وامثالی آغاجلر دخی واردر. خطهٔ مذکوره‌نك ارضی (قارپوظ)، (قاوون) یتشدیردیکی کبی بعض محللرنده (توتون) حاصل ایدر. مصرك شکر قامشی دخی مشهوردر.

— صورت اداره —

مصر مملکتی دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ایالات ممتازه‌سندن اوله‌رق (خدیو مصر) عنوانی حائز بروزیرك تحت اداره‌سنده‌در.

خدیویت مصریه (مصر)، (نوبه) مملکتلرینه وســودان شمالینك جهت شرقیه‌سی ایله خط استوا التنده‌کی کوللره قدر اراضی‌یه و (حبش) ساحلی ایله (عدن) کورفزی کنارینه و (بحراحمر) لك شمالتده‌کی (سینا) شبه جزیره‌سنه مالك و (مصر اصلی) ، (سودان مصری) نامنده ایکی اداره‌یی مشتملدر .

— مصر اصلی —

مصر اصلی (مصر اسفل = مصر بحری) ، (مصر وسطی = وســطانیه) ، (مصر علیا = صعید) اسملریله اوچ قسم طبیعی‌یه واداره ٔ ملکیه‌جه (قاهره) ، (اســکندریه)، (رشــید) ، (دمیاد)، (پورت سعید) ، (العریش) ، (اسماعیلیه) ، (سویش) ، (قصیر) نامنده‌کی طقوز محافظلق ایله آتیده‌کی جدولده کوستریلان اون التی مدیرلکه تقسیم اولنمشدر.

مدیرلکلر	مرکز اداره‌لری	سمتلری	مدیرلکلر	مرکز اداره‌لری	سمتلری
قلیوبیه	بنها العسل	مصر اسفل	بنی سویف	سویف	مصر وسطی
شرقیه	زقازیق		اطفهیه	=	
دقهلیه	منصوره		فیوم	مدینهٔ فیوم	
غربیه	طنطه		مینیه	=	
منوفیه	شبین الکوم		سیوط	=	
بحیره	دمنهور		جرجه	صوهاج	مصر علیا
جیزه	=		قنه	=	
			اسنه	=	
			آسوان	=	

— احوال بلاد مشهوره —

قاهره شهرى — مصر اسفلك الك معمور بلده‌سى وخديوك مقر اداره‌سيدر. بتون آفريقا قطعه‌سنك الك بيوك بلده‌سى عد اولنان مذكور شهر (نيل) نهرينك صاغ كنارنده و (مقطم) اسمنده‌كى جبلك اتكنده مبنى و ۳۸۰,۰۰۰ قدر نفوسى محتويدر. درون شهرده (جامع ازهر) ايله (محمد على پاشا) جامعى و (اوزبكيه باغچه‌سى) وجسيم اوتللر وبوكا مانند بنالر واردر. (مصر قاهره) نك سمت شماليسنده و (نيل) نهرى كنارنده بولنان (بولاق Boulak) بلده‌سى (قاهره) نك اسكله‌سى مقامنده‌در. مذكور بلده قربنده مصرك مطبعه‌لرى وجسيم بر كتبخانه‌سى ومنتظم بر موزه خانه‌سى واردر.

اسكندريه شهرى — (بحر سفيد) ايله (بحيرهٔ ماريوت) دنيلان كول بيننده‌كى ديل اوزرنده مبنى وايكى ليمانى مشتمل و ۲۰۰,۰۰۰ دن زياده نفوسى محتويدر. (اسكندريه) شهرى بر تيمور يول خطى واسطه‌سيله (مصر قاهره) يه و اورادن (سويش) ه متصل اولديغندن مصر ايله اوروپا بيننده مركز تجارتدر. درسعادتدن دخى بحراً ۲۹۷ فرسخ مسافه‌ده‌در.

(اسكندريه) قربنده (فاروس) اسمنده مقدما آطه وشمدى ياريم آطه شكل وهيئتنده اولان محلده عجائب سبعهٔ عالمدن اولان مشهور فنار قله‌سى بنا ايدلمشدر.

(اسكندريه) نك ٢٦ كيلومترو جانب شرقيسنده وساحل بحرسفيدده محاربه‌لری ایله مشهور (آبوقير Aboukir) قصبه‌سی واردر .

سويس شهری — مذكور شهر (مصر قاهره) دن ١٣٥ كيلومترو بعد شرقيسنده و (سويش قنالی) مدخل جنوبيسنده ايشلك بر اسكله‌در .

اسماعيليه شهری — داخلی ليمان خدمتی ايفا ايدن (اسماعيليه) شهری (سويش) شهرينك ٧٢ كيلومترو شمالنده وقنالك وسطنده و (تمساح) كولی كنارنده‌در . شهر مذكور شمندوفر خطی واسطه‌سيله بر طرفدن (سويش) ه و ديكر طرفدن (مصر قاهره) يه متصلدر .

پورت سعيد شهری — (پورت سعيد) يعنی (باب السعيد) شهری قنالك شمالنده بحر سفيد ايله برلشديكی محلده كائن و تجارتيله مشهوردر . (قاهره) يه اولان بعدی ١٧٤ كيلو- مترودر . شهرك ابنيه‌سی منتظم ، سوقاقلری واسع و هواسی صاغلمدر .

دمياط شهری — (قاهره)نك ١٩٠ كيلومترو شمال شرقيسنده ونيلك اك شرقی قولنك ساحل يميننده و (منزله) كولنك بر كيلومترو بعدنده (اسكندريه) دنصكره ايشلك براسكله شهريدر. بو شهر دنيانك پرنج تجارتی مركزی اولوب كايتلی صيد ماهيسی دخی واردر. (دمياد) قصبه‌سی جوارنده (صان) اسميله معروف

بر قريه واردركه حضرت موسى عليه السلامك مولد سعادتلرى ويد بيضالرنده شرف ظهور ايدن معجزاتك محليدر.

رشيد قصبه سى — نيلك آغزلرندن برى كنارنده و (قاهره) نك ١٧٢ كيلومترى شمال غربيسنده تجارتگاه براسكله در.
مذكور قصبه نك اطرافى (ليمون)، (پورتقال). (خرما). (موز) آغاجلرى ايله مزيندر.

قاهره نك شمال شرقيسنده (زقازيق) ونيلك دلتاسنده كشاد اولنان بنايرى ايله مشهور (طنطه) قصبه لرى واردر. اشبو (طنطه) قصبه سى خطۀ مصريه نك منبت ومحصولدار براووه سنده بولنمسى و (اسكندريه) ايله (دمياط) و (قاهره) آره سنده وشمندوفر خطى اوزرنده اولمسى حسبيله تجارت فوق العاده يه مالكدر . درون قصبه ده (سيد احمد بدوى) حضرتلرينك تربه سيله يانده بربيوك جامع شريفى وطلبه سى بش بيكه بالغ اولان (احمديه) اسميله بيوك ومشهور برمدرسه سى واردر .

جيزه قصبه سى — مصر وسطانك سمت شماليسنده و نيلك صول طرفنده وهمان قاهره نك قارشوسنده و قديم (منف) خرابه لرى اوزرنده مبنى واليوم باقى قالان اهراميله مشهوردر.

فيوم قصبه سى — همنامى اولان قطعه داخلنده و (بحيرۀ فيوم) اسمنده كى كولك جوارنده كائن ولطافت هواسندنناشى (مصر باغچه سى) ناميله مشتهردر.

مصر وسطانك حوالئ جنوبيه‌سنده (مينا) نامنده لطيف بر بلده واردر .

سيوط قصبه‌سى — (سيوط Seivut) قصبه‌سى مصرعلياده و نيلك صول كنارنده بولنه‌رق بر تيمور يول خطى ايله ٣٢٠ كيلومترو بعدنده اولان (مصر قاهره) يه مربوط و آفريقا داخلنه كيدن كاربانلرك آرام و مروركاهيدر. قصبه اطرافنده واسع باغچه‌لر واردر . نيلده‌كى اسكله‌سى (الحمرأ) قريه‌سيدر . قصبه‌نك آثار عتيقه‌سى چوقدر. يوزى متجاوز تأليفاتى اولان علامه جلال‌الدين سيوطى وسائر مشاهيرعلمانك مسقط رأسيدر.

دانمرا قصبه‌سى — مصر علياده آثار عتيقه‌نك كثرتى جهتيله معتنا ومعتبر برمحلدر.

مصر علياده و (نيل) نهرى كنارنده (قنه Kenek) ، (لوقسور) بلده‌لرى و منتهاى جنوبيده (آصوان) نام قديم (سيان Syène) قصبه‌لرى واردر. بونلردن (آصوان) قصبه‌سنده (نيل) نهرى برچاغليان پيدا ايدر .

— سودانه مصرى —

(سودان مصرى) (مصر اصلى) نك سمت جنوبيسنده كائن برقطعهٔ وسيعه‌دن عبارت اوله‌رق (نوبه)، (قوردوفان)، (دارفور Darfour) مملكتلرى ايله (نيل) نهرينك مجراى علياسنى حاوى وادارهٔ ملكيه‌جه (سواكن)، (مصوع) محافظاقلرى ايله آتيده‌كى جدولده كوستريلان اون بر مديرلكى مشتملدر .

مديرلكلر	مركز ادارهلرى	مديرلكلر	مركز ادارهلرى
خرطوم	=	قوردوفان	عبيد
دونغله	=	دارفور	فاشر
بربره	در	علياى نيل	ابراهيميه
طاقه	كساله	بحرالغزال	مشرأالرك
صنعار	=	حرار	=
بحرالابيض	توفيقيه		

— احوال بلاد مشهوره —

سودان مصرينك اك مشهور بلدهسى (نيل ابيض) ايله (نيل ارزق) لك برلشـديكى محلده كائن (خرطوم) شهريدر . (دونغله) ، (صنعار) بلدهلرى (نيل) نهرى كنارنده وكندى اسملرندهكى اراضى ومديرلكلر داخلندهدر .

بحراحمرساحلنه قريب برآطهجق اوزرنده بولنان(مصوع) بلدهسىايله (جده) قارشوسندهكى (سواكن Souakin) شهرى ساحل بحراحمرده مشهور بر اسكلهدر .

(دارفور) مديرلكنك اداره مركزى اولان (فاشر) و(قوردوفان) مديرينك اوطورديغى محل اولان (عبيد) بلدهلرى و(عدن) كورفزى ساحلنده كائن (زيلع) ، (بربره) و (حرار) اراضيسنده واقع (حرار) و (نيلعليا) ده كائن (ابراهيميه)، (توفيقيه) قصبهلرى سودان مصرينك بلاد مشهورهسندندر .

طرابلس غرب ولايتی وبنغازی متصرفلغی

حدود — مساحه ونفوس — تعریفات طبیعیه — محصولات — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — بلاد بربریه‌نك قسم شرقیسنی تشکیل ایدن (طرابلس غرب) ولایتی و(بنغازی) متصرفلغی اراضیسی حدود مصریه‌دن (تونس) ایالتنه قدر امتداد ایدر. بوقطعه‌نك شمالی (بحرسفید)ه ساحل‌وجنوبی (صحرای کبیر)ه متصلدر. سواحل مذکوره‌ده (سدره) ، (قابس) کورفزلری حاصل اولمشدر.

سکنه — قطعهٔ مذکوره‌نك اراضیسی هر نقدر بر ملیون کیلومترو مربعندن زیاده ایسه‌ده اهالیسنك‌مقداری بربچق‌ملیونی تجاوز ایتمز. بونفوسك کافه‌سی مسلم اولوب عربجه تکلم ایدرلر. مذکورنفوسدن ٣٠٠,٠٠٠ قدری بنغازیده وقصوری‌طرابلس غرب ایله فزانده‌در .

تعریفات طبیعیه — قطعهٔ مذکوره‌نك ١٦٠٠ کیلومترو امتدادنده اولان سواحلی لطیف اولوب داخلی متحرك قوملر ایله برطاقم تلال وجبالی حاویدر. طاغلری‌ایسه بری بحرسفیده موازی اوله‌رق غربدن شرقه طوغری امتداد ایدن (اطلس) طاغلرینك قسم‌شرقیسی‌ودیکری (فزان) چواننده (جبل‌السوداء) اسمیله جنوب غربی‌یه وصحرای کبیره قدر کیدن سلسلهٔ جبالدر.

(اطلس) طاغلری اقسامنده داخل اولان (جبل غربیه) نك ارتفاعی دیکرلرندن زیاده‌در .

هرنقدر صولری کثیر ایسه‌ده ساحله قدر وارەمیوب داخل قطعه‌ده قوملر التنده محو ونابدید اولورلر .

محصولات — ممالك معتدله‌ده نشوونما بولان هر نوع سبزه ومیوه قطعهٔ مذکوره‌نك سواحل جهتنده یتشدیرر . خرما وزیتون آغاجلری هریرنده کثرتله بولنور. ارضی (پورتقال)، (لیمون) ، (آغاج قاوونی) دخی حصوله کتورر . سواحل مذکوره‌دن (سونکر) و (مرجان) اخراج و (بالق) صید ایدیلور. حبوباتدن دخی (بغدای) ، (مصربغدایی)، (آرپه) ، (داری) ، (فصولیه) کبی شیلر حاصل ایدر.

— صورت اداره —

(طرابلس غرب) ، (فزان) ، (برقه) قسملرینی حاوی اولان بوقطعه‌ده (طرابلس غرب) ولایتی و(بنغازی) متصرفلغی واردر .

﴿ طرابلس غرب ولایتی ﴾

(طرابلس) ، (فزان) قسملرینی مشتمل اولان(طرابلس غرب) ولایتی ادارهٔ ملکیه‌جه (طرابلس) ، (جبل غربی) ، (خمس) ، (فزان) متصرفلقلرینه تقسیم اولنمشدر .

مقر ولايتى (طرابلس غرب) شهرى اولوب حاوى اولديغى سنجاقلردن (جبل غربى) نك مركز اداره‌سى (قصر يفرين = قصر جبل) و (خمس) سنجاغنك (خمس) و (فزان) سنجاغنك (مرزوق) قصبه‌لريدر . مذكور سنجاقلرى تشكيل ايدن قضالر بروجه آتى جدولده كوسترلمشدر .

طرابلس سنجاغى

ناحیه	قضالر	مركز اداره‌لرى
١	زاويه	=
٣	عجيلات	=
١	غريان	=
٣	قول اوغلى باش آغالغى	=
١	اورفله	=
١	ترهونه	=

خمس سنجاغى

ناحیه	قضالر	مركز اداره‌لرى
٢	سرت	=
١	مصراطه	=
٢	ظلمتين	=
٢	مسلطه	=
		=

جبل غربى سنجاغى

ناحیه	قضالر	مركز اداره‌لرى
١	غدامیس	=
٢	فساطو	=
٢	نالوت	=
٢	خوض	=
		=

ارزنجان سنجاغى

ناحیه	قضالر	مركز اداره‌لرى
٣	غات	=
	سوكنه	=
	شاطى	=

— احوال بلاد مشهوره —

طرابلس غرب شهرى — آفريقانك شمالنده و بحرسفيد

ساحانده همنامى اولان ولايتك مركز ادارهسيدر . شهر مذكور اطرافى قديم بر سور ايله چورلمش كوچك بر برون اوزرينه مبنى و ٣٥,٠٠٠ قدر نفوسى محتويدر. جهت شرقيهسنده تطهير وتعميره محتاج واسع بر ليمانه مالكدر. داخل سورده سوارى وطوپچى قشلهلرى ايله اصلاحخانه وخستهخانه ومنتظم باغچهلر و برده بيوك چالار ساعت موجوددر . خارج سورده ياپيلان بنالر سايهسنده شهر كوندن كونه توسع وترقى ايتمكدهدر . (منشيه) ناميله ياد ايديلان محلى (پورتقال) ، (ليمون) باغچهلرى و (خرما) آغاجلرى و برچوق كوشكلرى حاويدر . (طرابلس غرب) اوروپا ايله سودان آرهسنده مهم بر موقع اولديغندن تجارتى ايشلك اولوب سفائن تجاريه آمدوشد ايدر . شهردن (غداميس) ، (فزان) طريقيله سودانك هر طرفنه منتظم صورتده كاربانلر ايشلر.

خمس قصبهسى — ساحل بر سفيدده (طرابلس) قطعهسنك بر اسكلهسيدر . سمت شرقيسنده فنيكهلولر طرفندن (ليده Leptes) شهرى خرابهسى موجوددر.

قصرجبل قصبهسى — جبل غربى سنجاغنك اداره مركزى اولهرق مقر ولايتك جانب جنوب غربيسنده و ٣٣ ساعت بعدندهدر.

مرزوه قصبهسى — (طرابلس)ك طرف جنوبيسنده ٢٣٠ ساعت قدر بعدنده كائن و (فزان) سنجاغنك ادارهمركزيدر .

مذكور قصبه آفريقاى وسطايه كيدن كاربانلرك اجتماع ايتدكلرى محلدر. قصبه‌نك منسوب اولديغى (فزان) سنجاغى بر اقليم حار ايسه‌ده حسابسز خرمالقلر و اشجار مثمره‌يى حاوى باغچه‌لر ايله مزيندر.

غدامس قصبه‌سى — غايت كوزل واحه‌لرى حاوى اولان (جبل غربى) سنجاغنك قضا مركزلرندن برى اوله‌رق مقر ولايتك ١١٠ ساعت قدر جنوب غربيسنده كائندر. بوقصبه‌نك دخى (مرزوق) كبى كاربانلرك مروركاهى بولنديغى جهتله تجارت داخليه‌سى واردر. قصبه‌نك منسوب اولديغى (غداميس) قضاسى جوارنده (تواريق) قبيله‌سى مسكوندر.

غات قصبه‌سى — فزان سنجاغنى تشكيل ايدن قضالردن برينك مركز اداره‌سى اوله‌رق مقر لوانك جانب غربيسنده وتقريباً ٦٠ ساعت قدر بعدنده كائندر . (غات) قصبه‌سنك (پورتقال)، (ليمون) آغاجلرى كثيرٌ و صو منبعلرى وفيردر. كاربان اكثر اوقات مذكور قصبه‌يه اوغرايوب آرام ايدر.

سوكنه قصبه‌سى -- بودخى (فزان) سنجاغنى تشكيل ايدن قضالردن همنام اولان قضانك اداره مركزيدر. مذكور قصبه (جبال السوداً) نامنده‌كى طاغلرك شرق اتكنده و (طرابلس)- دن (فزان) ه كيدن كاربان طريقى اوزرنده‌در. (سوكنه) نك (طرابلس) ه اولان بعدى ١٢٠ ومركز لوايه اولان مسافه‌سى ١١٥ ساعتدر.

﴿ بنغازى سنجاغى ﴾

(بنغازى) سنجاغى تشكيل ايدن اراضى (طرابلس غرب) ولايتى ايله خطهٔ مصريه بيننده و (بحرسفيد) ايله (صحراى كبير) آره‌سنده كائندر.

متقدمينك (ليبياى بحرى). (سيره نايق) تسميه ايتدكلرى (برقه، قطعه‌سى (بنغازى) متصرفلغنك بولنديغى محللردن عبارتدر. متصرفى آسياى عثمانيده ذكر و بيان اولنان (ازميد)، (بيغا) متصرفـلرى مثللو متصرفلغى اداره ايتمكـده و كندوسى دخى (بنغازى) قصبه‌سنده اوطورمقده‌در.

مذكور قصبه ســاحل بحرسفيدده بولنه‌رق ١١٠٠٠ قدر نفوسلى تجارتكاه بر بلده‌در.

(بنغازى) متصرفلغنى تشكيل ايدن قضــالر دخى (درنه) ، (مرج) ، (اوجله Oudjelah مع جالو) اسملريله بنــامدر . مذكور قضالردن (درنه) قضاسى ايكنجى و ديكرلرى اوچنجى صنف قائممقاملريله اداره اولنمقده‌در.

بونلردن (درنه) قضاسى متصرفلغك سمت شمال‌شرقيسنده واقعدر . مركز اداره‌سى مقر لوا اولان (بنغازى) نك ٥٢ ساعت شرقنده وبحرسفيد ساحلنده كائن (درنه) قصبه‌سيدر. مذكور قصبه ســاده باغ تجــارتى ايله كسب شهرت ايلمشدر. (درنه) قصبه‌سى خارجنده و ساحل بحرده بر باب قشله واردر.

قصبه‌نك منسوب اولدیغی قضا ایله (مرج) قضاسی آره‌سنده (جبل عقبه) نامنده برطاغ موجوددر.

(طبرق) قصبه‌سی (درنه) قضـاسی ملحقـاتندن اوله‌رق متصرفلغك منتهای شرقیسنده واقعدر. (درنه) یه اولان مسافه‌سی ٣٩ ساعتدر .

(اوجله) قصبه‌سی واحه‌لری ایله مشهور اولان (اوجله) قضاسنك اداره مرکزیدر. اشبو (اوجله) قصبه‌سی بنغازینك جنوب شرقیسنده و ٨٥ ساعت بعدنده‌در. (جالو) قصـبه‌سی بو اداره‌یه مربوطدر . مذکور قصبه (اوجله) نك ٦ ساعت سمت جنوب شرقیسنده دوز بر محلده کائندر .

﴿ تونس ايالتی ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات — احوال بلاد مشهوره

حدود — آفريقای عثمانی عدادنده داخل اولان بو ايالت (طرابلس غرب) ولايتی ايله (جزاير) مملكتی آراسنده بولنه‌رق (بحر سفيد) دن (صحرای كبير) ه قدر امتداد ايدر.

سكنه — تونس ايالتی ١٢٠,٠٠٠ كيلومترو تربيعنده اولديغی حالده ٢,٥٠٠,٠٠٠ قدر نفوسی حاوی و بلاد بربريه‌نك اك غلبه‌لك محليدر.

تعريفات طبيعيه — تونس الكاسنك شرق و شمال طرفی بحر سفيده ساحل اولمغله سمت شرقيسنده و (طرابلس غرب) جهتنده (قابس Cabès) كورفزی و بوكورفزك طرف جنوبيسی آچيغنده (جربه Cherbé) آطه‌سی واردر. مذكور الكانك منتهای شرقيسنی (بون) و منتهای شماليسنی (رأس القرون) نامنده‌كی برونلر تشكيل ايدرلر. بو ايكی برون آراسنده اسكيدن (قرتاج) و شمدی (تونس) دينلان كورفز ايله (بيزرطه) ليمانی واردر. بونلردن (تونس) كورفزی ساحلنده (تونس) شهری و بر از شمالنده و (رأس سيد علی المكی) نامنده‌كی برون جوارنده (اوتيك Utique) شهری خرابه‌سی بولنور.

(بیزرطه) لیمانی ساحلنده و لیمانه اتصال کسب ایدن و ۷ کیلومترو عرضنده و ۱۳ کیلومترو طولنده اولان (بیزرطه) کورفزی‌واردر. مذکورالاسم (رأس‌القرون Res el Kerouns) نامنده‌کی برونك غربنده و (سرات) برونی آچقلرنده (غالیت) ویا (غلط) آطه‌سی موجود وبو آطه دخی (تونس)، مربوطدر.

(تونس) الکاسنده (اطلس) طاغلری اقسام شرقیه‌سنده داخل اولان ایکی سلسلهٔ جبال واردر. بونلردن بری سلسلهٔ وسطیه تشکیل ایدرك جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه طوغری بعدالامتداد (بون) برونده نهایت بولنور. دیکری آنك شمالنده (رأس‌علی‌المکی) اسمنده‌کی برونده نهایت بولمق اوزره بحرسفیده موازی اوله‌رق امتداد ایدر.

سلسلهٔ وسطیه‌نك (بون) برونی جهتنده‌کی قسمنه (جبل‌زید) اسمنی ویرمشلردر. سلسلهٔ مذکوره‌نك (جبل احمر) اسمنده منفرد تپه‌سی واردر.

ایالت مذکوره داخلنده جاری انهارك باشلوجه‌سی ٤٠٠ کیلومترو مجراسی و ۸۰ مترو قدر عرضی اولان (مجرده) نهریدر. بونهر (جزایر)دن ظهور و (تونس) الکاسی داخلندن مرور ایدرك (تونس) کورفزنده بحر سفیده دوکیلور. مذکور الکا داخلندن حین مرورنده طرفیندن بر چوق قوللر آلور.

تونسك سمت جنوبیسی (شط) تعبیراولنور کول و بتاقلقلر

ایله مملودر . بو بتاقاقلرك باشلوجه‌سی (شط الجرید) نامیله موسومدر .

محصولات — تونسك هواسی ایلك بهارده غایت لطیف و موسم صیفده صیجاقدر . سلسلهٔ وسطیه‌نك شمالنه و خصوصیله (مجرده) نهری وادیسنه و تونس اووه‌سنه تصادف ایدن یرلری فوق العاده منبت و محصولدار اولوب منطقهٔ معتدله‌ده حاصل اولان هر نوع اشجار مثمره اوراده حصوله کلور . (تونس) قطعه‌سنك سمت جنوبیسنده واقع (جرید) قسمنده حاصل اولان خرما مشهور در . آطه‌لرنده دخی سونکر چیقاریلور .

— احوال بلاد مشهوره —

تونس ایالتی دردی شمال ساحلنده و اونی سواحل شرقیه‌ده واونی دخی داخلده اولمق اوزره ٢٤ قدر قضایه تقسیم اولنمشدر . مقر ایالتی (تونس) شهریدر .

شهر مذکور بحر سفیده بر بوغاز ایله متصل اولان (البحیره) نك ساحلنده مبنی و خراب بر ایچ قلعه‌یی محتویدر . ١٣٠,٠٠٠ قدر اولان اهالیسی مسلم ، خرستیان ، یهودی اوله‌رق اوچ محله تشکیل ایدر . اهالئ شهر ایام صیفی شهرك سمت غربیسنده واقع تونس اووه‌سنده امرار ایدرلر . شهرك سوقاقلری طار و غیر منتظم ایسه ده منظره‌سی کوزلدر . اوزری اورتولی چارشوسی مشهوردر . داخل شهرده ایکی

قماشلرى واسلحه فابريقه‌لرى واردر. نسج اولنان فسلرى دخى (تونس فسى) ناميله معروفدر. (قرطاج) خرابه‌سى اوزرينه مبنى (غولت Goulette) قصبه‌سى تونسك اسكله‌سى مثابه‌سنده‌در.

(حمامة الانف) قصبه‌سى كول حالنده اولان (تونس) كورفزينك ساحلندن بر قاچ كيلو مترو اوزاق اولوب مقر ايالته بر شمندوفر خطى واسطه‌سيله مربوطدر. بو قصبه‌نك معدن صولرى مشهوردر.

بيزرطه قصبه‌سى — تونسك شمال غربيسنده و آفريقا قطعه‌سنك الك شمالى محلنده و (رأس الابيض) قربنده اسكله موقعيدر.

قيروانه قصبه‌سى — اسكيدن (آفريقيه) ناميله معروف ايدى. اليوم داخلى آفريقانك تجارت مركزلرندن برى اوله‌رق مقر ايالتك سمت جنوبيسنده واقعدر. قصبه‌نك جامع كبيرى وصو صهريجلرى شهرتلودر. غرب وجنوب جهتلرنده دخى بتاقلقلر چوقدر. اسكله‌سى تجارتى ايله مشهور (سوسه) قصبه‌سيدر. بوقصبه ايله (قيروان) بينى بر شمندوفر خطى ايله متصلدر.

(حمامه) ، (مهديه) ، (اسفاقس) ، (غابس) قصبه‌لرى ايالتك شرقنده برر مهم تجارت اسكله‌لريدر.

(غاوصه) قصبه‌سى تونسك الك كوزل مواقعندن معدود

اولان (جريد) قسمنك مركزى اولەرق مقراياالتك ٥ ساعت قدر جنوب غربيسندە كائندر .

(بجا Bedja) ، (تباربه)، (تستور Testour) قصبەلرى داخل قطعەدە و (مجردە) نهرى واديسندە واقعدر . بونلردن (بجا) اراضيسى مواقع منبتەدن معدود و (مجردە) نهرى منصبنه طوغرى ممتد اولان (تباربه) اراضيسى زيتون آغاجلرى ايله مزين و نهر مذكور اوزرندەكى كوپريسى مشهوردر. (تستور) قصبەسى اطرافى باغچەلر ايله محاط اولمسى ايله معروفدر .

خاتمۀ كتاب

اشبو مهر ايله مهرلنمامش اولان نسخەلر ساختەدر